

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Holdstock_Robert-Merlinuv_kodex_1-Keltika.pdb

PDB Name: Holdstock Robert-Merlinuv kodex

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 15.5.2007

Modification Date: 15.5.2007

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

ROBERT HOLDSTOCK
KELTIKA
PRVNÍ KNIHA MERLINOVA KODEXU

Poděkování:

Chtěl bych poděkovat Yvonne Aburrowé a své finské překladatelce Leeně Peltonenové za rozhovory o Písni severu. Do textu jsem s laskavým svolením autorů začlenil část básně R. Andrewa Heidela A Flower ze sbírky Beyond the Wall of Sleep (Mortco) a Philipa Kaného Invocation 1 z Wildwood King (Capali Bann).

Zvláštní díky patří Sarah, Howardovi, Johnu Jarroldovi a Mary Brutonové za jejich trpělivost a podporu.

Keltským bratrům z Kentu: Peteovi, Chrise a Jamesovi

Lod' byla tak stará - kdo ví, kdo zná? –
a tak krásná přec já čekal jsem marně,
až stěžeň roztrhne růže bujná,
paluba znovu obroste zeleně.
—James Elroy Flecker: Staré lodě

Byť mnoho ztraceno, mnoho zůstává.
Již nemáme tu sílu, která kdysi

byla s to pohnout zemí i nebem.
Jsme to, co jsme, hrdá srdce souznící,
zkoušená osudem, však odhodlaná
bojovat, hledat, najít a nevzdat se.
—Lord Alfred Tenyson: Odysseus

Prolog

Iólkos, Řecko, 978 starého času

Přestože jsem u toho tenkrát nebyl, takto jsem to slyšel vyprávět:

Pouze jeden člen původní posádky zůstal v Iólku. Žil na kraji města, nedaleko přístavu v Pagasách. Každého dne za soumraku se Tisaminas vydal po rozpadající se přístavní zdi, kolem řad válečných galér s černými plachtami, pohupujících se rybářských člunů a barevných kupeckých plavidel, do přístavní tišiny, kde kotvila trouchnivějící loď. Na zádi se choulil stármoucí, mrzutý muž, zachumlaný do silné beraní kůže, aby se chránil před večerním chladem.

„Dobrou noc, starý příteli!“ zavolal Tisaminas na palubu. „Mám ti něco opatřit?“

Oči, které se setkaly s jeho pohledem, byly hněvivé, hlas zněl jako vrčení. „Syny! Pomoz mi najít těla mých synů, Tisamine!“

„Nemůžu. To je jediná věc, na kterou žádný z nás nestačí. Snad Antiochos, ten mladý čaroděj, ale kdo ví, kde je mu konec. My bychom to nedokázali. A ty to dobře víš. Ale něco jiného bys nechtěl? Řekni si o cokoli. Jestli chceš, zkusím obejít měsíc, abych ti udělal radost.“

Muž dole na palubě se ještě víc zachumlal do pláště a zahleděl se směrem k přidi, do hlubin času. „Své dva syny na mářách, Tisamine. A do ruky pochodeň. Možnost dát jim sbohem. Nic víc. Kromě hlavy té čarodějnice, jejich matky, naražené na konci mého kopí! To je všechno, co chci!“

Rituál vzteku a zoufalství zůstal stále stejný, každý den stejná slova, stejné zoufalství, stejná beznaděj, týden za týdnem po celá léta.

Tisaminas odpověděl stejně jako vždycky. „Jsou mrtví. Jsou pryč. Médeia je před dvaceti lety zabila a nikdo z nás jí v tom nedokázal zabránit. Uprchlá do vlastní země, do podsvětí, o kterém si takoví jako ty a já můžeme nechat jenom zdát. O tom, oč žádáš, můžeš jenom snít, příteli. A stejně obejdu měsíc, jestli chceš. Nebo ti můžu přinést jídlo a pití... to je maličko snazší.“

Muž na palubě si povzdechl. Po chvíli promluvil. „Nechci, abys obcházel měsíc. Je to moc daleko. A jíst a pít budu jen to, co spadne z nebe.“

„Tak dobrou noc, Iásóne.“

„Dobrou noc. Díky, že o mě máš starost.“

„Budu o tebe mít starost až do konce. Vždyť to víš.“

„A tolik po tom konci toužím, Tisamine,“ vykřikl Iásón. „Věř mi. A Argó stejně tak. Zdá se mi o tom, že na mne mluví.“ V očích se mu znovu zalesklo. „Ale nejdřív si na té čarodějnici pochutnej krkavci!“

Tisaminas vybalil z rance chléb, sýr a olivy a hodil tuto prostou krmí dolů na palubu kdysi slavné lodi.

Iásón to shrábl do pláště a znovu se schoulil v náruči Argó, pod ochranou dubu, aby mohl dál dumat a snít o svých zavražděných synech.

Co té noci Tisamina zdrželo nablízku? Snad tušení přítelova osudu, našeptané bohyní, která se pozornými očima rozhlížela ze zádě Argó. Poodešel, tak aby ho rozlícený, vzlykající hrdina na rozvrzaných, zprohýbaných prknech neviděl, a tam zůstal, sám hluboce zarmoucený.

„Už brzy to skončí. Neměl jsem ta slova říkat. Přivolať jsem to! Co si teď bez tebe počnu, Iásóne? Co si my všichni počneme?“

Měsíc v úplňku stál nízko mezi mysy. Stál tam už několik hodin, nehybný, jako by ustrnul v čase. Jedinou známkou změny bylo v tichém přístavu kolísání temného moře u přístavní zdi a lana uvázaných galér.

Tisaminas nechápal, co se děje.

„Kdyby tu tak byl Antiochos,“ zašeptal do noci. „Ten by to dovedl vysvětlit. Čas se zpomalil...“

Potom si všiml, že na každém mysu hoří pochodeň, na útesech stojí muži otočení směrem do přístavu. „Teď to přijde," hlesl Tisaminas a do očí mu vhrkly slzy, jak ve tmě pod sebou pátral po Iásónovi. Jako by jeho slova prolomila nějaké zakletí, od stěžně Argó se utrhl ztrouchnivělé ráhno, zřítílo se na palubu chátrající lodě a zasáhlo hrdinu, který tam zasněně seděl. Podle toho, jak zapraskaly kosti a jak Iásónova ústa dala průchod krvi a bolesti, byla rána smrtelná.

Tisaminas se obrátil. Chtěl se rozběhnout, chtěl křičet, ale něčí hlas mu pošeptal: „Zůstaň tady. Zapamatuj si, co uvidíš."

Ohlédl se za sebe. Stála tam tmavooká dívka, zahalená zeleným pláštěm. Usmála se na něho a pak nasměrovala jeho pozornost zpátky k Argó.

Stará loď se na hladině dala do pohybu. Vyklouzla z uvazovacích lan a zatočila k volnému moři. Nepoháněna vesly ani plachtou, tiše proplouvala mezi temnými iólskými galérami. Na obou mysech se rozhořely další pochodně a vytvořily tak dvě čáry ohně na samotných hranách útesů, ukazující Iásónovi cestu do měsíční náruče.

„Všichni se to dozvěděli," řekl nahlas muž na přístavní zdi. „Muži ze staré posádky - a jejich synové a dcery - všichni se to dozvěděli. Všechny nás zavolala!"

Našel vlastní pochodeň a zamával. Ohně na mysech mu kroužením odpovíděly. „Všem nám to řekla," vykřikl Tisaminas, když loď proplouvala mezi útesy. „Všechny nás zavolala!"

A pak tiše dodal: „Alespoň za to ti patří dík, Argó. Sbohem, stará přítelkyně."

Postavy na vzdálených výšinách odhodily pochodně do moře. Padající proudy ohně, pod nimiž hrdá loď proplouvala, se loučily se slavným mužem. Měsíc se nenadále a rychle vyhoupl na hvězdné nebe, dostihl čas a zapadl za iólské kopce na západě. Náhle na všechno opět padla tma. Pohřební loď pohltila noc a oceán.

Tisaminas se obrátil k dívce. Cítil bázeň. Věděl, že není ve společnosti smrtelníka, nýbrž bohyně, která nad Iásonem po většinu života držela ochrannou ruku.

„A je to. Konečně. Po tolika letech utrpení."

„Ano. Konečně to přišlo. Iásón je v dobrých rukou."

„Argó je chatrná," řekl Tisaminas. „Odveze ho na místo, kde najde klid? Někam, kde ho nikdo nebude hledat?"

„Ano," odpověděla dívka. „Odveze ho na místo, kde najde klid."

Potom se zasmála a odvrátila se. Plášť kolem ní zavířil. „Ale jeden z vás bude vždy vědět, kde ho hledat!"

Pohjola, země na severu, o 700 let později

Jen nejasně si vybavoval tuto zmrzlou krajinu. Měl pocit, že se sněhem prodírá již celou věčnost. Občas táhl soumary za uzdy, nechtěl si ulehčit život tím, že je očaruje. Kostí ho .svědily, jako by pobízely: „Máš tu moc, můžeš použít kouzlo a skončit to trápení!"

Jenže on chtěl být v plné síle, až dorazí k ledem sevřenému, tajemnému Křičicímu jezeru. Proto trpěl zimou a nekonečnou nocí. A koně trpěli s ním. Když bylo sněhu málo, utíkal, a když si zvířata razila hluboké cestičky závějemí, šel v jejich stopách. Takto postupoval ztemnělou, bledou sněhovou pustinou, měsíc za měsícem, čím dál blíže k Pohjole a tomu zvláštnímu místu, jež hledal.

Věděl, kde je, a proto si již na krk pověsil vlčí kost a zub z medvěda a přivázal kůže z norka a z lišky k rozedraným, páchnoucím kožešinám, do nichž se zachumlal před půl rokem, kdy opustil roviny a bažiny Karélie a přešel po ledovém mostě k horám na severu.

V zimě v té podivné zemi nebylo svítání ani soumrak, jen měsícem osvětlené mraky, hvězdy a zář duchů na severu. Pouze tělo a krátké návštěvy měsíce mu říkaly, kdy se má vyspat. Koním se to nelíbilo.

„Svědí mě kosti," utrousil muž přes ojínné vousy, když svým dvěma společníkům otíral led od chvějících se nozder. Přidržel pochodeň blíž, aby si prohlédl jejich oči a krky, jestli nejsou poraněny. „Svědí mě, protože jsou do nich vyryta a vepsána všechna kouzla, která jsem kdy potřeboval a která ještě ve mém dlouhém životě potřebovat budu. Narodil jsem se s nimi, před stovkami a stovkami dobrých koní, jako jste vy! Je to tak, asi bych mohl trochu těch kouzel použít, aby byl život snesitelnější. A ze všech koní,

kteře jsem kdy poznal, jste vy dva určitě ti nejlepší. Proto jsem vám nedal žádná jména. Už tak se mi po vás bude moc stýskat, až mě opustíte. Jak jdou století, koně jsou čím dál lepší! Takže bych mohl přičarovat trochu tepla... ale neudělám to. Raději si to nechám, až to budu doopravdy potřebovat. Tak pojďte, koníčků - vždyť to není tak hrozné. Už brzy budeme u jezera. Ještě hodinku půjdeme, co říkáte? A potom se zastavíme a najíme se. Slibuju!"

Jedinou odpověď, kterou na toto zdoluhavé doprošování dostal, byl studený, mrznoucí dech ve tváři a smutné pohledy obou zvířat. Vypadalo to, jako by věděla, že když je jejich náklad lehký, jsou s jídlem téměř v koncích. Pod houněmi se již na kůži ostře rýsovaly jejich kosti, jak skrovné příděly začínaly ukusovat z jejich těl.

Žádný den, pouze nekonečná noc. Když tady byl naposledy - před pěti generacemi - den neměl konce a on si začínal myslet, že už nikdy neuvidí hvězdy. Teď toužil po slunci. A úsvit se skutečně blížil. Barevná světla na severu tančila výš, jako ohnivý dech probouzející se bohyně, šlehající k hvězdami posetému, styžskému nebi.

„Den se blíží, koníčků. A přestože mě to těší, musím být u Křičícího jezera dříve, než přijde. V téhle zemi, kde chlad zalézá do kostí, se s úsvitem probudí příliš mnoho věcí. Tak pojďte - zkusíme to ještě jednou? Poslední hodinu? Uděláte to pro mě? Pro svého mladého starého pána, pro Merlina?"

Studené pohledy a ticho, až na mrznoucí dech.

„Nebudu plýtvat drahocennými kostmi, abych se tam dostal," prohlásil mladík. Teď již byl netrpělivý a měl zlost. „Musím si magii šetřit!"

Pustil uzdy z ruky, otočil se a vydal se vysokým sněhem pryč, mělkou cestičkou, kterou vyšlapala smečka vlků. Když zachytil jejich pach, začal vrčet a výt, chrastit talismanem z vlčí kosti, který měl na prsou. Dráždit je.

Po chvíli se koně rychle vydali za ním.

Ale se zvířaty jsem to přece uměl vždycky!

PRVNÍ ČÁST Vzkříšení

Jedna Niiv

Nebyl jsem v tomto kraji cizincem, ani jsem jej neznal. Když jsem tudy procházel naposledy, cesta do divočiny hvozdů a sněhu, jež tvořila severskou zemi zvanou Pohjola, vedla otevřenou roklí, kterou nestřežilo nic hrozivějšího než polární, lišky, vřeštěcí norci a černokřídle mrchožraví ptáci. Ale o pět pokolení později, možná víc, bylo všechno jinak.

Když jsem vstoupil z březového lesa do zužujícího se ústí rokle, vyrostla přede mnou bariéra nevládně vyhlížejících dřevěných soch, pětkrát převyšujících člověka, každá s náhrdelníkem z pochodní, které ozařovaly jejich potměšilé tváře.

Napočítal jsem těch groteskních figurín deset. Přehrazovaly rokli napříč. Hustý trnitý plot mezi nimi bránil proniknout čemukoli většímu, než je sněžná krysa, a jestli v této hrozivé stěně byla brána, nedokázal jsem ji najít.

Využil jsem tmy jako háčky a zbudoval jsem si jednoduchý přístřešek ze stanových kůží, které jsem měl v zavazadlech. Nakrmil jsem koně a potom jsem si jeden po druhém prohlédl všechny dřevěné obličejy. Na jedné tváři s vlasy z listů a nelítošnými očima se můj pohled dlouho zastavil, než jsem si uvědomil, kdo to je. Ohromilo mě to. Byla to podoba Skogena, mého starého vykutáleného přítele jeho jméno znamenalo „stín neznámých lesů“. A přesně to také byl. V dávné minulosti, když měl ještě lidskou podobu, jsme se potulovali spolu. Teď byl tady, v kraji věčné noci, dřevěný bůh s obličejem rozpukaným ledem. Neměl tady co pohledávat. Když jsem na něho zavolal jménem, zdálo se, že plameny pochodní, které měl kolem krku, se pobaveně zatřepaly. Pro mne to zábava nebyla, zato ve mně ožily neklidné vzpomínky.

Najednou jsem zjistil, že je mi povědomá i druhá tvář, jen co jsem si prohlédl její hrubě přitesané rysy. Další starý „přítel z mladých let“, tentokrát mírumilovnější.

„To se podívejme. Sinisalo. Kdysi jsi lezlo po stromech. Teď jsi samo strom. Kdysi jsi mě nejdřív ošálilo

a pak jsi uteklo jako vítr. Ted' jsi zakořeněné."

Sinisalo bylo ,věčné dítě v zemi'. I já jsem kdysi byl sinisalo. Všichni živí tvorové jsou krátce sinisalem. Síla dítěte se v průběhu růstu obyčejně vytratí. Ale pro některé z nás ten legrační, skotačivý kolouch navždycky zůstane na okraji zorného pole, odkud ho můžeme přivolat. Věčné dítě. Tady bylo o pět tisíc let později jako vzpomínka vytesaná do březového dřeva.

„Sinisalo," zašeptal jsem ještě jednou s láskou a poslal jsem mu vzduchem polibek.

Výraz tváře na vysoko čnicím kmeni se nezměnil, ale nějací velcí, tmaví ptáci začali vzletat ze svých zimních hnízd a usazovat se na nerovných výstupcích všech soch.

Bylo to dávno, co jsem se s těmito bytostmi setkal naposledy, a většinu z nich jsem zapomněl. Ale pamatoval jsem si, že pokaždé, když jsem na ně narazil, ať už kamenné, dřevěné, kostěné nebo v podobě masek či barevných kreseb na stěnách jeskyní, kdykoli se naše cesty zkřížily, můj život se změnil. K horšímu. Vždycky jsem měl pocit, že mě těch deset starých tváří v mém světě pozoruje a zjevuje se mi jako nevídaná předzvěst toho, že v mém jistém, příjemném, poutníckém životě na stezce, po níž jsem se ubíral, dojde ke změně. Ne že by zdolávání těchto zamrzlých pustin kamení, ledu a hvozdů bylo něco příjemného, ale byl jsem zde v osobní záležitosti a očekával jsem změnu k lepšímu.

Ne, pohled na tyto hrůzné, šklebící se totemy nebyl ani náhodou vítaný. Cítil jsem, jak mě svědíl kosti. Na jejich jména - s výjimkou Skogena a Sinisala - jsem si stále nedokázal vzpomenout. To, že dřevo v sobě mělo život, že mne z vlastních důvodů sledovali, mi neuniklo. Uvažoval jsem, zda dovedou vycítit, jak jsem zmatený a zdráhám se otevřít svou paměť víc. „Poslouchejte mě!" křikl jsem. „Vás dva znám. Nejspíš bych zjistil, že vás znám všechny, kdyby vás šlo poznat. Jsem přítel. Chodím po stezce. Ted' jdu po sté. Přinejmenším. Kdo by to počítal? Byl jsem tady už stokrát. A ted' se potřebuju dostat dál.

Prosím, zavolejte lidi, kteří vás postavili. Chtěl bych si s nimi promluvit. Potřebuju otevřít bránu!"

Po dlouhém spánku - byl jsem vyčerpaný - vrány mě probudily do všudypřítomné severské tmy - jsem stanul před hradbou a podíval se do pochodní jezdců na sobech, z nichž jeden sesedl a ted' stál nahoře a díval se na mě z nějaké konstrukce uprostřed bariéry z trní. Napočítal jsem jich celkem pět, tak silně zachumlaných do obarvených, zdobených kožešinových plášťů a čepic, že na svých zvířatech vypadali jako obři. Zvířata, na paroží vyšňořená do zimních barev, byla zahalená do barevných houní a kápí, z nichž vycházel jejich mrznoucí dech, jako by to byly nějaké přízraky.

Muž, který si mne shora prohlížel, se mne zeptal, kdo jsem. Viděl jsem z něho jenom oči. Odpověděl jsem mu nářečím jeho jazyka, že jsem mladý bojovník, který tudy naposledy procházel před pěti pokoleními a bojoval po boku Lemkainona, jejich hrdinného předka, s temným duchem země, do medvědích kůží oděným Kullaavem.

„Ty jsi bojoval s Lemkainonem? Proti tomu netvorovi?"

„Ano."

„Moc platné to nebylo. Kullaavo je v lese pořád."

„Alespoň jsme to zkusili."

Řekl jsem mu, jaké jméno jsem tenkrát používal. Připomněl jsem mu předpověď, že se vrátím touto dobou nebo poblíž ní. Muž na mne chvíli dýchal jinovatku a pak řekl: „Jestli je to pravda, jsi čaroděj. Někteří žijí tak dlouho, dokud jim maso nesleze z kostí. A někdy kosti i pak chrastí. Jsi čaroděj?"

„Ano. Nech mne projít."

Podíval se na mě přísněji. Nejspíš mne v té tmě příliš dobře neviděl. „S kolika ptáky létáš?"

Byl jsem přesvědčen, že se mne ptá, jak jsem starý. Pohjolané počítali věk šamanů podle počtu ptačích duchů, do nichž mohli vstoupit v snovém transu jeden pták obvykle připadal na deset let života.

„Se dvěma," odpověděl jsem.

„Jenom se dvěma? Ale říkal jsi, že jsi tady byl před pěti pokoleními."

„Zůstávám u dvou, protože tak mohu cestovat rychleji." Čím mladší, tím lepší.

„Víc ptáků určitě víc umí." Čím starší, tím moudřejší.

„Asi ano. Ale míň ptáků je víc chutí." A víc energie. Pochopitelné!

Byl jsem naživu dřív, než země Pohjolanů vyrostla z velkého ledu. Přesto jsem stále létal jen se dvěma ptáky - mimochodem, s jestřábem a s havranem, ale už nějaký čas jsem je neviděl nebyli to moji oblíbení společníci - protože důležitější bylo uchovat si mládí. Alespoň prozatím.

Tazatel o mé odpovědi chvíli přemýšlel a pak se mě zeptal, co mne do Pohjoly přivádí.

„Jdu si zaplavat do Křičícího jezera," odpověděl jsem.

Vypadal ohromeně. „Strašné místo. V jeho vodách je víc mrtvých mužů, než kolik jich žije v celé Kalevale. Proč by tě takové místo mělo zajímat?"

„Hledám jednu potopenou loď."

„Na dně toho jezera jsou stovky lodí," prohlásil strážce. „Vodní stařec si z jejich dřeva a z kostí utonulých vystavěl palác. Je to hrůzné místo."

„Lodi, kterou hledám já, by se žádný vodní muž nedotkl."

Muž na hradbě si zmáčkl nos, když o mých slovech přemýšlel. „Tomu se mi nechce věřit. Enaaki je nenasytný. A vůbec, led je tlustý na výšku muže. Ani voytazi se přes něj nedostanou."

Věděl jsem, že voytazi jsou vodní démoni, kteří na břehu chytají lidi do ok a stahují je dolů, kde je čeká strašlivá smrt. Pohjolané žili ve strachu z těchto bytostí.

„Já vím, jak se přes něj dostat."

Sobí jezdec se zasmál. „Dolů se přes něj dostane každý. Prokopat se není problém. Jezero je plné zpěváků, chřestílků a bubeníků, kteří to udělali. Jenže led se ti nad hlavou uzavře. Jak se dostaneš ven?"

„Třeba vím, jak to udělat," chvástal jsem se.

„Pak znáš tajemství, které musíš prozradit, než tě pustíme dál," odpověděl můj hostitel.

Myslel jsem, že si dělá legraci, a začal jsem se smát, ale pak jsem poznal, že to myslí naprosto vážně.

Pamatoval jsem si, že obyvatelé Severní země prahli po kouzlech a obchodovali s nimi stejně přirozeně jako Řekové s olivami a mléčně bílými sýry.

Ten muž mě začínal rozčilovat. Bylo jasné, že nějakého mladě vyhlížejícího, páchnoucího, od vran rozčuchaného cizince s umaštěnými, dlouhými vlasy nehodlá jen tak pustit bez obchodu ne. A byť jsem ho podezíral, že pro čaroděje jako takové nemá příliš pochopení - podle toho, jak je odbyl coby prozpěvující, chřestící bubeníky - hádal jsem, že má zálusk na kouzelné věcičky, jimž v jeho zemi říkali sedje.

„Z takového tajemství neprozradím nic a ty to víš. Mám však talismany na výměnu a lék na zimní chmury, který ti předvedu později. Nech mne projít. Musím se dostat k jezeru."

„Ty máš lék na zimní chmury?"

Každý, muž, žena, dítě či vlk, žijící v této pustině s dlouhými nocemi, snil o léku proti strádání, které je postihovalo, když jim mráz přelezl z větve stromu do srdce. Už dávno jsem přišel na to, že nejlepším lékem na ně je víra, že na ně nějaký lék je.

Sobí muž znovu vymáčkl z nosu led. „Co chceš s tou lodí dělat?"

Zmožený vyčerpáním a netrpělivostí, řekl jsem víc, než jsem chtěl. „Myslím, že vím, jak se jmenuje.

Kdysi jsem se plavil s jejím kapitánem. Je stále s ní. Doufám, že se mi podaří hodit květiny na jeho hrob."

Sobí muž něco zabručel a pak se rozhlédl po totemových kmenech.

„Nerozumím. Ale zdá se mi, že rajathukové tě přijali." Na okamžik se usilovně zamyslel a potom pokrčil rameny. „Můžeš tedy projít."

Dal jsem si záležet, abych se podíval na každý strážný strom - na každého rajathuka - a poděkoval mu.

Otevřeli mi bránu. Váhavě koně jsem musel táhnout, ale rychle jsem prošel na pohjolské území a pak jsem se podíval, jak se propletená masa trní a proutí vrací na místo mezi vysoké dřevěné figuríny.

Byl jsem představen všem jezdcům, kteří na mne čekali, ale pouze těžkopádný muž, kterému říkali Jouhkan, projevil o mou osobu alespoň nějaký zájem. Lutapio, vůdce jezdců a muž, který mne u hradby vyslyšel, si prohlížel mé koně. Nabídl mi, zeje vymění za soba, ale odmítl jsem. Měl jsem svá zvířata rád. Dobří koně, byť soumaři, se sháněli těžko, a tyhle dva jsem měl už pět let. Stali se z nich dobří přátelé. Přenechávání koní času, smrti, a vůbec ztracení koní nebo divokých koček, je jedna z nejobtížnějších věcí, které chození po dlouhé stezce provázejí. Moje cesta je hustě lemována hroby starých přátel nebo pomníky na jejich památku.

Předpokládal jsem, že mi Lutapio nabídne pohostinnost a bude čekat, že za to dostane nějak zapláceno, ale můj návrh odbyl mávnutím rukou. Vyjádřil se, že s nimi mohu putovat k jezeru, jen co v této lesnaté pustině vyřídí své záležitosti, což hned tak nebude.

Měli namířeno ke kopci duchů patřícím Louhi, Paní Severních zemí. Bylo to velice svaté místo, úzká

jeskyně vedoucí do strmé, ledové stěny hory, střezaná hustě rostoucími, propletenými zimními stromy. Ze dvou kamenných nádržek po obou stranách vstupu šlehalo mihotavé modročervené plameny. Jejich strašidelné světlo ozařovalo leskle bílé medvědí lebky zavěšené na větvích.

Sobí jezdci vztyčili opodál dva nízké stany a zapálili dva větší, hučivě hořící ohně, které zbytek skupiny, vytrvale procešávající okolní les, zásobil dřevem. Sobi očichávali provazy, jimiž byli uvázáni, a frikali na ně.

Zvědavě jsem se přiblížil k jeskyni, ale Lutapio trval na tom, abych zůstal venku. Slyšel jsem nějakou píseň, zvuk tří ženských hlasů, z nichž jeden téměř obřadně zpíval a ostatní s ním dotvářely vícehlas. Píseň se změnila ve výkřik bolesti a pak se rozhostilo ticho, vystřídané pláčem a zvukem vztekle lámaného dřeva.

Tento cyklus se opakoval. Nakonec mne Lutapio odtáhl zpátky do tepla a nabídl mi, abych se napil. „Jmenuje se Niiv. Možná si s tebou promluví, a možná ne, přijde na to.“ Neupřesnil, na čem by její rozhovor se mnou mohl záležet. „Není to dlouho, co její otec zemřel v jezeře. Byl to největší snový poutník, jehož ducha přijímalo několik různých zvířat, ale nejsilnější byl v medvědovi. Niiv byla jeho nejstarší dcera. Nejstaršího syna mu zabil měsícem poblázněný vlk. Jouhkan, jeho nejmladší syn, netoužil po snovém putování. Proto je Niiv se svými sestrami tady, aby se Louhi zeptala, jestli je správné, aby otcovy sny převzala ona. Kvůli tomu se musí na čas stát svým otcem a prožít jeho bolest, jeho život a nakonec jeho smrt. Jak slyšíš, je už skoro u konce. Určitě je vyděšená.“

„A pokud Paní severu řekne ne?“

„Pak se nevrátí,“ odvětil suše Lutapio a ukázal na příkop prokopaný sněhem až do zmrzlé země pod ním. Byl označený sloupem, na němž visel jantarový náhrdelník.

„Doufám, že ji Paní přijme,“ nadhodil jsem.

Několik mužů se zasmálo, včetně Lutapia, který řekl: „Jak znám Niiv, Louhi jí bude žrát z ruky.“

„Jak daleko je to k jezeru?“ zeptal jsem se později.

„Pět odpočinků, možná šest, když budeš pomalý. Jouhkan a Niiv tě tam odvedou. Na břehu jezera se to hemží cizinci, z nichž mnozí jsou čarodějové. Smrdí to tam lektvary, kouzly a hovny. Uděláš dobře, když vezmeš rozum do hrsti. Nevím, ale něco mi říká, že ty to zvládneš.“

Poděkoval jsem Lutapiovi a ujistil ho, že jsem připraven na cirkus, který tam najdu. Řekl šest odpočinků. Předpokládal jsem, že myslí údobí spánku, přibližně odpovídající noci. Když noc trvá téměř půl roku, dny přestanou dávat smysl. Měl jsem však poměrně jasnou představu o tom, jak daleko ještě budu muset jít, a byla to kratší cesta, než jsem čekal.

Z ústí horské svatyně Paní Severních zemí začal vanout ledový vítr. Ohně, které nás hřály, se třepetavě rozhořely. Jiskry dolétly až na napjaté kůže stanů, ale rychle uhasly ve vrstvě páchnoucího tuku, již byly kůže pokryty. Maličko později se objevila trojice žen, běžících v hlubokém předklonu. Zpod pestrobarevných šál, do nichž měly zabalené obličejy, celé kromě očí, které v záři ohňů vrhaly jasné odlesky, jsem zaslechl smích. Ženy doběhly k vlastnímu stanu, prolezly nízkým vchodem dovnitř a volný cíp za sebou přitáhly. Smích zesílil a potom začaly znovu zpívat, tentokrát ale s upřímnou, čistou radostí, tři hlasy, které melodicky zurčely, vřiskaly a švitořily.

Ať už ta Niiv byla kdokoli, teď měla trochu magie, otcovy magie, a měla z toho radost.

Lutapio a ostatní zalezli do stanů, aby se vyspali. Já jsem se ještě chvíli krčil u ohně a přemýšlel, jestli bych se Paní severu neměl maličko podívat na zoubek. Samozřejmě jsem o Louhi slyšel její působení a vliv byly znát všude. Ale nikdy jsem se s ní nesetkal. Z jalového přemítání mne vytrhla jedna z žen, která vylezla ze stanu, zalétla ke mně pohledem, potom ke mně přišla a klekla si do sněhu tak, že se početné a objemné sukně rozprostřely kolem ní. Měla červenou vlněnou čepici, staženou až na oči, a šálu, která jí zakrývala tvář. Ze štěrbiny v její zimní masce si mne prohlížely bledé, modré oči. Síla toho pohledu mne znepokojila, málem mne očarovala, chytla mne, jako se na kostěný háček chytá ryba. Nedokázal jsem se ubránit myšlence: tahle žena mě zná.

Zdálo se, že jsme tak seděli celou věčnost. Já jsem si pohrával s hořícími klacíky, ona nehlukně napodobovala tiché tleskání. Po celou dobu ze mne nespustila zrak.

Najednou promluvila: „Jsi jedním z těch, kteří chodí po stezce kolem světa. Je to tak?“

Zaskočen tímto nenadálým odhalením, odvětil jsem: „Ano, je to tak. Jak jsi to poznala?“

„Louhi s ojíněnými vlasy mi ukázala, jak se dívat. Zdá se, že je z tebe neklidná. Pro všechny ty vousy ti nevidím do tváře. Kdopak jsi? Já na to přijdu. Jdeš k jezeru.“

Bylo to konstatování, ale přesto jsem odpověděl: „-„Ano. Hledám jednu loď.“

„Přijdu na to, kdo jsi,“ zopakovala, skoro výhružně, potom se postavila, oprášila si ze sukní sněh, prudce se otočila a vlezla zpátky do stanu.

„Kdyby ses zeptala, řekl bych ti to,“ zamumlal jsem za jejím zadkem, když mizel v kůžích.

Po spánku mi osedlali čerstvého soba a Jouhkan mi pomohl nahoru. Sedlo mi bylo nepohodlné, roztahovalo mi stehna příliš od sebe, než aby se mi sedělo dobře. Otěže zavěšené mezi parohy byly nešikovné a zvíře se jimi ovládalo špatně.

Tři sestry se pod vlněnými maskami něčemu zasmály a posměšně na mě zavolaly - spíš škádlivě než hanlivě - potom otočily své soby od svatyně a rozjely se pryč stezkou vyšlapanou ve sněhu. Moje zvíře vyhodilo zadkem a jalo se je pronásledovat. Jelikož jsem ještě držel na provazech své soumary, málem jsem ze sedlové houně vyletěl, ale udržel jsem se a nepohodlně jsem se kodrcal za bavícími se mladými ženami.

Jouhkan mé koně šimral oštěpem a popoháněl je. Takto jsme zahájili postup na jih, zády k severní záři, zpět do ponurého lesa, po osvědčených pěšinách a stezkách. Cesta byla únavná, ale nedělalo by mi těžkosti jít pořád. Téměř jsem cítil ve vzduchu blížící se jaro. Moji průvodci však měli v oblíbě pravidelné zastávky, při nichž se skrčili do jednoho chumlu, hloupě tlachali a vyměňovali si zbytky jídla. Mne tato zdržení rozčilovala.

„Tím, že si to budeš přát, se tam nedostaneš o nic rychleji,“ dobírala si mě Niiv.

Dojídala poslední nasolené ryby. Řekla mi, že má zakázáno jíst maso, neboť je dcerou šamana, který zemřel, když dospívala. Ještě nebyla jaksepatří .narozená, ale pošeptala mi, že je již těhotná. Nic mi do toho nebylo. Řekla, že brzy přinese oběť u hrobky pohjolské Paní, která může věci uvést na pravou míru, když uzná za vhodné. Měla za to, že všechno se vyvíjí dobře. Jouhkan byl její starší bratr a ochránce, dobře však věděl, že Niiv je svým vlastním pánem.

„Já jsem tady proto, abych ji chránil před medvědy a vlky,“ prohlásil s úsměvem. „Ona by s nimi raději tancovala... a nejspíš by to vážně udělala.“

Tím, že na nás nezbyla ryba, jsme s Jouhkanem museli žvýkat proužky sobího masa, které tak strašně páchlo, že jsem se svého hostitele málem zeptal, jestli ve skutečnosti nejím sušená střeva nějakého utopence. Ale žádné jiné jídlo nebylo, a tak jsem mlčel. Abych nevnímal chuť, prohlížel jsem si tu krásnou mladou ženu. Zatímco hlasitě, hltavě žvýkala, kolem úst měla krystalky sněhu a soli. Dívala se na mě tak zvědavě, že jsem ucítil, jak se mi vraští čelo. Ona si tohoto příznaku nervozity viditelně hned všimla. Na její tváři byl trvale usazený lišácký úsměv.

„To místo, kam máš namířeno, je nejnebezpečnější ze všech jezer v Pohjole a na celém světě. Kromě Tuonely, černého jezera. Věděl jsi to?“

Souhlasil jsem, zeje nebezpečné, ale nevěděl jsem o něm víc než to, zeje to jezero, v jehož hlubinách leží křičící loď. Pociť, že to, co se tam potopilo, je moje stará loď i se starým přítelem, byl tak silný, že jsem zachovával odstup. O jezerním starci jsem věděl, ale něco v jejím hlase mne přinutilo zamyslet se. Tušil jsem, že musím být připraven použít něco ze svého nadání.

„Zpěváci zůstávají na břehu v čase dlouhého léta týden,“ pokračovala Niiv. „Zpívají vodám, přesvědčují Enaakiho, vodního starce, aby je nechal doplavat dolů. Občas je popadne ze břehu a roztrhá je. Ale když přijde zima, obvykle svolí k návštěvě. Živí se vnitřnostmi. Budeš ho muset nakrmit přinejmenším jedním plným sobem - kůň by možná stačil -jestli ho chceš přesvědčit, aby tě nechal doplavat do jeho doupěte. Věděl jsi to?“

Nevěděl. Pokud bych zjistil, že to bez této oběti nepůjde - o čemž jsem pochyboval - musel bych najít nějaký způsob, jak si koupit soba. Moji koně nebyli k maní.

Niiv si vychutnávala svou úlohu poučovatele.

„Potopené lodě střeží víc než stovka voytazi, duchů, kteří mají zuby jako štika. Enaakiho palác je jako bludiště, se stěnami ze dřeva svázaného řasami a střechou z lidských kostí. Táhne se míle a míle do šera. Jezero ve skutečnosti nemá dno, pouze střechu Enaakiho paláce, plnou špehýrek a pastí. Jestli si pro tebe přijde, stáhne tě dolů tak rychle a do takové hloubky, že si tvůj duch ničeho nevšimne a dál bude

plavat vodou nahoře."

„Určitě mu předhodím pořádnou porci vnitřností."

„To musíš." Chvilí se na mne dívala a potom se zamračila. „Enaaki tvého přítele už dávno sežral. To, co křičí, je jen jeho duch."

„Jestli je to pravda, potom jsem marnil čas,"

Až pak jsem pochopil, co vlastně řekla. Jak snadno přišla na to, že jsem nepřišel vzdát úctu mrtvému, ale s nadějí, že můj přítel stále žije, a s vírou, že to, co vydává strašlivý křik, po němž jezero dostalo jméno, je jeho zmučená bytost.

„Jenže já nevěřím, že to tak je," pokračoval jsem, již opatrněji.

„Proč ne?"

„Kvůli lodi, která ho chrání. Tuhle loď nedokáže sežrat ani Enaaki."

„Jestli je to ta loď," opáčila.

„Je."

„Jestli je to tvůj přítel."

„Je."

„Kolik je ti let, Merline? Řekni mi to."

Předklonila se, téměř hladově. Přestože jedla rybu, její dech byl úžasně příjemný. Než jsem se stačil zarazit, naklonil jsem se k ní také, skoro nos k nosu, přitahován k ní bez přemýšlení, jako milенец k milence.

Vyzařovalo z ní téměř neodolatelné kouzlo a krása a já jsem jí málem řekl pravdu. Jediné, co mi v tom zabránilo, bylo to, že jsem nedokázal najít ta pravá slova, jimiž bych vysvětlil tisíce let, během nichž jsem chodil po kruhové stezce obtáčejíci jak reálný svět, tak podsvětí, která se do něho otevírala.

„Jsem starší, než vypadám," zamumlal jsem nepřesvědčivě.

„Ano, to vím. Každou chvíli z tvého obličeje vyhlédne lebka. Měl bys být už dávno mrtvý. Tisíckrát mrtvý. Řekni mi, jak se ti podařilo uchovat při životě své mládí?"

„To by ses měla spíš zeptat toho mladého. A ten už je dávno, dávno pryč."

Zamyslela se nad tím a potom mi elegantním prstem, na němž však zůstal poslední kousek soleného okouna, poklepala na nos. „Já bych neřekla," zašeptala.

Zaklonila hlavu, strčila si rybu do úst a usmála se přes krystalky sněhu a soli. Potom si povytáhla šálu, připravená vrátit se do stanu a jít spát, ale ještě chvíli zůstala u ohně. Jouhkan se na mě upřeně díval a pomalu žvýkal, ve snaze změkčit sušené maso zuby zbarvenými kůrou. Rozhovoru příliš nerozuměl.

„Jestli najdeš přítele celého a ne po kusech v Enaakiho kuchyni, jak ho vyvedeš zpátky na suchou zem? Jak ti řekl Lutapio, led je tlustý na výšku muže. Může se nad tebou zavřít v několika okamžicích."

Znovu ta opatrná zvědavost. Otázka působila naprosto nevinně, ale i Jouhkan zkoušel, jestli ze mě nedostane nějaké tajemství.

Jediné, co jsem řekl, bylo: „Zeptej se mě o několik odpočinků později. Nejdřív se tam musím dostat. Pak budu potřebovat pochopit jistá pravidla." Ještě pořád jsem měl hlad jako vlk. „Můžu si vzít ještě trochu toho sobího masa?"

Jouhkan se zatvářil nechápavě. „Sobího masa?"

Ukázal jsem na hnědou šlachu, kterou držel v rukavici. Rozesmál se a zavrtěl hlavou. „To není sob... Ty sis myslel, že to je sob? Kéž by!" Vycenil na jídlo zuby. „Když si představím, z čeho to je, žaludek se mi obrací naruby..."

„Spletl jsem se!" řekl jsem rychle. „Prosím, nerozváděj to."

Podal mi proužek odporného masa. Všiml jsem si, že Niiv se pod šálou tiše směje.

Dvě

Urtha z Alby

„Odpovíš mi na otázku?" zavolal jsem na Niiv během třetí etapy našeho putování k jezeru. Byla už dva dny mrzutá a dvakrát zvracela. Sestry s ní nejely, přestože mezi nimi nedošlo k žádné hádce. Moc jsme spolu nemluvili, příležitostí bylo velmi málo. Lesem profukoval ostrý vítr. Prořezával se až na kost.

Vyháněl všechny myšlenky, které nesouvisely s tím, jak se zahřát a jak se dostat domů. Cesta probíhala tišeji, bylo slyšet jen boření kopyt do čerstvého sněhu a frkání zvířat. Niiv jela přede mnou.

„Odpovím. Když odpovíš ty mně.“

Ta žena ve mně probouzela čím dál silnější zvědavost, přestože jsem to úzkostlivě skrýval. Byla mi znepokojivě povědomá, ne proto, že jsem v její zachumlané hlavě cítil doutnající uhlíky čarodějných sil, ale kupodivu tím, jak se smála. „Kdo je otcem dítěte, které nosíš?“

Podívala se na mne přes rameno a pak jela chvíli mlčky dál, než řekla: „Nevím.“

„Ty nevíš, kdo je otec? Spala jsi u toho?“

„Není to rozhodnuto!“ opravila se a dodala: „Zatím.“

Zachvěl jsem se, jak mnou projela zlá předtucha. A zároveň mne zamrazilo. Ozvěna přinášela přes propast generací povědomá slova. Sledoval jsem, jak se její tělo na hřbetě oře pohupuje. Byla ztělesněná energičnost. Dívala se maličko doleva, cítila na sobě můj pohled. Čekala. Zůstávala zticha. Věděla, že jsem více než zvědavý.

„Rozumím,“ řekl jsem. „Dítě jako takové není, jenom naděje v tvé hlavě. Jenom sen. V sobě zatím nemáš nic.“

„Dítě je,“ odvětila ostře a po chvíli dodala. „Prostě je to tak, že dítě zatím nemá žádného otce. Zatím je dítě Niiv, jenom Niiv. Čeká na svého otce. Pořád mu říkám, aby bylo trpělivé, ale děti jsou hrozně náročné.“ Při těchto slovech se po mně znovu ohlédla a já jsem si všiml, že se baví, dobírá si mě. „Tohle se chce narodit. Jenže jak může pořádně vyrůst, bez otce?“

„Ovšem, jak by mohlo?“

Dlouho, velice dlouho jsme jeli dál mlčky. Značnou část tohoto času jsem strávil rozhodováním, zda mne Niiv děsí nebo fascinuje. Když mluvila, měl jsem pocit mravenčení. Kostí mi téměř zpívaly! Celý život jsem věřil, že mám nadpřirozené schopnosti - někteří tomu říkají čáry - vyryté v kostech, a přestože jsem je v této době nepoužíval (je to drahé), kosti samy sloužily jako velice účinné amulety a dávaly mi znamení, abych byl opatrný.

Varovné signály byly skutečně všude, ze všeho nejvíc v ohnivém blýskání a víření na noční obloze za námi, tichém a zlověstném. Severní obzor ožíval kaskádami světla, mihotavým proudem planoucích barev, jež se neustále odrážely na lesklých korálcích a kůstkách propracované čelenky, kterou měla Niiv na hlavě.

Moje obavy byly dvojího druhu. Bylo mi jasné, že Niiv si pohrává s magickými dovednostmi, které dostala od Paní severu.

Fušovala do čarodějnictví velice nápadně. Počala ve svém lůně dítě, neboť cítila, že by tuto lidskou nádobu mohla využít k nasátí jiného života a jiných dovedností. Znal jsem tento trik od chvíle, kdy jsem se vydal na stezku, a věděl jsem, jaká podniknout protiopatření. Byla to nebezpečná strategie a Niiv byla ještě příliš mladá na to, aby ji zvládla proto byla i ona nebezpečná. Určitě pochytila trochu drobné magie od svého otce, i když jsem pochyboval, že měl v úmyslu ji učit. Všechno mi říkalo, že mu své malé triky ukradla. A teď byl její otec mrtvý, zahynul strašnou smrtí utopením. A ona jeho smrt využila k tomu, aby vznesla svůj nárok na znalost čar. Zdálo se, že její bratr, který jel daleko za námi, žije ve vlastním bezstarostném světě. Niiv neměla nikoho, kdo by jí poradil, nikoho, kdo by ji varoval, nikoho, kdo by byl připraven krotit její výstřelky. A já jsem si uvědomoval, že ani Niiv sama neví, jak je nebezpečná. Nebezpečná! Přestože jsem se jí přiznal k tomu, kdo jsem, tak jako bych se přiznal komukoli jinému - obyčejný šaman, který stejně jako všichni lže o svém věku a schopnostech - ona mou lež nějakým způsobem prohlédla. Poznala, že nejsem obyčejný šaman. Zahlédla, jak mi z obličeje vykukuje lebka. Poznala ve mně jednoho z těch, kteří chodí po stezce. Měla v sobě nezušlechtěný talent. Od tohoto okamžiku si před ní budu muset dávat pozor na to, co říkám a jak se chovám.

Druhý směr úvah souvisel s tím, že mi ta žena byla prostě povědomá. A tušil jsem, že i na to se mne dříve, nebo později zeptá.

Po chvíli jsem se zeptal já jí: „Jak se jmenovala tvoje matka?“

„Moje matka? Měla jméno podle modří jezera v čase vrcholícího léta. Proč se ptáš?“

„Jak se jmenovala tvá babička?“

„Babička se jmenovala podle jinovatky, která se třpytí na větvích v čase nejkrutější zimy. Proč se ptáš?“

„A tvá prababička?"

Niiv zaváhala, než odpověděla. Nepodívala se na mne. Zvířata se s vypětím sil prodírala sněhem a frkala.

„Stejně jako matka. Proč se ptáš?"

„A babička tvé... prababičky?"

„Babička mé prababičky? Ty jsi ale zvědavý, Merline. Zvláště zvědavý. Babička mé prababičky měla jméno podle mlhy, která visí ve stromech na podzim."

„Malá Meerga," zašeptal jsem, ale nahlas jsem řekl: „Tvoje paměť sahá daleko."

„My nezapomínáme," přisvědčila Niiv. „Všechny babičky se na mě dívají z náruče Paní Severní země. Proč se mě na to všechno ptáš?"

„Někoho mi připomínáš."

Niiv se zasmála. „Malou Meergu určitě ne. Ta zemřela před více než dvěma stovkami zim."

„Já vím."

Malá Meerga. Mlžná. Díval jsem se, jak Niiv jede na svém sobovi, a vzpomínal jsem na její pramáti: jak to najednou bylo jasné, když jsem našel spojitost. Měla stejné oči, stejný smích, jezdila stejně provokativním způsobem. I jiskru vzteku měla stejnou.

Na chvíli jsem propadl smutku, ale pak jsem se musel rozesmát, když jsem si vzpomněl na první setkání se ženou, jejíž potomek - můj potomek, moje vlastní několikrát pra pravnučka - teď jel přede mnou.

Meerga byla voňavá a věděla, co chce, když v doprovodu své sestry vklouzla ke mně do stanu.

Vyhlídka na takové setkání mne naplňovala vzrušením - což z její strany, soudě podle očí, když mne poprvé spatřila, zdaleka neplatilo. Její sestra, kterou pohled na mne vyděsil ještě víc, seji několikrát zeptala, jestli ví jistě, co dělá. Meerga ji o tom ubezpečila a poslala ji ven. Vzápětí se však sama zatvářila pochybovačně.

Napili jsme se a snědli jsme několik kousků rybiho masa. Seděli jsem každý z jedné strany malého ohně, jehož plameny dodávaly její bledé tváři příjemnou záři. Zřejmě ji něco zahřálo, byť rozhovor se mnou to nejspíš nebyl, protože znenadání vstala, vyzvala mne, abych se postavil, a potom se začala svlékat.

Pod vlněným pláštěm měla šaty z jemné lněné tkaniny s modročerveným vzorem z látky ještě vystupovala vůně zvonků. Stáhla si uzlíky na ramenou a nechala šaty spadnout, čímž odhalila spodní prádlo z bílého, tenkého materiálu, který opojně voněl jamími květinami. Do švů byly zašity usušené okvětní lístky, aby vytvořily kruhový vzor kolem jejího těla. Byla velmi krásná. Když zručně rozvazovala mašle na ramenou, pozorovala mne velkýma, modrýma očima. Spodnička se svezla dolů a ukázala mi řízu tenoučkou jako pavučina, z níž vycházela vůně růží mísící se s aromátem, který vzrušuje, s vůní, jež nemá s květinami nic společného.

Začala si tuto poslední část oděvu vyhnovat nad stehna a pak se škádlivě zeptala: „Ty ze sebe neshodíš něco z těch kožešin?"

„Když jinak nedáš."

Stáhl jsem si z ramenou plášť z vlčí kůže, odkopl jsem jej pryč, a tak jsem odhalil košili a kalhoty z jelenice. Přestože kalhoty byly v oblasti rozkroku z pochopitelných důvodů volné, košile se slepila se spodním prádlem, které jsem měl na sobě. Materiál, z něhož bylo vyrobeno, jsem si v tu chvíli nedokázal vybavit. Nechal jsem kalhoty spadnout a všiml jsem si Meeržina ohromeného výrazu. Sám jsem se tedy podíval dolů a zjistil jsem, že její ohromení je na místě.

Veškeré oblečení jsem si pral v posvátné řece Aeduie, jež je přítokem velké řeky Daan. A vypral jsem je důkladně! Pak ještě jednou, to bylo v létě - nebyl jsem si úplně jistý, které léto to bylo - a v zemi, kde bylo mnohem tepleji. Jednoduše jsem si nevšiml, v jakém je stavu.

Omluvil jsem se a pak jsem použil nataženou dlaň jako čepel, abych košili od nátělníku oddělil čpavý pach houbových spor a potu se smísil s Meeržinými růžemi. Připadalo mi to jako docela příjemná kombinace. Ona si však zakryla ústa rukou a promluvila přes prsty: „Máš pod tím vůbec nějakou kůži?" „Určitě ano..."

Nakonec se mi podařilo nátělník oddělit, ale na několika místech, kde byl provrtaný hmyzem, se roztrhl. Až do této

chvilé jsem o postižených místech na kůži nevěděl, nyní však krvácela a působila mi bolest. Jak jsem tam

stál nahý, zadíval jsem se dolů na své tělo, přemožené a popleněné světem, který neměl nic společného s králi, armádami a nenasytností takových, jako jsem já.

„Určitě se mi podaří něco s tím udělat..." začal jsem, ale závan studeného vzduchu mi prozradil, že Meerga zhrozně odešla, sotva si stačila přes ramena nedbale přehodit svrchník.

Ale přibližně o hodinu později se vrátila, vybavená různými mastmi a mechy, a začala mne očišťovat. A někdy v průběhu noci jsme počali její dceru. Když však holčička přišla na svět a započala tak linii, která vedla až k Niiv, již jsem na březích jezera dávno nebyl.

Smích a pohled obojí přetrvávalo více než dvě stovky zim...

Rozhodl jsem se, že se dívce s tímto odhalením nesvěřím, a proto jsem jednoduše řekl: „Ale nechtěla ses mne na oplátku zeptat na něco osobního? Ptej se."

„Díky," odpověděla Niiv, zatímco jsme březovým lesem pomalu ujížděli dál. Zdálo se, že je zklamaná, že předchozí rozhovor skončil. „Ale teď není vhodná chvíle. Zeptám se tě později. Až dorazíme k jezeru. Doufám, že jsi na tu otázku připravený."

„Celý život jsem měl pocit, že jsem připravený na všechno, ale jízda na sobech mezi to nepatří. Takže jestli se chceš zeptat, zda mám rád soby, odpověď zní ne. A jestli se chceš zeptat, zda mi chutná, co jím, odpověď zní určitě ne. Jestli se mi líbí dívat se na tebe, jak jedeš? Ano, líbí se mi dívat se na tebe, jak jedeš."

Všiml jsem si, že se tomu potichu zasmála.

„Jestli se nemůžu dočkat, až budu zpátky v teplejším podnebí u modravého moře, které leží na jih odsud? Rozhodně ano. Zda bych se chtěl stát otcem tvého nenarozeného dítěte? To by byla otázka."

„Ale já ti chci položit jinou," řekla rychle Niiv, aniž by na mou domněnku zareagovala trhnutím, škubnutím nebo náznakem hněvu. Dál vedla svého soba sněhem jakoby nic.

„Ale stejně, chtěl bych..." začal jsem zamyšleně.

„Ale stejně, chtěl bys," dobírala si mě.

„Neznám odpověď."

„Ani já ne. A jak jsem řekla: moje otázka to nebyla."

Ohlédla se a mně se zdálo, že jsem zahlédl šibalský úsměv, přestože noc a její vlněná maska nedovolovaly spatřit víc než mihotavý odraz pochodně v jejích očích. Zbytek byla představivost.

A kosti mě svědily tak, že jsem toužil po tom, abych se pod špinavým pláštěm mohl poškrábat.

Jelikož jsem stále pobízel, abychom pokračovali v cestě, a jelikož moji společníci byli také mladí, dorazili jsme k jezeru již po pěti přestávkách na vyspání. Měl jsem hlad jako vlk, stejně jako Niiv, která byla čím dál vzrušenější a kurážnější, jak jsme se blížili k jejímu domovu. Vítr foukal od jihu a vůně vařených jídel se téměř nedala vydržet.

Dívka přesto uložila Jouhkanovi a mně, abychom zůstali, kde jsme, mezi řídkými stromy, a sama se rychle rozběhla k záři ohňů, kterou jsme viděli před sebou.

Jouhkan se poškrábal v hustých, žlutých vousech. „Něco se děje," řekl polohlasně. „Nejspíš přišel někdo nový. Ona má na takové věci nos. Měla ho ještě dříve, než jí Paní Severní země dala no vy!"

Jestli to byla pravda, pak měla lepší nos než já. Já jsem ve větru cítil jen jídlo, moč, pot a soby. A ostrou vůni ovoce, žlutých bobulek, které rostly během celé dlouhé pohjolské noci, sice maličké, ale voňavé kouzlo ve tmě. Jouhkanova poznámka ve mně posílila přesvědčení, že Niiv se s nadáním k čarodějnictví již narodila. A přestože zpočátku to byla magie na velmi nízké úrovni, nyní byla jako planá růže, jejíž růst se nedá zastavit. Byl jsem před ní velice ostražitý.

Niiv se přihnala zpátky. Hlavu měla obnaženou, plavé vlasy jí vlály, sukně měla olepené sněhem. Byla udýchaná a smutná. Jakmile ke mně doběhla, sáhla mi rukou bez rukavice na tvář a upřeně na mne pohlédla.

„Jsou to Gallikové," vyhrkla. „Patrně velice nebezpeční. Neznám je, ale jiní návštěvníci vědí, co jsou zač. Podle toho, co si dělají s vlasy, se jim říká ‚brkohlavci‘. Ty je znáš?"

Galliky? Brkohlavce? Znal jsem je docela dobře. Vlasy prokvétající vápnem, v boji tuhé jako ojínné dřevo nebo oškubaná ptačí pera, těla pomalovaná obličejí, očima a údy předků, hlasy vycvičené tak, aby dokázaly překřičet hukot padající vody, ruce vypracované tak, aby udrželi celou váhu těla na jedné ruce,

když skákali ze svých válečných vozů nebo když se drželi zauzlené hřívky svých cválajících koní. Ano, znal jsem je docela dobře. Řekové jim říkali keltoi.

Gallikové, keltoi, bolgae, Keltové, byli známí pod mnoha jmény a všichni měli pro své rody a velké klany jména odvozená od slavných činů, tvorů, předků nebo vidin. Byli to nevyzpytatelní lidé rozptýlení po velkém území, obvykle pohostinní, s velkým smyslem pro čest. To, jak budou nebezpeční, záleželo na tom, ze které části západních zemí, kde převládali, tato skupina pocházela.

„Kdy přišli?“

„Před časem, když jsem zpívala s Louhi. Vypadají velice smutně.“

„Co hledají?“

„Co hledáš ty? Co hledají všichni? Totéž v různém přestrojení. Tohle místo přitahuje šílenství a naději stejně, jako láká teplá kůže komára. Prosím, dávej si na ně pozor. Sousedním táborům už vyhrožovali. Postavili si vlastní stany nedaleko mé vesnice.“

A potom na mne znovu upřela ten pohled, pohled, který říkal: já tě znám! Věděla, že jsem starší než má tvář. Usmála se a dodala: „Myslím, že bys ta zvířata měl požádat o střechu nad hlavou. Když jsi přesvědčil rajathuky, aby tě pustili do Pohjoly, třeba se ti podaří přesvědčit Galliky, aby nechali železo suché.“

Určitě u nich vyhledám ubytování - mohlo se stát, že se mi budou hodit, navíc jsem většinu jejich nářečí znal. Nejdříve jsem však musel navštívit starého přítele.

Zamrzlé jezero bylo mnohem větší, než jsem si pamatoval. Jeho lesnaté břehy žily ohni padesáti nebo více táborů. Do dále se táhly stovky ohňů, planoucích, připravujících pokrmu, zahřívajících noční tmu. Předemnou se otevírala ledová pláň, za dlouhou zimu podobená a poznamenaná šamany snažícími se odhalit její tajemství. I teď, v půlnoční tmě, jsem viděl, jak se tam pohybují, tančí, bruslí a plazí nahé postavy, jak některé buší do silného víka zmrzlé vody, které je oddělovalo od světa duchů, lodí a starých obětních darů na dně širokého jezera. Uprostřed jezera stálo v kruhu několik vysokých, šedivých, nezřetelných postav.

Okolní lesy vypadaly ve světle hvězd jako strašidelné přízraky. Jejich obrysy se zalily stříbrem, když vyšel měsíc, a čas od času se zamihotaly, když padající závoje světla na severu zazářily nejsilněji. Kořeny těchto lesů nasávaly z jezera duše. Ježily se minulostí, šeptaly ztracenými hlasy. Toto jezero bylo jedno z několika míst, která sahala přímo do vzdáleného Času. To, co jsem hledal, mohlo být stejně tak v některé z mohutných bříz nebo v hlohovém houští, jako ve staré lodi v jezerním bahně, hluboko pod ledem.

Poslouchal jsem několik hodin, čekal jsem, jestli uslyším zoufalý výkřik, skučivý hlas dovolávající se toho, co ztratil. Ale jezero mlčelo, alespoň nyní.

Čas všechno ukáže, jenže času bylo málo. S jarem přijde nebezpečí.

* * *

Později jsem se přiblížil ke dvěma nízkým stanům, které si keltoi postavili. Jeden muž se krčil v kožešinách a hlídal vstup do jednoduchého tábora. Podezřavě si mne prohlédl a zeptal se mne na jméno a na to, co mne přivádí. Podle nářečí jsem poznal, že pochází z úplného konce světa, z Ostrova mrtvých, který jsem znal jako Zemi duchů, přestože byl známější jako Alba.

Tento ostrov ležel blízko země, kde jsem se narodil. Jeho výšiny byly poznamenány stejnými kameny a spirálami. Jeho jeskyně byly cítit stejnou hlinou, stejnými sny. Z důvodů, které jsem zatím nepochopil, se tam shromažďovali mrtví. Skrývali se v lesích a v prameništích řek, v širé Zemi duchů v nitru tohoto ostrova. Na okrajích této říše žilo mnoho kmenů, starými a mocnými obrannými prostředky chráněných před duchy, kteří tam chodili, jezdili a bojovali. Alba byl zvláštní ostrov, bylo to místo, kde jsem neměl dobrý pocit, a proto jsem je navštěvoval jen vzácně.

Bílé křídové útesy ostrova odděloval od bílých útesů na okraji obrovské pevniny, po níž vedla má stezka, pás vody, ale lidé, kteří se těmito mořem vytvarovanými okraji potulovali, si často dávali znamení pomoci slunečního světla odraženého od štítů. Když bylo příznivé počasí a klidné moře, přeplouly úžinu malé lodě a některým se dokonce podařilo vrátit zpět.

Byl jsem vpuštěn k ohni uvnitř stanu, kde jsem našel náčelníka, čtyři příslušníky jeho družiny bojovníků a dva druidy, kněze nebo čaroděje keltoi.

Tito ostrované byli skoupí na slovo, mluvili hrubým jazykem, ale jinak byli přívětiví a pohostinní - okamžitě mi nabídli, že se se mnou rozdělí o stan a o jídlo, o zaplacení si prý promluvíme později. Každý však nosil v koženém pytlí ušeknutou hlavu a každý mi svou trofej s radostí předvedl. Vůně cedrového oleje měla povzbuzující účinek. Náčelník tvrdil, že odpudivá lebka, kterou nosil on sám, mu jednou zazpívá o budoucích vítězstvích.

Muži na tyto hlavy mluvili, jako by to byli přátelé, a než je na konci rozhovoru znovu zavřeli do pytlů, požádali je o odpuštění, ale bylo třeba jíst.

Viděl jsem to již mnohokrát předtím, a nedělali to pouze zvláštní ostrované z Alby.

Brzy jsem se dozvěděl, že druidové jsou v nemilosti. Několikrát se pokusili proniknout ledem, aby mohli najít jakési ztracené a důležité předměty z náčelníkovy země, a neuspěli. Teď seděli, skleslí a zamyšlení, stranou od náčelníka. Měli přistřižené vousy a vlasy ostříhané nakrátko, ale každý měl jeden dlouhý cop, který mu visel z levého spánku. Na sobě měli nové jelenicové kalhoty a krátké kabáty z husté ovčí vlny. Starší muž měl na krku pověšený nádherný zlatý prsní krunýř ve tvaru půlměsíce, lunulu. Oba byli oblečení lépe než bojovníci, kteří se choulili v pláštích zdobených pestrými vzory, vlněných kalhotách a dlouhých, rozedraných kožených holínkách, které poměrně dost zapáchaly.

Náčelník se jmenoval Urtha. Byl to bystrý a popudlivý muž, ještě mladý, ale zjizvený v bojích, náchylný jak k bujarému smíchu, tak k záchvatům zuřivosti. Podobně jako , mnoho mužů, s nimiž jsem se při svém dlouhém putování setkal, používal jazyk, který často zněl urážlivě a byl opepřen oplzlostmi. Cítil jsem, že ve skutečnosti nikdy nechce urazit byl to prostě jeho způsob vyjadřování.

Představil mi své společníky. Dva byli odvedenci ze sousedního rodu patřícího ke Coritanům, s nimiž byl Urthův klan Cornovidů momentálně v míru. Byli to Borovos, prchlivý mladík s vlasy jako oheň -jak jsem zjistil, právě on byl zodpovědný za agresivní pověst celé skupiny - a jeho bratranec Cucallos, který se choulil pod černým pláštěm s kapucí a snil o jiných dnech a divokých nájezdech. Zbývající dva patřili k Urthově elitní skupině bojovníků na koních, o nichž mluvil jako o svých uthiinech. Většina náčelníků podporovala, aby s nimi takové tlupy jezdily. Braly si jméno, které odráželo jejich vůdce. K náčelníkovi je vázaly zákony cti a tabu a jejich příslušníci měli mnohem vyšší postavení než obyčejní jezdci. Tito dva, na pohled nepřístupní, zjizvení válkami, pijící jako duhy, ale jinak příjemní, se jmenovali Manandoun a Cathabach.

Zbytek jeho uthiinů chránil jeho pevnost a rodinu doma na ostrově, pod dočasným velením jeho nejlepšího přítele a nevlastního bratra Cunomagla.

„Pán psů!“ rozesmál se Urtha. „Dobré jméno pro toho válečného ohaře. Moje krásná pevnost bude v jeho rukou v bezpečí.“

„Co vlastně hledáte?“ zeptal jsem se ho.

Zamračil se na mě. „Když ti to řeknu, začneš to hledat taky.“

„Já mám dost svého,“ odpověděl jsem. „Mě zajímá jenom loď, která leží na dně jezera.“

„Loď, křičící jako člověk, který umírá?“

„Ano. Tebe taky zajímá?“

„Ne. Vůbec ne. O žádné loď nejde.“

„Tak proč mi potom nemůžeš naznačit, o co jde? Třeba bychom si mohli pomoci.“

„Ne,“ prohlásil rázně Urtha. „Ale řeknu ti, že je to starý poklad. Jeden z pěti ztracených pokladů. Ostatní jsou rozptýleny někde na jihu. Ale tento je pro mě důležitý. Moc důležitý. Kvůli snu o mých synech a o osudu mé země, který jsem měl. Potřebuju vedet trochu víc. Proto jsem tady. Víc už ti říct nemůžu, snad jen, že ti jednocopí,“ pokynul ke skrčeným druidům, „se obrátili na orákulum - mrtvé kosy, jestli si dobře vzpomínám—“ bojovníci, kteří poslouchali, se začali hihňat „—a orákulum řeklo, že je třeba plout na sever. Do téhle pochcané díry! Snažili jsme se dostat se sem skoro čtvrt roku. Alespoň si myslím, že to tak je. Jak to můžu poznat? Nikdo mi neřekl, že tady na severu je jenom noc.“ Podrážděně ztišil hlas.

„Určitě si pořídím nějaká nová orákula, až se vrátím domů. Ale oni to nemusejí vědět.“

Navíc se mi stýská po mé ženě. Aylamundě. A stýská se mi po dcerce, malé Mundě - ta d'áblice - už jí budou skoro čtyři. Mám ji moc rád. Přestože má jen čtyři roky, dovede si ze mne utahovat... a já jí na to

vždycky skočím. O lovu ví už víc než já. Má v té své šterbince bohyni, jestli mi rozumíš. Jednou bude silná. Je mi upřímně líto toho chudáka, který si ji bude muset vzít za manželku. Ale je s ní obrovská zábava. Umí běhat s mými třemi oblíbenými psy, Maglergem, Gelardem a Ulgerdem. Nádherní tvorové! I po nich se mi stýská. Měl jsem je vzít s sebou."

„A tvoji synové? Máš nějaké syny?"

„Nemám radost, že jsi o nich začal," zabručel. „Jsou to démoni. Dvojčata. Pětiletí démoni. Musel jsem vynaložit obrovské úsilí, abych přesvědčil jejich pěstouna, náčelníka Coritanů, že si je má nechat alespoň tak dlouho, jak dlouho je u sebe měl. Tady Borovos a Cucallos patří k jeho rytířům a vědí, o čem mluvím. Nechtěl jsem mít ty dva ďábly doma, ale on je poslal v pěti letech zpátky a jako omluvu přidal krásného černého býka a jalovičku. Až se vrátím, budu se muset ujmout jejich výchovy sám. Obávám se, že ubohého šlechtěného Cunomagla, svého nového ochránce, již dohnali k šílenství. Jestli ne k souboji! Ano, doufal jsem, že budu mít ještě dva roky klid. Ty malé příšery," pokračoval, spíš pro sebe než ke mně. „Nejsou líní. Nejsou hloupí. Ale podle jejich pěstouna stačí jakákoli maličkost a hned do nich vjede vztek. Až budu mrtvý, budou potíže. Počítám s tím, že ti dva spolu budou z chamtivosti bojovat a rozvrátí zemi, jestli nepřijdu na něco, jak to změnit..."

Ještě chvíli si něco neslyšitelně mumlal.

Vzpomněl jsem si, že náčelníci keltoi dávají všechny své děti mužského pohlaví do výchovy, dokud nedosáhnou sedmi let. Potom se chlapci vracejí k přirozeným rodičům. Říkalo se tomu .odloučení a obvykle to bylo bolestné období. Ale zdálo se, že v Urthově případě tomu tak nebylo. Návratu se říkalo .přivítání' a byl to čas zkoušek a vytváření pout, který mohl být pro svou tvrdost stejně bolestný. Jeden ze tří vracejících se princů zpravidla skončil na prahu dospělosti jako oběť bažinám, přikolíkovaný v mělké vodě, uškrcený, s hrdlem podříznutým nožem.

Já jsem se však chtěl s Urthou spřátelit, přinejmenším na nějaký čas.

„Rozumím tomu správně, že ti to řekli tvoji knězi? Že v tvé zemi budou nepokoje?"

„Ano... ti, kteří dovedou číst ze znamení. Řekl jsem jim, co se mi zdálo."

„Pak to zřejmě musí být pravda."

Urtha se po mně ostře podíval a pak zalétl pohledem k zasmušilým čarodějům. „Rozumím ti," přisvědčil šeptem. „Když jsou k ničemu teď, možná byli k ničemu už tenkrát. Možná to nakonec dopadne lip."

„Jsem unavený," řekl jsem. „A mám vlastní úkol."

„Ta křičící loď, o které jsi mluvil."

„Křičící loď."

„Moc toho o ní nevím, ale hodně štěstí. Budeš je potřebovat, jestli si nechceš nechat zmrznout koule, až se ji budeš snažit vytáhnout zpod toho ledu."

„Díky. Ale za několik dní, jako poděkování za tvou laskavost, uvidím, jestli něco uvidím. Jestli mi rozumíš... jestli bys chtěl."

Poškrábal se v hustých, černých vousech a chvíli o mých slovech přemýšlel. „Ty jsi čaroděj?"

Proč to skrývat, řekl jsem si. Stejně by se to brzy dozvěděl, buď jakmile zjistí, že loď nevytahují, ale jdu pro ni dolů, nebo od Niiv, která působila dojemem, že nepokládá diskrétnost za jednu z ctností, na nichž by si měla zakládat. „Ano," přiznal jsem. A s úsměvem jsem dodal. „Ten nejlepší."

Rozesmál se. „To říkají všichni. Tak jako tak, ty jsi moc mladý. Vždyť nejsi starší než já."

Už si nevzpomínám, proč jsem potom řekl, co jsem řekl, proč jsem Urthovi svěřil odpověď, kterou jsem, i když byla neurčitá, nedopřál Niiv. „Jsem mnohem starší než ty. Ale jsem stařec, který zůstává mladý."

Nechápavě se na mě podíval. „Když jsem se narodil," pokračoval jsem, „v tvé zemi ještě nebylo kromě lesů nic. Podél řek ještě chodila nejstarší zvířata..."

„Kdy to bylo?"

„Dávno. Před stovkami dobrých koní."

„Jsi potrhlý lhář," řekl po chvíli Urtha s vychytralým úsměvem na rtech. „Neber to tak, že by mi to vadilo. Vůbec ne. Možná jsi lhář a možná potrhlý, ale myslím, že lžeš dobře, a vzhledem k tomu, že nevidíme nic než měsíc a hvězdy... Rád si poslechnu pár tvých historek." Zasmušile se rozhlédl kolem. „V těchhle bohem zapomenutých končinách se stejně nedá dělat nic jiného než jíst a chcat."

„Nejsem lhář," řekl jsem klidně. „Ale neberu tvé pochybnosti jako urážku."

„Pak není co dodat," ušklíbl se. „Ale dalo by se něco vypít!" Sáhł pro kožený měch a mávl jím směrem ke mně.
„Souhlasím."

Krátce nato se stala znepokojivá událost, která mi připomněla, že musím být ve střehu. Dalšího ‚večera‘, to znamená po společném jídle před uložením k spánku, mne jeden z Urthových družiníků - myslím, že to byl Cathabach - odvedl k lesu zapadanému sněhem. Urtha a jeho ostatní muži už tam byli a dívali se nahoru, kde se houpalo oblečení jeho dvou čarodějů, napjaté na jednoduchých dřevěných lidských kostrách. Jakmile jsme přišel blíž, všiml jsem si, že humorné poznámky, které se doposud ozývaly, náhle umlkly. Když jsem se postavil vedle náčelníka, přivítal mne pouze respekt vyjadřovaný mrznoucím dechem.

„Tohle tě čeká, jestli to nedokážeš," prohlásil Urtha. „Je to hanba. Měli své chyby, ale nebyli bez talentu."
„Co se jim stalo?" zeptal jsem se. Cítil jsem, zeje v tom nějaká nezbednost.
Ale Urtha jen ukázal na stopy ve sněhu, které mizely v divočině. „Zvlčili," řekl. „Takoví lidé to dělávají, když potřebují uniknout."
„Jsou mrtví?"

Urtha se zasmál. „Ještě ne. Jen se vracejí domů obtížnou cestou."

Věděl jsem, že mnohé rody keltoi chovají muže, jako byli Urthovi druidové, ve velké úctě, že u nich zaujímají vysoké postavení. Zdálo se však, že v Urthově zemi to neplatí. Udělej chybu - a přeháš nahý půlnočním sněhem.

Postoupil dopředu a svlékl jedné figuríně jelenicové kalhoty. Stáhl jí z ramen kabát z beránka a odvázal zlatou lunulu, která visela druhému panákovi na krku. K mému údivu mi kalhoty nabídl.

„Nehodí se ti? Budou sice posrané, ale můžeš šije vyprat, a ušíté jsou dobře. Určitě jsou lepší než ty smradlavé hadry, které máš na sobě teď."

„Díky."

„Kabát chceš taky? Ve zdejší podnebí se hodí."

„Neodmítnu. Ještě jednou díky."

„Neděkuj mi," řekl a podíval se na mne pátravým pohledem. „Nedávám ti je. V pravý čas uděláme obchod." Podal mi husté rouno, potom vzal do rukou zlatý půlměsíc lunuly a přejel po něm palci. „Jsem rád, že to mám na čas zpátky. Je to velice stará věc. Velice stará. Má to... paměť."

Cítil jsem, že Urtha ode mne čeká nějakou reakci, ale neřekl jsem nic. Po chvíli na mne pohlédl smutným očima. „Patří to mé rodině. Ten muž měl právo to nosit. Teď si to mohu na nějaký čas nechat, než najdu lepšího muže, který by to nosil. Jsem rád, že jsi vyšel z noci, Merline."

Sevřel lunulu v náručí, pohled upřený do dálky. Uběhlo několik chvil, potom si povzdechl. „Tak, a je to. Jsou pryč. No dobře..."

Znovu se na mne podíval a pak odešel.

Držel jsem své nové šaty, díval jsem se za ním a přemýšlel, kolik dalších let budu muset naložit svému tělu a kostem, abych byl chápavější.

Urtha se o mne zajímal, a proto jsem se já zajímal o něho. Zmizení druidů a navrácení rodového .měsíce naznačovalo, že náčelníkovi začíná vát jiný vítr.

A všechno proto, že jsem ‚vyšel z noci‘.

Tři
Argó

Niiv vypadala ve svých kožešinách a velkém vlněném šátku jako pestrobarevný pták. Jak jsme se prodírali sněhem, pobíhala kolem mne a bez ustání žvatlala. „Jak to chceš udělat? Jak to chceš udělat? Řekni mi to, Merline. Řekni mi to!"

Co jsme se vrátili k zamrzlému jezeru, šamanova dcera nepocítila potřebu vykonávat obřadnosti a rituály, které zdědila po návštěvě u Paní severu. Místo aby se zabývala meditacemi a poznáváním v chýši z kůží a kostí, v níž její otec strávil velkou část života tím, že svému duchu propůjčoval křídla, ploutve nebo nohy

běžící lesem, prohlásila: „Mnohem víc se toho dá dozvědět od cizinců! Sedje mne ochrání, ale když se zavřu uvnitř, budu dýchat kouř a tlouct do kožených bubnů, schovaná před zraky všech těchto jiných lidí, jak mohu doufat, že pochopím svět na jihu?“

Její odvážné a rázné vzepření se tradici se za vysokými palisádami a těžkými bránami její vesnice nesetkalo s nadšením, ale bylo tolerováno, a páchnoucí chatrč z kůží se všemi lektvary, jedy, houbami, kůrovými výtažky, rybími tuky a zrak otevírajícími, byť omamnými produkty kvašení zůstávala zavřená, vstupní dílce byly dál sešpendlené úzkými kostmi nějakého brodivého nebo jiného ptáka.

Dívka trávila poslední dny dlouhé zimy tím, že poskakovala a smála se, vyptávala se mě a vůbec nebrala na vědomí svého strýce Lemanka, který jí nápadně projevovanou zvědavost vymlouval. Bořila všechna pravidla, snažila se mne s pomocí svých nově získaných magických schopností obrátit naruby, netušíc, že po tolika tisících let na stezce bych mohl slyšet každou nevyslovenou myšlenku, která jí proběhne hlavou (kdybych chtěl), a docela snadno si ji držet od těla.

To, co mi dělalo starosti, však nebyla Niiv. Problémem bylo to, jak vyžrát na šíleného, prastarého Enaakiho v jezeře. Starší síly vyžadují víc pochopení. Stáváme se příliš moudřími, než abychom dokázali pochopit ponurost z počátku Času.

„Jak to uděláš?“ dorážela znovu ta harpyje.

„Už jsem ti to řekl. Vyvrtám do ledu díru a doplavu dolů na dno jezera.“

„Okamžitě bude po tobě. Ve vodě jsou tisíce umrlců a všechno to byli stejní blázni jako ty, kteří si mysleli, že stačí rozeřít si po těle tuk, potopit se a odhalit tajemství jezera. Ne, určitě máš na to nějaký trik. Máš na svou ochranu nějaké zvláštní kouzlo. Sedju.“

Mluvil jsem pravdu, když jsem jí odpověděl: „Vůbec žádné zvláštní kouzlo nemám. Jestli tam dole je to, co doufám, že tam je - budu mít ochranu zespod.“

Hmm... možná.

Uhnětl jsem ze sněhu kouli a hodil jsem ji po ní. Rozplácla se jí o nos a zastavila ji. Byla vzteky bez sebe. Omluvil jsem se jí.

„Čekal jsem, že se shýbneš.“

Zuřivě zavrtěla hlavou, až se sněhové krystalky rozletěly na všechny strany. „Myslela jsem, že se sněhem si hrají jenom děti," napomenula mne.

„V srdci jsem pořád ještě dítě. Promiň.“

„Nejsi dítě, jsi blázen," pokračovala. „A lhář. Určitě víš víc, mnohem víc, než mi říkáš.“

Kéž by to byla pravda, napadlo mě. Cítil jsem její mrznoucí dech. Zpod jejích šatů vycházel pach pižma a já musel vzpomínat na její pramáti Meergu, jejíž pižmová vůně mi stále nedopřávala pokoje. Její bledé oči byly jako drahokamy. Navzdory chladu mne tento tančící ptáček v modrobíločerveně obarvených kožešinách vzrušoval a okouzloval.

Věděla, že se mi líbí. Viděl jsem, jaké má v očích jiskry, když se na mě dívá. Ale byla tak zvědavá, tak pevně přesvědčená, že ovládám nějakou magii, kterou tajím.

„Tak dobře. Když jinak nedáš, řeknu ti to. Snědl jsem celý sobí paroh, do něhož jsem nejdříve vyřezal Sedm pokřiků a písní, které otevírají zamrzlé hlubiny, a pod těmito novými šaty mám tělo omotané rybími střívkami a játry, aby Enaaki neucítil, že pod tím je člověk.“

„To je směšné," zamumlala podrážděně. „Enaaki tě ucítí okamžitě. Děláš si ze mě legraci.“

Nebyl jsem žádný zvláštní odborník na zamrzlá jezera byla to záležitost malého kouzla, aby člověk na nějakou hodinu přežil utonutí a chlad - doufal jsem, že mi tak dlouhá doba bude na navázání kontaktu s hlubinou stačit. Mým problémem byl čas - každý instinkt mi říkal, že se musím dostat přes ledový příkrov dříve, než krátká zářivá svítání zesílí. Loď křičela pouze v zimě, v létě nikdy. Jasně ráno bylo velice blízko a já musel dosáhnout toho, čeho jsem dosáhnout potřeboval, ještě než slunce rozehřeje bílé ledové vousy.

„Nedělal jsem si z tebe legraci.“

„Na tom nesejde. Jestli se nepřipravíš, utopíš se. Další bělobřich, kterého si Enaaki pověsí na háček a po kouscích spořádá. Klidně se tomu vysmívej, ale potřebuješ průvodce. Já ti ho můžu pomoci najít. Ale jen když budeš chtít.“

Po těchto slovech se otočila, odešla a nechala mne přemýšlet, kde bych v táborech kolem jezera mohl

najít vnitřnosti z celého pořádného zvířete, jimiž bych hrozivého jezerního strážce nakrmil.

V několika dalších dnech jsem zjistil, že se dá po jezeře nejlépe pohybovat na kostěných nožích zhotovených z ramen soba. Pečlivě je vyřezával jeden místní muž, který si tím vydělával na slušné živobytí a uměl je šikovně připevnit na každou obuv, na jakou bylo třeba. Stačilo zatlačit, odpíchnout se a po zamrzlé hladině se mohl začít pohybovat i ten nejtěžkopádnější stárnoucí šaman. V předklonu a s rukama za zády byl pohyb rychlejší a dal se lépe ovládat. Chvilí jsem si nacvičoval zatáčení elegantními obloučky a zrychlování při kraji jezera. Vyhýbal jsem se značkám, jimiž vymezovaly svá teritoria různé tábory, a proplétal jsem se mezi ostatními návštěvníky, i kteří jako by tento úžasný pohybový prostředek používali spíš pro zábavu než z vážných důvodů.

Niiv ke mně přitáhla. Byla Pohjolanka a ledový tanec měla v krvi. Odvedla mne dál od břehu, kde několik šamanů, všichni pomazaní vrstvou tuku a až na boty s kostěnými noži nazí, složitě tančilo kolem jedné části hladiny, snažilo se přivolat energii, která by jim umožnila vyřezat do ledu obrovskou díru, jak mi prozradila Niiv. Jezdili a klouzali, kostnatá bílá těla v pochodněmi prozářené noci. Každý prudký konec složitěho čarovného reje provázely kaskády ledových úlomků. Dokonce i psi měli na tlapkách tyto nože, velcí bílí psi, kteří divoce vyli, když jim jejich páni házeli parohy, aby je přinesli zpět.

Toto všechno se dělo na kraji jezera. Střed byl střežen ledovými sochami. Bylo jich celkem deset, obrovských, v kruhu stojících, zmrzlých soch (sedje „studené noci“, pošeptala mi Niiv, zimní talismany), které tajícími tvářemi sledovaly okolní les. Uvnitř tohoto širokého, chráněného kruhu se odehrávalo to pravé dění. Zde byly tesáním, škrábáním, vařící vodou a ohněm hloubeny díry k vodě pod ledem, které se však rychle uzavíraly, než je člověk mohl použít. Dalo se snadno zahlédnout, že pod ledovým příkrovem se jezero bělá jako rybí břicho nahými mrtvolami, které patřily spíš návštěvníkům, jež přilákala místní legenda, než že by se snažili praktikovat místní magii. Pohjolští muži prostrkovali úzkými otvory dlouhé tyče a vytahovali mrtvá těla na povrch. Ale pod mrtvými byli ti, jimž se podařilo svá těla ovládnout. Plavali v jezeře, jako by je něco nadnášelo, s rukama zkříženými na prsou, a pomalu se otáčeli, vznášeli se v chladných vodách a snažili se z důvodů, které jim ležely na srdci, přivolat duchy z hlubin.

Já budu muset dolů mezi ně.

* * *

Po třech dnech učení a příprav jsem konečně měl pocit, že jsem připravený to udělat. S Jouhkanovou pomocí jsem vyhloubil díru do ledu, pak jsem se svlékl do nahá, spolkl jsem malou sedju, kterou jsem si udělal z rybí kosti, a nohama napřed jsem sklouzl do tunelu.

Byl jsem sice připraven na duchy, kteří vodu obývali, ale nebyl jsem připraven na vodu jako takovou. Chlad byl nejen šokující, byl téměř sřizavý. Přesvědčený, že mi maso z těla trhá tisíc zubů, vykřikl jsem, jak jsem padal dolů, čímž jsem promarnil část dechu. Díval jsem se, jak mi na těle narůstá led. Jediné, co jsem mohl dělat, bylo pamatovat si, co mě sem přivedlo, když jsem se vznášel v jezeře mezi pomalu se otáčejícími těly šamanů a kněží, tajemně ozařovanými shora, kde se led hemžil pochodněmi. Zdola vycházela ještě podivnější záře, ale i moje mladé tělo podléhalo prostému, pekelnému chladu.

A tak jsem použil malé kouzlo. Trochu jsem zestárl, ale zahřál jsem se a doplaval jsem tak hluboko, jak jen to šlo, pod vrstvu šamanů. Napnul jsem zrak a začal jsem propátrávat hlubiny. Pode mnou byly nějaké ruiny, nebo to alespoň jako ruiny vypadalo, nejspíš Enaakiho úkryt. Byly tam obličejy, které mne pozorovaly, a když se setkaly s mým pohledem, stáhly se zpět do stínů. Viděl jsem třpyt zlata, blýskání bronzu a lesk železa, pustinu trofejí, obětních darů a tajemství, jež byly do jezera v průběhu staletí naházeny. A sěžně a přidě lodí, které se zde potopily a ležely pod všemi možnými úhly, pokryté řasami, rozlámané, vyplněné kvůli dřevu.

Voda kolem mne náhle zavířila a mne probodly pohledy pohublých, průsvitných tváří patřících přízračným vodním strážcům vystupujícím z hlubin, kde se potulovali mezi potopenými mrtvými těly. Zdálo se, že moje přítomnost v takové hloubce rozrušila, ale nesnažili se bojovat se mnou. Připravoval jsem se na tento sestup tři dny a nabídl jsem bytostí z hlubin víc než jen vnitřnosti k jídlu. Zpíval jsem a recitoval v hájích a pečlivě jsem dodržel pokyny mladého šamana, který se nade mnou slitoval, udělal

jsem si vlastní buben, vyřezaný z březové kůry, a naškrábal jsem své jméno na kameny, které jsem ledem spustil do hlubin.

Ted' jsem pocítil jistou sebedůvěru a konečně jsem pojmenoval, co hledám.

Z plic mi vybublal vzduch, když jsem zavolal na starou, důstojnou loď, loď, která křičela...

„Argó!" zavolal jsem. Zvuk se šířil dolů do jezera, dunivě se nesl víry a proudy v hlubinách.

„Argó! Odpověz mi!"

Očima jsem pátral dole, jestli ji nezahlednu. Znovu jsem zavolal, doplaval jsem hlouběji a zavolal jsem ještě dvakrát. Začínal jsem ztrácet ponětí o čase. Všiml jsem si, že mne sledují voytazi, vír očí, úst a kostnatých prstů, udržující odstup.

Bylo mi příliš chladno, než abych pocítil paniku, ale začal jsem se zaobírat hrůznou myšlenkou, že jsem se mohl zmýlit. Třeba vůbec nepřišla sem, ale ležela a chránila ostatky svého kapitána někde jinde v hlubinách, v jiném jezeře nebo skrytém moři.

Ale pak: ten šeptavý hlas, se kterým jsem se tak dobře seznámil, když jsem pobýval s Iásónem za dlouhé cesty nitrem světa, než jsme se vrátili do Iólku, hlas vnímavé bytosti, která byla lodí jako takovou.

„Nech nás na pokoji. Plav nahoru. Nech nás spát."

„Argó?"

Voda pode mnou pulzovala. Vypadalo to, jako by se jezero zlobilo. Zahlédl jsem rozlámanou loď, tmavou a nezřetelnou, podél jejíhož trupu se jako třásně táhly pokroucené větve, vzpínající se vzhůru jako úponky. Uvědomil jsem si, že jsou to větve posvátného dubu, který tvořil její kýl - Argó dál rostla!

„Argó! Je Iásón naživu?"

Než jsem stačil říct něco dalšího, popadly mne neviditelné ruce. Byl jsem tažen vzhůru k ledu a prudce mrštěn o strop.

Byla to taková rána, že se mi zatočila hlava. Zaslechl jsem smích. Moji mučitelé se potopili, hbití jako úhoři. Chvilí jsem zůstal na místě a zlehka jsem se pohupoval mezi nadmutými mrtvými těly, ale pak mi začaly prskat plíce. Ztratil jsem sebeovládání a ocitl jsem se na pokraji utopení. Pokusil jsem se získat teplo, ale marně. Hrabal jsem se po spodní straně ledu, čím dál zoufalejší, a pak jsem zahlédl háček propátrávající vodu, spouštěný blízko jednoho mrtvého těla. Odstrčil jsem mrtvého muže stranou a pevně jsem se chytil vítané zahnuté kosti. Tunel vzhůru byl na moje ramena málem příliš úzký, ale někdo nahoře věděl, že jsem živý, a tahal tak dlouho, až moje hlava konečně zalapala po dechu nad hladinou. Niiv ke mně přiběhla se silným pláštěm. V matném svítání a ve světle pochodní jsem v jejích očích uviděl slzy.

„Myslela jsem, že už tě nikdy neuvidím," vyhrkla zlostně. „Říkala jsem ti, aby ses připravil líp!"

Neměl jsem na to odpověď. Mé nadání v Enaakiho říši selhalo, možná kvůli moci samotné Argó. V každém případě to byla lekce, po níž jsem vystřízlivěl.

O něco později, když jsem se zahřál a vzpamatoval se z mizerného, troufale nepřipraveného výletu dolů, jsem si lehl na led k otvoru pro hák a znovu jsem zkusil volat Argó, prosit ji, aby odpověděla.

„To jsem já, Antiochos. Určitě si mě pamatuješ. Byl jsem s tebou, když jsi plula pro zlaté rouno. Iásóne, prosím, poslouchej mě. Tvoji synové nejsou mrtví! Poslouchej mě. Tvoji synové žijí! Argó, vyříd' mu, co jsem řekl."

Zkoušel jsem to dál. Nemám ponětí, jak dlouho jsem tam ležel a civěl dolů otvorem, který již začínal na okrajích tát, jak slunce, lenivé jako červ, vylézalo nad jižní obzor. Voytazi se štičími obličejí si mě dobírali, blýskali po mně svými zubatými škleby a znovu mizeli, vyhrožovali, že mě stáhnou dolů.

„Argó!" nevzdával jsem se. „Musíš mi věřit! Svět se velice podivně změnil. Ale pro Iásóna je to dobrá zpráva. Argó! Odpověz mi!"

A potom se konečně znovu ozval ten hlas, šeptající na mne z ledových hlubin.

„On se nechce vrátit. Jeho život skončil, když mu Médeia zavraždila syny."

„Já vím," řekl jsem jí. „Byl jsem u toho. Viděl jsem, co udělala. Ale byl to jen klam. To, co udělala, byla iluze. Krev na jejich tělech byla jenom iluze."

Cítil jsem, jak se led pode mnou chvěje, jako by celé jezero dole pulzovalo.

Od Argó se mi dostávalo pouze mlčení, ale intuice mi říkala, zeje na pochybách a že moje slova pronikají dřevem jejího trupu až do Iásóna.

Řekl jsem to ještě jednou: „Iásóne. Tvoji synové stále žijí. Vyrostli z nich muži. Můžeš je najít. Vrať se k nám!"

V dalším okamžiku led pode mnou poskočil. Potom pukl, se zvukem, jako když praskne bič, a ve velké trhlině se ukázala čistá voda pod ledem.

Zvedl jsem se a odplazil se zpátky k okraji jezera, kde hořel kruh pochodní, držených rukama návštěvníků.

Vyploovala. V okamžiku, kdy se led rozevřel, ještě než jsem uprchl do bezpečí, jsem spatřil, jak se stín Argó začíná zvedat. Větve vystupovaly z rozlámaného trupu jako rozervané listy kapradin.

Na severu tryskala světla na obloze téměř až k zenitu. Zimní noc teď odcházela rychleji. Na ojíněných stromech se začínaly ukazovat barvy. Zvedání Argó se časově shodovalo s prvním opravdovým nástupem svítání. Jas nad ponurým lesem na jihu nám sílil přímo před očima, oblouk ranního ohně se rovnoměrně rozrůstal.

A pak narazila na led. Povrch jezera vytryskl vzhůru ve fontáně třpytivých úlomků, které vzápětí zasypaly okolí temného trupu staré lodi, jež se s přeraženým stěžněm, obtížená řasami, přídí napřed vynořila z hlubin. Z vysoké přídě se valila voda, větve se lámaly jako vesla a loď dál stoupala, slavnostně, skoro až důstojně, až byla z poloviny venku z jezera... pak padla zpátky, zád' se vyhoupla nad hladinu, se skrčenou postavou bohyně zahalenou vodními rostlinami s dlouhými vějířovitými listy. Celá loď se na studené vodě otřásla jako probouzející se zvíře, potom se zklidnila a znehybněla. Ze stěžně viselo v síti z provazů a řas něco ve tvaru člověka, s hlavou zakloněnou daleko dozadu, jako by zemřel, když křičel do nebes. Z otevřených úst se vyřinula voda. Ranní světlo zachytilo živý třpyt jeho očí. I od kraje jezera jsem poznal, že se na mne dívá.

„Věděl jsem, že to přežiješ..." zašeptal jsem. Samozřejmě to nemohl slyšet. Nebyl mrtvý, ale byl hluboce podchlazený.

S Argó však něco nebylo v pořádku. Byla příliš nehybná, příliš klidná na to, jak energická, jak nedočkavá to byla loď. Když ji spouštěli, napínala provazy. Na skluzují muselo držet více než šedesát mužů. Zmítala sebou, rvala se, aby získala volnost, aby poznala oceán, a když ji konečně pustili, skočila do vody v přistavu s takovou rychlostí a energií, že se na okamžik potopila, než se vynořila a zamířila na volné moře. Argonauti měli co dělat, aby se vůbec dostali na palubu, museli k ní doplavat, vyšplhat po lanech nahoru, najít si lavice a vesla, netrpělivou loď zpomalit a otočit ji zpátky do doků.

Byla to taková silná loď. Tak živá! Ale teď...

Znovu jsem vykročil na led. Niiv a Urtha šli se mnou a nesli pochodně. Dubová loď skřípala, jak se zahřívala. Iásónovo zavěšené tělo se mírně kolébalo. Sáhl jsem si na kluzké plaňky, obešel jsem loď k přídí a zadíval se do modře namalovaných očí.

„Co je s ní?" zeptala se tiše Niiv.

„Je mrtvá. Loď je mrtvá."

Ubohá Argó. Odplula se svým drahocenným nákladem tak daleko. Odvezla Iásóna do nejhlubšího hrobu, jaký mohla najít, na místo vzpomínek a magie. Nečekala, že ještě někdy vypluje, ale můj hlas a moje zpráva ještě jednou probudily srdce v dubu k životu a ona se pokusila vrátit na hladinu. Zdálo se, že ji to stálo příliš mnoho sil a zahynula ve chvíli, kdy vrátila život svému kapitánovi.

„Promiň," zašeptal jsem. „Nevěděl jsem, jak to pro tebe bude těžké."

„Ten mrtvý muž sténá," zvolal Urtha. „Vůbec není mrtvý. Už jsem něco takového viděl..."

Iásónovi klesla hlava. Začínal sebou v provazové síti házet. Urtha byl ohromený. „Když se člověk utopí v zimním jezeře, přestane dýchat, ale duše v něm někdy zůstane. Stalo se to jednomu mému nepříteli. Pozoruhodná věc. Byl utopený noc a den po našem souboji na kraji jezera, ale znenadání vyplul na hladinu a otevřel oči."

„Stali se z vás potom přátelé?" zeptala se ho Niiv.

Urtha se na ni nechápavě podíval. „Přátelé?"

„Bylo to osudové znamení. Znamení přátelství."

„Vážně? To mě nenapadlo. Připravil jsem ho o hlavu. Ještě ji mám."

„Pomoz mi s ním," ut'al jsem Urthovo vzpomínání. Vytáhli jsme se na palubu, sklouzli jsme se po kluzkém

povrchu a zachytili se sítě, v níž můj starý přítel vězel. Urtha pomocí svého bronzového nože přesekal vodní rostliny a konopné provazy a Iásón mi s novorozeneckým zakvilením a dalším vyvržením vody z plic sklouzl do náruče.

Když pak k Argó přitáhli sáně, opatrně jsme s Urthou Iásóna spustili dolů čekajícím Pohjolanům, kteří ho zabalili do kůží a rozjeli se s ním zpátky ke břehu, do životodárného tepla stanu a prudce hořícího březového dřeva.

Čtyři
Iásón

Led tál. Jitro udeřilo plnou silou a pochodně byly třeba pouze při cestách do hlubokého lesa. Aktivita kolem jezera se začínala zvyšovat. Zdálo se, že stejně jako začíná procítat svět, probouzejí se také vášně a temperamenty návštěvníků těchto severních končin. Argó zůstávala ve svém ledovém přístavu ztichlá a osamělá.

Iásón několik dní přicházel k sobě a zase upadal do bezvědomí. Blouznil a mluvil nesouvisle, občas ho přepadaly prudké nálady. Drtivou ránu na hrudi, jež začala znovu krváčet, mu omývali a ošetřovali Pohjolané, kteří měli snad na každé zranění nějaký lišejník nebo bylinný či kůrový výtažek.

Trpělivě jsem čekal a po pěti odpočincích jsem se dozvěděl, že se mnou chce mluvit.

Vousy si přistříhl, ale šedočerné, rovně sčesané vlasy mu sahaly daleko. Jizvy na tváři byly bledé, ale jinak byl stejně snědý, jako když jsem ho viděl naposledy živého, v Iólku. A ty temné oči, tázavé, vychytralé oči, byly stejně bystré jako vždycky. Ruce se mu třáslly, když mě vzal za ruce, prsty byly ještě slabé. Jeho úsměv byl stejně klamavý a tajemný jako vždycky, ale zdálo se, že má z mé přítomnosti opravdovou radost.

„Antiochos. Mladý Antiochos...”

„Teď mě znají jako Merlina.”

„Antiochos, Merlin... co na tom záleží? Jsi to ty. A jak je možné, že jsi nezestárl za těch dvacet let, co jsi mě opustil?”

„Zestárl jsem. Ale není to na mně vidět.”

„To tedy není. Na rozdíl ode mě, bohužel. Proč jsi odešel? Proč jsi mě opustil? Byl jsem vzteky bez sebe! Tolik jsem tě potřeboval!”

„Vždycky jsem ti říkal, že musím chodit po stezce, která obíhá svět v kruhu,” odpověděl jsem mu. Jeho ruce jsem přitom dál držel v objetí.

„Ano, ano. Já vím,” řekl netrpělivě. „A vlézt do každé jeskyně a údolí, které vedou dolů do podsvětí...”

„Už tak jsem s tebou byl déle, než jsem být měl. Ale když je dobrá společnost a dobrodružství stojí za to, chutné jídlo a...” Rozhlédl jsem se po stanu. Mladá žena, která tam seděla, zachumlaná do černých kožešin, nás tiše, ospale pozorovala. „Když je dobré všechno, a s tebou bylo vždycky všechno skvělé, Iásóne...”

„Bylo, že?”

„Ano. A když se všechno tak dobře daří... dopřeju si malé zdržení. Ale nakonec vždycky poslechnu volání a vrátím se.”

Znovu roztáhl ústa do úsměvu. Dech měl ještě studený, jako by měl v plicích stále led, ale oči mu hořely novým životem, jak si mě prohlížel. „Byla to tenkrát ohromná cesta, ta plavba po řece, když jsme ukradli zlaté rouno. Nemyslíš?”

„Byla. Slavná cesta.”

„Kolik podivných, úžasných setkání jsme zažili. Kolik zvláštních království jsme našli. Potkal jsi ještě někdy Hérakla?”

„Ne, ale hodně jsem o něm v pozdějších letech slyšel. Byl pořád v nějakém průšvihů.”

„Škoda, že jsi s námi nezůstal déle. Měl jsi zůstat! Moc jsi mi chyběl, když mi ta čarodějnice zavraždila syny—”

Najednou se zarazil, zamračil se a zopakoval to: „Syny...” Potom se otočil a ztěžka dosedl na dřevěnou lavici.

„Měl jsem podivný sen," řekl.

„Vyprávěj mi o něm."

S obličejem v dlaních a hlavou roztřesenou zašeptal: „Byl to jenom sen. Sen při probouzení. Sen z brány ze slonoviny, Antiochu... falešný a nepříjemný."

„Popiš mi ho."

„Proč? Byl to jenom hlas... hlas, který mi šeptal, že moji synové jsou stále naživu. Takový bláznivý nápad."

„Jaký bláznivý nápad myslíš?"

Zvedl ke mně hlavu a pak se unaveně usmál. „Nejspíš bláznivý nápad starce, který zoufale lpí na své minulosti."

„Nejsi zase tak starý," řekl jsem. „Ty nevíš, co je to věk. Když tě Argó odvezla z přístavu v Iólku a přepravila tě sem, abys tady zemřel, nezažil jsi ani padesát jar."

„Mně to připadalo jako deset tisíc."

„To je dost," uznal jsem s úsměvem. Pravděpodobně víc, než kolik mám já sám, napadlo mě.

Přestal jsem své roky počítat, ale mohl bych to zjistit, kdybych se rozhodl marnit čas tím, že najdu hlubokou rokli v lesích na západě, kde jsem se narodil a kde zůstal uložen záznam o mém životě.

„A mimochodem," dodal jsem, „to nebyl sen."

„Co nebyl sen?"

„Ten hlas. Byl to můj hlas. Volal jsem na tebe. Argó tě oživila..." Smutně jsem pomyslel na loď, která zůstala na jezeře. „Argó zemřela, když tě přiváděla zpět. A její tělo je na tom špatně. Ale můžeme ji přestavět můžeme jí najít novou duši."

Iásón na mě zíral s téměř prázdným výrazem, jako dítě potýkající se s novou představou. Ve chvíli, kdy jeho sen a moje realita začaly lomcovat mřížemi jeho myšlení, veškerá moudrost a veškerý němý souhlas z jeho vráskami zbrzděné tváře vyprchaly.

„Moji synové jsou mrtví. Médeia jim před mýma očima Podřízla hrdlo..."

„Já vím. Byl jsem u toho, nevzpomínáš? Byl to poslední den, kdy jsem byl s tebou. Přemýšlel jsem o další cestě a v okamžiku, kdy jsem vstoupil do paláce, jsem byl nějakým způsobem obrán o svůj bystrozrak. Nedíval jsem se pozorně..."

„Co to říkáš?" zeptal se tiše bojovník. „Antiochu, co to říkáš?"

„Možná by bylo nejlepší, kdybych ti to ukázal."

„Ukázal? Co ukázal?"

„Jak jsme byli všichni podvedeni."

Doufal jsem, že se mi podaří vidinu vyvolat. Dlouho jsem se na to připravoval. Bude mě to něco stát - maličko zestárnu - ale tento muž býval mým přítelem a kdysi, když mne mé schopnosti zradily, mi zachránil život. To, co si s Médeiou navzájem udělali, bylo neodpuštělné, a možná právě proto jsem ho nakonec nechal svému osudu, před mnoha a mnoha lety. Ale teď, když jsem znal pravdu, jsem měl silný pocit, že tohle Iásónovi dlužím, že mu musím říct, na co jsem přišel. Bude to stát za několik dní mého těla, když přesvědčím Iásóna, že truchlil zbytečně. Alespoň jsem se tak domníval.

Byl jsem tenkrát příliš mladý na to, abych dokázal domyslet důsledky takového jednání, důsledky toho, co s ním takové zjištění může udělat.

„Kam jdeme?" zeptal se.

„Obleč se. Teple. Otři si oči. A pak pojď za mnou do lesů."

Niiv zaujalo, co dělám, a trvala na tom, že nás na dlouhé cestě neschůdným lesem bude doprovázet. Šel s námi také Jouhkan a mladý šaman, který mi pomáhal při předchozích přípravách a nyní měl dohlédnout na mou oběť a rituál, až se vrátíme na patřičnou mýtinu. Nebyl si vůbec jistý, že dosáhnu toho, co chci, ale pokud by se mi to podařilo, pak by také on obohatil své umění.

Za dobu, co jsem byl u jezera, jsem se o rajathucích, dřevěných totemech stavěných v této zemi, hodně dozvěděl. Všechny jsem je někdy potkal, ale pouze se čtyřmi jsem udržoval přátelské styky. Potíž byla v tom, jak hluboko v mé minulosti byla tato přátelství zasuta. Podařilo se mi uchovat si vzhled a mysl mladého muže a paměť jsem měl dobrou. Jenže Čas je strašlivý nepřítel podrobností a přesnosti.

Tito přátelé, a nyní tyto sochy, byli velice mocnými studnicemi kouzel a vidění. Každý byl zaměřen trochu jinak. Ten, který mi teď mohl pomoci, byl Skogen, stín zapomenutých lesů. Bylo možné, že ho přesvědčím, aby zpoza našich očí vyvolal vzpomínku na tragédii v Iólku a předvedl ji znovu, s celým krvavým podvodem.

Poslední úsek cesty ke Skogenově svatyni procházel klikatou klenutou chodbou z lísek. Na jejím konci nás čekala zeď z neopracovaných kamenů s mnoha výklenky, v nichž se postupem času nahromadily vyřezávané kosti a zvířecí lebky. Náš průvodce za nás do jednoho výklenku přidal něco ve váčku. Zeď jsme obešli a ocitli jsme se v háji, kde stála kamenná socha a kolem ní čtyři kruhy dřevěných sloupů. Čtyři pochodně vrhaly síť mihotavých stínů. Z malých ohňů kolem háje se valil štiplavý dým.

Kámen byl dvakrát vyšší než já, šedivá deska, do níž byly hluboko a pracně vytesány výjevy z minulosti. Tvář, která se na nás dívala, byla sukovitá a obalená listím, oči zvědavě zešikmené. Byly to oči, které uměly zahlédnout stíny minulosti, a já jsem již cítil, že Skogen je na Iásóna zvědavý.

Dlouho jsme zůstali ve vnějším kruhu, podle instrukcí jsme opakovali krátkou magickou formuli a dýchali štiplavý dým z jednoho ohně. Kněz vykonal jeden z rituálů, v nichž se střídá zpěv s vyvoláváním, tak obvyklých v severních zemích, a nařizl si kůži. Když se k nám po chvíli vrátil, z přeražených zubů a tmavých vousů vykukoval široký úsměv. Vzal si svůj kožený buben a začal do něj kusem kosti v rychlém tempu tlouct.

„Je na tebe velice zvědavý. Požádej ho, aby ti ukázal, co chceš.“

Iásón a já jsme postoupili do druhého kruhu a vzhledli. Jsme k tváři, která nás pozorovala. Bubnování kolem nás se vystupňovalo do šíleného, rytmického tlukotu, přehnaně hlasitého, který jako by rozechvíval celý háj. Z kouře se mi motala hlava. Stromy jako by se točily kolem nás, pouze Skogen zůstal na místě. Ocitli jsme se ve snovém transu, primitivním kouzlu šamanů. Iásón na moje naléhání zvolal zastřeným, úzkostí staženým hlasem: „Smrt mých synů. Ukaž mi smrt mých synů.“ Všiml jsem si, že žádost rozryla jeho tvář bolestí.

Hájem se ještě chvíli rozléhalo hromobití. Potom znenadání ustalo a zmlklo.

Díval jsem se na Skogena, do jeho širokých, kamenných očí.

Zaslechl jsem zvuk běžících mužů, ucítil jsem pach hořícího dřeva, doletí ke mně křik dětí a třesk kovových čepelí...

„Bohové!“ vykřikl Iásón. „Vzpomínám si na ten puch krve! a hořícího listí. Ta čarodějnice je tady!“

Zdálo se, jako by se háj stáhl do sebe. Oslepil mne podivný! oheň...

Přes nádvoří jsme se museli probojovat. Bylo nás sedm, kteří jsme přežili, dostali jsme se do budovy a jako bouře jsme se přehnali jejími chodbami, až jsme se ocitli před nepřírozenými plameny v jejím srdci. Poznal jsem, že jsou nadpřirozené a zaváhal jsem, ale než jsem stačil cokoli říct, Iásón ohněm proskočil. Následoval jsem ho v těsném závěsu a společně jsme klouzali po naleštěné mramorové podlaze, která se táhla k Médeiným osobním komnatám. Ostatní Argonauti, ti, kteří vyvázli z předchozích potyček, proskočili plameny po mně, s kulatými štíty držnými na délku paže před obličejem a nataženými meči. Poté se všechno seběhlo tak rychle, že mi v paměti utkvěl! jen zlomek okamžiků, které předcházely strašlivému činu, jehož jsme se měli stát svědky.

„Antiochu!“ vykřikl Iásón, aby mne varoval. „Vlevo!“

Otočil jsem se právě včas, abych odrazil výpad oštěpem jednoho z Médeiných strážců. Široká čepel mi sklouzla po paži a muž se mi pohybem nabodl na meč. Jak padal, poškrábal mne přilbou ve tvaru beraní lebky na tváři, což nebylo dobré znamení. Iásón a ostatní se již hnali zužující se chodbou s modrými stěnami za přehájecí ženou a chlapci, které táhla s sebou. Rozběhl jsem se za nimi, sledován zlověstnými temnými očima zlatých beranů, namalovaných po celé délce chodby. Chlapci křičeli, polekaní a zmatení tím, co se kolem nich dělo.

Když nám cestu zastoupila řada lehce vyzbrojených bojovníků, opatřených přilbami a širokými štíty, Iásón se ihned vrhl do šarvátky. Bojoval se zběsilostí, jakou bych si spojoval spíše s kmeny keltoi na západě. Prorazili jsme, hrozivě se tvářící muže jsme rozprášili a ponechali na místě Tisamina a Kastora, aby masakr dokončili.

Médeia uprchlá do Býčí svatyně. Ve chvíli, kdy nás Iásón vedl k bráně s bronzovými mřížemi, kterou

zoufalá žena zavřela a zamkla, uvědomili jsme si, že jsme udělali chybu.

Za našimi zády se do úzké chodby zřítila kamenná deska a uvěznila nás. Vysoká socha býka před námi, u níž stála triumfálně Médeia, se rozevřela a prozradila, že skrývá dveře. Venku byla cesta na sever.

Čekal tam vůz a šest jezdců, s vypětím sil zvládajících netrpělivá, vyplašená zvířata. Ve vozataji v brnění jsem poznal Kretanta, Médeina důvěrníka a rádce z její vlasti.

Ubozí chlapci, kteří náhle pochopili, že osud, jenž je čeká v matčině náručí, je strašlivější než ten, který podle jejich slov mohli čekat od otce, se bránili jejímu sevření.

Iásón se vrhl na mříže svatyně a začal černě zahalenou ženu prosit, aby chlapce propustila.

„Příliš pozdě! Příliš pozdě!“ vykřikla zpod černého závoje. „Moje krev je nezachráněná před ničivým působením tvé krve. Zradil jsi ty, které miluješ, Iásóne. Krutější nás s tou ženou zradil.“

„Upálila jsi ji zaživa!“

„Upálila. A ty teď shoriš v pekle! V tobě se nic nezmění, Iásóne. Ani nemůže! Kdyby to nějak šlo, abych tě z chlapců mohla vyříznout a oni zůstali naživu, udělala bych to. Ale nejde to. Proto se rozluč se syny!“

Iásón zavyl jako liška. „Antiochu! Použij své čáry!“

„Nemohu!“ Vykřikl jsem. „Nemám je!“

Iásón mrštil po ženě meč, ale minul. A v tu chvíli Médeia udělala tu strašnou věc. Ten pohyb byl tak rychlý, že jsem zahlédl pouze záblesk světla na čepeli, kterou dvojčatům podřízla hrdla. Iásón zařval.

Médeia se od nás otočila, zakryla jejich těla do svého šatu a sklonila se ke svému dílu. Zabalila a svázala hlavy do pruhů látky ze svého závoje a hodila je Kretantovi, jenž je zastrčil do brašen u pasu. Pak Médeia odtáhla těla ke koním, kde je přehodili přes houně a přivázali, aby nespadla.

V dalším okamžiku byla družina pryč, zůstal jen vír prachu, který se vevalil do svatyně, pach a pohled na nevinnou krev a dvě kruté Fúrie, vysmívající se Argonautům uvězněným v Médeině doupěti.

Iásón se zhroutil, ale jeho prsty svíraly bránu dál. Narážel do mříží chrámu tak, že upadl do bezvědomí oči a tváře měl potlučené, ústa rozbitá. Orgominos se opíral o kamenné dveře za námi, snažil se najít páku, která by nás z pasti vysvobodila. Připadal jsem si bezmocný: veškeré magické schopnosti mne opustily v okamžiku, kdy jsem vstoupil do paláce. Ta nemohoucnost mne ohromila a vyvedla z míry. Usoudil jsem, že za ní stojí Médeia, která použila vlastní čáry, aby mne na okamžik smrti ochromila. Nyní jsem ucítil známé mravenčení pod kůží, jak se mi ztracené schopnosti vracely. Okamžitě jsem poznal, jak dveře otevřít, a přesvědčil je, aby to udělaly. Mezi ohni jsme vyvlekli Iásónovo tělo ven na čerstvý vzduch.

Médeiny kolchidské strážné, kteří přežili, nebylo nikde vidět. Určitě se vytratili, aby uprchli s ní.

„Sežeň koně,“ obrátil jsem se na Orgomina. „A přiveď ostatní, zraněné i nezraněné.“

Tisaminas, který se krčil vedle mě, zvedl Iásónovu potlučenou hlavu. Iásón otevřel oči, pak natáhl ruku a chytil mne za rameno. „Proč jsi ji nezastavil?“ zašeptal.

„Mrzí mě to,“ řekl jsem. „Varoval jsem tě, zeje silnější než já. Zkoušel jsem to, Iásóne. Zkoušel jsem to celým srdcem.“

Iásón se tvářil ponuře, v očích měl slzy, ale mou odpověď uznal. „Vím, že jsi to zkoušel. Jsem o tom přesvědčený. Byl jsi dobrý přítel. Vím, že bys to zkusil.“ Pokusil se pohnout a zasténal. „Honem, pomozte mi vstát. Tisamine, pomoz mi na nohy. A sežeňte koně. Musíme za nimi...“

„Koně už jsou na cestě,“ řekl jsem mu.

„Bude utíkat na sever, Antiochu. Znáám její uvažování. Uteče na pobřeží, do tajného přístavu. Můžeme ji chytit!“

„Určitě to můžeme zkusit,“ odvětil jsem, byť jsem v nitru věděl, že Médeia uprchlá navždy. Vždycky na Iásóna vyžrála.

Díval jsem se, jak se snaží uklidnit, urovnat si myšlenky, a najednou mne přepadl strašný smutek.

Zanedlouho zesílil tak, že se to nedalo vydržet. Možná mi dokonce nahlas uklouzlo: „Ach, to ne...“

Iásón poznal, že se něco děje. Jeho tmavé, vlhké oči se na mne dívaly přes závoj bolesti.

„Antiochu...“ řekl tiše. „Jestli si myslíš, že mne pohání pomsta, tak se mýlíš. Vůbec mi nejde o Médeiu.

Alespoň ne v tuto chvíli. Jde mi o syny.“ Když ke mně vztáhl ruce, aby mne objal, prudce se třásl. „Ze všeho nejdřív je budu muset oplakat. Jenže ona odvezla jejich těla. Antiochu -jsi v této zemi cizincem, ale nejsi cizí natolik, abys nepochopil jedno: jak mohu oplakávat pouze jejich vzpomínku? Musím své syny

získat zpátky. Patří mně, ne jí." Drtil mi ramena svým stiskem, obličej měl blízko mého obličej. „Dobrý příteli... Antiochu. Nebud' smutný. Pomož mi!"

Nedokázal jsem promluvit. Nedokázal jsem mu říct, co si myslím. Jak bych mu mohl říct, že přišel čas, abych se vydal na další cestu, že ho budu muset brzy opustit? Poznal, že mne něco znepokojuje, a protože to byl Iásón, dál se do mě snažil zasít odvalu. Ale vyložil si důvod mého smutku špatně, když si myslel, že se hněvám proto, že chce pronásledovat Médeiu tak brzy po smrti svých milovaných.

Pak přijel Orgominos a na provazech přivedl pět koní.

Iásón, zhmožděný a potlučený, zmatený, držící se rozumu za poslední vlasek, se ode mne odtáhl, vyšvihl se na jednoho z koní a všechny nás zavolal, obzvlášť mne zavolal, dlouhým a tvrdým pohledem, načež jako první vyrazil otevřenými branami paláce za svou prchající manželkou.

Jel jsem s ním, ale jen několik hodin.

Tenkrát v Iólku jsme stěží dokázali uvěřit svým očím. Taková odporná vražda! A přesto jsme museli věřit. Stalo se nám to před očima.

Ale teď, ve skogenově háji, Médeiny činy zprůhledněly a já konečně spatřil, jak nás oklamala. Když se před námi scéna odvíjela, nedokázal jsem se dívat, jak Iásón sleduje Médeiny čáry, ale ve chvíli, kdy konečně poznal pravdu, jsem uslyšel hřmění jeho srdce a jeho rychlý dech.

Jedno říznutí po krku každého chlapce, které spustilo krváčení a zároveň vpravilo do těla silnou omamnou látku. Chlapci padli v několika vteřinách. Když se nám zdálo, že jim z krku vytryskla krev, nechaly se naše smysly ohromit krví z prasete. Médeia se sklonila nad jejich tělčka a zpod sukní vytáhla hlavy zhotovené z vosku a koňských žíní, které zabalila do cárů závoje. Hodila je Kretantovi, pak sebrala síly a odtáhla spící syny ke koním. Nám dovolila zahlédnout pouze jejich bezvládné nohy.

Tak rychlé, tak chytré, tak přesvědčivé!

Když teď Iásón znovu prožil pravdu, jeho tep byl jako bubnování válečné galéry v plném útoku.

* * *

Štvali jsme se za Médeiu celý den. Její vůz z dubového dřeva a proutí uháněl přes kopce, kola poháněná víc její vůlí než koňmi. Na nějakém místě se nám ztratila. Zjistili jsme, že pronásledujeme pouze její stráž a vůz, řízený mužem v ženském oděvu. Médeia nám uklouzla, i s Kretantem a chlapci, a utekla do nějaké zátoky na pobřeží, odkud ji malá loď odvezla na východní moře a na území, která byla s Iólkem ve válce. Co je zvláštní, musel jsem si této události z kopců nad mořem všimnout, ale neuvědomil jsem si, co se před mýma očima odehrává. Skogen to však v mém zmatku našel a ve svém zpívajícím háji tento výjev zdůraznil.

Galéra měla osm vesel, která energicky zabírala. Svinutá plachta byla černá a zlatá, což byly Médeiny barvy, opovážlivě vystavené, jako by již věděla, že je v bezpečí. Loď s úzkým trupem, sedící nízko na vodě, rychle ujížděla na volné moře, k východu, na Rhodos nebo možná do pobožené Tróje. Médeia seděla s rukama ovitýma kolem synů, kteří již byli vzhůru, a hořce plakala. Chlapci se hašteřili a třeli si bolavé řezné rány na krku. Nevěděli, že jejich matka se ohlíží k pevnině a loučí se s životem, který si zamilovala - dokud Iásón tuto lásku nezradil. V srdci byla vdovou, která za sebou díky osudovému kouzlu zanechala muže umírajícího zoufalstvím, Iásón za svou zradu zaplatil sebe a své syny Médeia odsoudila k životu ve vyhnanství.

Hájem se rozlehl hlas muže řvoucího vztekem.

„Je to pravda?" zeptal se mne Iásón. „Je to pravda? Nebo je to jenom trik?"

„Všechno, co jsi viděl, je pravda," zašeptal jsem.

Iásón prudce zaklonil hlavu a zavyl na blednoucí hvězdy.

„Tolik promarněných let! Tolik žalu! Měl jsem se za ní štvát dál. Vzdal jsem pronásledování příliš brzy - měl jsem se za ní štvát dál!"

Hněv a pocit marnosti mu vehnaly do očí slzy. V pohledu, kterým se na mě díval, byla trpkost, jako bych za to nějakým způsobem mohl já.

„Tolik promarněných let, Antiochu! Mohl jsem mít syny po boku! Budiž bohyně zatracena, že mi to neřekla!" zvolal.

A s touto poslední vztekou kletbou Iásón lesní svatyni opustil.

Zůstal jsem v háji, dokud částečně zpíváný, částečně vyvolávaný obřad patřící k odchodu nedospěl ke konci, a pak jsem s Jouhkanem a neobvykle zamlklou Niiv odjel zpátky k jezeru.

„Kde je?“ zeptal jsem se Urthy, když jsme dorazili do tábora. Ukázal přes jezero a já jsem spatřil Iásóna, jak stojí na rozlámaném ledu u přídě mrtvé Argó a vztahuje k ní ruce, jako by se snažil přivolat ji zpět. Led rychle tál. Leskl se v jitřním světle. Zmrzlé ticho střídalo zvuk tekoucí vody. Samotný led praskal a skřípal, jak .vypouštěl ducha.

Později Iásón přišel do Urthova stanu. Právě jsem jedl. Niiv seděla mlčky, zamyšleně vedle mne a dívala se do ohně. Zeptal se, jestli smí vstoupit, a Urtha mu pokynul, aby šel dál. Iásón si ostříhal neupravené vousy na strniště a dlouhé vlasy si svázal do jediného copu, který mu na zádech sahal skoro až do pasu. Podařilo se mu najít červené římské kalhoty, na stehnech těsné a nad koleny ustřižené, a holínky z sedel kožešiny. Stále na sobě měl černý plášť z ovčí kůže, v němž strávil poslední roky života v Iólku.

Když se na mě podíval, v očích měl smutek, Dřepl si a zahřál si ruce nad ohněm.

„Loď je mrtvá. Argó je mrtvá. Bohyně ji opustila.“

„Já vím. Kříšení ji stálo příliš mnoho sil.“

„Beru zpátky, co jsem řekl v háji, Antiochu. Všechno! Možná Médeia bohyni oslepila, stejně jako oslepila nás.“

„Asi to tak bude.“

„Ale loď je stále použitelná. Až led roztaje, odtáhneme Argó ke břehu a přestavíme ji. A jestli v téhle, mizerné zemi i najdeme pořádný dubový kmen a dáme jí nový kýl, třeba se nám podaří přivolat bohyni zpět.“

„Dobrá myšlenka,“ podpořil jsem ho.

„Ano. Ale kdyby to nešlo, budeme muset vyplout bez ní.“

Už dříve mne napadlo, že by se Argó dala přestavět pod ochranou některé místní bohyně, přestože byly nekultivované a nevyzpytatelné. Ale zatím jsem si tu myšlenku nechal pro sebe, protože Iásón se na mne stále díval a rýha mezi jeho očima se prohlubovala.

„Odkud to víš?“ zeptal se nakonec. „Odkud víš o Kinovi a Thesokorovi?“

Řekl jsem mu, že mám zprávy pouze o Thesokorovi, malém skokanovi přes býka, jak ho Iásón pojmenoval, protože měl dobrodružného ducha. Pokud šlo o .malého snílka Kina, zaslechl jsem jen hádanku.

„Thesokoros. Teď už bude velký,“ dumal Iásón.

„Je znám pod jiným jménem.“

„Na jménech nezáleží. Viděl jsi ho? Je mi podobný?“

Očekával jsem tento okamžik s jistými obavami. Ani ne tak kvůli pravdě o tom, co se s jeho milovanými syny stalo, jako spíš pro to, co se teď Iásón bude muset dozvědět o sobě samém.

O Thesokorovi jsem věděl proto, že jsem jednou šel kolem věštírny a zaslechl jsem, jak se syn vyptával na svého otce.

Pět

V Makedonii

Z místa, kde jsem seděl, ve stínu dubu na kraji náměstí, jsem viděl oparem zastřené kopce a třípyt slunečních paprsků na mramorových bránách, které označovaly vstup do svatyně věštírny.

Již osm dní jsem zde čekal, až se z vysokých svahů nad i tímto makedonským městem s bílými zdmi ozve troubení na i bronzový roh. Věštírna byla pod ochranou boha Poseidona samotné orákulum. bylo náladové a nespolehlivé. Říkalo se, že je to stín Persefoné, toulající se Hadovými temnými chodbami. K vyjádření hlasu této bohyně nebylo třeba žádného lidského prostředníka hlas se ozýval přímo z jeskyně, kde vycházela z temnot, když se jí zachtělo. Byla bezejmenná, nikdy nebyla oslokována přímo, byla známa jen jako .zatajený dech Času přicházela do jeskyně a mizela z ní jako vánek za klidného letního dne.

Slyšel jsem vyprávět, že někteří návštěvníci čekali rok i víc, než byli pozváni na radu. Byl jsem rozhodnut

počkat ještě den nebo dva a vydat se na další cestu, neboť tím, co mne sem přivedlo, byla spíš zvědavost než potřeba se poradit. Měl jsem dost času, abych mohl navštívit i ta nejpodivnější místa na světě, pokud se o nich dozvím.

Město bylo malé a již se hemžilo skupinkami Římanů, Makedonců, Etrusků, Kartaginců, Skythů a Ilyřanů. Většinou si zbudovali tábory za zdmi a nyní se jen bezcílně potulovali úzkými uličkami a pátrali po vínu, olivách a šťavnatém skopovém, které se připravovalo v hliněných pecích po celý den. Návštěvníci byli znudění, apatičtí, popudliví a hrubí jeden na druhého, nicméně se zdálo, že vycházejí alespoň s místním obyvatelstvem.

Na rozdíl od skupinky, která nervózně vysedávala ve stínu pokroucených olivovníků na opačné straně náměstí, než jsem trávil hodiny v zamyšlení.

Bylo jich šest. Byli neklidní, podezíraví a uzavření. Ihned jsem v nich poznal ty, jimž Řekové říkají keltoi, válečnickou tlupu ze severních území jako je Hyrkánie, Hyperborea a Galie. Místní, zejména pak Římané, je považovali za barbary. Ale já jsem věděl, že tak jednoduché to není. Na svých cestách jsem se setkal s mnoha jejich kmeny a věděl jsem, že jsou pověstní čestností, rytířskostí, uměním boje muže proti muži a bezvýhradným dodržováním zákonů a pravidel, jež z nich dělaly velice příjemné hostitele a zároveň nejnesmiřitelnější nepřátele.

Pohledem jsem nedokázal poznat, ze které části divočiny lesů, bažin a hor na severu pocházejí. Z klanů žijících v Albě nebo Galii ne, tím jsem si byl jist. Kilty, kalhoty a krátké pláště měli obarvené modře a červeně, vlasy svázané provázkem s barevnými korálky do uzlu na temeni hlavy, protože nebyli ve válce. Ústa jim zakrývaly dlouhé kníry, jejichž dolů zatočené konce, zvířecím tukem slepené do špičky, jim sahaly až pod bradu. Nosili se naduté a každého, kdo je míjel, si výhružně, dlouze prohlíželi.

Jeden z nich byl neustále ve střehu, držel před sebou zdobený oválný štít a oštěp zlehka opíral o rameno. Ostatní vysedávali ve stínu olivovníků, pili víno z hliněných džbánů a cpali se ovocem, masem a olivami, což mělo ničivé účinky na jejich zažívání. Jejich koně byli uvázaní nedaleko, k značné nelibosti obyvatel města, kteří se domnívali, že by Tito seveřané měli tábořit za hradbami, stejně jako všichni ostatní návštěvníci.

Moje zvědavost byla rozdmýchána. Všichni muži měli plavé vlasy, s výjimkou vůdce. Ten měl na rozdíl od nich olivovou pleť a vlasy zbarvené vápennou vodou do šedomodra, ale oči měl oproti svým modrookým společníkům tmavé a zadumčivé a knír úplně černý. Určitě nepocházel ze stejného klanu. Když přišla řada na něho, aby držel hlídku, opřený o štít s vyobrazením Medusy, zdálo se, že si přítomnost mladého, ale divoce vyhlížejícího muže, který ho z druhé strany náměstí sledoval, velice dobře uvědomuje.

Ten zájem mi nebyl příjemný.

Na dění na náměstí shlížel Athénin chrám, jednoduchá obílená kamenná stavba se dvěma dýmajícími kadidelnicemi na nerovných schodech, čas od času navštěvovaný kněžími, kteří se bohyně ptali, zda je orákulum na cestě. Každý den za soumraku vycházeli na schody a vyhlašovali: „Stále je v podsvětí a jeskyněmi kráčí k nám.“

U Římanů a Řeků to vyvolalo zklamání vzdech, ale keltoi se jen cynicky zasmáli a jednotně vyplivli přes náměstí olivové pecky.

Navzdory svému postojí působili velice odpočatě, možná proto, že jim toto krásné počasí bylo příjemné. Osmého dne krátce před svítáním se po kopcích konečně roznesl hluboký hlas bronzového rohu. Roh pětkrát zatroubil a město se bouřlivě probudilo k životu. Každá skupina sbalila! tábor, osedlala koně, sehnala psy a vyrazila poklusem do kopců. Athéniným chrámem se rozléhal obřadní zpěv, vítající příchod orákula. Slepice pobíhaly, prasata kvičela, psi štěkali. Místní nešetřili hněvivými výkřiky na adresu svých římských nocležníků, kteří odjeli do kopců bez zaplacení.

Keltoi to všechno pozorně sledovali, a když náměstí ztichlo, klidně osedlali koně, dopili poslední zbytky vína v džbánech, řihli si, zasmáli se, pobavili se neslušnými gesty a poznámkami a odjeli z města. Když opouštěli náměstí, ohlédli se po mně a sledovali mne pevnými, zlověstnými pohledy, dokud nezmizeli z očí.

Počkal jsem, potom jsem si došel pro jednoho ze svých koní a vydal se strmé stoupající cestou k věštírně.

Již jsem tady byl, a nejen jednou, i když to bylo před několika pokoleními. Věděl jsem, kam jít a kde se schovat, abych slyšel, až bude orákulum bavit své oddané ctitele.

Několik roklí, každá začínající mramorovým obloukem, vedlo hluboko do kopců, klikatilo se mezi rozlámanými skalami a pevně se držícími keři, až se krajina otevřela u blyštivého Poseidonova chrámu. Tato jediná budova stála před hustým lesem dubů a vysokých, vonících cedrů, zarůstajících obrovské hromady šedých skal, které přehrazovaly cestu do hluboké strže a jeskynního systému, v němž orákulum sídlilo. Ze dvou kůlů visel mohutný bronzový roh s beraní hlavou, s ústy otevřenými směrem do nížiny. Lehce se houpal na provazu, na němž byl zavěšený.

Pro návštěvníky zde byla zbudována celá řada přístřešků. Na prostranství bylo celkově živo: koně byli vytírání, krmení a napájení, rozhořely se ohně pro přípravu jídla. Uvázal jsem svého koně do stínu, nachystal jsem mu hliněné misky s vodou a krmením a vytratil jsem se okrajem lesa. Zanedlouho jsem došel ke skalním výklenkům ohraničujícím strž, v níž se hlas orákula ozýval. Byla zde silná ozvěna. I nejtíší šepot zněl na tuto vzdálenost stejně důvěrně, jako jej slyšel tazatel u průrvy.

Ve vzduchu bylo cítit síru a spálené maso. Slyšel jsem šouravé kroky a pokyny pomocníků orákula. Z útrob země promlouval hluboký, sténající vítr. Okraj lesa oživovaly mlčící, na větvích usazené vrány. Návštěvníci přicházeli a ptali se. Orákulum mělo vlídný hlas starší ženy, přátelský a někdy pobavený. Ať seděla kdekoli, vidět ji nebylo. Byl horký den a vzduch byl těžký. S pachem síry a tymiánu v nose jsem pod skalním převisem začal dřímat.

Probudil jsem se až za několik hodin. Den se již chýlil k večeru, přestože tisíce vran dál seděly v korunách stromů, tiché a nehybné. Orákula se někdo ptal jazykem Řeků, ale s přízvukem seveřana. Vyhlédl jsem zpoza skály. Jak jsem tušil, byl to ten zvláště vypadající keltoi.

„Slyšel jsem, že na severu se schází vojsko," říkal. „Mluvil se o velkém tažení pod vedením jistého Brenna. Udělám dobře, když se k tomuto vojsku připojím?"

Orákulum dlouho mlčelo a mladý muž zneklidněl. Jen vítr, který nepravidelně vanul z jeskyně a připomínal tak dýchání napovídal, že o otázce se přemýšlí.

Pak přišla odpověď.

„Nic zlého se ti nestane, Orgetorixi, kromě zranění mečem a oštěpem, jestliže se k tažení připojíš. Zavede tě však místo, kde ses narodil, a ty budeš muset udělat velice těžké rozhodnutí."

„Jaké rozhodnutí?"

„Nejasné. Nejasné. Stokrát znásobená muka tvých snů."

Ted' se rozhostilo mlčení na straně keltoi. Viděl jsem hoj jak stojí v kruhu skal před úzkým vchodem do podzemního! světa. Ruce měl zkřížené na prsou, hlavu skloněnou byl hluboce zamýšlený.

Orgetorix? Zvláštní jméno. Král zabijáků!

Náhle znovu ožil. „Mám ještě další otázky."

„Ptej se," zašeptalo orákulum. Byl jsem překvapen. Orákulum bylo shovívavé - nebo našlo v tomto návštěvníkovi zalíbení.

Otázka zněla: „Vím, co můj otec udělal. Ukázalo mi to zjevení, když jsem byl ještě chlapec. Vím o jeho zradě, ale nikdy jsem se nedozvěděl jeho jméno. Proto se tě ptám: Jak se jmenoval můj otec?"

„Práchnivec!"

Orgetorix zaváhal. Slova vyšla z orákula jako studený, i chraplavý šepot. Z jeho dechu bylo slyšet zlost, avšak ovládl j své pohnutí a řekl pouze: „Strašlivé jméno. To je strašlivé jméno. Ted' mi odpověz po pravdě."

„Tvůj otec byl strašlivý muž. Už se na něho neptej."

„Žádám tě o jeho jméno."

„Tvoje žádost není víc než dým v bouři."

„Pak mi řekni toto: Jak se jmenovala má matka?"

„Tvoje matka byla Médeia. Dcera krále Aiéta, kolchidského krále. Schovala tě před tvým otcem velice daleko. Stálo ji to velmi mnoho sil. Ztráta byla obrovská. Zemřela ve velkých bolestech."

Slova mi chvíli visela v hlavě jako nějaké zvláštní nářečí, povědomé a přitom neznámé, nářečí, které jsem téměř poznával, ale stále mi unikalo. Vzápětí mne zasáhla silou, jakou má násada oštěpu, když člověka praští do čela. Zněla mi hlavou.

Médeia? Z Kolchidy?

Nedokážu odpovědět na to, jak se mi podařilo zkrotit svůj úžas. Vím jistě, že jsem hlasitě zalapal po dechu. To jméno znělo jako zmučený výkřik. Médeia? Nemožné!

Tady se dělo něco podivnějšího, než jsem dokázal pochopit. Nevěděl jsem, jestli je to hra nebo shoda okolností: najednou jsem však dostal strach a ten strach nebyl ničím podložený, kromě toho, že vycházel z poznání, že nic z toho, co se pode mnou odehrává, není pravda.

Ale... Médeia? Až teď jsem v hlase mladého keltoi něco poznal - tu mírnost hlasu, která se uměla tak rychle změnit v pánovitost. Skutečně mluvil velice podobně jako jeho otec. Iásón! Syn Aisóna a moudré Alkymédy.

Bylo možné, aby to byl jeden z Iásónových synů?

Měl už dávno ležet v hrobě.

Když jsem couvl, abych se zamyslel nad tím, čeho jsem byl svědkem, z výčnělku se skutálelo několik uvolněných kamenů. Domníval jsem se, že jsem se musel prozradit. Rozhovor u mluvícího otvoru se na okamžik přerušil, ale pak pokračoval.

Keltoi se zeptal: „Jak daleko jsem... jak daleko jsem od domova?”

„Moc daleko. Nikdy se nemůžeš vrátit. Není návratu. Svůj svět jsi ztratil.”

Jestli to byl syn, pak který. A kde byl ten druhý?

„Otec je mrtvý?” zeptal se mladík tiše, jako by otázka obsahovala hrozbu.

„Už dávno. Nikdy se nemůžeš vrátit, Orgetorixi. Můžeš jen dopředu. A to je konec tvých otázek.”

U věštírny se strhl zlostný pohyb, ozval se kovový třesk. „Ne. Mám ještě jednu otázku.”

„Již žádné otázky. Tvůj čas vypršel.”

„Ještě jednu! Nabízím ruku, kterou držím štít, za jednu další otázku!” Znělo to vyzývavě.

Zaslechl jsem zvuk vytahovaného meče. Když jsem vykoukl zpoza skály, spatřil jsem Orgetorixe přichystaného useknout si zápěstí.

„Co v tvém životě stojí za ruku?” zeptalo se kousavě orákulum.

„Bratr mi za ruku stojí.”

„Tak dobře,” zněla tichá odpověď. „Ruku si nech.”

Zasunul zbraň zpátky. „Pamatuji si na bratra, ale jen jakoby ve snu. Měl takovou přezdívku: .snílek. Byli jsme z domu odvedeni společně, s krví na tělech. Byli jsme dáni do výchovy. Vyrostli jsme v krásné pevnosti v nějaké divoké zemi. Společně jsme se cvičili ve zbraní. A pak jsem ho ztratil. Zmizel jako stín v noci. Kde je můj bratr?”

Orákulum dlouho mlčelo. Potom hlas tiše řekl: „Žije teď mezi stěnami bičovanými mořem. Jeho jméno lze zaslechnout tam, kde žijí hadi. Ve svém světě je vládcem, třebaže o tom neví. A to je všechno...”

„Všechno? To není nic!”

Zklamané orákulum zasyčelo: Jelikož ses ztratil, dala jsem ti víc, než jsem měla. Jelikož jsi vyvinul velké úsilí, abys toto místo našel, zůstala jsem s tebou déle, než jsem měla. Ale můj čas tady vypršel. Navíc nás někdo poslouchá. A já mám o tebe strach.”

Mladý muž pozpátku odstoupil od průrvy a s rukou na jílcí meče se rozhlédl po svatyni. Přihlížejícího v jeskyni však nezahlédl. Opustil věštírnu, sice neochotně, ale připraven na útok. Znovu vstoupil do lesa, aby se vrátil ke svým druhům.

* * *

Médeia!

Ta žena byla mocnější, než jsem kdy tušil. Nepochyboval jsem o tom, že to, čeho jsem byl právě svědkem, byla pravda. Skutečně to byl Iásónův nejstarší syn Thesokoros, který si teď říkal Orgetorix, bratr .Malého snílka, přenesený v čase. Médeina lstivost a její čarodějnické schopnosti byly takřka velkolepé! Muselo ji to zabít, když své syny ukryla do tak vzdáleného světa.

Téměř jsem ji neznal, a přesto byla během těch několika let, jež jsem s Iásónem strávil, ve středobodu mého života. Černý závoj, třpytivý plášť zdobený bronzem a zlatem, chřestící korále, cupitavá chůze, tajemné zařikací formule, pach obětní krve a hořících bylin... raději jsem se jí vyhýbal. Nezasahoval jsem

do vztahu mezi svým vitálním, dobrodružným přítelem a jeho ukradenou láskou.
Když mu však zabila syny, puklo mi pro něho srdce.

Po setkání u věštiny jsem v tom makedonském městě pobyl ještě několik dní. Usilovně jsem přemýšlel. Orgetorix a jeho kumpáni odjeli. Překvapilo mě, že zmizeli tak dokonale, ale přestože jsem zkusil použít malé kouzlo, nedokázal jsem je najít. Bylo to zvláštní, ale co na tom. Mířili na sever, aby se přidali k vojsku a zúčastnili se velkého dobrodružství.

Do rána jsem se rozhodl pro vlastní výpravu: také na sever, ale na místo, o němž jsem se již dlouho domníval, že tam Argó odvezla Iásóna, aby jej tam spolu se sebou pohřbila. Mnohokrát jsem kolem toho jezera prošel. Vyslechl jsem místní legendy o lodi z horkého jihu a muži na její palubě, který se křikem dovolával svých synů. Ale nikdy jsem se o to víc nezajímal. Neměl jsem důvod. Teď jsem se chtěl jít přesvědčit, jestli loď toho muže, jehož milovala tak, že se rozhodla s ním zůstat, náhodou také nezahřívá. A našel jsem ho! A teď jsem mu musel odhalit děsivou pravdu.

„I kdybys pátral sebevíc, i kdyby ses roky štvál, syny bys stejně nenašel," řekl jsem mu. „Médeia je neukryla v tom světě, který jsi znal. Na žádném ostrově, jakkoli odlehlém ani v horách, jakkoli vzdálených, ani v jeskyních pod zemí, jakkoli hlubokých. Neodvezla je domů do Kolchidy ani na barbarský sever..."

Iásónův pohled byl zasmušilý, ale byl v něm zájem. „Tak kam?"

„Ukryla je v Čase. V budoucnosti. Schovala je do teď."

„Přivolala Krona?"

„Nevím, co přivolala. Ani se neodvážuji o tom přemýšlet."

Iásón na mě vytréštil oči. „A kdy... kdy je teď? Je to víc než dvacet let?"

Jak se zachová? Trvalo mi dlouho, než jsem našel slova. I Měl jsem ho na tu zprávu nějak připravit, nebo to vyklopit rovnou? Připadalo mi nepravděpodobné, že by mi mohl hned uvěřit. Proto bylo možná nejlepší rychle odpovědět a nechá ho o tom přemýšlet.

„Sedm set let!"

Díval se na mě, jako by ta slova nic neznamenal, čelo mu zvlnilo jen nepatrné zamračení. Potom téměř neznatelně! zavrtěl hlavou.

Pokračoval jsem: „Nemohla vědět, že Argó před časem ochrání i tebe. Byl jsi na dně tohoto jezera tak dlouho, svět, který jsi znal, se zatím změnil k nepoznání. Možná jsem! tě tam měl nechat... najednou mám strach..." že jsem udělal chybu, dodal jsem pro sebe.

Stále ten mlčenlivý pohled.

„Je mi to líto, Iásóne."

Všechno, co kdy znal, každé město, velké či malé, bylo buď v prachu a ruinách, nebo leželo pohřbeno pod novými zdmi. Viděl jsem, jak se drolí. Viděl jsem, jak se svět mění. Všechno, na čem byl Iásón kdysi závislý, léta a války setřely.

Řekl jsem mu, co jsem mohl odpovědět jsem mu na otázky nejlépe, jak jsem uměl. Jestli byl zvědavý na okolnosti Médeiny smrti, nechal si tu otázku u srdce. Když jsem dokončil výklad o létech, která ztratil, tiše jsem řekl: „Všechno, co jsi miloval, leží v hrobě..."

Jeho zamračení se prohloubilo. Naklonil se ke mně a zašeptal: „Kromě mých synů."

„Ano. Pokud se tomu orákulu dá věřit. Kromě tvých synů."

„A tebe," dodal chraptivě. „Na sebe nezapomínej." Jeho unavený pohled byl pátravý. „Přišel jsi mne najít. Přešel jsi půl světa, abys mě našel. Proč?"

Jeho otázka mě vylekala. Zavrtěl jsem hlavou. Proč vlastně jsem to udělal? Řekl jsem jediné, co mě napadlo: „Protože jsem byl tenkrát šťastný. Na Argó. V Iólku. A věděl jsem, kde tě hledat. Znáš tohle jezero. Slyšel jsem toho muže naříkat. Jistě jsem to vědět nemohl, ale cítil jsem, že jsi to určitě ty. A nakonec jsem měl čas, abych zjistil, jestli mám pravdu, nebo ne."

Zamyslel se nad touto odpovědí, potom se odvrátil a zahleděl se do ohně. Jak seděl, pomalu se naklonil dopředu, s obličejem v dlaních, ukrývající se před starostlivým pohledem okolního světa.

Po chvíli vstal a vyšel ze stanu. Jak jsem se na Iásóna soustředil, vůbec jsem si nevšiml, že mě Niiv a

Urtha poslouchali, přestože ani jeden nemohl našemu rozhovoru rozumět. Niiv však byla viditelně zvědavá a potěšená. Prozradil jsem jí snad něco, nikoli slovy, ale tišším jazykem? Budu si muset dávat pozor.

Urtha se na mě zvědavě díval. „Tvůj přítel vypadá rozrušeně.”

„Řekl jsem mu, jak daleko je od domova.”

„To by dokázalo rozčítit každého,” zabručel Urtha. „A jak daleko je vlastně od domova?”

„Dá se říct, že se nikdy nemůže vrátit.”

„Nejspíš jsi nebyl moc ohleduplný.”

„Ne, asi ne. Byl v tom jezeře dlouho, Urtho. Kdysi to byl můj dobrý přítel. Jednou mě dostal z nepříjemné situace. Nevěřil bys tomu, ani kdybych ti to vyprávěl jako příběh—”

„To už jsem slyšel,” uculil se Urtha. „Obvykle to znamená, že není o čem vyprávět.”

„Hm, možná není. Víím, že vy keltoi si potrpíte na groteskní příběhy. Ale on mi vážně pomohl. Iásón a já jsme svázáni poutem, jakému bys dobře rozuměl. Zachoval se ke své rodině jako zručná manželka ho strašlivě potrestala.”

Urtha sebou při té představě viditelně škubl.

„To všechno je minulost. Teď jde o to, že celý minulý rok jsem vláčel své koně přes půl světa, abych Iásóna znovu našel a přinesl mu neobvyklou zprávu—”

Urtha se při pohledu na mě tiše zasmál. „Ty máš ale divné přátele: utopené na dně jezer...”

„Jen jednoho přítele na dně jezera. A teď, když jsem ho našel, začínám přemýšlet o tom, odkud se to nutkání vzalo.”

„Vyvolat ho z mrtvých?”

„Vyvolat ho z mrtvých.”

„Dluh ctí. Pouto, sám jsi to řekl.”

„Nebo to někdo zařídil, aby mě využil...”

Urtha se rozesmál a napil se ze džbánu. „To už je na moc. Doufám, že tvoje příběhy jsou souvislejší. Groteskní no prosím. Ale určitě si ceníme souvislosti. Zeptám se ještě jednou: jak je daleko od domova?” Niiv byla mrzutá, že nerozumí, ale stále jsem mluvil v Urthově jazyce. A rozhodl jsem se, že mu řeknu, co jsem Iásónovi, a nechám ho odpřisáhnout, že bude mlčet, i kdy nevěřil ani slovu z toho, co jsem řekl. Vyslechl mě nevzrušeně. Potom se nad tím zamyslel a j jednou se napil.

„Sedm set let? Znáím jedno údolí, kde roste strom, který je tak starý. Je pokrytý řezbami. Velice posvátné místo. Ale ten strom se rozpadá. Jestli mluvíš pravdu, máš lepší kůru.”

„Říkal jsem ti, že nelžu.”

„A já ti začínám věřit. Proto ti radím, přilíš se o svém věku nešit. Ani o tom, co umíš. Enaaki se svými vodními démony možná sedí na dně jezera ve svém paláci ze dřeva a kostí a o nic jiného než o vnitřnosti se nestará, ale tady, v táborech kolem jezera, jsou lidé, kteří by až příliš dobře věděli, co dělat s chytrým mužem, jako jsi ty.”

„Přijmu tvou radu jako gesto přátelství.”

„Ano, to musíš. Přátelství je důležité. Sám bych totiž moc rád zjistil, co mám dělat se sebou!” Roztáhl tvář do širokého úsměvu.

Ze vchodu do stanu zavanul studený vítr, jak Iásón vlezl zpátky do tepla. Došel k ohni a přikrčil se.

Podíval se na Urthu, na Niiv a potom na mne. „Oni to vědí?”

„Urthovi jsem to řekl. Možná to řeknu i Niiv, ale ta se plete do čarování. Chci si s ní nejdříve promluvit.”

„Klidněji to řekni,” odvětil Iásón. „Nezáleží na tom. Může se stát, že ji budeme potřebovat. Tady tvého přítele budeme potřebovat určitě.”

„Bud’ opatrný, Iásóne,” poradil jsem mu. „Jsi hodně daleko od své doby. Hodně daleko od svého světa.” Narovnal se a hrozivě se nade mnou vztyčil. Oči mu hořely, ale odhodláním a nadějí, ne hněvem. Jediné, co řekl, bylo: „O to se nestarám! Proč bych taky měl? Když jsme se vydali pro zlaté rouno, když jsme v Kolchidě kradli poklady a orákulum, když jsme před pronásledovateli prchali přes moře do bažin a po neznámých řekách, roklemi a temnými hvozdy, krajinami sužovanými těmi nejhoršími nočními můrami, nežili jsme tenkrát ve světech, které pro nás nic neznamenaly? Nežili? Odpověz mi!”

„Ano.”

Když se zmínil o ,orákulu, myslel tím Médeiu. Zajímalo mě, jestli prahne po tom, aby se dozvěděl její osud, nebo se všem myšlenkám na ni uzavřel.

„Ano!“ pokračoval. „Protloukali jsme se všelijak, Antiochu, nevzpomínáš? S pomocí svých mečů, naší lodě... a rozmaru bohyně.“

Byl znovu živý! Přecházel po stanu, plný energie, bystrý pohybem i myšlením.

„Neměli jsme ponětí, kde jsme, ani kam plujeme. Prostě jsme vesly poháněli Argó proti proudu temných vod, přenášeli ji po souši, když to bylo nutné, a doufali jsme, že se blížíme k domovu.“

„Vzpomínám.“

„Jsem rád, že si vzpomínáš. Tak mi věř, když to říkám!“ Sklonil se ke mně. Mluvil jako člověk, který znovu našel víru. „Celý život jsem to bral tak, že mým světem je svět, ve kterém žiju! Nehledím na dobu. Nehledím na místo. Jsem tady! Toto je teď můj svět, Antiochu. Nový, podivný, čekající na objevení. A při denním světle, doufám! A jestli je pravda, co říkáš, alespoň jeden z mých synů žije v tomto světě také! Mohu ho znovu najít. Pro takový úkol jsem se narodil. Jaký lepší důvod bych mohl najít, můj čarodějnický příteli, abych ze sebe setřásl led, přestavěl naši loď a vyplul na jih za sluncem? Řekni sám.“

„Žádný lepší důvod mě nenapadá, Iásóne.“

„Dobrá. Dobrá.“ Vstal jsem a on mne s širokým úsměvem objal. „A cestou můžeme nabrat veslaře, které tady kolem jezera najdeme. Teď běž spát a nech si něco zdát. Merline. Něco hezkého. Já udělám totéž. Až se probudíme, vytáhneme Argó na suchou zem. A oživíme také ji!“

DRUHÁ ČÁST

Duše lodi

Šest

Duch lodi

Nikdy jsem nezapomněl, jak byla Argó krásná. I teď, když ležela apaticky na břehu jezera, hnijíci, ověšená řasami, se štíhlým trupem pomalovaným zářivými barvami a obrazy bohů a duchů z Iásónova Řecka, na ni byl úžasný pohled. Navzdory zlamaným pahýlům větví, které z ní vypučely, měla svou eleganci, plynule tvarovaný trup od ostré přídě po ladnou křivku zádi, zvedající se k prasklé, klidně se tvářící dřevěné soše Héry. Při doteku se téměř zachvěla vzpomínkou na život. Zdálo se, že něco šeptá, jak tam ležela na tvrdé zemi, podepřená, uvázaná.

Postav mne znovu, šeptala. Postav mne líp. Postav mne na dalekou cestu. Příliš dlouho jsem umírala. Domníval jsem se, že zemřela při vynořování z Enaakiho zubaté říše, ale když jsem kolem ní obcházel s vysoko zvednutou pochodní, cítil jsem, že poslední jiskra života stále doutná, poslední strážkyně dál drží stráž, stejně jako ji držela bezmála tisíc let.

Teď, když se slunce ukazovalo, i když jen nakrátko, jsem znovu mohl počítat dny. A Iásón dva krátké dny a dvě stále dlouhé noci klečel před příděl Argó a v tichu duše na ni promlouval. Třetího dne vykopal hlubokou jámu, naplnil ji dřívím na podpal a poleny a poslal pro Niivina strýčka Lemanka, tesaře a stavitele lodí. Lemanku Iásónovi nabídl své umění také Jouhkan přislíbil pomoc. Lemanku odřízl vybledlou sochu Héry a přinesl osleplou bohyni k jámě. Iásón postavil hlavu nad polena pak zabil holýma rukama soba, uškrtil ho před zraky shromážděných Pohjolanů v červených pláštích, kteří s velkým zájmem přihlíželi. Mávali pochodněmi a vyráželi ze sebe krátké, švitořivé, pisklavé popěvky, kterými dávali najevo, že průběh oběti schvalují.

Iásón usekl zvířeti hlavu, hodil ji na klády a pak zapálil dříví na podpal.

Zanedlouho hučel v jámě velký oheň.

Iásón, jehož pohyby byly zvláště horečnaté, zvíře rozporcoval a kusy napíchal na kůly položené přes oheň. Niiv mu pomáhala s udržováním ohně.

Když byla hlava ohořelá na kost, vylil na ni džbánec opojného, oslepujícího místního nápoje. Plameny vyšlehly do výšky, zmodraly a několik minut tajemně přeskakovaly.

Když bylo všechno hotovo, uhlíky doutnaly a ve vzduchu vonělo pečené maso, Iásón se postavil před

Argó.

„Sbohem, Stará lodi. Sbohem, Stará labuti. Ale ještě tě uvidím znovu rozkvetlou. Uvidím vyrašit z tvé paluby nový list. Tato velká stará loď dostane nový život. Kdysi jsem tě miloval, Argó, když tě vedla Héra, velkomyslná Héra. A budu tě milovat znovu s novým strážným duchem. To slibuji na svůj život!" Potom se otočil k Lemankovi a Jouhkanovi a řekl: „A teď k vašemu úkolu. Rozeberte ji až na vnitřní žebra a vnitřní loď. Tam ale přestaňte. Odtamtud začneme znovu. Na staré lodi uvnitř se ničeho nedotýkejte."

Jeho slova mne překvapila. Bylo to poprvé, co se Iásón o staré lodi uvnitř zmínil. Účastnil jsem se s ním výpravy, která trvala roky, stála mnoho životů, zavedla nás do neobyčejných končin, zavinila smrt jeho dvou synů (alespoň si to myslel) a odsoudila ho k dvaceti letům trápení. Nikdy se nezmínil o tom, že ví, co jsem tušil od prvního okamžiku, když jsem na Argó vstoupil, v Iólku před mnoha a mnoha pokoleními, krátce předtím, než vyplula do Kolchidy pro zlaté rouno...

Neviděl jsem, jak se Argó stavěla, tenkrát před staletími v Řecku, když si ji Iásón poprvé objednal a znenadání, z noci a z nicoty, se vynořil lodní stavitel Argos a nabídl mu své služby. Když mě okružní cesta po stezce přivedla do Pagas, na sever od Iólku, loď byla již na skluzu, připravená ke spuštění na vodu. Nemluvný stavitel dokončil svou práci trouchnivý, starý trup, který měla Argó odjakživa v srdci, byl obestavěn krásným novým dřevem se zářivým nátěrem, zdobeným symboly moře, oblohy a ochranných bohů. Iásón se osobně vypravil do Diovy věštírny v Dódóně a uřízl větev z posvátného dubu na nový kýl Argó.

Šel jsem tam, kam šel dav-jenž se shromáždil proto, aby si prohlédl hrdiny, jež si Iásón přizval jako plavce — a napadlo mne zeptat se mladíka s rozzářenýma očima, který loď zasvěcoval Hére (byl to samotný Iásón), jestli na lodi není třeba čaroděje.

„Vůbec ne," odvětil, aniž odtáhl rozevřené dlaně z dýmu, který stoupal z oběti. Ani se na mě nepodíval. „Přišel jsem z Orkád, přes Hyperboreu a západní Ilyrii. Je to zpustošená země. Den se změnil v noc, z větru se stal oheň a mrtví předkové vstávají z hrobů. Hodilo by se mi pár nových přátel. A také umím vyprávět dobré příběhy."

V tomto případě to však neplatilo kraj na západě skutečně byl zpustošený a já jsem odtamtud uprchl s hrůzou, bez touhy zůstat a zkusit pochopit proč.

„Vypravěč?" Až teď se na mě podíval, i když jen letmo, a potom se vesele ušklíbl. „Proč ne? Alespoň by se vyrovnalo, že Héraklés mluví pořád o sobě. Umiš to s veslem?"

„Veslovat a bojovat ano. Všechno ostatní se mohu naučit. Umím také držet provazy, kormidlo a muže zvracející v bouři."

„Těch bude málo!"

„Vím, že mám ve vichru chcát po větru—"

„Vida, vzdělaný muž. Buď tak laskav a zkus to naučit Hérakla."

„—a umím navigovat v hustých mračnách. Kromě toho znám víc jazyků, než většina lidí kdy slyšela, a novým dovedu porozumět do půl dne."

„Tlučhubů máme dost." Myslel tím tlumočníky? „A víc než tři jazyky na této cestě potřebovat nebudeme: moje rozkazy, tvoje odpovědi a písně v jazyce, který se ti zlíbí. Ale jestli umíš veslovat a jestli opravdu umíš navigovat v mračnách... ty umíš navigovat v mračnách?"

„Je na to takový trik."

„Mám člověka, který se vyzná ve vlnách, člověka, který se vyzná ve větru, ale člověk, který se vyzná v mračnách? Takový trik беру. Dokud si všechny ostatní čáry necháš pro sebe, jsi vítán. A to myslím vážně. Všechny ostatní triky. Nic takového na palubě nechci. Je to jasné?"

„Naprosto jasné," přisvědčil jsem, přestože mne odmítnutí souhlasu s používáním kouzel a čar udivilo většina plavců by byla ochotna nemálo obětovat, aby měla někoho s takovými schopnostmi na palubě. Iásón samozřejmě nebyl obyčejný plavec a na vysokém Olympu měl předrážděnou a popudlivou ochránkyni.

„Vyplujeme s příštím přílivem," dodal. „Přijď na palubu, až budeš připraven. Ale žádné koně. Alespoň ne živé. A i potom jenom kytý."

Proto jsem své dva koně prodal - alespoň se nedozvím jejich osud - a připojil jsem se k Argonautům,

jejichž jediným pozdravem bylo to, že mi vrazili dlouhou jasanovou tyč a řekli mi, jak z ní vyrobit veslo. Pomohl mi nezdravě bledý a nervózní, ale jinak velice příjemný mladík, který se jmenoval Hylás. Práce se dřevem nepatřila k mým silným stránkám. Hylás byl Héraklův sluha a trpělivý milenec. Milý, inteligentní mladík byl ze vztahu viditelně zoufalý. Héraklés byl mladíkovi až přehnaně věrný, což podle toho, co říkali ostatní, byla výsada, kterou svým družkám neprokazoval Hylás sice silákovu laskavost uznával, ale momentálně prožíval krizi, do níž jej přivedly nejen nároky, které to na jeho tělo mělo, ale také pánův egoismus.

„Pro slávu udělá cokoli, půjde kamkoli. Přijme jakýkoli úkol, kterým může něco získat. Když se mu to hodí, nevšímá si bohů a neustále se s nimi hádá. Říká si ‚rozsévač semene a budoucích písní‘. Věřil bys tomu? Má čtyřicet synů a stejně tolik dcer, samé levobočky, a každému nechává vyličení svých dosavadních hrdinských činů a skutků spolu s pokyny, aby tyto historky šířil do všech stran světa, jen co se naučí chodit a mluvit! Přišel Iásónovi pomoci s pátráním po posvátném rounu jedině proto, že mu nějaký bůh nebo kdoví kdo našeptal, že by tato výprava mohla být zapsána do paměti budoucích pokolení nejhloběji. Proto je nepředstavitelné, aby se jí nezúčastnil. Ostatně, kdo si vzpomene na zbytek posádky?“

Zmlkl. Přemýšlel.

„Ego... ergo Argó, že?“ nadhodil jsem s úsměvem.

Hylás se zasmál a tím prolomil náladu zoufalství. Překvapilo mne, že západnímu nářečí toho jednoduchého žertu porozuměl, udělalo to na mě dojem.

„Tak nějak,“ přisvědčil. „Tak nějak. Ale jedno ti o sobě řeknu, Antiochu: při první příležitosti, při prvním přistání u břehu, to dokážu a uteču. Možná to bude vypadat, že jsem od Iásóna zběhl, ale nebude to tím, že bych neměl dost odvahy, abych se výpravy zúčastnil. Budeš si to pamatovat? Cítím, že ti můžu věřit. Tohle není život... moje sny jsou plné divů, vidění, zvláštních řečí - a nechybí mnoho, abych jim všem porozuměl! Musím je pro sebe objevit sám. Něco mi dává směr. Jenže jak mohu zkoumat svět, který mi bohové nadělili, když jsem připoutaný ke kanci s oslími koulemi, který nosí jenom plášť z kůže divokých koček a kadí v chůzi, protože tvrdí, že tak na cestách šetří čas?“

„To je velice dobrá otázka,“ ujistil jsem Hýla. „Dobrá otázka dokonce hned z několika hledisek.“

Sny Hýlovi otevíraly bránu do širšího, hlubšího světa, než byl svět hor a údolí jeho domoviny. Měl vrozený talent vstřebávat cizí a měnit to ve známé. Byl přirozený tlumočník.

A přestože nebyl zdaleka jediný, kdo tuto schopnost měl -na to předtím narážel Iásón - v jeho případě bylo neobvyklé že byl srdcem svázán s mužem, dobrodruhem, ‚vyvolence bohů‘ - Héraklem, jehož činy začínaly být známy až v Hyperborei.

„Pomůžu ti,“ dodal jsem. „Řekni mi o pomoc, až budeš potřebovat. Ale musíš mi slíbit, že nikdy nikomu neprozradíš, co jsem pro tebe udělal a jak jsem to udělal. Jestli to udělám.“

„Na svůj štít!“ zašeptal mladík s upřímnou vděčností znakem zvědavosti, který se rychle rozplynul v ulehčeném úsměvu. „Dal jsi mi alespoň nějakou naději, Antiochu. A taky trochu odvahy. Něco, co v sobě můžu chovat. Co hřeje u srdce. Díky. Mimochodem, zabíráš to dřevo moc málo do hloubky. Tímhle tempem to bude trvat do zimy. Víš co, podej mi to, udělám to za tebe.“

Utekl z lodi, když jsme kotvili na kyanijském pobřeží nedaleko hory Arganthon, o celý měsíc později, když byla cesta v plném proudu, a já jsem Héraklovi namluvil, že jeho mladého druha se zmocnily nymfy z lesní tůně a utopily ho. Tůň byla malá a příjemná a nymfy svůdné, ale žádnou vraždou se neprovinily. Když Héraklés za doprovodu nadávek tisíckrát bodl do tůně oštěpem, uprchly dolů do bahna. Vypil džbán octa a potom se do zakalených vod vymočil a vyzvracel. Ihned poté Argó opustil a nějaký čas se bezcílně toulal, se srdcem zlomeným, ignoruje bohy jako obvykle.

Když odešel, Hylás se ze svého úkrytu vplížil zpátky na palubu a o několik dní později jsme ho na vlastní žádost vysadili na břeh u ústí řeky Acherón. Nevím, co se s ním potom dělo. Ale jeho bystrý duch a dobrá nálada mi chyběly.

To bylo později, když se Argó vydala na cestu. Ale v loděnici v Pagasách, když mi tento zručný mladík dodělal veslo a já je, označené mým jménem, přidal na hromadu dřeva připravenou k naložení, jsem vyšel po rampě, abych si prohlédl loď jako takovou. A rychle jsem si uvědomil, že to není obyčejné plavidlo. Nedokázal jsem poznat, co to je, a nebyl jsem připraven otevřít svou duši hlubšímu pochopení,

ale pod palubou, někde vepředu, bylo starší srdce než mohutný dubový trám, který byl opracován pro její kýl.

Vlezl jsem do podpalubí a začal postupovat k přídi, ale něco mě varovalo! Jinak jsem si to nedokázal vysvětlit. Nebyl to hlas, nebyla to vidina, jen velice intenzivní pocit, že vstupuji do míst, která jsou nejen soukromá nebo nepřístupná, ale zapovězená.

Mystifikovaný a rozrušený, rozhodl jsem se vrátit na pevninu a vyhledat Arga, lodního stavitele, jehož dílem tato galéra byla, abych se ho na jeho výtvar zzeptal. Ale jako by vycítila mou zvědavost a byla mou přítomností rozhněvána, Argó začala napínat provazy, jimiž byla uvázána. Trup skřípal, dřevěné čepy, které ji pevně držely nad skluzem, začaly vy klouzávat z tvrdé země, provazy zpívaly napětím. Loď se na bahnité rampě kroutila a podkluzovala jako podříznuté prase, zmítající se ve vlastní krvi. Vší silou jsem se držel botky stěžně a čekal jsem, že každým okamžikem přeletím přes bok. Argó se pod mýma nohama vzpínala a protestovala.

Jako by říkala: Spusťte mě. Vyzkoušejte mě na vodě. Honem!

Byl to rámus, jako když ječí Fúrie.

Iásón vytrhl jednomu ze svých druhů oboustrannou sekeru, zavolal na Hérakla, aby udělal totéž, rychle postoupil dopředu a křikl: „Vy ostatní, do vody. Hej, ty! Navigátore v mracích! Hod' dolů šplhací sítě!" Když se Argonauti svlékli na holou kůži a rozběhli se k moři, Héraklés a Iásón současně přesešli jistící provazy.

Uvolněná Argó se zádí napřed rozjela po rampě do vod přístavu a ponořila se hluboko pod hladinu, přičemž mě málem utopila. Když se vynořila, oklepala se jako zvíře, které se osvěžuje plaváním ve studené vodě. Shodil jsem smotané síťové žebříky, dva z každé strany, a přešel jsem na příď, odkud jsem se díval dolů na pokřikující muže, kteří k nám ráznými tempy plavali. Neměl jsem tenkrát ponětí, kdo jsou, odkud přišli a co dovedou, ale se smíchem, jako by chytali býka, vytvořili kolem Argó kruh, a přestože loď se sama od sebe otáčela postupně ke každému z rozjařených hrdinů, zůstala uvnitř kruhu, uklidnila se a pak mužům dovolila, aby vylezli na palubu.

Pak připlaval Héraklés, přitáhl vodami přístavu tucet vesel a po dvou je podal do čekajících rukou členů posádky. Pomocí šesti vesel na každé straně - na volném moři ji bude pohánět dvacet - jsme galéru pomalu odvezli zpátky k nábreží, kde jsme ji znovu přivázali a začali nakládat zásoby a výstroj.

„To je loď!" zvolal veselý, zablácený Iásón, když se skokem z nábreží dostal na palubu. „S vervou, kterou má v kýle, budeme v kolchidském přístavu, jen co si jednu noc necháme něco zdát! Žádné tři měsíce! Rouno je blíž, než si myslíme."

Události měly samozřejmě dokázat, že tomu tak nebude, jak už jsem popsal jinde.

Argó nebyla jedna loď, ale mnoho lodí, a zlomek každé, i té nejstarší, byl zasazen v přídi, v srdci loď, ukryt ve štíhlém dvojitém trupu. Héra byla jen poslední v dlouhé řadě ochrány tohoto nezemského plavidla. Vmáčknot se do její příde znamenalo vnímat proud řek a moří, který odolal času, cítit staré dřevo, starou kůži, staré provazy, tvarované a napínané na plavidlech, jež se nechávala unášet, plula pod plachtami, i byla poháněna vesly a brázdila vody mimo hranice známých světů svých stavitelů.

Tolik života v jednom chladném trupu.

Ted', o mnoho pokolení později, tlejícím zbytkům té hrdé, energické loď strhli kůži. V ojíněném, růžovém jitr a pod Iásónovým dohledem Lemanku odstranil obložení trupu a odhalil část skrytého srdce Argó. Užasle jsem sledoval pomalu odkrývanou klec z větví, propletenou houštinou vyrůstající ze starého dubu položeného Argem, která vyplňovala trup jako žíly. Narostlá hmota způsobila, že obšívka popraskala, ale zároveň ji držela pohromadě ve svém ochranném objetí.

Lemanku byl ohromen tím, co svou prací odkrývá. Ukázal mi, že se nejedná pouze o dubové dřevo, ale o několik druhů stromů, jilm, břízu, a buk, které se však vyskytovaly pouze směrem k přídi.

Iásónovy pokyny byly jasné:

„Osekejte ji na délku muže od špaluku dřeva, který zasahuje do příde."

On Argó prořezával!

„Položte nový kýl a začněte stavět odtamtud. Prostor příde uzavřete nakonec."

„Ještě jsem neviděl loď, která by byla stavěna takovým způsobem," prohlásil Lemanku. „Velice

primitivně."

Iásón se ho zeptal, jak to myslí, a Lemanku mu ukázal, jak byly desky podél trupu přiloženy k sobě, hrana na hranu, hrubě staženy provazem a potom utěsněny černou smolou nebo něčím podobným.

„Překvapuje mě, že se tato loď nerozpadla v první bouři."

„Ale ona se nerozpadla v první bouři. Ani v žádné další. Plul jsem s ní po čtyřiceti řekách, vodou zpěněnou do bělá, občas tak blízko zamrznutí, že do ní kusy ledu narážely zleva zprava. Plavil jsem se na Argó ve stínu hýbajících se hor, po okraji zmítajících se lesů a nikdy mě nezhradila. Jak bys ji mohl postavit pevnější?"

„Neřekl jsem, že ji umím postavit pevnější," přiznal na rovinu Lemanku. „Jenom lepší. Mohu ji postavit tak, aby víc uvezla a byla rychlejší."

Bez přestávky, bez poděkování Iásón řekl: „To se mi líbí. Kolik mužů budeš potřebovat?"

„Deset zkušených loďařů. Dvacet kovářů. Pět uhlířů...“ Seznam pokračoval. „Většinu jich mohu opatřit."

„Zbytek ti seženu," řekl Iásón a podíval se na mne. „C říkáš, Antiochu, abychom spolu udělali malý nábor, ty a já?"

„Měli bychom začít co nejdříve. Jitra jsou den za dnem jasnější a jezero se na půl roku vyprázdní."

Všichni odcházejí."

Lemanku předvedl, jak je možno desky položit tak, aby se překrývaly, a potom je sbít železnými hřebíky, aby vznikl(pevnější, pružnější trup. Iásón se s tvrdým kovem setkal] prvé. Užasle sledoval proces kování a popouštění. Vyráběné hřeby byly dlouhé, silné a hrubé, aby se daly na vnitřní straně trupu urazit a rozklepat.

Iásón přesto trval na stažení provazem. Lemanku to nechápal, ale Iásón byl neoblomný.

„Učili mě, že aby byla loď na moři bezpečná, měl by provaz, který ji drží pohromadě, vážit víc než muži, kteří se na ní plaví."

„Pak budeš potřebovat víc zátěže," namítl Lemanku. „Provaz nasákne vodou a loď se stane vratkou."

„Děláte snad provazy z mořských hub? Budu ti muset věřit. Zátěž bude v kožených pytlích. Můžeme ji vysypat a nabrat znovu, kdykoli popluje kolem kamenité pláže! Ale provazy potřebujeme. Udrží Argó pohromadě nejenom v bouři, ale i tehdy, až ji budeme přetahovat. Abys mohl takovou loď táhnout do kopce nebo lesem, musíš ji držet v kolébce. V kolébce z provazů. Táhní ji zepředu a strhneš kýl!"

„Já to vím," odsekl hrdě Lemanku. „Stavím loď celý život. Přetahoval jsem je přes led i přes skály. Víím, jak vyztužit kýl a rozšířit jej, jak promazat klády rybími střevy, tukem a játry. Dělán to celý život. Ty chceš tu loď převážet? Kde?"

„Nevím kde. Ale v každé řece jsou mělčiny a každé moře přehrazuje souš. Pro jistotu to tak chci. Rybí střeva na klády?"

„Jde to pak líp."

„Věřím ti. Společně postavíme nádhernou loď. Hlavně mi tam dej ty provazy!"

Lemanku se hlasitě rozesmál. Oba muži se pak dohodli na tom, jak na kosti Argó navléci nové tělo a Iásón nechal stavitele pracovat.

Zatímco Lemanku pokračoval v ořezávání vraku, Iásón, Jouhkan a já jsme si vypůjčili člun s mělkým ponorem a vypluli jsme kolem jezera, abychom našli novou posádku, která se na nové Argó opře do vesel, až bude hotová. Získali jsme již Urthu a jeho čtyři druhy, byť nás to něco stálo: slib, že nejdříve popluje do Urthovy rodné země, aby se mohl opět shledat se svou rodinou a Borovos s Cucallem mohli navštívit své klany. Na zpáteční cestě do Řecka to představovalo jen malou zájízdku. Výměnou za to Urtha slíbil Iásónovi poskytnout pět svých uthiů, kteří se podniku - pátrání po Orgetorixovi - jistě rádi zúčastní. Tito bojovníci, střelci a všestranní odborníci - jako všichni keltoi, dodal Urtha - budou neocenitelní.

Iásón souhlasil. Přesto nám zatím paže chyběly.

Většina obyvatel zimních tábořišť si postavila jednoduchá mola, kotviště schovaná v rákosí nebo se táhnoucí od bahnitého břehu, která se nyní ukázala, když led roztál. Stany a primitivní přístřešky chránily před nezvanými návštěvníky vysoké ploty a hliněné valy. Všude hořely pohodlně. Psi několika ras

napínali řemínky, jimiž byli uvázáni, a vyli.

Iásón si od Urthy vypůjčil bronzový roh a s jeho pomocí oznámil nejen náš příjezd, ale také to, že chceme obchodovat. Dvakrát jsme byli přivítáni s takovým nepřátelstvím a nedůvěrou, že jsme raději uvážlivě ustoupili, ale pětkrát jsme přistáli a podělili se s různorodými návštěvníky jezera Křičící loď o jídlo a pití.

Naším úkolem bylo získat alespoň dvacet mužů a žen schopných používat veslo nebo se to naučit. Dvacet Argonautů ochotných zanechat toho, co je na sever přivedlo, a znovu vyplout naslepo k jihu. Iásón předváděl, jak citlivě dovede nakládat se slovy, jak dovede lákat vyprávěním. Pil, žertoval, lichotil, posmíval se. Byl mnohem starší než většina mužů, u jejichž ohňů seděl, ale byl tak hbitý a s dřevěným mečem to uměl tak dobře, že při hraných soubojích, k nimž často sám vyzval, buď zvítězil úskokem, nebo prohrál ve vřavě údů a výbuchu smíchu.

První plavba Argó do Kolchidy a zpět byla pro někoho, kdo se jí zúčastnil, v Iásónově podání k nepoznání. Skály se i s třeskem srazily na šířku dlaně za zády; pronásledovat rouno, uzmuté ze silně střežené svatyně, se jali bojovníci, kteří vyrostli v několika vteřinách z rozesetých hadích zubů; celé lesy se za námi hnaly na rozevlátých kořenech, bušících do země jako cepy, po březích velké řeky, která tekla z hor se zasněženými vrcholky v zemi, kde žily kanibalské ženy a opičáci lezoucí po stromech, oblečení do kůží a kostí obětí svých manželů.

Myslím, že mluvil o řece Daan, ale lidé na jejím horním toku byli pohostinní a přátelští, pomohli nám přetáhnout Argó přes šíji mezi dvěma řekami, abychom mohli znovu vyplout na jih, k teplým mořím a zlověstným ostrovům u břehů Ligurie.

On však povzbuzoval jejich chuť na dobrodružství. A vyznal se ve svých posluchačích lépe, než bych to byl dokázal já; zdálo se, jako by instinktivně dovedl poznat, kdy získat souhlas urážkou a kdy výzvou.

„Z každých dvou nejstatečnějších na palubě Argó jeden zemře. Mějte to na paměti, až se budete rozhodovat, jestli se ke mně přidáte. Nehrňte se lehkovážně. Jestli to uděláte, sám vás zabiju!

Řeknu to ještě jednou: z každých dvou nejsilnějších jeden v určitém okamžiku selže. Z každých dvou nejrychlejších jednoho dostihnou tvorové z našich zlých snů. Z každých dvou nejmoudřejších se jeden zamotá do spleti klamů a svodů, která ho navždy uvězní. Tak velké je riziko! Já to vím! Už jsem je jednou podstoupil a přežil jsem to...

Jak tenkrát, tak i teď. Věřte mi! Ale odměna pro ty z nás, kteří přežijí, bude stát za to."

A když se ho zeptali, co budeme hledat, odpověděl: „Mého nejstaršího syna."

„A jak nás pátrání po tvém nejstarším synovi odmění?"

„Příležitostmi, které se naskytou cestou. Dokud neuvidíte nádhernou Argó, nepochopíte. Právě se staví, tamhle, kde v noci vidíte zář kovářských výhní. Argó je jako vy nebo já, stále vyhledává potíže má nos - pokud loď může mít nos - na záhady, jež leží skryty ve světě, který nám připadá tak známý a obyčejný. Byla již v Jiném světě a vrátila se... stejně jako já..."

„Kdy jsi o své syny přišel?" ptali se ho.

„Dávno. Připravila mne o ně žena, kterou ze svých úst vyzvracela samotná Hel. Žádná žena by v ní nepoznala svou sestru. Každý muž, který se jí dotkl, musel poznat, že je už dávno mrtvá, že ji při životě drží pouze nenávist a zloba. Médeia. Řekněte to a zachvějete se. Médeia. Bratrovražedkyně.

Královražedkyně. Královna podvodníků. Už dávno však leží v hrobě a vy byste měli být šťastní, že to tak je."

Sedm

Nábor

Mihotání pochodní na černém jezeře oznámilo příjezd prvních nových Argonautů. Pomocí vesel se k nám rozlámaným ledem blížily dvě malé loďky a nárek rohu oznamoval, že naše první posily jsou z ležení Germani, podsaditých mužů s vlasy a vousy v barvě lnu, kteří se před zimou chránili silnými plášti z medvědích a vlčích kožešin. Přistupovali k Iásónovi obezřetně, když jim o nastávajícím dobrodružství vyprávěl. Nevypadalo to, že by na ně svým příběhem zapůsobil; a zdálo se, že představa kořisti a pokladů, jež by se cestou mohly naskytnout, je ponechává zcela chladnými.

Naproti tomu je viditelně zaujalo to, co se doslechli o ‚mluvících jeskyních‘, z nichž se člověk může dozvědět svůj osud. Rozhodli se, že půjdou takovou věštinu hledat (a nebude pro ně nic těžkého ji najít: ve vyprahlých, křovím zarostlých kopcích země, odkud Iásón pocházel, byla takových ‚mluvících jeskyní‘ spousta).

Byli silní. Naši tři rekruti se jmenovali Gutthas, Erdzwulf a Gebrinagoth.

Za nocí k nám přibyli další noví Argonauti, většinou na loďkách, ale někteří pěšky a jeden koňmo.

Mladý pár dobrodruhů, Conan a Gwyrion z kmene Cymbrijců, přeplul nebezpečné jezero na mělkém skifu. Byli zesláblí, hubení a hladoví, nedostatečně oblečení pro takové podnebí. Jejich oděv, který se skládal z kalhot a pláště s barevným šachovnicovým vzorem a vlněných košil, se hodil spíš na letní výpad do jižních zemí. Každý měl nůž se zlatou stříenkou a malý kulatý štít, na němž byl do zlata vytepán Llew s bujnými vousy a rozevlátými vlasy.

Iásón je přivítal, pobídl je, aby ztloustli, nabrali síly (dokonce i vousy měli chomáčovitě!) a zeptal se jich, co je přivedlo tak daleko na sever.

Vysvětlili, že to neměli v úmyslu. Z pouhé rozpustilosti si při hodokvasu v otcově sídle vzali do hlavy, že ukradnou slavný Llewův kočár z bronzů a proutí, tažený jeho dvěma krásnými černými klisnami a vybavený oštěpy, které se vždy vrátí do ruky toho, kdo je hodil. Ukradli vůz z přístřešku, kde stával, bičem pohnali koně do cvalu a za svitu měsíce se rozjeli kolem Llewova slavného, vysokými zdmi ohrazeného dunu.

Jenže koně byli neúnavní. Cválali stále dál a chlapci nedokázali divokou jízdu nijak zastavit. Přes kopce, přes lesy, přes mlhou zahalená moře a zamrzlé řeky, vůz ujížděl na sever, až nakonec mladé zloděje vyklopil a vrhl se skrz led do jezera. Dlouho zůstali odkázáni sami na sebe. To, že přežili, a dokonce ukradli skif, ukazovalo, že se o sebe postarat dovedou.

Dostali za vyučenou. Teď chtěli jet na jih. A domů. Iásón je ochotně přijal.

Cymbrijci se o Iásonovi a jeho nové Argó dozvěděli od svých sousedů u jezera, Volků, tmavovlasých bojovníků, kteří nosili na prsou a na stehnech tenké železné pláty a na znamení radosti nebo rozčilení do nich tloukli kostěnými noži. I Volky Iásonova výprava zaujala. Vedl je muž, který se jmenoval Michovar. Přišli pěšky, přiběhli, s ranci na zádech, s oštěpy ve svalnatých pažích. Železné krunýře se na nich blyštěly.

Volkové souhlasili, že s námi budou veslovat až do své domoviny, libovolnou trasou. Proto se k nám přidali - byli již příliš dlouho z domova a ti z nich, kteří něco věděli o lodích, během zimy zemřeli.

Náš počet, rozhovňovaný, jak se zdálo, ztracenými a osamělými, se zvyšoval. S Cathabachem a Manandounem z Urthových uthiinských jezdců a Borovarem a Cucallem ze sousedství nás bylo přinejmenším již dvanáct a možná třináct, neboť Lemanku si vzal do hlavy, že se k nám také přidá. Jeho věk dělal Iásonovi starosti. Připomněl jsem mu, že on sám je starší než stavitel. Iásón podotkl, že někteří nesou stáří lépe než jiní a Lemankovi jeho slabost pro víno z moruší neprospěla. Ale lodní stavitel na palubě lodi při dlouhé a potenciálně náročné plavbě by byl užitečný přírůstek.

Lemanku měl veslo téměř jisté.

Nedlouho poté oznámilo kvičení a skučení tří divokých koček příjezd Elkavara z Hibernie. Přijel lesem a zůstal mlčky stát. Monotónní bučení, které se ozývalo zpod jeho paží, umlklo. Urtha měl radost, že ho vidí.

„Konečně hudba! Budeš hostem u mého stolu. Nebo alespoň u toho, co je pokládáno za stůl v těchto končinách, v téhle sněhové kouli na kravském zadku...”

Urtha už dávno ztratil trpělivost s pohjolskými vokálními nářky a vzlyky, z nichž se skládaly zdejší písně. Mladíkův kožený měch na vzduch se třemi píšťalami, hudební nástroj, na nějž hrál tím, že pumpoval lokty, mi zněl skoro stejně, ale Urthovi a ostatním keltoi viditelně ne.

„Omlouvám se, že jsem vás zaskočil,” řekl nově přichozí vládním, neobratným nářečím Urthova jazyka, „ale v zemi, odkud pocházím, se člověk rychle naučí, jak je důležité ukázat dobré vychování. Když vidím muže ze Země duchů a vzpomenu si na svou úlohu v ne tak dávném nájezdu na Dun Eimros, kde jsem v souboji porazil šampióna krále Keinoduna - a byl to těžký boj, těžce uzmutá hlava - zkrátka když vidím takové, jako jste vy, nemohu si být jist, jak budu přijat.”

Země duchů byla blízko Urthova kraje a Hiberňanům, jako byl Elkavar, to muselo připadat, že zabírá

celé území, přestože do ní ve skutečnosti mohli vstoupit pouze mrtví. Urthově skupině ani mně nebylo o oné potyčce a zmíněném králi nic známo, ale všichni jsme věděli, jak takový nájezd vypadá, a tento muž zřejmě vzpomínal na nějaký pobřežní útok a jeho rychlé a krvavé vyřízení.

„Jestli nám hrou na ten měch s píšťalami dokážeš pozvednout ducha, jsi více než vítán," řekl Urthovým prostřednictvím Iásón. Předpokládám, že myslel na Orfea a jeho nádhernou hru na harfu.

„To spíš vyvolám mrtvé z hrobu," odvětil mladík s veselým úšklebkem. „Ale jak se tak dívám, možná by se vám hodili. Myslím, ti mrtví. Je to velká loď pro tak málo rukou."

„Můžeš se přidat," řekl mu Iásón.

„Pak se přidám. Říkají mi Elkavar. Víím, jak zacházet s veslem, a umím hodit oštěpem z jednoho kopce na druhý jen pravou nohou. V mé zemi nás to bůhvíproč učí, ale rád říkám, že jsem se k tomu nikdy nemusel uchýlit."

Nebyl vysoký ani mohutný a vypadal hladově, obličej měl docela pohublý. Červenošedé vlasy měl ostříhané nakrátko. Byl usměvavý, ale pohled jeho očí byl těkavý a opatrný, zvědavý a zároveň uštvaný. Když se posadil k ohni a snědl kousek masa, položil zvláštní otázku. „Může mi tady někdo říct, kde jsem? Víím, že jsem na severu - poznávám zářivé obrazce z některých hvězd - třeba tamhle losa nebo Deidřina nádra. Ale některé zmizely. Netušil jsem, že se dá pod oblohou dojít tak daleko. Kromě toho, tahle chladná země může být jedinečně na severu. Když podnikáme nájezdy na sever, vždycky je zima a vlhko. Vlastně ani nevím, proč to děláme. Jih je teplý, zahalený oparem, a vždycky se tam najde dobré víno a chutný sýr. Ale tahle nekonečná noc!" pohlédl na Iásóna. „Proto se znovu ptám. Kde jsem?" Iásón se rozesmál. „Já nejsem ten nejpovolanější, kdo by na to měl odpovědět. Uděláš líp, když se zeptáš Merlina. Umí čarovat, ale je hrozně líný, proto nečaruje. Jen tak pro zajímavost, jak ses sem vlastně dostal?"

„Hm, nejsem ten nejpovolanější, kdo by na to měl odpovědět," odvětil Elkavar a unaveně se zasmál. Ale vylíčil nám, co věděl.

Po nevydařeném nájezdu přechal svou zemí. Utíkal na jih, k území svého rodu, pronásledován pěti lehkonožnými muži. Držel se neproniknutelných hvozďů a mělkých řek, a tak se mu podařilo zachovat si před nimi náskok. Pět dní poté, co začal utíkat, překonal hranici vyznačenou jeho klanem a odpočinul si mezi trávou zarostlými pahorky mrtvých, mohylami skrývajících cesty a stezky vedoucí pod zemí. Z radosti nad tím, že unikl, se dal do zpěvu.

„Byla to jenom jedna píseň, a dokonce ani ne vítězná! Jen píseň radosti, že jsem doma. Někdy si říkám, jestli to v hlavě nemám jako husa na začátku zimy, která pořád kejhá, i když se brousí nože."

Kvílení a kňučení umírajících divokých koček prozradilo jeho úkryt.

„Všechny ty němé kopce mají místa, kudy se dá vstoupit na skryté cesty," pokračoval. „Když se na mě ti mizerové v noci sesypali, nezbývalo mi nic jiného než se vrhnout dovnitř a lézt, co mi síly stačily. Plazil jsem se celou věčnost, než jsem se mohl postavit. Potom jsem vstal a šel jsem. Šel jsem dál a dál a říkal jsem si: určitě to vyústí někde v mé zemi! Ale šel jsem pořád, šerem bez hvězd, bez známek života, nebylo tam nic než podzemní chodba a visící kořeny lesa, který byl nahoře - a potom jsem vyšel u tohoto mrazivého jezera. Když jsem se do té jeskyně zkusil vrátit - někde tamhle - byla to obyčejná jeskyně. Některé hvězdy poznávám, ale jsem na severu! Jiné moje hvězdy chybějí."

„My plujeme na jih," prohlásil Iásón. „Vrátíme ti tvoje hvězdy."

„Díky za to. Slyšel jsem také, že pluješ hledat svého syna. Zůstanu s tebou, dokud se ti to nepodaří. Udělám cokoli, hlavně abych byl zase na jihu."

Iásón si mne vzal stranou.

„Nedala by se ta jeho jeskyně využít? Neměli bychom ji prozkoumat?"

„Loď jí neprotáhneme. A když se nedokázal vrátit ani Elkavar, pochybuji, že by se to podařilo někomu z nás."

„Tobě možná ano."

Řekl jsem mu, že na stezce, po níž chodím, znám několik takových podchodů, temných cest spojujících země, které jsou daleko od sebe. Ale podobně jako mnoho věcí v mém a jeho světě mne tyto cesty děsily a záměrně jsem se jim vyhýbal.

Zatímco na Argó probíhaly dokončovací práce, aby byla krásnější a lépe chráněná, našich párů rukou

přibývalo.

Pěšky dorazil Tairón z Kréty, zmrzlý a nešťastný; druhové, kteří ho provázeli, leželi už dávno v ledových hrobech. Stejně jako Elkavar toužil po návratu na teplý jih. Veslování nebylo jeho nejsilnější stránkou, zato byl skvělý lučištník. Jeho luk byl malý a zhotovený z rohu, ale když nám předvedl, co s ním umí, připomnělo mi to Odyssea, jenž prostřelil šípem řadu uch na sekerách, než pobil nápadníky obtěžující jeho manželku.

Tairón byl nejstarším synem jedné z nejstarších rodin, které na jeho ostrově žily. Vydal se na sever proto, aby hledal Daidalem popsané hliněné destičky ukazující skutečné uspořádání a klíče k labyrintu, jenž byl postaven k uvěznění Minotaura. Svět, do něhož patřil Tairón, byl dokonce ještě starší než ten Iásonův. Pokud však byl Tairón nesmrtelný, nedával to na sobě nijak znát, a když jsem udělal malé kouzlo, abych nahlédl do jeho srdce, našel jsem pouze mladickou a nemotornou zvědavost, která odsuzuje všechny muže k tomu, aby se vydávali na výpravy, na něž nestačí. Tairón byl muž, na něhož bude dobré dávat si pozor, stejnou měrou matoucí a fascinující, v tuto chvíli však toužící po jediném - plout na jih.

Posledním, kdo v té době dorazil, byl mladistvý Skyth, podle všech známek, měkkým hlasem počínaje a drobnými rukama konče, mladší, než na kolik se vydával. Jmenoval se Ullan. Z naší verbovací objížďky jezera jsem si ho nepamatoval a něco se mi hned v tu chvíli nezdálo. Obličej měl za-černěný, podle svých slov kvůli ztrátě svých druhů, o něž ho připravila ohavná, mrazivá zima. Oděný byl do silné peleríny s kapuci, rovněž černé. Odmítl zatím prozradit, co jej ke Křičícímu jezeru přivedlo.

Iáson si nebyl jistý, co s ním má udělat.

„Můj předek se s tebou před mnoha staletími plavil do Kolchidy hledat zlaté rouno," prohlásil mladík.

„Kdo to byl?"

„Znal jsi ji jako Atalantu. Zatajila před tebou tenkrát, kým je ve skutečnosti, odkud doopravdy pochází. Jinak by to pro ni bylo nebezpečné. Byli jste s její zemí ve válce."

„Vzpomínám si na ni," odvětil Iáson. „Vystoupila s Hylem u ústí řeky Acherón krátce poté, co nás opustil Héraklés, když se vypravil chlapce hledat. Už se nevrátila. Rouno neviděla. Nezúčastnila se závěrečného boje."

„Cestovala domů. Nechala se jen svézt. Stejně jako to udělá mnoho tvých nových Argonautů, jednoduše do tvého života vstoupila a pak z něj zase odešla. Ale nikdy nepřestala mluvit o čase, který na palubě této lodi prožila. Rád bych na ni na čas nastoupil."

„A tvoje rodina si to pamatuje víc generací, než kolik si dovedu představit?"

„V krajích, odkud pocházím, toho není tolik, o čem by se dalo mluvit," řekl důrazně Ullan. „Dobrý příběh přetrvá. Smím tedy s vámi plout?"

„Vypadáš vychrtle."

„Každý z nás nemůže být tak silný jako Héraklés, a tomu pomáhal zhubnout Hylás, ne? Ani Tisaminas nepatřil zrovna k těm, kteří dovedli list ponořovat do vody, často jenom pleskal o hladinu. Alespoň se to vypráví."

„Ano," řekl Iáson, na něhož zapamatované podrobnosti viditelně udělaly dojem. „Ano, je to pravda. Byl dobrý přítel, ale zoufalý veslař. A co ty, vynikáš v něčem?"

Ullan se usmál. „Dovedu se nepozorovatelně a neslyšně pohybovat i tím nejdivočejším lesem - a přinést ti večeři."

„Lovec."

„Mohu nastoupit na loď?"

„Ano."

„Určitě?"

„Určitě."

„Pak tedy .lovkyně!. Mé jméno je Ullanna." Stáhla si z hlavy kápi a poslala Iásonovi vzduchem drzou pusou. „Hlavně mě zavezte na jih."

Iáson se zasmál. „S radostí. Jinam to ani nejde!"

Jediný, kdo přijel na koni, byl rozložitý Dák, muž, který byl stejně starý jako Iáson, s vousy jako šedé hnízdo, na okrajích černé. Sesedl a odvedl koně k místu, kde stála podepřená Argó, osvětlená pochodněmi, nehotová. Plácl do nedokončeného trupu.

„Najde se na této lodi místo pro koně?" otázal se Iásonovým jazykem.

„Co ten kůň umí?" zeptal se Iásón.

Dák se přezíravě zasmál. „Co umí? Umí běžet tryskem, zastavit na místě, být neohrožený v boji. Je věrný svému pánovi, uveze velký náklad - aniž by si stěžoval. Krmí se na zemi, stará se o svoje, dělá trus, dělá spoustu trusu... který je užitečný. Není? Alespoň někteří si to myslí. Zkrátka, já toho koně miluju." Pleskl zvíře po širokém boku. „Rozhodně nepojedu bez něho."

„Co dalšího umí?"

Dák zalétl k Iásonovi pohledem, potom se vrátil očima ke svému oři a pohladil ho po tmavé hřívě. „Co dalšího umí? To ještě nestačí? Tak třeba, v noci hřeje. To mohu zaručit. Ano. Hodně hřeje. Ani v nejhorší chumelenici, když se ztratíš někde na úbočí hory, ti nebude zima, když se přitiskneš k jeho hřbetu. A kolem mého hrdého koně je místo pro mnoho mužů. Je to velice hřejivé zvíře!"

Znovu je láskyplně pohladil.

„Co dalšího umí?" nepřestával Iásón.

Na Dákovi bylo vidět podrážděnost. Po dlouhé odmlce se tiše zeptal: „Co dalšího máš na mysli?"

„Umí vařit? Umí veslovat? Umí v cvalu zpívat, aby nás povzbudil na duchu? Umí čarovat?"

Jezdec si Iásona chvíli bezvýrazně prohlížel a pak sarkasticky řekl: „Nemám ponětí. Nikdy mě nenapadlo se ho zeptat. Doufal jsem, že síla, teplo a hojná produkce trusu budou stačit."

„Umí uklidnit Poseidona?"

„Poseidona? Kdo je to Poseidon?"

„Bůh moře. Když je mrzutý, je to špatné. Velké vlny. Rozbité lodě."

„Když už jsi o tom načal," řekl zamyšleně vysoký muž, „je to výborný plavec."

„Plavce nepotřebujeme, potřebujeme veslaře."

Dák ho zpražil pohledem. „Je to kůň. Nemá prsty. Ale je to, co vidím, smotaný provaz? Mohu si ho půjčit?"

Aniž čekal na odpověď, došel k místu, kde byly stočené provazy, připravené na stažení dřevěného trupu nové Argó. Dvakrát omotal silný, hluboce zakořeněný strom na kraji lesa, potom s provazem doběhl zpátky ke koni a jednoduše jím zvíře opásal v ramenou. Pak otočil koně k jezeru a plácl ho po zadku.

„Jdi si zaplavat."

Zvíře klusem doběhlo k jezeru a opatrně přebrodivo mělčiny, na nichž plaval led. Zanedlouho se dostalo na hlubinu a začalo dělat tempa. Provaz dospěl na konec a já jsem čekal, že uvidím, jak se zvíře zastaví a dohrabe se zpátky ke břehu. Plavalo však stále dál a vysoký strom za námi zapraskal, ohnul se, zanařikal, zaúpěl, potom se vytrhl z kořenů a zřítel se k zemi. Jak byl tažen k vodě, jeho větve nás rozehnaly a ošlehaly bok Argó.

Dák na koně zavolal. Ten se obrátil a vrátil se ke břehu.

Iásón se podíval na vyvrácený strom a potom na muže kývl.

„Uděláme koni místo."

„Dobrá. Jmenuje se Ruvio. Já jsem Rubobostes. Taky dovedu být užitečný."

Červenání, Jiskra a Třpyt byly minulostí; s Ohněm ve stromech jezero rozpraskalo a začalo tát. Nyní nás Otevírající se oko vycházejícího slunce, viditelné jen z části, polokyklopské a zdánlivě ospalé, mlhavě sledovalo každý den déle.

„Kainahooki vykopl dveře své zimní hrobky," říkaly matky dětem. „Dlouho spal, trávil poslední jídlo.

Ted' zapaluje své pšouky, aby rozjasnil den. Musí ulovit medvěda, zkrotit soba, nachytat ryby a oštěpem nalovit enniki voytazi, pak je rozvěsit a usušit, aby je čarodějnice mohly použít. Kainahooki je přítel."

Už jsem to všechno slyšel. Pravdou bylo, že jezerní břehy a roztávající tůně začaly hnilobně páchnout, vyvalila se z nich první vlna zápachu, který se v nich za dlouhou zimu nahromadil.

Viděl jsem, jak to vypadá, když se takový bahenní zápach vznítí a hoří. Důsledky byly tragické - lodě, stavěné na bahnitých skluzech, spálené na prach, lovci volavek, číhající v rákosí na kořist, upečení zaživa, ale to se stávalo častěji až v době vrcholícího léta a v říčních nížinách - proto se mi mírně ulevilo, že zapalováním svých zimních plynů se zabývá pouze Kainahooki a ne sami Pohjolané.

* * *

Život se do Argó vrátil nenadále a nečekaně, když jiskra nového slunce zářila nejvíc.

Lemanku a dva další muži pracovali uvnitř trupu. Pokládal se nový kýl z krásné pohjolské břízy, krásně vyřezaný a začištěný, částečně vydlabaný, aby pojal pahýl ze starého dódónského dubu, jehož síla Iásona nesla při předchozí plavbě. Lemanku se vypravil do posvátného háje samotné Mielikki, Paní lesa, a po dlouhém obřadu, k němuž patřilo mnoho bubnování a zpěvu, skácel jednu z vysokých prastarých bříz. Mielikki měla být naší novou ochránkyní.

Iásón byl někde daleko, pokračoval ve vyhledávání posádky, a já jsem pomáhal Dákovi vyřezat veslo. Kolem nás hořel oheň, čtyři psi se navzájem honili a zvonění kovaného železa způsobovalo trvalá, krutá muka uším. Když studený vzduch prořízlo Lemankovo bolestivé, vyděšené zaskučení, všechno se zastavilo, veškerý pohyb, veškeré zvuky. Překvapeně jsem se podíval k rozestavěnému trupu lodi. Lemanku, stále naříkající, přepadl přes bok. Místo očí měl čerstvé, krvácející jamky. Slezl po rampě a odpotácel se k jezeru.

„Byl na přídi," vykřikl za ním jeden z pohjolských dělníků. „Něco ho potrhalo!"

Lemanku, který se nemohl dočkat, až bude osazování kýlu hotovo, porušil Iásónův výslovný pokyn, že v této staré, nebezpečné části plavidla bude pracovat pouze on.

Rozběhl jsem se ke zraněnému. Lemanku padl do jezera a začal si na obličej cákat vodu. Voda kolem něho vřela! Dál křičel hrůzou, ale přinutil se alespoň kleknout. Něco z něho vyzařovalo, vypadalo to jako hadi rozbíhající se po jezerní hladině do dál, proudy pohybu, který z něho mizel a odplýval ke vzdáleným lesům.

Pak se voda rozbublala něčím jiným, vyplouvající širokou plochou hlavou jednoho voytazi. Rozběhl jsem se k Lemankovi a dostal jsem se k němu právě ve chvíli, kdy se chladná rybí tlama rozevírala a chystala se k útoku. Byl jsem připraven obětovat pro záchranu loďaře malé zestárnutí, ale démon couvl; možná si mne pamatoval, jak jsem se ponořil do jezera, již před mnoha dny.

Nejlépe, jak to šlo, jsem těžkému muži pomohl na nohy. Bylo mu špatně, když stál, ale mlčel a z vypíchnutých očí se mu valila voda a krev. Dny, kdy Lemanku viděl, byly sečteny.

„Pojď k ohni," pobídl jsem ho a on se nechal odvést zpátky do tepla a relativního bezpečí.

„Jiskra je pryč," zašeptal a zachvěl se, když usrl z mísy s polévkou. „Byla strašně rychlá. Kde se vzala, tu se vzala. Z takových mihotavých, zářivých lesů. Kde se vzala, tu se vzala, a odnesla jiskru. Zůstala jen noc. Jen tma. Zabije mě, jestli se vrátím na palubu..."

O kom to mluvil? Myslel tím Argó? Tuto strašlivou věc že udělala vlídná, chránící Argó? Nemohl jsem tomu uvěřit, ale Lemanku dodal: „Musím jít do jejího háje. Musím poprosit o život..."

„Do čího háje?"

„Mielikki. V lodi je teď Mielikki. Iásón chtěl moc dobré dřevo a bříza z toho háje je nejlepší. Myslel jsem si, že jí jeden strom nebude chybět. Taková dobrá bříza. Myslel jsem, že jsem všechno udělal správně. Zaplatím za tu chybu nejenom tmou, ale také životem. A vy všichni se mnou. Budete potřebovat, aby vám pomáhali laskaví bohové, jestli se na té lodi teď budete plavit."

Přišla Lemankova žena a jeho dvě dcery. Nejmladší se zoufale rozplakala, když spatřila otcův znetvořený obličej. Manželka mu rány rychle a metodicky ošetřila, ale v očích, kterými se na mě podívala, byl chlad. „Měl jsi to vědět. Měl jsi ho zastavit, svého přítele, toho ducha."

Myslela tím Iásona.

„Zastavit ho?"

„Moc o ten strom stál. Oklamal mého muže kouzelnými slovy. Ale ty... ty vidíš dál než my ostatní. Cítím to v tobě. Ty jsi ho měl zastavit. Teď vás ta loď všechny zabije."

Jak rychleji intuice osvětlila situaci. Možná v chatrči nešťastného lodního stavitele stíhala jedna hádka druhou, aniž jsme o tom Iásón nebo já věděli, jak se ho zoufale snažila přesvědčit, aby dřevo z Mielikkina posvátného háje nebral, a Lemanku odpovídal, že Paní lesa vždycky nabízela své větve a kmeny na stavbu člunů. Tak se to prostě dělalo.

Ano, člunů. Člunů pro její lid. Člunů pro ty, kteří lovili v jejích lesích a plavili se po jezerech a řekách její země. Ne však lodí, které se plavily někam, kam Pozorné oko nevidělo. Lodí cizinců, s cizími duchy v kýlu.

Mielikki byla nevypočitatelná. A teď byla v Argó a nebyla dobře naladěná.

Očekával jsem, že Iásón zareaguje svým typickým způsobem, až se dozví, co se stalo, to znamená prudkou zuřivostí a vzteklým vzájemným obviňováním. Ve skutečnosti však zareagoval jiným typicky iásonovským způsobem - upřímnou obavou o Lemanka, uvedenou na pravou míru praktickou poznámkou: „Ale pokud jde o loď, pořád ví, co dělá, ne? Vyzná se v trupu po hmatu, ne? Když mi řekne, kde mám zatlouct hřebík, tak tam ten pitomý hřebík zatluču! Dejte ho do pořádku a přiveďte ho zpátky do práce.”

A když došlo na nebezpečí, které nová strážkyně Argó představuje, byl přezíravý jako vždy. „Vrtošivá? Všechny jsou vrtošivé! Řekni mi něco, co ještě nevím. Myslíš, že bychom nemohli doplout do Kolchidy, ukrást zlaté rouno a vrátit se do Iólku za čtvrt roku a beze ztrát? Snadno bychom to dokázali, kdyby nám to bohyně chtěla dovolit. Jenže ona se chtěla bavit. Hrála spletitou partii s ostatními bohy, ostatními přízraky, ostatními stíny z té hory! Věděl jsem o těchhle hrách, ještě než mi začaly růst vousy. Je to riziko, které podstupujeme při každé plavbě, a důvod, proč je nás tak málo, kdo na to máme, abychom do toho šli. Jak jsi říkal, že jsi starý, Antiochu?”

„Moc starý.”

„Tak nedělej, že nevíš, o čem mluvím.”

Věděl jsem velice dobře, o čem mluvím. „Odysseus měl stejný názor jako ty,” zamumlal jsem.

„Odysseus byl drzý,” odsekl pohotově. Pochopil, že se mu posmívám, a v očích se mu mihl přísný výraz.

„Odysseus odmítl uznat Poseidonovu moc a byl za to potrestán. Já nic neodmítám... jenom říkám, že to vím. Víím to a беру to. Jediné, co jsem v životě odmítl uznat, bylo Médeino právo na mé syny. A Médeia byla čarodějnice, ne bohyně. A stejně je už mrtvá, zpráchnivělá: potrava pro hlodáše a bodláky! Já ze sebe nedělám něco víc, než jsou bohové, Antiochu. Nemůžeš mě srovnávat s tím bláznem Odysseem.”

„Odysseus nebyl žádný blázen.”

„Byl mazaný, uznávám. Ale měl nevymáchanou hubu. Proto byl... blázen. Svůj osud si zasloužil.”

„Řekl si o něj.”

„Zasloužil si ho, řekl si o něj, jaký je v tom rozdíl? Jeho strategie - ta obrácená loď s dutým trupem, kterou koně vytáhli na pláž - ano, byla to finta, dobrá finta, a když se jí Trojane zmocnili a odvezli ji do města, hradby padly. Byl to chytrý chlap. Nepochybuji o tom, že na to přišel sám - jak ukrýt muže do zničené lodi - v tom pestrém světě uvnitř své chytré hlavy. To mu uznávám. Jenže místo aby obětoval bohům, místo aby jim uznal nezasloužené zásluhy, vykašlal se na ně. A tak se chytrý člověk nechová... já stejnou chybu nikdy neudělám. Posloucháš, Mielikki? Pomož nám na naší cestě a já podříznu nad ohněm do mosazné mísy kterékoli hrdlo, které budeš chtít! Můj život na to!”

Lehkomyslný muž. Díval jsem se, jak mě pozoruje, obličej plný síly, odhodlání a troufalosti. Byl mladý, když se vypravil pro zlaté rouno; Odysseus byl starší, moudřejší a drzejší. Teď byl Iásón ještě starší a měl vztek. Zestárl, ale podobně jako víno ve vraku na mořském dně, bez kontaktu se životem. Byl to muž dvou tváří: mladý, hrnoucí se do boje, a zároveň starý, uvážlivý a vychytralý. Jeho střední roky byly prázdné, duté podobně jako ta rozbitá, ale dovedně upravená loď uvázaná ke koním, kterou Trójané odtáhli za hradby, načež z mezery v dvojitém trupu vyskákali Řekové; duté možná jako sama Argó s vlastním tajným prostorem, jenž nám byl zatím odpírán, který však obsahoval přízrak v přízračném světě zářivého lesa, schopný zaútočit a oslepit každého, kdo se příliš přiblíží.

Osm

Odjezd

Přestavba Argó byla dokončena, ale nové bohyni - ochránkyni loď dosud zasvěcena nebyla. A jako by vycítily tento okamžik přerodu z mrtvého dřeva v novou loď, přilétly první labutě. Vynořily se ze záře samotného pomalu stoupajícího slunce, tiché až na šelest svých křídel. Přelétly nad námi, vlna za vlnou, s černými hrdly a červenými zobáky, zatočily nad ojiněný les a potom se ve formacích klouzavě vrátily k jezeru. Byly jich stovky, vzdušných bytostí signalizujících příchod jara. Přistávaly na hladině ještě hodinu, možná i víc, praly se spolu, hádaly se, pokřikovaly, čekaly, až ryby, hmotné i nehmotné, vyplují k hladině, aby se mohly nakrmit.

Stáli jsme na břehu jezera s Iásonem a Urthou a ohromeně jsme tu podívanou sledovali. Niiv pobíhala sem a tam, jako dítě, které musí každou chvíli puknout vnitřní radostí. Neupravení, unavení Argonauti vylézali ze svých lůžek kolem loděnice, pokukovali po kroužících, na jezeře přistávajících labutích a dohadovali se, jak asi tito velcí, zlostní ptáci chutnají.

Pohjolané tančili a zpívali, sladění s radostí Niiv a s pohyby labutí; zpívali, většinou ženskými hlasy, jako oživení mrtví. Ta žvatlavá, ječivá sláva byla tak nakažlivá, že dokonce i naše mrzoutské Volky přiměla k tomu, aby se společně odhodlali k nesmělým, nevážným tanečním pohybům, které byly částečně předstírané, ale zároveň byly znamením, že i oni cítí příchod nové roční doby a dokončení něčeho, co přesahovalo běžný rozměr let - naší lodi. Naší Argó.

Byla stihlejší než stará loď, ale stále měla tutéž řeckou vznešenost, strmou před a jediný stěžeň. Od přídi po zád' ji zdobily vzory ve tvaru štítů, vyvedené v nádherných barvách, představující nové Argonauty, kteří se chopí jejich vesel. Její oči, každé z jedné strany trupu, byly vychytralé; bude pozorně sledovat řeku i moře.

Niiv přivedla svého strýce, slepého Lemanka, aby loď dokončil. Jeho synové dotáhli na zád' Argó, k otvoru pro vyřezávanou hlavu, dubovou sochu Mielikki, Paní lesa. Lemanku na ní horečně pracoval, ohmatávaje hrubé dřevo prsty. Trval na tom, že by to mělo být jeho dílo, pouze jeho.

Tvář, která si nás změřila, když byla socha vztyčena, byla hrozivá: přimhouřené oči, úzký nos, ústa napůl zkřivená do úsměvu, který mohl vyjadřovat pohrdání nebo soucit. Vyřezané vlasy splývaly k malým nadřím; kolem krku měla ochranný pásek, do něhož byly zasazeny medvědí zuby; lebky drobných ptáků svázané koženým řemínkem tvořily ponurý náhrdelník. Temeno však obepínal kruh z per a sušených květin, který zlovolnost tváře zmírňoval.

Guthas z kmene Germaniu a Urtha z Alby zvedli dřevěnou figuru na místo a Iásón zatloukl dřevěné čepy, aby tam pevně držela. Jelikož tolik toužil po provazech, uvázali sochu provazy, udělali na nich pevné uzly a potom je zatřeli smolou.

Jakmile se Mielikki ocitla na svém místě, Argó se na rampě zachvěla, ale na rozdíl od Iólku zůstala v klidu a nezačala napínat uvazovací lana. Pokud by se loď začala vzpínat dříve, než bude Iásón připraven, byl v záloze postroji opatřený Dákův kůň.

Zatímco několik Argonautů hloubilo na břehu skluz a kladlo březové klády k okraji jezera, Iásón a Lemanku připravili oltář k dedikační oběti, jednoduchou konstrukci z vyschlého dřeva, srovnaného tak, aby ve výšce pasu vznikla plošina dost široká pro oběť. Lemanku vyryl do březového dřeva Enaakiho a položil jej na plošinu; Iásón vyřezal ze dřeva jednoduchou sošku Apollóna a nabarvil ji na černo. Pro Athénu, poslední ochránkyni, svázal do trsu labutí pera. Pro Mielikki bude třeba větší oběti.

Aby ji získal, Urtha ho v mělkém člunu vyvezl na jezero a opatrně s ním doplul mezi labutě. Iásón pak jednoho velkého ptáka chytil do smyčky, přitáhl ho ke člunu a pádlem mu zlomil křídla. Pronásledován rozezlenými ptáky, Urtha zamířil ke břehu. Ochromeného ptáka táhl vodou ke břehu, kde jej zaživa dovlekli k oltáři, svázali a připravili na hranici.

Obrád přišli vykonat Lemanku a jeho neteř Niiv, pro tuto příležitost oděná do pláště z bílých kožešin s barevnou kápí.

„Zadržte! To nepůjde! Tak to nepůjde!“

Dák Rubobostes se prodral kruhem a mírně, bezbranně položil na oltář svůj meč. „Labutí peří? Kůrové řezby? Labutě? Iásone, tak to nepůjde, ani náhodou. Jestli se mám se svým koněm zúčastnit plavby, musím vědět, že byla usmířena Istarta, jinak se řeky obrátí proti nám a lesem nás budou pronásledovat dvounozí vlci. Nebudeme mít žádnou naději. Labutí peří? To nestačí.“

Rubobostův nárok byl přeložen ostatním členům posádky.

Jako další vystoupil Gebrinagoth z Germaniu a také položil svůj meč na oltář. „Souhlasím, i když mě Istarta netrápí. Potřebujeme však ochranu Belina a Belinus je zlostný bůh. Pokud v dedikačním ohni nebude ještě tlukoucí zaječí srdce, tato cesta nebude bezpečná.“

Jeden z bledých Cymbrijců začal pozvedat hlas a rovněž Michovar z Volků se snažil domoci toho, aby byl vyslechnut. Iásón stál s rukama založenýma na prsou a sledoval shromáždění.

Když do debaty začaly víc a víc promlouvat vášně, vzdálil jsem se. Po chvíli ke mně přišel Iásón a sedl si

na skálu.

„Bude to trvat věčnost," prohlásil. „Potřebuju ty muže, potřebuju jejich sílu a jejich triky, ale nemám poněti, jak uspokojit jejich bohy."

„Poraz nějaké zvíře a nejlepší kousky spal. Tak se to dělá všude."

„Každý chce jiné zvíře."

Cítil jsem s ním. „Když nikdo nezpochybňuje, že vůdce a kapitán jsi ty, proč nevyužít postavení a neobětovat jenom Apollónovi a Paní lesa? Koneckonců, naší ochrannou bohyní bude ona."

„Každý z nich potřebuje svého magického strážce," povzdechl si Iásón. „Rubobostes chce přinést oběť někomu, kdo je nositelem ohně, ochráncem poutníků a léčitelem ran v boji. Potřebuje živého netopýra a přední tlapy z vlka! Cymbrijci chtějí obětovat Indirabovi, bojovnému ochránci poutníků a nositeli výmluvnosti. Nevyplují, pokud nenajdeme podsvinče. Germaniové chtějí polárního zajíce pro svého boha ohně a ochránce. Ten Krét'an, Tairón, navrhuje, abychom obětovali nemluvně, a to tak, že je upečeme zaživa v kovové urně! Takové šílenství!"

„Ve tvé době to bylo docela běžné, Iásone," připomněl jsem mu, „a ještě dlouho poté. Bylo to hrůzné, ale šílené stěží."

„Vážně? A kde podle tebe najdeme v těchto bohem zapomenutých končinách urnu potřebné velikosti? Šílenství!"

Nechal jsem ho nadechnout se. Jak klečel, předklonil se a rozhlédl se po ohních kolem Argó a po shromážděných plavcích. „Budu muset vyplout bez nich. Třeba se nade mnou Paní lesa slituje a nechá Argó plout rychle, i když nás u vesel bude jen šest."

„Jsou tak nedočkaví plout na jih, že se nevydrží dohadovat dlouho," poradil jsem mu. „Kromě toho, obešel jsem svět mnohokrát a byl jsem svědkem ztrát a smrtí, změn a novot. Nejvíc mne na tvých Argonautech překvapuje to, že všichni chtějí prakticky stejnou ochranu a všichni mají nějakého Pána nebo Paní, který ji poskytuje. Ale ochrana je stejná. Všichni jejich bohové jsou ve skutečnosti titíž bohové pod různými jmény. Tak najdi nový symbol, společný pro všechny, který pojme ochranu ze strany Belína, Istarty a všech ostatních, a předej jim ho."

„To je dobrý nápad," řekl Iásón, škrábaje se v šedivějších vousech. Usmál se a plácl mne do kolena. „Samotnou Argó, co jiného. Má v sobě úlomky, které jsou tak věčné, že si ty dávno minulé dny sotva dokážu představit. Jestli se svět zrodil v ohni, v její přídi stále zůstává jeho jiskra. Jestli začal potopou, najde se pod palubou trocha bláta a mokra. Jestli začal v zimě, najdeme hluboko v jejím srdci úlomek ledu! Byla u toho vždycky a já jsem to neviděl. Máš skutečně bystrý zrak, příteli. Ale kde mám vzít něco, co by ji spodobnilo? To, co vyřežu, musí obsahovat oheň, léčitelství, mořeplavectví, výmluvnost... a zajíce, prasata, vlky... netopýry!..."

„Veslo," navrhl jsem.

Zamračil se. „Veslo? Proč?"

„Veslo výmluvně šeptá vodou..."

„Cha! Téhle bandě vlčích tlap se zaječím mozkiem sotva..."

„Ale v cvičených rukou šeptá. Ne snad?"

„Asi ano."

„A dá se použít jako zbraň?"

„Neohrabaná v rukou kohokoli jiného než Hérakla - možná ještě Rubobosta - ale ano. Dá se."

„A může člověka zachránit, když se topí a najde kus plovoucího dřeva? Ano, veslo. Musí to být veslo!" Iásón se toho najednou chytil. „Veslo vyřezané všemi muži a ženami, kteří se s námi budou plavit! Ano. To je ono, tak je to správné! Veslo, jehož vznik si vyžádá pot, dřinu, myšlenky, srdce, naděje a trochu krve každého Argonauta. To platí i pro tebe, Antiochu."

„Merline," připomněl jsem mu.

„Merline. Jak je libo. Ty je vyřežeš taky. To je úžasné! Pomohl jsi mi otevřít oči pro jemnosti většího světa. Bohové k nám přicházejí v mnoha podobách, ale každý rod si musí vytvořit vlastní obraz ochránce. To je ponaučení!"

„Jsem rád, že jsem mohl posloužit."

„Mám tam vyřezat nějakou tvář? Na list?"

„A čím tvář vyřežeš?“ zeptal jsem se kousavě. „Uděláš oči otevřené nebo zavřené? Bude se usmívat nebo mračit? Vyřežeš ženskou tvář nebo mužskou? Obojí? Ani jedno? Nabarvenou nebo nebarvenou?“ Iásón mne umlčel zvednutím paže. „Chápu, jak to myslíš. Rad' mi, Merline... příteli a moudrý rádce.“ „Není nutné vyřezávat obličej.“

Iásón byl nejistý, znovu se tahal za vousy. „Ale něco bychom vyřezat měli. Do každé sochy je něco vyřezané. Bez řezby se mi to nelíbí.“

„Opravdu to není nutné. Myšlenka a tvoje zaříkací formule budou stačit...“

„A co nějaké symboly? Budeme potřebovat slunce, až budeme plout, příhodný vítr a klidné moře, a budeme potřebovat usmířit si řeky a vyhnout se přistáním u cizích svatyní, která často vedou k nedorozuměním. Pro všechny bych uměl vyřezat symboly. Ještě si to pamatuju ze školy v Iólku.“

„Všechna tato kouzla najdeme cestou a od mužů, kteří budou veslovat. Máš mezi Argonauty několik talentovaných veslařů.“

Zaváhal. „Takže... vůbec nic vyřezaného. Jenom veslo. Holé veslo, zhotovené z dubu. Každý Argonaut udělá svůj díl. Uříznout větev, oloupat kůru, vyřezat držadlo, vytvarovat list a začistit jej. To je všechno. Nic víc.“

„A každý Argonaut do něj vyřeže své jméno a jméno svého ochránce.“

V pohledu, kterým ke mně Iásón zalétl, se mísila úleva s pobavením. „No konečně. Konečně! Znamení nápad! Vyřezané veslo s vyřezanými jmény! Chápeš to? Věděl jsem, že mám pravdu, když trvám na tom, aby se něco vyřezalo.“

„Ty máš vždycky pravdu, Iásone.“

„Já mám vždycky pravdu,“ přisvědčil s pokřiveným úsměvem.

Potom se vrátil k lodi a tak, jak jsem se domníval, posádku přesvědčil. Iásón to se slovy uměl.

Oltář byl dokončen a veslo, které mělo výšku tří mužů, bylo vyřezáno, popsáno a následně vztyčeno v jámě na oheň vedle lodě. Nejdříve obětovali labuť z jezera Mielikki, jako oběť jezera lesu, pak přišel na řadu jednoletý sob, aby si usmířili jezerního strážce, až budou přeplovat jeho říši. Po těchto projevech úcty Iásón zapálil oheň. Chvilí trvalo, než veslo začalo hořet, ale zanedlouho již plameny olizovaly držadlo a se sykotem, zkoumavě se natahovaly k nebi, trhaly čerstvé dřevo a uvolňovaly oheň, teplo, mizu a sílu, která pomůže vést naši cestu zpět do teplých jižních moří a za Iásonovým v čase uneseným synem.

Pak přišel rozkaz naložit oblečení a zbraně. Na palubu byly přeneseny zásoby masa a ovocné pálenky, jež pomáhala Pohjolanům přečkat zimu, a kůže na zhotovení plachty, která měla prostor paluby chránit před lijákem. Dákův kůň měl na palubu nastoupit z mělčiny; Rubobostes již zhotovil zvláštní postroj, aby zvíře mělo pohodlí a zůstalo na místě, pokud by řeka tekla prudce nebo moře nebezpečně házelo. Lemankovi lidé nasbírali suchou píci alespoň na několik dní, ale bylo jasné, že se kůň bude muset krmit tím, co najdeme cestou.

Pohjolané ve vysokých červených čepicích a tlustých pláštích stáli pohromadě a zpívali nám zádumčivé písně, které čas od času přecházely do vysokého, pištivého smíchu a škádlení. Když došlo na vyměňování dárků, Niiv mi přinesla malý nabarvený zub. Vysvětlila mi, že je to maličká, utěšující sedja. Byl to lidský zub, jedna ze stoliček. Nepochyboval jsem o tom, že patřil jejímu otci. Nosila všechny jeho zuby v malém váčku na prsou, pod oděvem. Dala mi velice cenný dar.

„Iásón mne nenechá jet s vámi,“ řekla zamyšleně. „Zkoušela jsem ho přesvědčit a taky strýc by mi nejraději viděl záda. Teď vlastně spíš slyšel. Jenže tvůj rozmrzlý přítel mi nejspíš nevěří.“

Oči měla zvlhlé slzami, přestože rty byly zlostně stažené. Chvilí si mě prohlížela, potom se ke mně naklonila a políbila mne na tvář.

Zvedl jsem talisman. „To je otcův?“ zeptal jsem se.

Koketně se usmála. „Ano. Myslí ti to.“

„Jak mi může posloužit?“

„Zestárneš jenom o minutu, když na to budeš chtít přijít. Neuškodí ti, jen pomůže.“

„Hmm.“ Přemýšlel jsem, co asi s tím prožraným kouskem zuboviny udělala, a dospěl jsem k názoru, že jej očarovala jednoduchou formulí, aby mne čas od času mohla vidět ve svých snech. Taková malá

„útěcha“.

„Bude se mi po tobě stýskat, Merline.“

„Mně po tobě taky,“ řekl jsem jí a napůl jsem to myslel doopravdy, protože mne fascinovala, zpola jsem byl rád, že se těch očí, rtů, šibalského pohledu a pocitu lstivosti zbavím.

Ještě jednou mě požádala, abych Iásona zkusil přesvědčit, že ji má vzít s sebou, ale znal jsem Iásona; také došel k závěru, že má na své nové Argó podvodníků již dost, a přestože k ženě u vesla jako takové výhrady neměl, určitě nestál o tak svůdné dítě, jako byla Niiv.

Když jsem její žádost odmítl, pokrčila rameny. „Co se dá dělat. Nevadí. Tak příjemnou plavbu - a občas se umyj.“

A pak byla pryč, proběhla mezi pochodněmi zpět k opevněné osadě.

Zatímco se mnou klábosila, ostatní vztyčili stěžeň a vytáhli na palubu ráhno. Zpěv dosáhl exaltované výšky a Iásón si připil na zdar plavby pálenkou takové síly, že se na zadní palubě Argó, pod hrozivým úsměvem Mielikki, prudce rozkašlal. Když záchvat pominul a Iásón hodil láhev Germanium, kteří mu provolali slávu a nechali pálenku kolovat, zavolal dva muže k provazům. Vzpomněli jsme si, jak byla Argó netrpělivá, když ucítila okamžik svobody, a vyměnili jsme si na dálku pohledy, ale loď byla klidná. Takže spouštění bude pokojnější...

Připustil jsem si tuto vítanou myšlenku příliš brzy.

Z jitrem ozářeného jezera znenadání vzletly labutě, obrovské mračno křídel a letek, jež vyplnilo oblohu. Na hladině se začala tvořit mlha a valit se od středu jezera ke břehu. Vzduch byl najednou studený, mrazivý jako v zimě; zem, moje šaty, stromy a okraj lesa se potáhly jinovatkou.

Na jezeře se rychle vytvořil led, který viditelně rostl, silil, sahal hlouběji s každým nadechnutím.

„Spustit!“ vykřikl jsem na Iásona. „Okamžitě spustit!“

„Moje řeč, Antiochu! Přesekněte provazy!“

Lana byla přetřata. Osm mužů z každé strany táhlo loď po kládách k jezeru. Před se zařizla do ledu a loď vklouzla do vody, led se však začal rozlétat po trupu jako nějaké přízračné prsty.

„Na palubu! Na palubu!“ zařval Iásón. „Spusťte lávku!“

Jakmile byla lávka dole, Argonauti doklouzali a dolezli k veslům. Rubobostes odtáhl koně do nitra lodě a pevně ho tam uvázal. Plavci se snažili vesly rozbít led, který uprostřed jezera narůstal jako nějaké zvíře a přehrazoval nám cestu k řece tekoucí na jih.

Niiv! blesklo mi hlavou. To je tvoje dílo; žárlivý čin, kterým nás tady chceš zadržet. Byla silnější, než jsem si myslel. Díval jsem se, jestli ji mezi mlčícími Pohjolany nezahlednu. Pak, když jsem sáhl po provaze, na němž jsem se chtěl vytáhnout na palubu, jsem na ni zavolal.

„To je dílo té zatracené holky?“ vykřikl zlostně Iásón.

„Myslím, že ano.“

„Tak proti němu zakroč!“

Nejlépe jsem proti němu mohl zakročit tím, že zakročím proti dívce. Když jsem Niiv zavolal znovu, vystoupila z davu, s pochodní v ruce a malým rancem přes rameno. Zavolala na mě, co chci.

„To je tvoje práce? Tím ledem nemáme šanci proplout.“

Mlčela, dívala se pevným, zářivým pohledem. „Můžu na palubu, Merline?“

Přetlumočil jsem otázku Iásonovi, který běsnil. „Ano! ANO! Dobrá, vezměte ji na palubu.“

Niiv byla na lodi dříve, než jsem jí stačil hodit provaz. Mrštila svůj ranec dolů a sklouzla se po ledu na místo, kde se mohla schoulit. Vesla zabírala, rozbíjela led a vzdalovala nás od břehu, ale ten nestvůrný bílý útes před námi stále rostl.

„Udělej něco,“ obrátil jsem se na ni. „Proraz to.“

„To nedělám já,“ řekla skoro nervózně, s pousmáním na rtech.

„Tak kdo?“

„Voytazi. Odvážíte jim Mielikki. Nepustí vás.“

„Voytazi? Já myslel, že ti patří k jezeru. Ne k lesu.“

„Kořeny lesa prorůstají do jezera. Tvoří část střechy Enaakiho hradu.“

Chvíli mi trvalo, než jsem tuto informaci vstřebal. Potom jsem odešel na před a řekl jsem o Niivině Isti Iásonovi. „Pak je to na tobě,“ prohlásil, poplácal mne po rameni a ustoupil, aby se sám chopil vesla.

Led se před námi bořil, příd' se zařezávala do běli a Argó kolébavě postupovala jednu délku za druhou. A tak jsem sáhl do svých kostí a udělal nám průjezd. S bolestí, s pocitem nevolnosti jsem nahlédl do srdce ledu a rozlomil jej, roztránil, donutil jsem jej otevřít dostatečně širokou puklinu, aby Argó mohla proklouznout mrznoucí vodou k vzdálenému kanálu, který se klikatil k jihu, k moři. Vzpomněl jsem si, že jsem slyšel legendy o muži, který na úniku před vojskem rozdělil celé moře. To muselo stát sílu, jakou bych sebrat nedokázal, tento led však byl dílem duchů, s nimiž jsem si po tolika obchůzkách po stezce, které jsem měl za sebou, uměl poradit. A všechno by to bylo klaplo, nebýt Iásona.

Někde za mnou Niiv vykřikla. Ztratil jsem soustředění a otočil jsem se. Spatřil jsem Iásona, jak ji popadl a hodil ji do jezera, mezi hradby ledu.

Všiml si mě a zakřičel: „Na mě se nedívej, Merline. Soustřed' se na to, abys nás provedl těmi vodními kouzly!"

Jenže já jsem přeběhl po palubě a cestou jsem ze sebe shodil plášť i krátký kabát z ovčí kůže. Iásón mne prudce udeřil. „Nech ji! Ty jsi o ni nestál; já jsem o ni nestál; dostala se na loď lstí."

Niiv křičela. V dalším okamžiku zmizela pod hladinou. Led se kolem nás uzavřel. „Rychle, Merline, zpátky na příd'!"

„Nenechám ji utopit se. Rozbij si led sám Iásone. Zkus si, jak je to snadné!"

„Nezrad' mě podruhé!"

„Poprvé jsem tě nezradil! Ale teď to možná udělám. Kvůli tvé krutosti..."

Zapomněl jsem, co na mě potom Iásón zakřičel. Nabral jsem do těla teplo, skočil jsem přes palubu a začal jsem plavat dolů mezi voytazi, k nehybnému, potápějícímu se dívčinu tělu. Silné sukně se jako tmavé vodní řasy vyhrnuly nahoru nad klátící se bělostné, holé údy jejího kostnatého těla. Byla vychrtlá jako mrtvola. Když jsem ji dostihl, chystala se vydechnout poslední zbytek života. Dal jsem jí kousek vlastního života a vyrazil jsem s ní k hladině jezera. Když jsme se dostali na vzduch, začala křičet, zadrhla se a pak propadla panice. Led Argó uzavřel, obtekl ji a uvěznil loď v mrazivé hrobce. Na zádi jsem zahlédl Iásona, jak se ke mně naklání, nadčasový a nehybný, natahuje ruku, jako by mě chtěl přivolat zpátky.

„Pusť mě, pusť mě," vyhrkla trhaně Niiv a znovu sebou začala v mém objetí zmítat. „Zachraň Argó.

Zachraň své přátele. Doplavu zpátky ke břehu."

Pokusila se mne odstrčit. Ztratil jsem soustředění a začínal jsem být prokřehlý. Pokaždé, když mé sevření Niiv povolilo, vodou nasáklé šaty ji táhly dolů do jezera.

Díval jsem se, jak Iásón začíná podruhé umírat. Měl jsem na něho vztek, ale zároveň jsem se bál, že ho ztratím.

Držel jsem Niiv v náruči a byl jsem odhodlán nepustit ji. V tu chvíli jsem byl příliš promrzlý, příliš zmatený, než abych si to uvědomil, ale můj život se změnil.

Začal jsem se potápět.

Najednou mne nadzvedly štipavé prsty. Jezero kolem nás vířilo, držely nás cizí ruce, duchové se štičímí obličejí zbavili mé nohy a paže zátěže a nadnášeli mne, jako bych seděl obkročmo na plovoucí kládě.

Led kolem Argó roztál. „Provazy!" křičel Iásón. „Provazy! Merline, šlapej vodu, zabereme dozadu a vytáhneme tě!"

Když přilétly provazy, omotal jsem jeden kolem Niiv a jeden kolem sebe a Urtha s ostatními nás vytáhli podél boku Argó nahoru, zmožené a potlučené, a zabalili nás do hřejivých kožešin.

Vesla se zvedla, klesla a loď se znovu pohnula na jih, k zářícímu, pozorujícímu oku.

Urtha byl samý úsměv a samá legrácka, když mi pomáhal vzpamatovat se z jezera. Děлил svou pozornost mezi mne a zádumčivou postavu Iásona, který teď byl u kormidelního vesla. „Mezi tebou a tím děvčetem je víc, než je vidět na první pohled, co?"

„Ne."

„Lžeš. Přesto jsem rád, že se to stalo. Tvůj přítel Iásón je nebezpečnější, než jsem si myslel. Říkám ti to, Merline," přitiskl mi prst na rty a podíval se mi do očí, „protože, i když jste přátelé, nechtěl bych, aby sis myslel, že může se svými veslaři nakládat, jak se mu zrovna zlíbí. Jsme v tom společně, na této cestě - z různých důvodů, ale společně - a jestli zkusí ještě jednou hodit přes palubu někoho nechtěného jen proto, že mu to dělá dobře, bude to on, kdo bude v moři volat o tyč, až se bude topit v brázdě za lodí. Doufám,

že jsem se vyjádřil jasně."

Urtha mluvil tiše, mladý muž s mladým hlasem, ale jeho hněv o sobě dával nápadně vědět a já jsem přikývl na znamení, že s jeho názorem souhlasím.

Jestli za tímto obtížným spuštěním na vodu nebyla Niiv ani voytazi, kdo tedy? Nebo co? Odpověď přišla stejně snadno jako probuzení z lehkého spánku. Sešel jsem do podpalubí, propletl se mezi pytlí, provazy a koženými balíky, protáhl jsem se kolem klidně dýchajícího koně a došel jsem do zakázané části lodě pod sochou, pod Iásonem, který stále svíral kormidelní veslo.

„Už ani krok," zašeptala Mielikki.

„Oslepila jsi jejího strýce, tu dívku ses pokusila zabít, všechny ses nás pokusila zabít. To od tebe můžeme čekat, Mielikki, nová ochránkyně Argó?"

„Ten muž oslepl, protože přišel příliš blízko," odpověděl šeptající hlas. „Ta dívka mi patří. Ano, pokusila jsem se všechny vás zabít: proč bych měla chtít opustit svou zem? Jste snad něco víc než studení duchové ze studených zemí? Ano, pokusila jsem se všechny vás zabít. Ale ty jsi tu dívku zachránil. Ona mi patří. Proto jsem vás pustila. A řeknu ti dvě věci. Můžeš ji na nějaký čas mít, ale nakonec ji chci zpátky ve svých hájích, bez ohledu na to, co si bude přát ona. Kromě toho je nebezpečná. Zachránil jsi svou nemesis. A ještě jedno: já jsem na okraji světa, který tato loď obsahuje, ne v něm, a hlouběji je někdo, kdo o tobě ví a chce tvou smrt. To máš za život toho děvčete; o ostatním se rozhodnu cestou."

Položil jsem jí další otázky, této Paní lesa, ale zůstala za svýma přivřenýma očima zticha. Led přivolala samotná Mielikki, nikoli Niiv, ani jezerní duchové, ale bohyně, která se nechtěla nechat odvézt ze své země. Jen aby zachránila svou služku, nevyzpytatelnou Niiv, slitovala se a pustila Iásona na výpravu na jih. Pluli jsme, ale mně již teď bylo jasné, že tak jako jsme pod její ochranou, představuje pro nás Argó zároveň nebezpečí.

A někdo, ukrytý v lodi, chtěl mou smrt!

Vyhnul jsem se Iásonovi a posadil se blízko Urthy. Opíral se do vesla a trousil při tom sprosté kletby.

Vybídl mě, abych mu pomohl, a když jsem odmítl, zasypal mě nadávkami. Ale bylo mi s ním dobře.

Argó se za rovnoměrného bubnování rozlétla po jezeře. Zanedlouho se jezero zúžilo, holé zimní stromy se natlačily k nám a my jsme vpluli do ústí řeky. Tak začala naše dlouhá plavba na jih, do mrazivých moří, k nepřátelským břehům a potom k Ostrovu mrtvých, k Albě.

TŘETÍ ČÁST

V Zemi duchů

Devět

Dutá loď

Ledovou bouří a možností, že strážkyně naší lodi není ze své přítomnosti na palubě tak šťastná, jak bychom si možná byli přáli, jsme se brzy přestali zabývat. Opatrně jsme proplouvali klikatými řekami a postupně jsme si zvykali na tíhu a rytmus veslování a na okamžitou nutnost schovat vesla do lodi, když se ze tmy vynořil padlý strom nebo trčící skála.

Tairón a Iásón stáli spolu na přídi Argó. Tairónovy probouzející se schopnosti .vyznat se v labyrintech' nám pomáhaly najít cestu k hlavnímu řečišti a nezaplést se do vratných proudů. Elkavar si hlasitě stěžoval na puchýře, Volkové se zdáli být smířeni s údělem a kelttoi vyprávěli neskutečné příběhy o lodích, na nichž v minulosti veslovali, na nichž se plavili a které ukradli. Iásón všechno pozorně sledoval, obzvlášť tempo. Radil a kritizoval zcela bez zábran, což, jak jsem si všiml, rozčilovalo keltského krále Urthu, který ho neměl rád. Zaslechl jsem, jak zabručel na Cucalla, že podle něho není správné, aby si člověk, který byl ještě nedávno mrtvý, tak dovoloval v roli kapitána.

Manandoun si s ním však moudře promluvil a Urtha se smířil se svou rolí na lavici a s opíráním se do vesla. Choval se také jako ochránce Niiv, která měla z Iásona velký strach. Bral jsem tuto pozornou laskavost jako součást Urthovy kultury a zároveň jeho povahy.

Argó zanedlouho vplula do té části Severní země, která je víc jezerem než zemí. Tady jsme mohli vztyčit

plachtu a rozjet se po hladině rychleji a s menší námahou. Když byl vítr silný a Argó se nakláněla, byl u kormidla Rubobostes, a když foukal mírný vítr, převzal je od něho Tairón. Dalo se očekávat, že zanedlouho vplujeme do chladného moře a zatočíme k zapadajícímu slunci.

Jednou v noci, když jsme kotvili pod svěšenými vrbami, se odpočívající Elkavar uložil na tvrdou lavici vedle mě a popřál mi dobrý večer.

„Nechci rušit," řekl, „ale napadlo mne, jestli bych se nemohl zeptat na něco osobního. V žádném případě bych tě ale nechtěl urazit."

„Jedna otázka nemůže ublížit," ubezpečil jsem ho. „A urážlivý nejsem."

„To je tak," pokračoval, s čelem zachmuřeným, „nejsem zkušený muž a už vůbec nejsem zcestovalý.

Když pomínu náhodu. To je vlastně pravda. Takže snad bys mohl říct, že jsem zcestovalý... ale neúmyslně. Moc jsem si nevšímal, co je kolem mne, a většinou mně trápilo spíš to, jak se dostat domů, než vyptávání se, kde jsem. Podzemní svět je strašné místo, obzvlášť pro někoho jako já, kdo do něho zabloudí vlastně... náhodou."

„A na co se chceš zeptat?" pobídl jsem ho.

„Na všech těchto náhodných cestách, které jsem vykonal, jsem se setkal s nejrůznějšími lidmi. Při Dobrém otci, někteří se oblékali podivně. A to jídlo! Pojídání zvířecích očí, to je mez, kterou jsem si stanovil, s výjimkou malých ryb. Odporné. Ale jak říkám, nevěnoval jsem těmto zvláštním lidem velkou pozornost, protože i když byli divní s těmi hloupými čepicemi, zahnutými meči a očními bulvami k snídani, poznal jsem, že jsou... tak nějak podobní jako já. Jestli mi rozumíš." Ostře se na mě podíval a potom řekl: „Ale ty jsi jiný. Tebe nepoznávám vůbec. Jsi špatný. Nejsi v pořádku. Nepatříš sem. Nikam. Svírají se mi z tebe útroby, stejně jako když nad sebou v posteli uvidím viset pavouka. Doufám, že jsem tě neurazil."

„Zatím ne."

„To je tak, Merline... jmenuješ se Merlin, ne?"

„Ano."

„I když Iásón ti říká Antiochos?"

„To je jméno, pod kterým mě zná. Vymyslel jsem si je. Používal jsem mnoho jmen."

„Chtěl jsem říct... na lodi se povídá, že dovedeš vzdorovat i Času. Je to pravda?"

„Vzdorovat ne. Jen s ním zacházím prozíravě."

Elkavar se souhlasně rozesmál. „No ovšem. To děláš dobře. Všichni bychom se svým časem měli zacházet prozíravě, i když pro většinu z nás to znamená jen moudře jej využít. Svíčka hoří pořád, ale jasněji, když jsi mladý. Ale s tebou je to jiné. Tvoje svíčky jako by hořely bez toho, že by ubývaly."

„Ubývají, ale pomaleji než vaše."

Zasmál se, jako by zvítězil. „Vidíš? Právě tak to myslím. Nepatříš sem. Jsi jako člověk z hvězd. Tvou kůži hrálo jiné světlo. Když močíš, teče z tebe jiná voda. Poznal jsem to v prvním okamžiku, kdy jsem tě spatřil. Jak jsi přesně starý?"

„Přesně? Nemám ponětí."

„Neuráží tě to?"

„Neuráží. Vím jenom to, že když jsem byl dítě, svět byl tišší, lesy rozlehlejší a lidské brebentění bylo stejně vzácné jako švitoření straky. Byl to velký svět a nejhlasitějšími zvuky byly vítr a déšť. Byly tam bubny a flétny, ale zněly tiše. Dnes jsou bubny a rohy v každém údolí a ve vzduchu vřeští píšťaly, na které hrají velké huby a blázni. Mimochodem, tím jsem tě nechtěl urazit."

Pokrčil rameny. „Moje dudy nevřeští. A velká huba se hodí vždycky. A určitě nejsem blázen. Ale zpátky k tobě... Takže jsi velice starý."

„Ano."

„A máš magické schopnosti."

„Ano."

„Můžeš mi říct jaké? Na to jsem se chtěl vlastně zeptat. Doufal jsem, že tě tím neurazím. Co přesně dovedeš?"

Na člověka, jemuž se stahovaly útroby, když na mě pomyslel, byl Elkavar rozhodně srdečný a přátelský.

Konfrontace ho nevyváděla z míry. Vypadal stejně staře jako já, i když se mi zdálo, že jiskra v jeho okuje o něco jasnější. Měl blízko k smíchu a uličnictví a asi stejně blízko ke zpěvu. Seděl jsem na lavici, přemýšlel, co mu na to říct, a on mi najednou nabídl: „Složím o tobě za to píseň. Krásnou baladu. Samé lichotky!"

Jelikož Iásón mé schopnosti znal a Niiv o nich věděla a jelikož bylo jisté, že jich v průběhu cesty budu muset využít, usoudil jsem, že nemůže být na škodu, když mu řeknu pravdu. Pravdou samozřejmě bylo, že jsem zatím využil jen zlomek svých schopností, a navíc ty jasné, jako bylo „proměňování" a „cestování". Řekl jsem mu, že umím přivolat duši psa, ptáka, ryby nebo jelena a běhat s nimi jejich říšemi. Mohl jsem nahlédnout v čase dopředu, ale bylo to nebezpečné, obzvlášť pokud jsem součástí-výjevu byl i já. Mohl jsem přivolat nebožtíka, abych nahlédl do podsvětí, ale tomu bylo radno se vyhýbat za každou cenu. Dokázal jsem sloupat z podvodu lež a odhalit pravdu, jak jsem to udělal Iásonovi, abych mu ukázal, jak Médeia ošálila jeho smysly a přesvědčila ho, že jeho synové jsou mrtví.

Argó plula po klidné řece pod jasnými nočními oblaky. Elkavar mlčel a přemýšlel. Potom se zeptal: „Kdo tě takové věci naučil? Kam se takové věci chodíš učit?"

„Na to ti nemohu odpovědět," řekl jsem mu upřímně. „Celý život chodím po stezce, po cestě kolem světa, víceméně kruhové. Prochází Galií, Řeckem, horami na východě, zimními zasněženými pustinami a letní komáří mučirnou této země."

„Jsi sám?" zeptal se pohotově, bez zamračení.

A byla to zvláštní otázka! Snažil jsem se nedát na sobě znát, jak hluboce mě ta slova zasáhla. Ve snech se mi totiž zdálo o dalších, o starých přátelích, dětech, které si hrály u stejné tůně, pod stejnými vrby a honily se za stejným jelínkem jako já, v zemi, jež zanikla tak dávno, že již na mých kostech nebyla. To však byl sen, utěšující příběh v mé spící mysli.

Byla to nevinná otázka? Podíval jsem se na něho, neupraveného, ale s veselýma očima, Hibernana ztraceného ve světě, a přesto překypujícího optimismem, a usoudil jsem, že ano.

„Ano," odvětil jsem. „Teď samozřejmě ne. Mám společnost. Například tebe. Elkavare, je to podruhé, co na této lodi tahám za veslo. Jsem už dlouho naživu. Už dlouho tahám za hrubě otesaná vesla. Není to můj oblíbený způsob, jak trávit dny."

Podíval se na ruce, na nichž se mu již námahou udělaly puchýře. „Nemohl bych s tebou víc souhlasit. Veslování je těžší práce, než jsem si myslel. Když tedy znáš tolik mocných kouzel, Merline, nemohl bys alespoň přivolat vítr, který by nás odnesl na jih?"

Řekl jsem mu, že ne.

„V tom případě jsi nám hodně platný," uzavřel s letným pousmáním a pak se předklonil, aby zkusil spát, opřený o veslo.

Najednou se zezadu ozval Urthův šepot. „Všechno jsem to slyšel. Naši druidové nejsou tak mocní."

„Viděl jsem."

Na okamžik zaváhal a potom se zeptal: „Umíš vstoupit do Jiných světů?"

Věděl jsem, o čem mluvím. „Umím, ale snadné to pro mě není. Většina je pro mne uzavřená."

„Takže příliš mocný nejsi."

„Stojí to příliš mnoho. A mně se líbí být mladý. Líbí se mi, o co může mládí život obohatit. Zacházím se svou mocí opatrně."

Vypadalo to, že Urthu to pobavilo. „To bychom dělali všichni, kdybychom měli na vybranou. Ale v naší zemi, když zemřeme, všechno začíná znovu. Neboj se stárí, Merline." Tiše se zasmál. „Dovol mi stát se tvým pěstounem!"

Cestu přes jezera na jih od země Pohjolanů jsme měli za sebou, nechali jsme za sebou i mrazivé moře, po němž pluly ledové kry a temné lodě pirátů, a chystali jsme se proniknout do Země duchů.

Země, kde se Urtha narodil, měla mnoho jmen. Většina byla odvozena od členitého pobřeží, zrádných ústí velkých řek, které vedly do jejího vnitrozemí, nebo od bělosti vysokých útesů, které moře vytvarovalo podél jejích jižních krajů. Obchodníci, phoaniki, znali tento severní, nehostinný ostrov jako Zemi pěti řek, přestože těch řek bylo mnohem víc. Kdysi jsem potkal jednoho neohroženého obchodníka z tohoto národa, který jej obeplul kolem dokola. Jeho vyprávění potvrzovalo dobře

podloženou víru, že tato země na nejzazším konci mizí v moři a že obyvatelé této části ostrova přecházejí mezi vodní říši a říši lesa, jako by tam ani žádná hranice nebyla.

Urtha nazýval svou zemi Alba. Bylo to poměrně známé nářeční jméno pro to, čemu různé jižní národy říkaly Albos, Albon, Hyperalbora a podobně. Všechna tato jména znamenala totéž, 'Bílá země', což však nemuselo vycházet pouze z křídových útesů, které se daly tak snadno zahlédnout z území Nerviů na pevnině. Dlouho předtím, než přišla Urthova doba, byla tato země déle než padesát pokolení zahalena mlhou, přebujelou, zářivou oblačnou příkrývkou, která činila z plavby jejími pobřežními vodami zlý sen. Ta nekonečná, bezčasová mlha skrývala obrovské bouře, které neúnavně bičovaly hlubší hvozdy a hory. Ostrov byl krajinou deště, v níž vládla děsivá tma. Vyprávělo se o 'prastromech' sahajících vysoko nad bouřkovou mračna, jejichž koruny byly domovem celých klanů.

Avšak teprve na konci období obrovských kamenných svatyní, těch obrovských kruhů v lesích, se vynořilo jméno Alby, které přetrvalo nejdéle: Země duchů. Poté, co jsem pomohl s jejich stavbou, jsem se vydal na další cestu, znovu po stezce, ale později jsem se dozvěděl, že tato krajina z Jiného světa se znenadání vynořila v samotném srdci Alby, obrovská říše lesnatých kopců a hlubokých, klikatých údolí, spojených s okolními klanovými územími, jako bylo to Urthovo, řekami zahalenými mlhou a úzkými soutěskami.

V Zemi duchů stíny dávno mrtvých běhaly, hrály si, jezdily a lovily s dušemi těch, kteří se ještě nenarodili, čipernými duchy, kteří na sebe zásadně brali podobu dospělých a snili

o dobrodružstvích a osudech, jež je v daleké budoucnosti čekají. Proto se Zemi duchů říkalo také Země stínů hrdinů.

Urthova tvrz byla několik dní jízdy na východ od tohoto Jiného světa.

„Viděl jsem jej z dálky," vysvětlil jednou, když jsme odpočívali od veslování. „A zahlédl jsem několik stínů hrdinů, když přišly na okraj svého světa, blízko k našemu. Mají své břehy řek, své okraje lesů a svá údolí, kterým se vyhýbáme. Jezdí většinou v noci. Některé jsou jako moji uthiinové, svázané s jedním vůdcem, svázané vlastními zákony duchovské cti. Přicházejí však z podivných míst a většinou se nedají poznat, byť otec mé manželky, Ambaros, tvrdí, že na několika zahlédl znaky předků. K hranici mezi jejich a našim územím se chováme, jako by byla tabu. Překročit špatnou řeku nebo se vydat po špatné lesní stezce znamená zmizet stejně dokonale jako obláček dýmu za větrného dne, ani otisk nohy nezůstane.

I když, abych byl upřímný, vstoupit do jejich říše je téměř nemožné. Ale oni k nám chodí." Urtha zkrčil prsty v gestu, které znamenalo jak ochranu, tak nebezpečí.

Nyní však Urtha stál na přídi Argó, křikem zdravil rozeklané útesy Alby a podobnými obavami se nezabýval. Jeho uthiinové veslovali jako o život, Germaniové a Volkové rozpustile zpívali a Krét'an se tvářil ustaraně. Urtha nedokázal myslet na nic jiného než na manželku a dceru - a své dva krásné syny (vidina blížícího se návratu způsobila, že jeho srdce začalo ve vztahu k dvojčatům, o nichž mluvil jako o 'dvou malých démonech', konečně trochu roztávat). Kormidlo držel Rubobostes, a tak mohl Iásón stát na přídi s ním a, zatímco se Argó kolébala na zvedajících se vlnách tohoto šedého, ponurého moře, bavil se s ním o tom, ke které části ostrova jsme připluli. Pomáhal jim Gebrinagoth z kmene Germaniu, jenž kdysi vesloval s válečnou výpravou průlivem mezi ostrovem a pevninou. Jak nervózně ujistil Urthu, neudělal si loupežnou zastávku. Nakonec se shodli, že jsme příliš daleko na severu. Abychom dosáhli zátočiny s malou řekou, která vedla do Urthovy země, museli bychom buď dva dny veslovat, nebo plout pod plachtami.

Nakonec jsme vytáhli plachtu, neboť se znenadání zvedl příznivý severní vítr, a s hlasitým radostným povzdechem jsme schovali vesla do lodě. Argó se v proudu silně nakláněla, ale ujížděla rychle na jih, držíc se dál od břehu, aby se vyhnula skalám. Občas stály na útesech postavy a v místech, kde jsme pluli kolem pláží, cválali rovnoběžně s námi dlouhovlasí, maskovaní jezdci. Často bylo slyšet rohy a bubny, jasná varování. Když Argó zajela příliš blízko k zemi, vylétl směrem k nám déšť kamenů vystřelených z praků; v noci hořely na výšinách nebo na pobřeží pochodně.

Urtha z těchto znamení neměl radost, ale blíž své obavy neupřesnil. Všiml jsem si však, že mnozí strážci, kteří v této části Alby mávali oštěpy a troubili na rohy, byli ženy, děti a starší muži.

Pak, v noční tmě, chvíli před svítáním, jsme v dálce zahlédli hořící postavu, vlastně dvě obrovské dřevěné

figuríny ve tvaru člověka, které jako by spolu zápasily nad ústím úzké řeky. Jak hořely, do vody z nich přšel oheň. Slyšeli jsme vřeštění zvířat, která byla ve figurínách zavřena a požár je pomalu stravoval.

„To je oběť?“ zeptal se Iásón.

Urtha souhlasil, že pravděpodobně ano. „A zastrašování. Něco se stalo. Něco se změnilo...“ Vypadal velice znepokojeně, velice zmateně.

„Proč to říkáš?“ zeptal jsem se.

„Protože to je moje řeka. Moje území je dva dny proti proudu. Tito lidé, kteří žijí v zátočině, jsou teď moji spojenci. Obchodujeme s dobyt看kem a s koňmi a bereme si do výchovy syny. Určitě si vzpomeneš, jak jsem ti to říkal, Merline. Netušil jsem, že místní král Vortingoros provádí pálení klecí. Něco se stalo.“ Iásón Urthovým momentálním obavám nevěnoval pozornost. „Jestli je to cesta do míst, kde žiješ a kde bychom měli nabrat ty tvé skvělé rytíře, které jsi mi slíbil, jak pod tím hořícím mostem proplujeme?“ zeptal se.

Na dlouho zavládlo mlčení a pak se všechny oči obrátily ke mně.

„Já mám výborný nápad,“ vykřikl ze své lavice bodře Elkavar. „Pojďme vycouvat a zapomenout na to.“ Ullanna a Rubobostes zajásali a ostatními Argonauty proběhla vlna smíchu.

„Jiným ramenem se na řeku vplout nedá?“ zeptal se Iásón.

Urtha zavrtěl hlavou. „K žádnému nemám důvěru. Navíc, potřebuju zjistit, co se stalo tady. Nevšiml sis něčeho zvláštního?“

Všichni jsme upírali oči na hořící obry, pažemi zaklesnuté kolem ramenou. Z konstrukce ze dřeva a proutí kapal oheň, jako když se z kotle lije kov. Pochopil jsem, co Urtha myslí.

Po Vortingorovi a jeho elitě tam nebylo ani památky; žádní jezdcí, žádné vozy, žádné ječící ženy, zvedající zakrvavené oštěpy, žádní běsnící druidové, přivolávající Taranův hněv, žádné zvědavé děti čekající na jatka, žádní vyjící psi se zpěněnými tlamami.

Psi by byli vždycky, bez ohledu na oheň a na přítomnost lidí, a čekali by na prolévání krve. Prvek překvapení, pro Iásona druhá přirozenost, se v uvažování válečnických kast v Gallii a Albě neprojevoval. „Něco se stalo,“ řekl znovu Urtha. „Měli bychom počkat, až ty figuríny dohoří, a potom rychle proveslovat ústím na řeku. Mám z toho špatný pocit.“

Iásón ještě Urthův návrh zvažoval, když mi Ni i v pošeptala do ucha: „Zeptej se jich, proč spolu zápasí. Řekni jim, aby přestali.“

„Jsou to dřevěné figuríny. Rozprávění se stromy není moje specialita.“

„Ale dokázal bys to,“ zašeptala nevyzpytatelná Niiv a rychle dodala: „Kdo je tedy postavil, člověk nebo kouzlo?“ Pochopil jsem, kam směřuje. V samotné velikosti a prudkém žaru těchto obrů bylo něco, co nenásvědčovalo tomu, že by se jednalo o pouhou obětní záležitost. Byl jsem již svědkem spalování takových konstrukcí. Dřevo a živočišný tuk se rychle spotřebovaly a zůstaly jenom uhlíky, které mohly ještě dlouho žhnout, ale bez opravdového ohně. Tyto figuríny ozařovaly noční oblohu po celou dobu, co jsme se blížili.

Zadíval jsem se upřeně do ohně. Potom jsem pronikl plameny a vstoupil do dřevěných lebek těchto objímajících se postav. Zuřivě bijící srdce ptáků a hrůza beranů je naplnily pachem strachu; většina tvorů již byla mrtvá. Byl tam přivázaný havran, klidně očekávající svou smrt. Vrány v dutinách vřeštěly, jak k nim šlehaly ohnivé jazyky.

Vrátil jsem se. Nenašel jsem žádnou známku kouzla, snad s výjimkou toho uvázaného, rozhlížejího se havrana. A samotné velikosti těchto obrů, větších než všechny klany postavené figuríny, které jsem kdy viděl.

Iásón si na příd' zavolal Cucalla; byla to jeho země. Přestože byl mlčenlivý, Iásón brzy přišel na to, že má zrak jestřába; keltoi tomu říkali ‚bystrozrak‘. Jeho bratranec Borovos měl obdobně nadaný sluch. A Cucallos ihned potvrdil, co mělo být jasné: že padající ohně jsou hořící mrtvá těla. Kromě toho zahlédl skrčené postavy dál proti proudu řeky, za obry. Byly u vody, téměř nehybné. Cucallos si byl jist, že jsou u přístavišního mola, blízko vesnice a pevnosti s vysokými palisádami, jež byla jejich domovem.

Urtha se přimlouval, abychom ještě počkali, navzdory svým obavám a zvědavosti na to, co se děje výš proti proudu řeky. Vysvětlil, že ho svírá hrůza a pocit strašlivého nebezpečí. Podle něho bylo moudré počkat. Manandoun a Cathabach souhlasili. Také cítili varování, aby se nepřibližovali.

Iásón nepochyboval o tom, že přesně to je účel, který má tato zrůdná podívaná mít, a rychle se rozhodl. „Spust' te plachtu a stěžeň, vytáhněte vesla! Vzpomínáš si na srážející se skály, Merline? Těmi jsme projeli, ne? A jenom hrdličky to ustříhlo ocas, nic víc!"

„Jestli si dobře vzpomínám, někdo ti pomohl."

„Vážně?" zeptal se vyzývavě, s pousmáním Iásón.

„Samotná Héra přivolala pomoc, která skály podržela od sebe."

„Nebo se nám to zdálo! Ale to, co nás skutečně provedlo nebezpečím a dostalo dál na černý oceán, byla síla vesel a naše odvaha! Tohle je jenom noční rožnění. Tairóne, chop se bubnu... nejdřív klidné tempo, potom rychlé. Niiv, Elkavare, připravte si houně na uhašení plamenů. Ullanno, ty se nachystej na ošetřování popálenin na rukou. Vy ostatní na své lavice."

Chopili jsme se vesel a buben začal udávat tempo. Zatímco stěžeň klesal, nad vlnami se rozlétl rytmus veslování. Potom se listy ponořily a Argó se dala do pohybu. Praktický Iásón si našel lodní hák a držel jej v pohotovosti. „Chytím pro nás pečínku, která téhle posádce vydrží sedm dní!"

Ženoucí se Argó nejdříve vyjížděla na hřebeny vln, potom se začala zařezávat hlouběji. Rytmus bubnu se zrychlil, vesla se nořila do vody, Iásón nás pobízel, ohnivý oblouk se vztyčil nad námi, plameny a hořící zvířata padaly jako blesky. Jeden beran dopadl na palubu a Niiv jej pohotově uhasila. Zasypávalo nás hořící dřevo. Argonauté začali na protest proti tomuto ožehování hlasitě hučet, ale opírat se do jasanových rukojetí nepřestali, takže jsme pod hořícími obry projeli rychlostí vlaštovky.

Obrovská hořící mršina se zřítila do moře hned vedle nás, obrovský býk. Pro vyhládlé muže, přesycené rybami, bylo pečené maso a tuk vítanou vůní. Iásón máchl hákem přes bok, chytil býka pod tlamou a zakřičel na mne, abych mu přišel na pomoc. Vytáhli jsme zvíře napůl z vody, abychom snížili jeho odpor, a pak jsme je drželi, dokud jsme nebyli mimo nebezpečí.

Rubobostes dodal třetí pár rukou a společnými silami jsme večeri vytáhli na loď. Spustili jsme ji do nákladového prostoru co nejdál od neklidného koně, jemuž pach ohně nebyl příjemný, ale zůstával pevně držený v postrojích.

Všiml jsem si, že býk měl v hýždích zašité bronzové kotouče. Měl podříznuté hrdlo a boky měl probodané ohořelými dřívky šípů. Patřil k největším zástupcům svého druhu, jaké jsem kdy viděl, a téměř jistě byl nejenom obětovaný, ale byl také posvátný.

Urtha mi to potvrdil a vzápětí dodal: „Ale toto není dílo Coritanů."

Iásón si rovněž prohlížel kouřícího býka a zčernalý bronz. „Ve své zemi jsem takovou věc viděl," řekl zvláštním hlasem.

Argó plula dál, poháněná pravidelnými záběry, a nechala ohnivou bránu za sebou, a také Iásón nechal tuto myšlenku zapadnout.

Nedlouho poté jsme dopluli ke kotvišti, kde Cucallos zahlédl skrčené postavy. Břeh byl v tomto místě vymýcen, aby vzniklo přístaviště, dřevěné molo vybíhající do řeky. Argó měla malý ponor, a tak se k němu dala snadno přivázat, čímž jsme získali snadný přístup na břeh. Jediné čluny, které se zde daly najít, byly tři rozbité, trouchnivé trupy v rákosí. Vysoká palisáda kolem dokola bránila lesu proniknout do tohoto malého, bahnitého přístavu, ale brány byly nyní otevřené a odhalovaly širokou cestu vedoucí do vnitrozemí, kde bylo možno zahlédnout vysoké doškové střechy vesnice.

Postav na břehu řeky bylo pět a pohled na ně byl strašidelný. Klečely na jednom kolenu, oštěpy napřažené před sebe, štíty zdvižené na hrudích. Dal se rozeznat každý detail tváře, vousů, brnění a oděvu, ale byly to dubové figuríny lidí, nerovnoměrně ztmavlé a místy porostlé bujícím zeleným mechem a břečťanem.

Jedna byla vyvedena se zdobenou přilbou náčelníka s klenotem v podobě malého jestřába s roztaženými křídly. Když ji Cucallos spatřil, ohromením a úzkostí zalapal po dechu. Díval se na podobu svého otce. Elkavar na nás zavolal. Objevil další klečící postavy opřené o palisádu. Tairón, který opatrně prošel branou, se vrátil a oznámil: „Jsou všude. Napočítal jsem jich dvacet mezi stromy, a každá je jiná. Jako by se celá armáda proměnila v dřevo."

Pak dodal: „To je zvláštní: nebýt oblečení, řekl bych, že to jsou Danánové z Iásonovy země. Připomínají mi Danány."

Cucallos a Borovos se ihned vrátili na Argó, navlékli si svou barevnou válečnou výstroj, nabrousili meče

a vybrali si lehké vrhací oštěpy. Rychle se vrátili zpátky na souš, následování Manandounem, rovněž vyzbrojeným, a Tairónem, jehož temné oči se třpytily zpod bronzové přilby, která mu těsně přiléhala k obličejí. Borovos mi hodil oštěp. „Nepůjdeš s námi, Merline?“

Rychle jsme proběhli bránami a vydali jsme se po lesní stezce. Z křoví nás sledovaly mlčenlivé oči, jichž si předtím všiml Tairón. V jednu chvíli se Cucallos znovu zastavil a vzdychl ohromením. Zpod přilby s klenotem v podobě koně se na něho dívala mladá tvář jeho bratra. Také tyto sochy, stejně jako ty na břehu, klečely na jednom koleně a měly oštěp a štít v pohotovosti.

Bylo mi jasné, že pro Cucalla a Borovose mají tyto podivné řezby velký význam. Všiml jsem si, že oba si udělali červeným barvivem na tváři pruhy, a usoudil jsem, zeje to znamení smutku. Tušili, co objeví. Před námi se otevřela vesnice, úplně tichá, klid nenarušilo ani zachrochtání prasete. Za vesnicí terén stoupal k vysokým valům a silným hradbám pevnosti na kopci, kde měl Vortingoros svůj dvůr. Nikde na hradbách se však neblýskal kov a netřepetaly se korouhve, žádní divocí jezdci necválali po klikaté cestě, jež sbíhala od jejích masivních hradeb k řece.

Rozdělili jsme se do tří skupin. Tairón a já jsme prohledali opuštěnou vesnici, zatímco Borovos a Manandoun s Rubobostovým koněm, po převozu lehce kulhajícím, se vydali na dlouhou cestu do kopce. Cucallos se sám pustil hlouběji do lesa, hledat dubové háje a skalní svatyni Maganodona, boha, u něhož tento rod hledal ochranu.

Obydlí se stala hnízdem krys. Byla opuštěna přinejmenším před měsícem, ale nebylo vidět žádné známky drancování nebo ničení. Slepice se pravděpodobně zmocnily kočky a vlci. Zdálo se, že prasata z kotců utekla a nepochybně hledala obživu v lesích. Zbroj ani zbraně nebylo nikde vidět, ale motyky, rýče a radlice byly poházené kolem.

Vrátili jsme se s Tairónem k molu, abychom počkali na ostatní. Iásón byl netrpělivý, chtěl veslovat dál, abychom se dostali do Urthovy země. Momentálně jsme se vzdalovali od teplého jihu, kde se měl nacházet Orgetorix, a Iásón zdržení nenáviděl.

Urtha byl také netrpělivý. Našel jsem ho v zádumčivém, neklidném rozpoložení, jak se toulá po lesích v blízkosti řeky.

„Je tu něco velice cizího, Merline. Nejde jen o ty podivné sochy, skoro se to slovo bojím říct. Jistotu budu mít, až se vrátím na vlastní kopec.“

Díval se na jednu z mechem obrostlých figurín, tentokrát patřící staršímu muži s dlouhými vousy a smutnými očima. Konce dřevěného nákrčníku, který měl na hrdle, byly vyřezány do podoby vlků cenících zuby. „Dobře jsem toho muže znal,“ prohlásil. „Byl sedm let mým pěstounem. Ale je to on? Nebo schránka, která teď obsahuje jeho ducha? Nebo jen památka na muže, který byl odveden ze světa? Toto místo bylo opuštěno. Ale kolik energie je třeba k vyřezání sochy každého člověka, který odešel? Pro samotné lidi příliš mnoho. To mohla způsobit jen jediná věc.“

Nechtěl říct víc. Vypadalo to, že se téměř bojí myšlenek, které se mu honí hlavou. A já jsem přinejmenším v tu chvíli přesně nevěděl, co mám před očima. Nechal jsem ho, ať si dělá svoje.

Borovos a Manandoun se vrátili později. Také pevnost byla opuštěná, bez známek života, bez známek násilí, pouze prázdná stavení a prázdná královská síň, která i teď vypadala, jako by byla vystrojena pro velkou hostinu, byť po jídle byla již dávno veta.

Cucallos se však z hájů nevrátil a Urtha byl s houstnoucím soumrakem čím dál zasmušilejší. Byl zoufalý, jak moc již chtěl být ve své zemi. Horkokrevný Borovos téměř šílel obavami a Iásón měl co dělat, aby mu zabránil rozběhnout se svého přítele a bratrance hledat. Zatroubili jsme na roh a Urtha zavolal svým válečným hlasem, což byl děsivý zvuk, který vyplašil Ruvia, pasoucího se na břehu, víc než náš mrazivý a bouřlivý odjezd z Pohjoly. Odpovědi v podobě volání nebo výkřiku jsme se však nedočkali a pak náhle, když padla noc, Borovos zapálil pochoděň a vystoupil na břeh.

„Musím ho najít. Musím zjistit, co se tady stalo. Nemůžete ještě chvíli počkat?“

„Do svítání,“ svolil Iásón. „Pak vyrazíme proti proudu. Ale za několik dní, na zpáteční cestě, se tady zastavíme a znovu na vás zavoláme.“

Borovos kývnutím poděkoval, smutná postava v bratrancově plášti s kápí, potom se otočil, proběhl bránou a zmizel ve tmě.

Do východu slunce se nevrátil. Iásón pětkrát zatroubil na roh, pět dlouhých zadutí oddělených dlouhým

tichem. Když neodpověděl žádný zvuk, když ani po pátém zatroubení nebylo po obou mužích ani památky, vytáhli jsme kamennou kotvu, odrazili od mola a začali jsme mlčky veslovat dál k svému cíli.

Deset

Příkopy a valy

Ostrý zákrut řeky, po obou stranách lemovaný řadami vysokých, šedých kamenů pomalovaných slunečními koly, labyrintu podobnými spirálami a kresbami štíhlých, skákajících koní, označovaly začátek Urthova rodového území v teritoriu Cornovidů. Ke břehu se na nějaký čas natlačily vrby, potom se koryto rozšířilo a ztratilo hloubku. Argó lehce drhla o vodní rostliny. Urtha nás hnál dál a pátral v lese kolem po známkách života. Na to, že bylo začínající léto, vládlo nezvyklé ticho a v posádce sílila zlá předtucha.

Další zákrut a Tairón, který seděl u kormidelního vesla, překvapeně ukázal před nás. Když jsme se na lavicích otočili, spatřili jsme hrozivou siluetu ‚Briggova dubu‘, čnicího vysoko nad shrbené vrby, ověšeného rozedranými pláští a rezivějícím železem, starými meči a rozbitými štíty, houpajícími se z větví jako oběti řece. Les se u něho rozevřel a ukázal cestu do vnitrozemí. Zčernalé, spálené zbytky přístavního mola byly částečně ponořené ve vodě. Na břehu stáli u ohořelých trámů dva nádherní mastiffové a mlčky sledovali náš příjezd.

Pak jeden začal štěkat a druhý se s vyceněnými zuby a očima rozšířenýma k tomu neskutečnému kraválu přidal.

„Maglerd! Gelard!“ vykřikl Urtha. „Moji krásní psi! Co se vám stalo?“

Vytáhli jsme vesla, spustili kotvu a Tairón pomocí kormidla zkušeně natočil příď ke břehu a zachytil ji o šterkové dno. Spustili jsme přistávací můstek, sahající jen kousek od břehu, a Urtha po něm sešel a přebrodil se na břeh. Psi se na něho vrhli s lítě vyceněnými zuby, ten větší ho povalil a snažil se mu dostat ke krku. Urtha znovu a znovu křičel stejné jméno: „Maglerde! Maglerde!“ Čenich couvl; pes stál rozkročeně nad povaleným mužem a díval se na něho; jeho druh zavrčel, skrčil se a připlížil se z boku. Znovu to jméno, tentokrát laskavěji. Pak Urtha zvedl ruku, aby zuřivému zvířeti sáhl na bradu. Pes couvl a skrčil se stejně jako jeho druh. Urtha pomalu vstal. Držel se za levou ruku, kde mu zuby prokously kůži. Sklonil se, natáhl ruku, a psi znovu zdivočeli, vyběhli proti němu, potom se zarazili a couvli, sklonili hlavy a začali spíš kňučet. Po chvíli ten větší došel ke svému pánovi a nechal se od něho popleskat po bocích.

Slyšel jsem, jak Urtha šeptá: „Copak to je? Gelarde... Maglerde... Co jste udělali? Proč se tak chováte? Kdo vám udělal ty jizvy? Kde jsou ostatní moji krásní psi?“

Potom zavolal Manandouna, Cathabacha a mne. Vyšel jsem za nimi na břeh. Jeden hodil Urthovi jeho ranec, potom se oba začali strojit do bitvy.

Urtha na mne kývl a já jsem se opatrně přiblížil k prudce oddechujícím psům. „Podívej se na to,“ řekl a rozhrnul černou srst na Maglerdově hřbetě. Uviděl jsem strašlivé jizvy.

„Tohle je od meče a tohle taky. Toto je oštěp. A pohled?...“ dotkl se strupem obaleného pahýlu šípu v psově zadku. „Druhý je na tom stejně. Svedli dobrý boj; ale s kým bojovali?“ Postavil se a podíval se na mě s mladickou hrůzou z toho, co může najít. „A co jsem ztratil?“

„Asi bychom se měli jít podívat.“

„Ale ozbroj se, Merline. Vezmi si oštěp.“ Všiml jsem si, že se mu třesou ruce. Ústa pod velkým knírem mu úplně vyschla. Slyšel jsem v jeho hlase strach.

Ted' si svlékl košili a krátký šedý plášť si sepnul na holém pravém rameni, takže mu mečová ruka zůstala volná. Vytáhl z rance bronzový nákrčník a vmáčkl si jej na krk. Psí hlavy stály proti sobě, každá z jedné strany hrdla. Pověsil si na krk pouzdro a rychle přebrousil čepel. Jeho muži se oblékli stejným způsobem. Potom jeden po druhém vstoupili do řeky, nabrali trochu bláta a rozmazali šije po jedné straně obličejů. Něco přitom šeptali vodě.

Když tento rituál skončil, nechali jsme Rubobosta, Tairóna, Michovara s jeho muži a Cymbrijce, aby hlídali Argó, neboť loď představovala lákavou kořist a Iásón zdánlivému ‚tichu‘ všude kolem nevěřil. My

ostatní jsme se chopili zbraní a šli jsme širokou lesní cestou, dokud se před námi neotevřel úzký pruh volné krajiny, nad níž se v dálce strmě tyčila obrovská kopcová pevnost, která byla Urthovým domovem a sídlem jeho rodového království.

Kopec obtáčely mohutné, příkré valy a vysoké palisádové hradby z tmavého dubu, stoupající řadu za řadou k nejvyšší hradbě vůbec, jejíž vysoké pozorovatelný na pozadí mraků vypadaly, jako by se pohybovaly. Klikatící se přístupová cesta mezi hliněnými valy měla pět bran, z nichž první korunovaly dvě býčí lebky, druhou propletená paroží patnáctiletých jelenů, třetí vlci, zlomyslně pošilávající ze svých kostí, čtvrtou lidské lebky šklebící se z otvorů vyřezaných v jilmových sloupech a pátou kosti nohou dvou koní, svázané jako otepi, obalené koňskou kůží a nahoře zakončené červeně nabarvenými lebkami Urthových oblíbených válečných ořů. Při válečných výpravách tahali jeho vůz a pro zábavu vozili jeho děti. Když zahynuli v bitvě s nervijskými nájezdníky z druhé strany moře, Urtha je povýšil na nejvyšší totemové místo svého klanu.

Ještě dlouho předtím, než jsme došli k této poslední bráně, jsme poznali, že pevnost byla vypleněna a opuštěna. Byla tichá, viditelně neobydlená, a dvě věžové brány byly spálené. Mezi valy se nepásl žádný skot ani ovce, nebyli tam žádní psi, kteří by je honili. A v čistém vzduchu bylo cítit pach zkaženého masa. Vzduch, který profukoval mezi příkopy a valy, když jsme stoupali strmou cestou vzhůru, jako by na nás dýchal z hrobu.

O chvíli později Urtha a jeho uthiinové stanuli v troskách svých životů.

Manandoun řval vztekem, když vyšel z uthiinské síně, v níž byli s Cathabachem coby neženatí muži ubytováni.

„Žádné zbraně, žádná mrtvá těla! Byli tady vůbec?“

Ale krveprolití se zde odehrálo. Všichni jsme při prohledávání ulic, domů, stájí a kováren nacházeli neradostné stopy, které to dosvědčovaly. Poházené pozůstatky nás čekaly všude, dokonce i v příkopech u západní brány, kde se kopec prudce svažoval k hlubším, lesnatým údolím vedoucím do zapovězených území.

Našli jsme těla několika psů, z nichž dva patřili Urthovi. Seschlé mordy ještě byly potřísněné krví, ale zabiti byli oštěpy. Leželi v blízkosti hlavní brány, páchnoucí a rozklování vránami. Byl to strašný pohled. Ta nejhrůznější podívaná nás však teprve čekala. Urtha konečně vstoupil do královské sítě, vlastního domova, a po dlouhém mlčení mě za sebou zavolal. Vešel jsem do dlouhého, ponurého domu za ním. Také byl vypleněn, takže jen málo zůstalo nezničeno. Vlněné závěsy byly rozpárány, džbány a nádoby vylity a rozbity. Vzduch čpěl hnilobou.

V pruhu světla pronikajícího otvorem proraženým ve stěně se Urtha skláněl k tělu mastiffa.

„To není Ulgerd,“ řekl, „ale kdysi to byl dobrý společník. Urien ho zbožňoval. Honili se spolu za zajíci, jen tak pro zábavu. Teď ho můj syn zabil; a on zabil jeho.“

Sáhl k boku obrovského zvířete a vytáhl z něho krátký meč s kostěnou rukojetí a bronzovou čepelí, dětskou zbraň, krásnou a jemně vyvedenou, určenou ke hře, nikoli k zabíjení. Svůj úkol splnila. Urtha mečik položil na podlahu a odvalil psa z mrtvol pod ním, z níž zůstala prakticky jen kostra. Chvíli prudce dýchal. Jeho hlas se téměř lámal v pláč. Z místa, kde jsem stál, jsem viděl malou zařatou pěst, zlomené údy a psem potrhaný obličej a šíji.

„Uriene, Uriene. Vypadá to, že jsi své povinnosti dostál. Dobrý bože, budeš mi chybět, navzdory své zlobivosti. Odpustil bych ti, i kdybys byl desetkrát divočejší, jen kdybych tě mohl mít zpátky.“

Chvíli přidušeně vzlykal, hlavu svěšenou na hrudi, potom si sundal šedý plášť, syna do něho zabalil a vstal, se synovým tělem v náruči. Zvedl ke mně oči lesklé slzami a šeptem se zeptal: „Co se tady stalo, Merline? Při Vráně a Vlkovi, co se tady stalo? Psi se obrátili proti svým lidem. Mezi mrtvými není ani jeden můj bojovník. Pevnost je opuštěná, přestože měla být v rukou nepřátel. Co se stalo se zbytkem mé rodiny? A kde jsou moji bojovníci?“

„Rád bych pro tebe měl odpovědi. Ale nemám. Tvého syna je mi líto.“

„Statečný hoch. Měl jsem vědět, že z něj bude takový statečný hoch. Jsem na něho pyšný. Nemůžu se vrátit na Argó, dokud ho nepohrbím a nenajdu ostatní.“

„Vím. Počkám s tebou.“

Manandoun čekal venku před síní. Mrzutě a smutně se podíval na balíček v Urthově náruči a pak se

nabídl, že tělo vezme.

„Je to Urien," řekl náčelník.

„A ostatní?"

Urtha zavrtěl hlavou. „Pohřbím ho v Hernově háji, u řeky. Zatím ho odnes do síně uthiinů. A zavři ho tam. Zůstaneš venku na stráži?"

„Ano, a rád."

Argonauti pokračovali v prohledávání kopce a okolní krajiny. Do večera byla jasná jedna věc: mezi mrtvými nebyl ani jeden z Urthových uthiinů. Z pětadvaceti mužů, které tu ponechal, aby sídlo chránili, udržovali pořádek mezi nižšími vrstvami a v Urthově nepřítomnosti se účastnili obětí a slavností, nebyl k nalezení ani jeden. Stejně tak se nepodařilo najít těla Aylamundy, jejího otce Ambara, ani malé Mundy nebo Kymona.

Urtha seděl u studny s hlavou v dlaních, soužený žalem, vyděšený, nic nechápající. V okamžiku, kdy jsem k němu chtěl přistoupit, se ze stínů vynořil Iásón, chvíli se na zoufalého krále díval, potom zalovil v plášti a vytáhl meč s vínem. Podal jej truchlícímu, potom si k němu přisedl, vzal si meč zpátky, napil se z něj a tiše se rozhovořil.

Starý a mladý bojovník, Řek a keltoi, jeden zápasící s jazykem toho druhého, možná si rozuměli jazykem smutku víc než jazykem války. Nebo možná Iásón poskytl několik slov naděje; ostatně, mrtvý byl pouze jeden syn, zbytek rodiny mezi mrtvými těly nebyl.

Nevím, o čem se spolu bavili, co se mezi nimi odehrálo, ale když mě k sobě Urtha znovu zavolal, bylo již po setmění. Byl opilý a vzteklý. Gelard a Maglerd, jeho psi, kteří přežili, byli nakrátko, krutě uvázáni před královskou síní. Rozšířené oči, lesknoucí se ve světle pochodní, se dívaly s nervózními obavami.

„Proč by to všechno moji psi udělali?"

„Pochybují, že to udělali oni."

„Ale mrtví nemají jiné rány než ty, které jim způsobily zuby. Moji psi se obrátili proti mému klanu a mé rodině, zabili je, roztrhali je... Někteří při útoku zahynuli, ale většina jich utekla. Jen tito dva přežili a zůstali, ale ne na dlouho. Podívej se na ně, jak jsou vyděšení, uvědomují si svůj zločin. Jejich hlavy mi dají alespoň malé uspokojení. Jejich mršiny spálím jako oběť Belenovi a požádám o vidění, které by mi ukázalo, co se tady stalo a kde mohu najít ostatní těla."

„Tohle neudělali psi, Urtho. Žádná smečka psů, vlků nebo divokých koček. Ušetří je."

„Nemůžu. Kdysi jsem měl dvanáct skvělých psů. Za záchranu kteréhokoli z nich bych dal levou ruku.

Oni se obrátili proti mně. Tito dva se dokonce pokusili odehnat nás od řeky. Jsou to zabijáci. Jsem o tom přesvědčen."

Mluvil jako člověk, který se snaží přesvědčit sám sebe, aby uvěřil nemožnému. Potřeboval nějaké ohnisko pro vražedný úder, kterým by alespoň trochu ulevil svému hněvu, byť ne svému neštěstí.

Potom ho něco napadlo. Hněvivé oči chvíli visely na mém pohledu, než mne požádal o službu, o níž jsem již sám začal uvažovat.

„Merline... vzal jsi Iásona do Skogenovy svatyně a ukázal jsi mu jeho minulost, pravdu o jeho minulosti. Můžeš mi ukázat, co se stalo tady? Byly by takové čáry pro tebe příliš... náročné? Víím, že tě to bude něco stát. Splatím ti to, jak budu moci."

„Ukázal jsem Iásonovi pravdu o něčem, co sám zažil, ale byl zaslepen, aby to neviděl. Kouzlo vyšlo z jeho mysli. Nemohu pro tebe udělat totéž. Ty jsi tady nebyl, když byl tvůj syn zabit."

Vypadal sklíčeně, ale mé vysvětlení přijal. Pravděpodobně jsem to pro něho mohl udělat a ohlédnout se v čase zpátky, ale byl jsem více než neochotný smířit se s věkem, který by se mi vplížil do kůže a do kostí. Takové čáry, jak to nazval, je třeba odměřovat s nejvyšší obezřetností.

„Co se dá dělat. Zjistíme pravdu jinak."

Přesto existoval způsob, jak by se mi mohlo podařit získat nějaké vodítko k osudu jeho rodiny. Snění.

Řekl jsem mu to a dodal jsem: „Prozatím psy ušetří. Pokud jde o nějaké splácení, pusť to z hlavy. Věřím, že spolu strávíme na lavicích Argó ještě hodně času. Jednou prokážeš službu ty mně, pak zase já tobě."

Byla jasná noc a ve velké dálce jsem viděl řeku, stříbrný měsíční třpyt, klikatící se lesy a kolem kopce. S oblibou sním u řek, obzvlášť v objetí nějakého postaršího jilmu nebo šeptající břízy. Proto jsem vzal

pochodeň a opustil jsem pevnost. Nešel jsem však k místu, kde kotvila Argó, nýbrž jsem se vydal po stezce, o níž mi Urtha řekl, že vede k Hernovu háji, nacházejícímu se u potoka, který teče do řeky jako takové.

Našel jsem jej snadno; po okrajích háje stály sochy, neurčitě vyřezané, a jeho střed byl vyznačen šedými kameny. Mezi stromy byly malé mohyly, hroby Urthových příbuzných.

Zarazil jsem pochodeň do země, schoulil jsem se ke kmeni a přivolal spánek.

Křik... zlostný křik a ženský pláč...

Jitro se probouzí a z otevřené krajiny začíná vanout čerstvý vítr...

Po chvíli krajina mění barvu a vzezření; je zima. Řeka se valí, prudká a silná: vítr začíná být ostřejší, stáčí se k východu, je v něm cítit přicházející sněh...

Najednou z hlavních bran pevnosti na kopci vyrazí jezdcí, nějakých třicet, na koních naložených koženými vaky a zbraněmi. Křik a nářek nepřestávají. Děti běží za jezdci, házejí za nimi kameny ještě dlouho poté, co se ocitnou z dosahu. Muži vjíždějí do lesa, míří k řece; za sebou zanechávají zmatek a obavy. Starší muži se spolu radí, ženy vzrušeně hovoří, mladíci přinášejí zbraně a skládají je na hromadu u bran.

Jsou to uthiinové. Opouštějí pevnost. Válečná výprava, muži pověřeni ochranou Urthova domova a jeho rodiny v době jeho nepřítomnosti opouštějí své stanoviště. Urthova země je nechráněná a zranitelná...

Proč to udělali? Proč svého krále zradili?

Najednou jsem se probudil. U mé tváře byla jiná tvář. Byla to Niiv, dýchala na mne a zvědavě si mne prohlížela. Ve světle pochodně byla krásná, ale překvapila mne tak, že jsem ji málem uhodil.

„Co děláš?“ zašeptala, jako by háj poslouchal.

„Sním,“ odpověděl jsem. „A ty jsi mě vyrušila. Snažil jsem se zahlédnout důvod, proč se něco stalo, ale ty jsi kouzlo přetrhla.“ Najednou ji popadla zvědavost. „Nech mne snít s tebou. Prosím. Mohl by ses se mnou o ten sen podělit?“

„Ne! To je nebezpečná věc. Svě kouzlo musíš vždycky chránit. Cožpak té otec nenaučil ani to?“

„Ty mi nevěříš.“

„To máš pravdu. Nevěřím ti. Nevěřil bych nikomu, kdo si nehlídá svůj snový zrak. A teď odejdi, Niiv. Snažím se Urthovi pomoci.“

Posmutněla a odsedla si, přitiskla kolena k bradě. Dívala se na mne, bledou tvář nehybnou. Snažil jsem se zjistit důvod, proč uthiinové odjíždějí, ale nepodařilo se mi to. Nicméně vycítil jsem blížící se nebezpečí a chtěl jsem se vrátit, abych uviděl, co se dělo pak.

Uvedl jsem v činnost jednoduchou obranu před dívčinou zvědavostí a přivolal jsem sen zpátky.

Když jsem se vrátil do světa noci a háje, Niiv byla pryč. Slyšel jsem hlasy blížících se mužů a viděl jsem třepetavou zář pochodní. Zmatený a omámený, vstal jsem a vykročil jsem naproti Urthovi a ostatním, kteří nesli do této svatyně Urienovo rubášem zahalené tělo, aby je pohřbili mezi stromy, do mělkého hrobu pod hromadou z bílých kamenů. Byl to krátký, smutný obřad. Po jeho skončení mne Urtha vyhledal.

Řekl jsem mu, co jsem viděl jasně, zběhnutí jeho jezdců. Tomu, co následovalo, jsem však nerozuměl.

Tlupa nájezdníků se přiblížila od lesnatých údolí na západě. Přijeli uprostřed noci, pod čemými bouřkovými mračky, viditelní zpočátku jen jako pochodně. Koně se s hromovým duněním řítili otevřenou krajinou k chabě bráněným bránám. Snažil jsem se zahlédnout ve tmě jejich siluety, ale bylo vidět jen třepetající se oheň. Tady působilo nějaké kouzlo. Neviděl jsem siluety těchto nájezdníků, jejich tváře ani jejich koně. Zvuk byl hlasitý, účinek pustošivý, ale nic jsem neviděl.

Psi za vysokými hradbami šíleli, poskakovali ve velkém kruhu, vedeni největším a nejstarším členem smečky. Urthovi lidé se rozběhli na hradby, někteří s praky a kameny, jiní s luky a šípy, ale většina neměla nic než hrst kopí se železnými hroty. Také spustili křik, vzdorný řev, lýtý jekot, řinčeli železem o železo tak, že by tlupu obyčejných nájezdníků mohlo odradit, toto přízračné vojsko však ne.

Proud pochodní se valil do kopce. Brány pevnosti se otevřely jako rozražené beranidlem. Zoufalí obránci se rozprchli, snažili se bojovat s muži, které viděli, ale já je ve snu neviděl.

O několik minut později se psi obrátili proti svým pánům.

Seběhlo se to tak rychle, že jsem v prvním okamžiku ani nepoznal, jak se proměnili. Přestali šíleně pobíhat v kruhu, nastražili uši, vyplázli jazyk a všichni se podívali stejným směrem, jako by je někdo volal. Potom se otočili, rozdělili se jako tiší lovci a vrhli se na svou prchající kořist. Viděl jsem ženu, která s sebou táhla chlapce a holčičku, jak křičela hrůzou a vztekem, když se za ní hnali dva mastiffové. Za psy následovaly pochodně. Tato nepočetná skupina zmizela ve tmě směrem k řece, k Hernovu háji.

V královské síni byla vřava. Tušil jsem, že chlapec tam bojuje o život.

O chvíli později všechno ztichlo.

Pochodně v proudu opouštěly pevnost. Útok skončil stejně nenadále, jak začal. Opět jsem slyšel koně a křik divokých jezdců, ale oči mi dál oslepovalo kouzlo.

Urtha mlčky vyslechl mé stručné a podivné líčení. Byl zahloubaný a unavený, jako by nečekal víc než to, co slyšel. Byl jsem vyčerpaný a všechno mě svědilo. Potřeboval jsem se najíst. Bylo hodně po půlnoci. Vrátili jsme se do pevnosti a zasmušile jsme se schoulili v budově uthiinů.

„Víš," začal tiše Urtha, „odešel jsem do těch studených končin... do Pohjoly, k tomu jezeru... protože mi bylo řečeno, že najdu odpověď na své obavy o tuto zem. Jenže tou odpovědí byl můj odchod."

Prozatím byl neutěšitelný, a tak jsem ho nechal o samotě.

Krátce po svítání se z Argó ozvalo trojí zatroubení na beraní roh, které nás svolávalo na loď. Urtha a já jsme vyšli na hradbu u hlavní brány. Cválal k nám Rubobostes. Zdálo se, že Ruvio je opět zcela zdrav.

Dák u paty kopce sesedl a začal na nás křičet. Oznámil nám, že na druhou stranu řeky přišel nějaký stařec a dovolává se Urthy; měl luk s několika hrozivými šípy a vyhrožoval, že zabije každého, kdo by k němu chtěl přeplavat, než bude připraven.

„Jak ten muž vypadal?"

Dák podrobně popsal modrozelené obrazce, jimiž měl pomalovánu levou tvář a levou paži; temeno hlavy prý měl vyholené až na kadeř nabílených vlasů, které trčely jako nožka houby a splývaly dolů jako koňská hříva; chyběly mu dva prsty, na každé ruce jeden, ne však takový, aby to mělo vliv na jeho lučištnické umění.

„Ambaros!" hlesl Urtha. „Aylamundin otec. Ten mazaný starý vlk! On ten masakr přežil. Ale jak moc bojoval?"

Zavolal otázku dolů na Dáka.

„Podle toho, jak vypadá," zakřičel kousavě Rubobostes, „a podle nezhojených jizev na paži a na krku... řekl bych, že dost."

Otočil se a rozjel se zpátky k lodi, aby dál držel stráž. My ostatní jsme se vydali pěšky za ním, všichni až na Elkavara, jenž zůstal v pevnosti, aby hrál a zpíval mrtvým.

Jedenáct

Opuštění země

Muž, který na nás čekal na druhém břehu řeky, byl oblečen a vybaven na souboj. V zemi vedle něho bylo zaraženo pět tenkých kopí, ostřím vzhůru; dva štíty, jeden kulatý a jeden oválný, stály opřené o sebe; sekera s oboustranným ostřím mu ležela u pravé nohy a meč v pochvě u levé. Stál s rukama založenýma na prsou, čelem k molu. Nohy měl bosé, nabarvené na černo. Měl přísné oči, tvář oholenou až na šedé strniště, šedivé vlasy svázané do ohonu, který stoupal z temene svisle vzhůru a splýval kolem ramen. Oblečen byl do kožené kazajky bez rukávů a kalhot se zelenými a červenými pruhy, v pase převázaných zkrouceným provazem.

„Tak co, Urtho, vrátil ses jako vítěz?" zvolalo to stárnoucí zjevení, když Urtha vstoupil do rákosových mělčin na naší straně vody. „Vrátil ses s Ingorionovým kotlem, z něhož hodovali naši první králové?"

„Ne, nepřinesl jsem ho."

„Nebo s Llugovým oštěpem, který po odhození nespadne na zem, dokud neprobodne sedm nepřátel?"

Nebo jeho plášťovým špendlíkem, který se dokáže vyhnout vrcholům dubů, když se správně hodí?"

„Ne, nic takového jsem nepřinesl."

„Našel jsi tedy a zabil prvního ze všech naježených kanců, dvakrát vyššího než člověk, který nosí neúspěšné předchozí lovce přivázané k bokům provazy jejich vlastních ok? Chvástal ses, že to uděláš! Máš jeho štetinatý hřbet a kly?"

„Ne, otče. Nic takového jsem domů nepřinesl. Byť ne proto, že bych se cestou málo díval."

„Přinesl jsi tedy Diadařin stříbrný štít, jímž můžeme pozorovat nejenom své otce, ale také své nenarozené děti, jak loví v Zemi stínů hrdinů. To jsi přece šel hledat. Vidinu svého budoucího království."

„Ne. Nepřinesl jsem jej. Nechal jsem si špatně poradit."

„Přinesl sis tedy domů alespoň divy, o nichž bys mohl vyprávět svým dětem, a příběhy, které uchvátí tvé uťiiny a jejich bratry? Příběhy o dobrodružstvích, které umlčí i hlučné nebožtíky ze Země duchů o bouřlivé zimní noci?"

„Ne. Ani to jsem si domů nepřinesl."

„Téměř rok," zvolal stařec. „Téměř rok, Urtho. A výsledkem je nic."

„Šel jsem za snem, který byl falešný," vykřikl Urtha. „Vrátil jsem se do zlého snu." Potom trochu roztál.

„Ale jsem rád, že vidím alespoň tebe."

„A já ti říkám, Urtho, že ti o to nestojím!" křikl vyzývatel, vytrhl ze země kopí a káravě bodl jeho tupou stranou směrem k Urthovi. „Měl jsi být tady. Neměl jsi co opouštět svou krásnou pevnost kvůli slovu ze snu. Z hrozných synů vyrůstají muži a mohou se učit. Ztracené štíty zůstanou ztracené! Ty jsi měl zůstat!"

„Souhlasím s tím. A moje ztráta je o to větší. Jsem rád, že tě vidím, Ambare. Ale jestli chceš bojovat, bojovat, aby ses pomstil, pak bychom měli přejít na měččinu, pod kopec."

Ambaros dlouho mlčel. Potom zvedl levou ruku. Mezi ramenem a loktem obkružovaly paži dvě čerstvé řezné rány, ještě nezhojené. Urtha si povzdechl; jako by se trochu shrbil. Potom mi sklíčeně pošeptal:

„To jsou rány smutku. Jedna za jeho ženu Rhion, druhá za dceru... Aylamundu. Mou Aylamundu, Merline. Je také mrtvá. Ale myslím, že jsem to věděl. Takže: moje žena a syn. A sotva už zbývá nějaká naděje pro malou Mundu a rozcuchaného Kymona."

„Raději bych si svůj vztek schoval pro jejich vrahy než pro tebe," zavolal přes vodu. „Rozhodnutí je na tobě, otče. Já bych raději truchlil."

„K tomu se určitě dostaneš," uznal jeho tchán. Pak dlouho mlčel a díval se na Urthu. Nakonec řekl: „Ale ne do té míry, jak si představuješ. Půjď na druhou stranu řeky. Přátele vezmi s sebou. Přejděte po měččině."

„Bojovat?" vykřikl Urtha. „Protože jestli ano, přijdu sám."

Ambaros se na něho dlouze a tvrdě zadíval a potom zavrtěl hlavou. „Ne. Bojovat ne. Zatím ne. A ne my dva. Ale šetři si krev, Urtho. Budeš ji v budoucnu potřebovat."

Stařec posbíral oštěpy a štíty, hodil si je na záda a odkráčel svěšenými, bledě zelenými vějíři vrb k místu, kde se zpěněná, zdívočelá řeka valila přes černé balvany brodu.

Urtha a Ambaros se potkali uprostřed proudu a objali se. Urtha představil mne, potom Niiv, která se stále držela v mé blízkosti, a nakonec Iásona. Oba muži s prošeďivými vousy zůstali u nejjednodušších zdvořilostí a podezíravě si prohlíželi jeden druhého.

„Ta loď, na níž jste připluli po řece, je neklidná," začal Ambaros. „Nemůže se dočkat, až odsud bude pryč. Je to podivná loď, jen nechápu, proč mě to překvapuje. V poslední době se svět stal více než podivným."

„Jmenuje se Argó. Postavil jsem ji vlastníma rukama," zalhal Iásón. „V Pagasách, iólském přístavu." „Kde to je?"

„Jižně odsud, v nejteplejším moři, jaké si dovedeš představit. V Řecku, jak říkají vaši lidé."

„A postavil jsi ji vlastníma rukama..."

„A pak jsem ji přestavěl ve světle Polárky, s pomocí tvého zetě a tohoto muže," pokynul směrem ke mně, „zmrzlým dřevem a ledem místo bronzu. Ale pořád cítí víno Makedonie a olivy Achaie, proto je tak neklidná."

Poprvé jsem si uvědomil, že Iásonovi se stýská po domově, a tak přenáší vlastní touhy a sny na loď.

Jestli Argó vůbec něco chybělo, byl to spíše sníh zmrzlého severu a pach sobů v říji - Mielikkiny choutky

- než vůně Řecka.

Proud právě přebrodila Ullanna, luk přes jedno rameno a šípy přes druhé. Ambaros jí prokázal víc zdvořilosti než Iásonovi. Sáhla mu na ruku a přejela po dvou hojících se ranách sahajících hluboko do masa.

„Mrzí mě, co jsi ztratil," řekla mým prostřednictvím.

„Manželku a dceru, matku dětí tohoto muže."

Ullanna si vyhrnula volný levý rukáv svého kabátu. Dlouhá jizva se táhla od ramene po ohbí v lokti; když rozevřela dlaň, spatřil jsem stopu po průstřelu šípem. „Manžel a synek," řekla. „Zabili je Peršané, když jsem byla na lovu v kopcích. Vyjadřujeme svůj zármutek skoro stejně."

Ambaros přitiskl prst na jizvu na její dlani, mezi malíčkem a prsteníkem. Ullanna vytáhla z toulce šíp s kovovým hrotem a prudkým pohybem ukázala, jak si ruku probodává.

„Držíme smutek tak dlouho, dokud se rána nezahojí," řekla a Ambaros přikývl. „Nebo to alespoň předstíráme," dodala a Ambaros se na ni usmál.

„Krátké, bolestivé a praktické," pošeptal mi Iásón. „Kdybych věděl, že se dá truchlit takhle - že se to dá tak rychle a jednoduše vyřídit - nemusel jsem se dvacet let trápit."

„Však už jsi přestal."

„Ano."

Z Argó se ozval varovný roh, ale Ambaros zvedl ruku. „To jsou přátelé. Několik věrných, kteří zůstali, když tvoji psi jezdcí s Cunomaglem opustili pevnost. Ostatní jsou mrtví. To se tady stalo, Urtho. Ty jsi odjel a pak odjeli ostatní, po řece a přes moře do země bolgů a ještě dál."

Čtyři jezdcí v šedých pláštích s nejednoznačně skloněnými oštěpy překonali rovnoměrným, poklidným cvałem řeku, obezřetní, ale uvolnění, když poznali, že Ambaros se nebrání, nýbrž je zapředen do rozhovoru. Urtha tyto muže znal, ale ne dobře a mezi své bojovníky by si je nevybral. Co bylo důležitější, chtěl slyšet přímo od Ambara, co přesně se stalo, kdo masakr spáchal. A jak to myslel, když řekl, že svět se, v poslední době stal více než podivným.

„Můžeme si povídat za jízdy," navrhl Ambaros. „Vezměte si ty koně. Tady moji přátelé za námi můžou dojít pěšky a cestou si opatřit něco na zub."

Čtveřici uthinů to viditelně zaskočilo, ale poslušně sesedli, byť se to neobešlo bez záštiplných pohledů směrem k Ambarovi.

Nasedli jsme a s Ambarem v čele jsme vyrazili lesem na západ.

Cestou nám vysvětlil, že po útoku a svém útěku se do pevnosti nevrátil. Prchl podél jednoho z přítoků řeky hlouběji do lesa a do jedné z několika roklin, které vymezovaly hranici mezi Urthovým teritoriem a Zemí stínů hrdinů, říší duchů neznajících čas, kam se měl Urtha a příslušníci jeho klanu podle očekávání odebrat, až konečně padnou v boji nebo stárím.

Ambaros si pro svůj úkryt vybral velice nebezpečné místo, ale byly tam jeskyně a lov byl snadnou záležitostí. A jelikož skály byly označené zřetelnými ochrannými kouzly z tak starých časů, zeje ani legendy nepamatovaly, cítil se tam se svou nepočetnou tlupou a dalšími, jimž se podařilo útok přežít - několika rodinami se psy - po zpusťování pevnosti bezpečněji. O to víc, že střežili poklad.

„Poklad?" zeptal se Urtha.

V tu chvíli jsme právě vjížděli do rokle. Ambaros zadul na krátký bronzový roh a vzápětí se údolím rozlehla odpověď. Potom se otočil na svého zetě a tiše řekl: „Munda a Kymon. Unikli tomu masakru. Mám je v bezpečí a později tě k nim zavedu."

„Jsou živí?" Urtha klesl svému poníkovi na hřbet. Ramena se mu chvíli třásla tichým pláčem, jak si nepochopitelná směs žalu a úlevy našla okamžitý a vítaný průchod.

Postupovali jsme rychle tekoucím potokem, potom po křivolaké pěšině mezi silnými duby, vědomi si převislých skal a letících oblaků nad námi. Zanedlouho jsme došli do úzké rokliny, kde se Urthovi lidé věnovali svým úkolům a několik koní cvičených na úzkých březích mělké řeky si hlasitě stěžovalo.

A vtom se nečekaně, zcela bez vyzvání, vynořila ostrá a bolestivá vzpomínka; stalo se to ve chvíli, kdy jsem spatřil silné kůže visící přes ústí dvou jeskyní, jednoduché přístřešky připevněné k zemi dřevěnými kolíky, pomalované kresbami, které měly přivolat Dobrého boha a zapudit Vránu. Viděl jsem podobné

přibytky v dávné minulosti, na místech, která byla daleko odsud. Vybavoval jsem si brebentění dětí, štěkot psů, praskání ohně, vířící pach kouře a bohaté vůně provázející vaření a pečení.

Jako ve snu jsem si vzpomněl, jak jsem se koupal v řece. Vedle mne byla dívka, která házela kamínky po plovoucích dřevěch a počítala si zásahy.

Kde to bylo? A kdy? Můj život se rozevíral jako sen, jako několik snů za sebou. Zaplavila mne úzkost a smutek. Vracely se mi příjemné vzpomínky, zapomenuté celou věčnost, ale já jsem cítil, že se brzy zvrhnou v tragické. Nebyl jsem na toto oživení své minulosti připraven a měl jsem na Iásona a všechny ostatní zlost, že po mně chtějí takové věci, že se můj věk příliš přiblížil zralosti.

Urtha čekal v mezeře mezi kůžemi zakrývajících větší z obou jeskyní a něco na mne volal. „Potřebuju tě, Merline,“ řekl, když jsem k němu pomalu přišel, stále ještě omámený z toho záblesku minulosti. „Nevím proč, ale je to tak. Nejsem z toho nešťastný. Vrány mi vyklovaly oči, jen co je pravda, ale přesto když kolem prochází tvůj stín, světlo zazáří maličko ostřeji.“

Pátřavě si mě prohlížel. A já jsem v tom okamžiku ucítil, jak nás opřádá Čas. Čekal jsem na to, tušil jsem, že to přijde, a proto mne to nepolekalo. Totéž jsem cítil s Iásonem v Iólku.

Moje záležitosti s Urthou, moje vztahy s ním, přesáhnou do dosud neznámé a neurčené budoucnosti.

Možná jen po dobu jeho života, možná déle. Způsob, jak k tomu dojde, ještě nebyl připraven k odhalení a já jsem neměl v úmyslu nahlédnout.

„Nepotkali jsme se už někdy?“ zeptal se mne.

Domníval jsem se, že jsem se setkal s jeho předky. Setkal jsem se s předky většiny lidí. Ale nemohl jsem mu to říct, alespoň ne prozatím. Dokud si nebudu jistější tím, co se s mým životem děje.

Potom Urtha změnil téma. „Vypadáš smutně, Merline. Vážně jsi smutný? Mám na smutek svůj lék.“

„Zmatený,“ přiznal jsem po pravdě. „A máš pravdu, trochu smutný.“

Přátelsky na mě koukl a potom mne poplácal po rameni.

„Tak se budeme léčit společně. Ale promluvíme si o tom až později, jestli dovolíš.“ Při těchto slovech se zamračil a dodal: „Bohové, obzvlášť Nemetona, by měli stačit. Ale já tě vedle sebe potřebuju, Merline. Není to zvláštní? Dozvíím se pravdu o smrti své ženy a syna, potřebuju to, a potřebuju tě mít vedle sebe, až ji budu poslouchat. Vychází z tebe takový klid, je to jako dětství... nebo možná jako smrt.“

Co tím asi myslí, napadlo mne.

„Já nemám v úmyslu nikam jít, Urtho.“

„Nechod'. Potřebuju ten klid.“

Snažil se nést zoufalství statečně, ale lesk slz ho prozradil. Zamrkal však, povzdechl si, couvl zpátky do hřejivého šera a posadil se blízko planoucího ohně v koutě.

Z dřevěných trámů zaklíněných do nerovného stropu jeskyně visel ulovený jelen a několik ptáků.

Pohublé, vážné obličejové rodových bohů, vyřezané z pahýlů a větví, byly rozestaveny na smířcích místech, každý s bronzovou miskou u brady. Ještě dál byla jednoduchá lůžka a hromady pláštíků kožešin, dřeva, zbraní, nádob a okovaných truhlic, odnesených z pevnosti po útoku. Byl to teplý domov, i když ponurý. Chvilí jsme jedli maso a pili kyselé, mírně jedovaté pivo, všichni až na Ullannu, která první doušek okamžitě vyplivla do ohně, čímž způsobila, že plameny se na okamžik divoce rozhořely.

„Země je opuštěná, Urtho,“ promluvil nakonec Ambaros. „Stalo se to poté, co jsi odešel.“

„Já vím,“ uznal Urtha. Stál při tom a hlavu měl lehce svěšenou, jako by se styděl. „Viděl jsem to, otče. A myslím, že vím, co to je. Druhá pustina ze Sciamatova snu. Víím, co řekneš, a budu s tebou souhlasit, dokud nepřijdu na něco lepšího. Že to zavinil můj odchod. Když zemi postihne nějaká rána, vždycky za to může král.“

Ullanna a Iásón se na mě podívali, jako by čekali vysvětlení Urthova teatrálního chování. Stál toporně před starcem, ruce zkřížené na prsou, hlavu skloněnou.

„Sciamat?“ Iásón tázavě pokrčil obočí.

Sciamat se zrodil ze spojení hory a hvozdu. Tento člověk, divoký ve všech ohledech, se schoval před světem, dokud neměl stejně tvrdou kůži jako matka skála a chlupy na těle stejně husté jako koruny stromů otce hvozdu. Vysoký, obdařený zářivým pohledem, oděný do spletených proužků ze změkčené kůry, přišel do světa jedním údolím vedoucím ze Země duchů.

Tento nikoli duch, nýbrž velký věstec přinesl varování, sen, vidění budoucnosti:

Ve svém snu, vzniklém v divočině stejně jako on sám, Sciamat předpověděl trojí zkázu země, tři pustiny', jak tomu říkal. První mělo přijít znesvěcení, potom opuštění a jako třetí mělo nastat zpusťování.

Tento sen přišel s koncem budování kruhových svatyní z kamenů, před mnoha pokoleními. Přetrval věky a rozšířil se na východ, na západ a na sever, jako varování pro všechny klany a království.

První pustinu si vybavuji jasně a s neklidem. Chodil jsem tenkrát po stezce a roky jsem měl pocit, jako by se svět kolem mne pohroužil do trvalé tmy. Rodová území zaplavily jiné světy a jiné doby. A právě tenkrát se asi vynořila Urthova Země duchů. Zasažena byla všechna království na severu. V každém lese hořely stromy, ale oheň je nestraoval. Prosby k bohům přinášely pouze neštěstí. Po kopcích chodila a lesy se prodírala podivná, obrovská zvířata.

Trvalo to jednu generaci. Vzpomínám si, jak jsem z těch západních hyperborejských zemí spěchal do Řecka, kde se po čase mé cesty zkřížily s Iásonovými a s Argó s dubovým srdcem. Do mého života přišly radostnější věci. Nezjistil jsem, co znesvěcení pustiny rozptýlilo a ukončilo, ale historky o 'lodích z měsíčního stříbra', které byly tenkrát spatřeny, mne velmi zaujaly.

Byl to však skutečně počátek opuštění? Mohl jeden malý král, který odešel ze země a odplul na sever, přivodit takové neštěstí?

Jak Urtha věděl a já jsem si nyní vybavil, Sciamat se zmiňoval o tom, že 'pevnosti zničí jezdcí ze stínů; obloha ztmavne čtyřkrídlymi ptáky; zem bude poseta figurínami ze dřeva, z kamene a z hlíny, zpodobňujícími ty, kteří byli ztraceni; v létě bude sněžit; v zimě se budou rojit včely: odnikud přijde muž a místo pláště přinese les...'

Seznam byl obsáhlý.

Zvláštní podívaná v podobě krčících se dřevěných postav v zemi Coritanů a události, k nimž došlo v jeho vlastní pevnosti, připadaly otřesenému mladíkovi jako dostatečně přesvědčivé znamení.

Ale já jsem nic nepředjímal, když Ambaros požádal truchlícího krále, aby se posadil, a pustil se do neveselého líčení událostí, které následovaly poté, co Urtha odjel do sněhem pokrytých krajů, aby marně hledal vidinu budoucnosti.

„Téměř okamžitě napadl pevnost Vendodubnos a čtyřicet jeho mužů z klanu Averniů. Cunomaglos a ostatní tvoji uthiinové je bez obtíží zahnali. Potyčka se odehrála před branami. Vendodubnos přijel hrdě na voze. Nechal se vozit nahoru a dolů, jako vítěz po bitvě, a křičel urážky na naše hradby, jako by ho samy hradby mohly slyšet. Byl špatně informován o síle naší pevnosti. Výraz, který měl ve tváři, když Cunomaglos a ostatní vyběhli ve své blyštivé zbroji, jen se štíty a oštěpy k bodání, vypadal jako výraz vepře, když spatří zabíjačkový nůž: oči vyřeštěné, chvějící se podbradek a pištění. To byla kola vozu! Jel tak rychle, že vozataj vypadl a přenechal otěže samotnému tlust'ochovi. Cunomaglos běžel za vozem tak rychle, že mohl tlouštíkově pohodlně vypíchat oštěpem do zadku obrázek.

Pak už to šlo rychle. Cunomaglos triumfálně přivezl zpátky vůz i se dvěma krásnými koňmi. Byl velice pyšný. Pozorně jsem ho sledoval; napadlo mě, že by si mohl přivodit krvavý trans. Uthiinové do rána zpívali a hráli, ale Cunomaglos zůstal střízlivý. Znepokojilo mne to. Dobře jsem ho sledoval, ale nechal si svoje úmysly pro sebe. Jeho bojová pýcha opadla a jeho druhové usnuli. Měl jsem příznaky rozpoznat. Další tlupa nájezdníků přijela od jihu. Myslím, že to byli Triovandové. Asi třicet, velice mladých. Zůstali daleko od pevnosti, ale otevřeně nám zabili několik kusů dobytka. Cunomaglos poslal šampióna.

Vyřešilo se to rychle, pěstmi, zápasem a noži. Cunomaglos si vzal jako náhradu za zabitý dobytek čtyři koně a pak tlupě dovolil, aby si mrtvého šampióna odvezla. Rval na ně, že takovou hlavu nestojí za to brát. Ale byl to dobrý boj a s Triovandy, pokud se nepřipojili k opuštění země, je třeba vážně počítat. Žijí daleko, ale zkoušejí pronikat na jiná území.

Potom jsme měli měsíc klid. A pak přijeli vyslanci od Brenna.

Dorazili v noci, pět mužů, vyčerpaných dlouhou jízdou od pobřeží. Jejich pochodně byly tak jasné, že viditelně přijížděli v míru. Otevřel jsem jim brány a pustil je do pevnosti. Páchli, byli mokří a hladoví. Dělalí nábor kolem řeky. Doslechli se o tobě, Urtho, a o tvých uthiinech. Říkali, že si s tebou chtějí promluvit. Také je zajímalo něco, čemu říkali Země stínů hrdinů. Jejich velitel se jmenoval Orimodax. Vzhledem k tomu, v jak pozdní hodinu přijeli, jsme jim přichystali dobré jídlo, hlavně vařené vepřové, solené ryby, měkký chléb, chřupavá jablka a pořádný džbán vína. Při hostině se chovali zdvořile; nejlepší

kousky masa odmítli, přestože jsem je vybízeli, aby se o ně podělili. Když je Cunomaglos troufale vyzval, aby se pochlubili svými činy v boji, jen se na něho podívali, i když Orimodax řekl: „To bude zajímavé téma na později.“

A přestože jedli dál, v jejich klidu bylo něco nepříjemného.

V půlce večere mi Orimodax nabídl oštep, jako poděkování za pohostinnost. Dám ti ho později. Má na ratišti zajímavý nápis.

Jakmile se občerstvili a zotavili, vysvětlil jsem jim, že muž, kterého hledají, je na výpravě za svým snem. Neřekl jsem mu, jak pošetil od tebe bylo, že tě něco takového vůbec napadlo, ani o šílenství, které muselo sestoupit ze vzduchu v okamžiku, kdy ses narodil, že se z tebe stal takový sobec. Vydával jsem tě za lepšího, než jsi. Byl jsi daleko na severu, nic víc nemuseli vědět.

Orimodax pouze řekl: „To je hanba. Pod vedením Brenna a tří klanů se schází větší výprava a on ji bude muset oželeť.“ Orimodax si z vepře na stole uřízl další porci a pak se rozhlédl kolem sebe. „Ale není důvod, proč byste si vy ostatní měli nechat ujít tuto šanci na slávu.“

„Žádný z přítomných mužů nesmí opustit pevnost,“ oznámil jsem mu. A možná jsem měl lépe pochopit, co znamenalo zmaření v Cunomaglově tváři, ale nepochopil jsem. Považoval jsem za jeho příčinu to, že upozorňuji na slabinu ostrahy pevnosti, což jsem skutečně dělal. „Dokud se Urtha nevrátí,“ dodal jsem a doufal, že to zdvořilému cizinci bude stačit. Rozhodně to tak vypadalo.

„Chápu,“ řekl. „Až se Urtha vrátí, vyřídí“ mu, že objíždíme muže z celého severního světa, aby se ke třem klanům připojili. My jsme Tektoságové; zbývající jsou Tolistobagiové a Trocmiové. Předpokládám, že jste o nás slyšeli. My jsme každopádně slyšeli o vás. Víťame všechny rody, ale pokud se rozhodnete přidat k nám, budete muset dodržovat kázeň a zásady chování. Našimi třemi veliteli jsou Brennus, Bolgios a Achichorus, tři slavní vojevůdci, tři skvělí šampioni. Sbíráme armádu na jižních březích samotného lesem obklopeného Daanu, nejúžasnější řeky v zemi. Přinesli jsme jí tisíc obětí a ona zpívá o úspěchu a vítězství, o velké bitvě a velké slávě; o pokladech, které čekají na své nálezce přímo ve zpívající zemi, v srdci jeskyní horké země, kde odnepaměti mocní mužové platili za to, aby spatřili svou budoucnost.“

V tu chvíli měl naši pozornost. Pokračoval: „Mezi těmito poklady je ukryto něco, co patří nám všem, něco, co nám bylo ukradeno v dobách první pustiny. Brennus si to vezme zpátky. Potřebuje desetkrát tisíc bojovníků. Dopravte se tam sami, až budete moci, a jestli přijedete včas, můžete se k výpravě připojit. Osobně bych vás uvítal mezi svými Tektoságy. Mohli bychom pokračovat v rozhovoru...“

Významně, ale s úsměvem, se podíval na zachmuřeného Cunomagla, který pokýval hlavou na znamení, že poklonu přijímá.

Přemýšlel jsem o tom, co Orimodax řekl, a pak jsem přislíbil, že tě zpravím, jakmile se vrátíš ze severu.“

Orimodax a jeho muži dostali na závěr dlouhého večera pohodlné ubytování. Ambaros, strážce pevnosti, se obezřele a znepokojeně odebral na lože. Měl důvod k obavám. Časně ráno jej probudil zvuk koní opouštějících pevnost. S kalnými očima, ještě omámený vínem, vyklopýtal z královské síně a spatřil Cunomagla a ostatní uthiiny, jak projíždějí otevřenými branami, plně vyzbrojeni a vystrojeni, pobízejí tmavé koně do klusu a následují Tektoságy. Zůstalo jen několik starších. Pevnost byla opuštěna.

Ambaros se rozběhl do stájí, odvázal vlastního koně a rozjel se jako vítr za zběhy. Dostihl je u řeky, kde začínala cesta k pobřeží. Začal Cunomaglovi spílat a zastavil ho. Chodil se svým koněm před mladíkem sem a tam, zatímco ostatní přihlíželi.

„Tak oplácíš Urthovi jeho lojalitu? Tak naplňuješ důvěru, kterou ti dal?“

„Varoval jsem ho, aby neodjížděl,“ odvětil mladík zlostně. „Tak sloužím něčemu většímu.“

„Jenom sobě! Své chamtivosti!“

„A čemu jinému sloužil Urtha, ne-li sám sobě? Ne-li své chamtivosti? To všechno kvůli nějakému snu! Měl tady být. Tato výprava tří klanů je sen, který se nebude opakovat. Orimodax řekl o ní a o tom, čeho může dosáhnout, dost, aby mne přesvědčil, že každý muž, který si zaslouží svůj štít, se bude chtít zúčastnit toho největšího tažení na světě. O tom se bude mluvit a zpívat, až sama obloha klesne k zemi. Musíme jet. A ty musíš zůstat. Jsi jenom půlka toho, co jsi býval, Ambare, ale důvtipu máš dvojnásob. Vymyslíš, jak to udělat, abys pevnost ubránil.“

Zástup se dal znovu do pohybu. Deset uthinů si Ambara upřeně prohlíželo, když ho míjeli. Jejich tváře byly prázdné a přísné, a přes zradu, již se dopustili, v nich nebyl ani náznak výčitek svědomí nebo lítosti. Tito muži kdysi byli jeho přáteli. Teď to vypadalo, jako by je už neznal. V očích měli sny podobné zimní mlze; neviděli nic než neznámo a to neznámo se lesklo zlatem. Ambaros mohl hodit svým krátkým oštěpem, ale nepochyboval o tom, že Cunomaglos by jej hodil zpátky přesněji. A on nesměl zapomínat na děti.

Ambaros vrtěl hlavou, když líčil tento zrádný čin, zběhnuti, v němž, jak jsem se domníval, viděl něco stejně hrůzného jako v kterékoli pustině. „Pak přišla tragédie," dokončil svou řeč. „Bránili jsme hradby nejlépe, jak jsme dokázali, a připravili jsme se na ústup do úkrytu. Počítali jsme s útoky, snad i s nočním nájezdem ze samotné Země duchů - mrtví nás už v minulosti napadli, tvoje pevnost byla postavena příliš blízko jedné z jejich stezek, Urtho.

Ale přísahám na svůj štít, že té noci jezdcí přijeli z místa za Zemí duchů. Byli to naši stínoví hrdinové! Z tmy noci, z Krásné říše, překonali rozhraní a podnikli nepochopitelně krutý útok. Byla mezi nimi žena, která je ještě pobízela. Tvář měla zahalenou, pohyby hbité, hlas hrubý a zvláštní. Co je k něčemu takovému mohlo vést? Všichni jsme je viděli z dálky, všichni jsme stáli na Morndunově kopci a dívali se do Zářivé země. Obdivovali jsme jejich koně, lesk brnění, blyštění zbraní, věžičkami opatřené ohrady, tetelící se hvozdý. Proč by se měli obrátit proti nám? Neměli jsme žádnou šanci. Mrzí mne, co se stalo tvé ženě a synovi..."

Urtha podal staršímu muži ruku na usmířenou. „Mrzí mě, co se stalo tvé dceři a vnukovi. Víím, že bys bojoval jako šílený, kdybys je mohl zachránit."

Iásón a Ullanna trpělivě poslouchali, přestože rozuměli jen velmi málo. Když jsem jim shrnul Ambarovo hrůzné vyprávění, Iásón pokrčil rameny a řekl Urthovi: „Jestli toto je ta druhá pustina, která tě tak trápí, pak ji začal ten Brennus. A tenhle Psi pán, který tě nechal na pospas útoku, by s Orimodaxem odešel stejně. Opustili by tě tak jako tak. Toto zběhnutí zní jako novodobá chamtivost, ne jako staré proroctví. Teď jsi zpátky. Můžeš zvrátit, co se stalo. Jsi přece král."

Urtha Iásonovi na jeho optimismus odpověděl. „Nemohu vrátit smrt své rodiny a přátel," řekl mrzutě. „Ale určitě je pomstím. Dokonce i psi se obrátili proti mně. Moji milovaní psi."

„Tvoji psi," ozval se překvapeně Ambaros. „Ne. Ti tři byli jediní, kteří zůstali, když ostatní někdo očaroval a proměnil v zabijáky. Ulgerd se snažil chránit tvého syna Uriena, ale chlapec si myslel, že je to útok, a psa bodl. Ulgerd přesto bojoval proti ostatním, ale prohrál a Urien se z domu nedostal. Obávám se, že je mrtvý. Ale Gelard a Maglerd odnesli Kymona a malou Mundu v zubech, utekli údolím nahoru. Já jsem šel za nimi. Byli jsme jediní tři, kteří v tu chvíli unikli, byť později se za námi přibelhalo těchto několik nešťastníků."

Urtha vypadal ohromeně, skoro rozrušeně. „Psi zachránili mým dětem život?"

„Neslije celé hodiny," potvrdil stařec. „Zachránili je a dopravili je do bezpečí, jako by byli očarovaní. Zavedu tě za nimi. Každé dítě má v těch tvých psech mocného ochránce."

Urtha zoufale zavrtěl hlavou. „Ne. Věřil jsem, že jsou to vrazi. Jejich hlavy mlčky cení zuby z bran. Ale já ten mylný soud napravím."

Ambara jeho slova rozrušila. „Ty jsi je zabil? Každý den po útoku ti psi čekali u mola a vyhlíželi tě. Jako by cítili, že se vracíš domů. Toužili po tobě, volali tě, Urtho. Styděli se za to, co se stalo, že nedokázali zachránit víc než dva."

Urtha žalostně zavrtěl hlavou. „Myslel jsem, že je to vina, a on to byl stud. Napravím to. Ale teď mne odved' za dětmi."

Stařec na okamžik zaváhal a pak řekl: „Odvedu tě za nimi. Víc jsem neslíbil. Jsou dva dny jízdy odsud. Vezmi s sebou jen toho, koho potřebuješ, máme málo koní."

Urtha požádal mne a Ullannu. Dva Ambarovi jezdcí měli jet také. Niiv a Iásón se vrátili na Argó, což se z dívčiny strany neobešlo bez odmlouvání.

Když jsme se sbalili a přichystali, Ambaros vyrazil z tábora k řece, ale místo aby zahnul zpět k Argó, pobídl koně do cvalu po úzké stezce lesem, zabíhající hlouběji do kopců.

Divoké oči

Unavený kůň s malátnýma očima, kterého jsem na cestu dostal, nebyl jen kus ponechaný na pastvě, příliš starý pro Cunomagla a uthiiny, než aby si ho vzali s sebou, a zároveň příliš užitečný, než aby byl obětován, ale byl také malý. Pro někoho tak vysokého jako já byla jízda na takovém zvířeti jen nepodstatným vylepšením oproti putování na sobovi náročném pro partie v rozkroku. Nerad jezdím tak, že tahám prsty na nohou bodláčím. Brzy jsem se přesunul na konec nepočtené, roztažené kolony a postěžoval jsem si Urthovi. „Myslel jsem, že vy keltoi jste na své koně pyšní.“ „To jsme. Nejlepší koně pocházejí ze země bolgů za mořem. Často tam jezdíme a krademe je. Chováme je a cvičíme, aby byli spíš dobře ovladatelní než rychlí, pokud to mají být koně k vozu, a aby měli víc vytrvalosti než síly, pokud se na nich mají podnikat nájezdy. Ale když zestárnou, vypustíme je, aby si mohli chodit, kam chtějí. Vždycky si najdou nějaký háj, kde zemřou. Narazit na koňskou svatyni je považováno za velké štěstí.“

„Řekl bych, že tenhle už na nějaký háj myslí.“ Dva dny jsme postupovali hlubokými, ozvěnou se rozléhajícími roklemi, tichými údolími a přes kopce porostlé řídkým lesem na západ. Nakonec jsme se ocitli v nesmírně hlubokém lese prostoupeném mihotavým, mlžným světlem, v zelené kapli, kde stíny rušil neposedný, zvědavý pohyb.

Nebylo nutné se ptát, kam máme namířeno. Na konci této strastiplné cesty mohlo ležet jediné místo. Země duchů, Země stínů hrdinů.

Třetí den ráno již byl Urtha smířen se skutečností, že syna a dceru, kteří přežili, sice uvidí, ale nedotkne se jich. Když jsme konečně vyšli z lesa, ocitli jsme se u široké, mlhou zahalené, pomalu tekoucí řeky. Za úzkou pastvinou na druhém břehu se tyčil temný hvozď. Zvířata se tam chodila pást a po bahnitém břehu klouzala k vodě pít.

Utábořili jsme se. Ambaros zatroubil na býčí roh řadu zesilujících signálů a během odpoledne ji několikrát zopakoval. Z temného lesa vycházela k řece zvířata, dívala se na nás a rychle se vrhala zpět do úkrytu: obrovský jelen, vlci s lesklýma očima, dva hnědí medvědi, hravá skupinka šedohřbetých rysů a nevrla smečka na kost vyhublých, zuby cenících psů.

Když přišly děti, Urtha vykřikl. Seděl jsem s ním a suššíma očima jsem sledoval, jak chlapec s děvčátkem přistoupili blíž, u břehu se přikrčili a zahleděli se na nás, jako by mohli rozeznat jen naše siluety. Byli jsme pro ně stíny, tím jsem si byl jistý. Byli však zvědaví, nedokázali odolat zvuku rohu, a nepochybně právě zvědavost je přivedla z úkrytu sem, na hranici jejich nového světa. Za nimi jsem jen tak tak rozeznal obrysy tří zahalených, zakuklených matrón.

„Jak se dostanou přes řeku?“ zeptal se konečně Urtha. „Tam se přes řeku nedostane nikdo.“

„Tvoji psi je tam odtáhli a nechali je tam,“ řekl Ambaros. „Potom přeplavali zpátky, jako by to nebylo nic těžšího než štanice v zimním lese. Šel jsem za nimi, snažil jsem se je zbrzdít, takže jsem to všechno viděl. Ty tři ženy vyšly z lesa, děti zvedly a odnesly je z dohledu. Měl jsi pozoruhodné psy, Urtho. Pozoruhodnější, než jsi tušil.“

„Ale nemůžu vzít dcerku do náruče, ani se kočkovat se synem. Pokud je mi známo, jsou mrtví, a to, co vidím, jsou jejich duchové. Tam za vodou je Země stínů, po jejíž lesích zatím nemají co pobíhat.“

Věděl jsem, co přijde. Cítil jsem tlak Urthovy myšlenky, jako by z jedné hlavy do druhé přeletěl nějaký okřídlený posel, němý náznak předcházející okamžiku, v němž Urtha svou zoufalou touhu vysloví: můžeš mi pomoci na druhý břeh, Merline? Nemohl bys udělat nějaké malé kouzlo?

„Merline... Je v tvé moci dostat mě tam? Co by tě to stálo? Budu ti věčným dlužníkem.“

Chtěl jsem mu připomenout, že mi beztak již dluží za snovou cestu v jeho pevnosti, ale nakonec jsem neřekl nic. Při jeho návrhu mi ztuhla krev v žilách; už při představě, že se chystá takový návrh vznést, mi ztuhla krev v žilách. Nemohl jsem na druhou stranu té řeky, byť mi v tom okamžiku důvod odmítnutí nebyl jasný.

Tři matrony na děti něco tiše zavolaly. Munda a Kymon se vrátili k lesu. Jejich zvědavost nebyla ukojena, ale téměř okamžitě se naladili na jiné dětské zájmy. Slyšel jsem, jak se smíchem honí zajíce, který znenadání vyrazil z úkrytu na volném prostranství a skákal před nimi ke stromům.

Na Urthu padla melancholie.

Ambaros navrhl, abychom se vrátili do jeskyní, ale Urtha řekl, že zůstane přes noc - byl příjemný večer, obloha byla jasná, v modři visel měsíc ve třech čtvrtích. Posadil jsem se, rozhodnutý dělat mu společnost. Ullanna se vytratila na lov, zatímco Ambaros si postavil jednoduchý přístřešek a rozdělal oheň pro případ, že by se s něčím vrátila.

Den se zasmušil stejně jako Urtha. Oblohou se hnaly bouřkové mraky, které uvrhly tmu na celý kraj. Nebylo slyšet hrom a nebylo vidět známky bouřky, ale šedivým šerem nad Zemí duchů se chvíli mihotaly záblesky a země se chvěla jako při průjezdu jezdců. Seděl jsem s Ambarem na břehu řeky a cítil, jak se z druhé strany něco blíží, ale nedokázal jsem do té říše nahlédnout hlouběji.

Ambaros byl nervózní. Nosil u sebe malý amulet v podobě koňské hlavy, kostěnou řezbu Epony, kterou mnul mezi palcem a ukazováčkem. Téměř bezděčně jsem dělal totéž s malým talismanem ze slonoviny, který mi kdysi dala Niiv.

Z okraje lesa, kde jsme předtím zahlédli děti, se znenadání oddělily siluety mužů ve zbroji. Šli směrem k nám, oštěpy a oválné štíty volně v rukou, krátké pláště připnuté přezkou k rameni. Bylo jich dohromady patnáct, nehmotných a tajemných. Ten, který byl poslední, jel na malém voze taženém dvěma přízračně bílými koni. Dojel s vozem až k vodě, otočil jej tak, aby bylo vidět pravý bok (takže to nebyla výzva) a upřeně se na mne zahleděl.

Byl to pro mě šok. Poznal jsem ho ihned. Když se šok zmírnil ve zmatek, podíval jsem se pozorněji. Nemohlo být pochyb, byl to tentýž tmavovlasý, tmavooký bojovník, jehož poradu s orákulem jsem vyslechl v Makedonii. Díval jsem se na Orgetorixe, Iásonova syna.

Ale to nebylo možné. Všechno mi říkalo, že Orgetorix je s Brennem. Byl to jeho cíl po poradě s orákulem. Mohlo se stát, že byl přepaden ze zálohy a zabit, takže teď jezdil Zemí duchů? Ale on byl Řek, nikoli keltoi, i přes adopci. Acherón, Elýsie, to byly jeho cíle, pokud se Čas rozhodl vzít mu dech. Jak by mohl změnit jeho cestu do země, kam po smrti patřil?

Jenže, byl vůbec mrtvý? Těžko říct. Říše stínů odolávala mým snahám proniknout do ní kouzlem, odrazovala mne, abych to nezkoušel, a když jsem to přesto opatrně zkusil, zdrtila mne pocitem nezdaru. Toto místo mne nechtělo mít ve své blízkosti. Dávalo mi jasně najevo, že nejsem vítán. To mne také zaskočilo. Hnětl jsem sedju, kterou jsem dostal od Niiv, a slyšel jsem šepot: Jsi ještě malý, malíčký. Nemůžeš vždycky dostat, co chceš.

Ambaros pravidelně dýchal a upíral oči přes řeku.

„Vidíš je taky?“ zeptal jsem se ho.

„Patří k vojsku, které napadlo a zpusťovalo pevnost,“ zašeptal chraptivě starý bojovník. „Několik jich poznávám. Jsou to stíny hrdinů, a přesto zabíjeli bez výstrahy. Nechápu proč. Ale chápu, proč jsou v Zemí duchů. Pátrají po Urthových dětech. To bude určitě ten důvod.“ V pohledu, který ke mně nenadále vrhl, byla mučivá úzkost a strach. Samotný Urtha nevěděl, že máme hosty. Byl někde mezi stromy, ztracený ve vlastních myšlenkách. „Jak je zachráníme?“ zeptal se nakonec Ambaros.

Nedovedl jsem mu odpovědět.

„Všichni nejsou stíny hrdinů,“ namítl jsem. „Ten muž na voze je Rek a zároveň je mrtvý. Zahlédl jsem ho živého zhruba před půl rokem. Nejspíš byl během té doby zabit. Je to duch.“

Ambaros z toho byl vedle. A pak mi řekl něco, z čeho se znovu zatočila hlava mně. „Žádný duch, Merline. Rostl stejně jako ostatní. Když jsem byl v Urthově věku, viděl jsem ho jako chlapce. Cvičil se na stejném voze. Na bitevní straně má zvláštní zdobení. Viděl jsem ho, jak z něj vyrůstá mladík a potom muž. Má v Zemí duchů bratra. Ale toho jsem už léta neviděl. Říkali jsme jim ‚strašidelní bratři‘. Ani jeden se nájezdu na Urthovu pevnost neúčastnil.“

Pak to nemohl být Orgetorix. Duch toho muže nemohl být dvacet let ve vnitrozemí Alby, zatímco tělo se toulalo Makedonií a Řeckem. Nebo mohl?

Ne, toto zjevení (stále se na mě upřeně dívalo) nebylo oním mladíkem, který se vyptával orákula na svého otce. To bylo nejjednodušší vysvětlení. Jenže když se s vozem otočil, opsal celý kruh, než práskl otěžemi a popohnal koně do tichého cvalu podél břehu řeky, zahlédl jsem emblém namalovaný na bitevním boku vozu: hlavu Medusy! Stejně vyobrazení, jaké měl na štítě Orgetorix, když mrzutě čekal ve stínu olivových stromů ve vesnici.

Prahl jsem zjistit víc, jenže k tomu bych se potřeboval dostat za řeku a ona mne na druhý břeh nepustí.

Nebo pustí?

Rozhodl jsem se to zkusit. Přivola jsem ducha rorýse a rozletěl jsem se přes řeku k Zemi duchů. Dvakrát mne její nadpřirozené ochranné síly vrátily, než jsem triumfálně přelétl na druhou stranu a začal jsem nad tou tajemnou tlupou kroužit a střemhlav se na ni vrhat. Otřel jsem se o Orgetorixe křídlem. Překvapeně se otočil a sledoval mne očima, přičemž na okamžik otevřel mysl...

Jaký neklid! Jaký zmatek.

To nebyla lidská mysl; to bylo překřikující se shromáždění stínů a přízraků, směsice vzpomínek, útržky rozhovorů, vřeštících a vracejících se ozvěnou jako ztracená naděje umírajícího.

„Kdo jsi?“ zeptal se Orgetorix, který v poletujícím ptákoví vycítil mou skrytou přítomnost. „Kinos? Jsi to ty? Pořád zkoušíš ty své triky? Kdepak jsi, bratříčku? Kde se schováváš?“ Šepot v sobě měl naléhavost, která odpovídala zoufalství v pátravých očích.

A potom se mysl uzavřela, propadla se do tmy, vztekla se zabouchla. Bylo to jako rána, která umrtví všechny smysly. A já jsem prchl ze scény. Někdo mne vyhnal.

Nic mi však nemohlo vzít to krátké, děsivé, poučné nahlédnutí do přízračné povahy toho, co se nacházelo v nitru Orgetorixe v Zemi duchů. Byly tam všechny vzpomínky ze života, od dětství po jinošská léta, od jinošských let po mužství; od her po lov, boj a žal nad ztrátou přítele. Tyto obrazy se však rychle rozpadaly, podobně jako sen při probuzení ztrácí smysl, byť v tomto případě to bylo pomalejší a zmatek do toho vnesl nenadálý průlet hejna vřeštících, kroužících, panikou oslepených racků. A uprostřed té vřavy si udržela souvislost jen jedna silná myšlenka:

Kde je můj bratr? Kde se skrývá? Proč mi zmizel?

Uvědomil jsem si, že to, čeho jsem se dotkl, nebyla lidská mysl. Ale možná (vzpomínám si, jak mne v tu chvíli napadlo) to u obyvatele Jiného světa nebylo až tolik zvláštní.

S příchodem soumraku se bouřková obloha vyjasnila. Nikomu jsem o setkání s Orgetorixovým stínem neřekl. Zůstával jsem ještě docela otřesený.

Ullanna se vrátila do tábora se smutně vypadajícím ptákem s bílým peřím, visícím v oku, a tlustou rybou, ještě nabodnutou na šíp. Tvářila se zklamaně, ale pouze pokrčila rameny a začala tuto skrovnou hostinu chystat. „Ztrácím cit. Jsem už moc dlouho v té těsné lodi a málo na koňském hřbetě.“

Zvedla nůž a chystala se ptákoví useknout hlavu, ale najednou se zarazila a zahleděla se k řece. „Při Istartině dechu, co je tohle?“

Z šera se vynořil štíhlý, bohatě zdobený říční člun, obeplouvající zákrut řeky, jako by byl veden kouzlem. Malá, zpola rozvinutá plachta zachytávala slabý větřík, trup se ve vodě lehce nakláněl. Uvnitř seděla malá postava Niiv, jednu ruku měla položenou na kormidelní páce, ve druhé držela jediné lano a oči upírala před sebe, jako by se zasnila. Potom si všimla našeho ohně. Pustila kormidlo a zamávala nám. Člun se v proudu houpal, kymácel se a pak to vypadalo, že zakotvil. Žádná vesla nezabírala do vody, nefoukal žádný opravdový vítr. Ten malý člun sem připlul vlastní silou.

„Merline!“ zavolala tiše Niiv. „Pojď na palubu. Ta loďka ti chce něco říct.“

Najednou ze mne strach spadl. Přebrodil jsem do půli řeky a Niiv mi pomohla do člunu. Okamžitě jsem poznal Argó, jenže Argó z doby kamenných svatyní, kdy elegantní čluny jako tento odvážely těla urozených zemřelých po klikatících se lesních řekách, v noci, za svitu pochodní, k vysokým kruhům, které se nacházely v srdci těch lesů. Argó za námi poslala ducha, aby nás našel.

Niiv se krčila na přídi plavidla, na zakázaném místě. Když jsem se přikrčil k ní, překvapilo mne, že je šedá, jako by její kůži pokrýl led.

„Mielikki tě sledovala. I Urthu. Odveze vás na druhou stranu k jeho dětem, ale jen vás dva. Přiveď ho.“ Přivola jsem náčelníka. Shodil ze sebe svůj krátký plášť, sešel po břehu k řece, přebrodil ke člunu a vytáhl se na palubu.

Byl zvědavý a opatrný, když přelézal do úzkého prostoru, kde jsem se s Niiv krčil. Niiv ustoupila. Umlčel jsem Urthovy otázky. Člun se ve vodě kolébal a stácel, jak se vzdaloval od jedné země a přeploval k druhé. Pak najel na bahno, ale než jsem stačil vstát a vyhlédnout přes bok, les se před námi otevřel přímo ve člunu.

Vstoupili jsme s Urthou do Duše lodi. Ocitli jsme se v horku a záři světa, který nám nepatřil. Mielikki tam

stála v letních šatech, s obličejem zahaleným šedou látkou, aby se chránila před bodavým hmyzem, jenž se kolem ní hemžil. U nohou se jí rozvaloval rys v hravé náladě. Po očku nás sledoval, když jsme se k čekající ženě blížili. Obtěžovali nás komáři. Krajina byla neklidná a horká, lesní ticho rušil pasoucí se sob. „Toto je moje místo," prohlásila Mielikki zpoza temného závoje. „Místo na prahu. Je takové, jaké je chci mít. Když půjdete dál, dostanete se do krajiny svých stínů, kde jsou tvé děti, Urtho."

Byla mladá. Oči se jí za závojem třpytily. To nebyla ta zlá babizna, která bděla nad palubou Argó.

„A je tam také něco pro tebe, Merline," dodala. „Nevidím to ale dost jasně, abych mohla říct, jestli si to budeš chtít pamatovat."

Její slova se mi nelíbila, ale moje zvědavost byla svůdná Fúrie. Z dálky jsem slyšel jak hravý smích dětí, tak kruté krákání vran. Od Mielikki to bylo laskavé gesto, že Urthu vpustila do Duše lodi. Já jsem však byl podezřivý, vzhledem k tomu, co jsem o této bytosti z březové kůry věděl, byť jsem před náčelníkem své obavy zatajil.

„Jak dlouho se můžeme zdržet?" zeptal jsem se jí.

„Jak dlouho chcete. Ostatní nepoznají žádný rozdíl."

„Pak bychom neměli zůstat příliš dlouho."

„Podle šepotu, který slyším, jste již teď příliš dlouho zůstali."

Zdálo se mi, že Mielikki se na mne pod závojem usmála.

Komáři se mohli zbláznit z potu na mé kůži a vůně borové pryskyřice těžkou nehybností této letní brány ještě umocňovala. Považoval jsem Mielikkina slova za škádlení a pustil jsem je z hlavy. Uvědomoval jsem si, že s Urthou vcházíme do míst, kde dny a noci mohou v našem světě - to znamená ve světě Ambara a záhadné Velké výpravy - představovat věčnost, nebo také... jen několik chvil. Ale to bylo důležité spíš pro Urthu než pro mne.

Urtha se nemohl dočkat. Poděkoval ochrannému duchu Argó, a než jsem ho stačil vyzvat k opatrnosti, utekl mi. Pustil jsem se za ním a přešel jsem z komáry zamořeného letního lesa pohjolské ochránkyně do vadnoucího listnatého letního lesa Urthovy země. O několik minut později jsme vyběhli na mýtinu, kde si skupina dětí hrála v kruhu nějakou složitou hru, při níž se držely za ruce a tančily jednou doprava, jednou doleva. Čtyři z nich stály uprostřed a mávaly klacky s hadrovými hlavami z nějaké bílé látky, na nichž byly namalovány oči a rozšklebená ústa.

Urthův syn Kymon byl uprostřed. Jeho dcera se mačkala v kruhu. Hra chvíli pokračovala a pak znenadání vyvolali z kruhu Mundu. Přidala se k bratrovi, který z toho viditelně neměl radost, ale pak najednou zahlédla ve stínech stát svého otce. Kymon a Munda vykřikli radostí a rozběhli se k nám. Hra skončila, ostatní děti se rozutekly, aniž nám věnovaly sebemenší pozornost. Okolní les jako by je spolkl. Munda, teď už plačící, se vrhla na otce. Urtha ji zvedl, zatočil se s ní a zasypal ji polibky na čelo a na vlasy spletené do copu. Chlapec vyskočil otcí do pasu a držel se tam, dokud ho Urthova pevná ruka nezvedla výš. V gestu, které bylo někde mezi vztekem a radostí, Kymon otcí bušil do zad, dokud jej Urtha neupokojil. Se zvláštní, chvilkovou závistí jsem se díval, jak si Urtha s dětmi sedl, vyprávěl jim o svých dobrodružstvích a na oplátku naslouchal jejich vzrušenému brebentění. Neviděl jsem na chlapci s rozzářenými očima nic, co by připomínalo fracka nehodného lásky, o jakém mluvil Urtha v Pohjole.

Možná se z něj stávala příšera pouze v přítomnosti jeho bratra, což by nebylo nic nenormálního.

Měl jsem za to, že Urtha kromě svých dětí nic nevnímá, a vykročil jsem zpátky k lesu, ale zavolal na mě:

„Kam jdeš?"

„Chci se tady trochu porozhlédnout. Nic víc. Nedej se rušit."

„Nechod' nikam daleko," poručil Urtha. „Jsme tady trpění, ne pozváni..."

Přesně tak, pomyslel jsem si. Pro Urthu a jeho lid byla tato přízračná říše legendárním místem, místem znamenajícím ztrátu a strach. Pověsti o Zemi stínů hrdinů ho provázely po celé dětství; bude vyvažovat hrůzu z tohoto místa radostí, že může na čas pobýt s přeživšími členy své rodiny.

Pokud se týkalo mne, opět mne hryzal neodbytný pocit povědomosti. Tvar vysokých kopců za lesem, způsob, jak se skály zakusovaly do oblak, ozvěnou se rozléhající zvuk padající vody, šepot větru ve větvích, pocit poklidu a zároveň šimrání nebezpečí.

Našel jsem si sluncem prozářené údolíčko, zarostlé vysokou travou a nachovými květy, prosycené vůní

dubů, a na chvíli jsem se na tomto poklidném místě posadil. Oblohou se plížil večer. Kolem vystupovaly noční stíny, postavy, které tiše dýchaly a kradly se blíž, aby si mě mohly prohlédnout. Nevylekal jsem se. Zahlédl jsem jiskření soumraku na zobáku jestřába, záblesk v očích psa a matný třpyt na šupinách lososa; z další tváře zářil měsíční svit a z páté dětská nevinnost. Tráva šelestila kradnými pohyby. Hlavou mi proplouval nejdřív smutek, potom smích. Vtom mě ohromily vzpomínky z minulosti, která mi byla zatajena, takové bohatství příběhů a událostí, lidí a rodin, že jsem vykřikl. Příběhy, stíny... Stejně rychle, jako ty krátké výjevy z mé minulosti přišly, také zmizely. Ale tři děsivé, maskované tváře se ke mně protlačily, podívaly se na mě a rychle couvly.

Bylo jich celkem deset. Seděli v kruhu na holině kolem mě a šeptali. Viděl jsem nad vysokou trávou pouze vrcholky jejich kapucí. Jejich hlasy tiše drmolily a naléhaly, deset hlasů z času, který jsem zapomněl: deset vzpomínek na dětství; týchž deset tváří, které jako by se mnou šly životem a objevovaly se vždy ve chvílích, kdy jsem to nečekal.

„Co tady pohledáváš?“ zeptal se jeden z nich. „Neměl bys tady být. Ještě ne.“

„Nečekali jsme tě,“ zašeptal další. Hlas lesa... Skogen! „Překvapilo nás, že tu jsi.“

Tráva přede mnou se rozhrnula a z ní na mě vykoukl čenichající pes. Cunhaval! Potom vzduch kolem mě rozvířila křídla a já jsem si vzpomněl na Falkenu. Tyto dvě podoby jsem mohl přijmout, abych mohl vidět a věřit mimo vlastní tělo. Použít psa nebo sokola nebylo drahé.

Potom se zahihňalo dítě a štíplo mě do tváře - jak bych mohl nepoznat Sinisalo? - zmizelo však dříve, než jsem se stačil otočit a podívat se mu do obličeje lépe.

„Pamatuji si vás,“ oslovil jsem kruh. „Nebo alespoň některé z vás. Sledovali jste mě, když jsem se vydal na stezku. Byl jsem ještě dítě. Svět byl tenkrát tak prázdný.“

„Jsi pořád ještě dítě,“ zasmál se někdo. Zahlédl jsem oči, které mě pozorovaly, a vzápětí se mi vybavilo jméno, pocitnutí ze sna: Hlouben. „A příliš brzy jsi ze stezky sešel,“ pokračoval. „Jsi pořád mladý. Měl bys obcházet svět. Moc dobře tě znám. Jsem ten, kdo tě sleduje z jeskyní...“

„Všichni kromě tebe a ještě jednoho již téměř přestali obcházet svět,“ zašeptala Falkenna. „Zatím nepřestali úplně, ale skončí brzy. Ty jsi sotva začal.“

A vlídný hlas, který jsem si pamatoval jako Měsíční sen, dodal: „Jak se teď jmenuješ?“

Když jsem jim to řekl, bouřlivě se rozesmáli. Po chvíli mi Měsíční sen vysvětlil: „Je to jen přezdívka, jméno, které ti dala matka; merlin... malá část jména, jež jsi dostal, když sis poprvé hrál u vodopádu. Je v něm něco z tebe, ale ne příliš mnoho. Tvoje celé jméno je mnohem větší. Máš ještě další přezdívky... Merline?“

Opakování jména vyvolalo další smích.

Odpověděl jsem, že nemám. Přijal jsem za svůj dlouhý život mnoho jmen; teprve teď jsem si uvědomil, jak pravidelně jsem se vracel k tomu jednoduchému zvuku. Merlin. To jméno mělo příjemný zvuk, ne-li význam.

„Jsi pořád tak mladý,“ promluvil Skogen. „Měl bys být starší. Jenže ty jsi byl vždycky líný. Kožené boty ti musela zavazovat matka. Vzpomínám si, jak jsi jednou stál u vodopádu. Ostatní už byli pryč, ale ty jsi tam zůstal, neoblečený, neobutý, nejistý, nezatížený. Ani večeri sis nechtyl během prvních nocí na stezce. Nesešil sis kůži, abys získal ranec, do kterého by sis mohl něco dát. Někdo ti musel pomoci. Vypadá to, že ses za celé to chození mnoho nenaučil.“

„Proč to říkáš?“ obrátil jsem se na chraplavého Skogena.

„Protože ses vrátil, Merline. Aby sis znovu nechal zavázat kožené tkaničky. Kdyby ses naučil to, co se naučili ostatní, věděl bys, že přes řeku jezdit nemáš. Jako bys byl slepý.“

„Pomáhám jednomu příteli, muži, který je tady se mnou, za dětmi. Předtím jsem pomáhal jinému, vzkríšenému muži, Rekovi, který se jmenuje Iásón.“

„Příliš jim nepomáháš,“ prohlásil pes Cunhaval.

„Dělám všechno, co můžu, aniž bych musel dát příliš mnoho.“

„Ostatní dali za svůj dlouhý život hodně,“ řekl káravým hlasem Hlouben.

„Potom jsou staří a šediví,“ zamumlal jsem zlostně. „Staří a šediví.“

„A o něco moudřejší, aniž je to stálo síly,“ prohlásilo Sinisalo, dítě poučující dítě. Zahlédl jsem mladíka s tváří plnou života, jak se mihl trávou, kápi shrnutou dozadu. Masky Sinisala byla moje tvář, byť bez

tuhých vousů, bez vrásek, bez opálení a jizev po trní a ptačích drápech. Vzápětí jsem ucítil prsty, které mne zatahaly za boty. „Zavázané!“ škádlilo mne Sinisalo. „Takže jednu potíž vyřešil.“

Pak se tyto stíny ztratily v lese. Poslední slova byla od Hloubena: „Sleduji tě, když můžu...“

„Z jeskyní, z věštírén, teď už to vím... nikdy jsem tě nepoznal.“

„Nedal jsem o sobě vědět. Jen jsem tam byl a dával jsem na tebe pozor. Ale teď tě pronásledují a pozorují divočejší oči.“

„Divočejší oči? Čí?“

„Někoho, kdo zbloudil, Merline. Někoho, kdo také sešel ze stezky a překonal řeku, ale schovává se před námi a schovává se před tebou. Kdysi jste byli nejlepší přátelé, když jste byli dětmi. Hráli jste si společně ve vodopádu, učili jste se a vymysleli jste si vlastní jazyk. Zapomněl jsi?“

„Ano... i když někdy si vzpomínám... trošičku. Miloval jsem ji... vzpomínám si, jak jsem byl smutný, že odcházím. Je to tak dávno.“

„Všichni jste byli sami. Dokud jste nepřišli domů. A kromě vás dvou jsou všichni blízko domova.“

„Tak jak mě může nenávidět?“

„Hledej ve své minulosti. Je ale blízko a dívá se. Nehýbej se a možná ji zahlédneš. Víc už ti pomoci nemohu. Zavazovat si tkaničky ses naučil. Než k tomu zázraku došlo, vyrostlo a odumřelo několik lesů! Zbývá jiné uzly rozvázat. A přesvědčit tě, abys elegantně zestárl.“

Vítr čeřil trávu. Stínové bytosti zmizely. Seděl jsem tam jako ve snách. Vnímal jsem stín mraku i to, že se ochladilo. Údy jsem měl těžké. Pokusil jsem se vstát, ale nepodařilo se mi to. Potom jsem zaslechl padající vodu. Podařilo se mi otočit se a zahlédnout přes nakloněné stromy třpytivé jezírko, jehož hladina byla většinou klidná, navzdory kaskádě křišťálové tekutiny, valící se z vysoké skály nad ním.

To byl domov, místo, kde jsem si hrával.

Seděla tam a dívala se na mne, oblečená do šatů z jelenice a beránčí vlny, třpytící se vyleštěnými lasturami a obarvenými kamínky. Natáhla malý luk a zápasila s třetivou, aby ji udržela napnutou. Šíp se švestkou na konci měla nasazený, připravený ke střelbě. Vítr jí na okamžik nahnul dlouhé, zplihle černé vlasy do obličeje. Využil jsem toho a uskočil jsem, ale vycítila mě i se zavřenýma očima. Švestka mne zasáhla do hrudi a rozprskla se. Její smích byl triumfální. Odhrnula si vlasy z obličeje. Oči se jí leskly radostí a šibalstvím.

„Mám tě! Mám tě! Přede mnou se neschováš.“

Pamatoval jsem si, že jsem zuřil. A když jsem po ní skočil, abych ji spolu se sebou strhl do tůně, hbitě mi zmizela. Do vody jsem dopadl sám.

Ale ty zlomyslné oči - shlížející na mne, jak jsem se tam plácal...

Otáčejí se! Prudce se otáčejí! Vztekklé. Přimhouřené. Staré! Dívající se shora přes třpytivý závoj, plné hněvu, plné divokosti. Lité, nenávislné oči!

V příštím okamžiku zmizely a já tam zůstal, skleslý, otřesený.

Nějaké děvče se šipkami namalovanými na tvářích si mne prohlíželo. Držela mě za uši, třásla mi hlavou a volala mě jménem. Najednou jsem v ní poznal Mundu. Když si všimla, že jsem zpátky v zemi živých, uklonila se a vzala ze země dvě svařené jablka.

„To je pro tebe,“ řekla. „Musíš jíst. Táta to říkal.“

„Děkuju.“

„S kým jsi to mluvil?“ zeptala se, když jsem se do jednoho plodu zakousl.

Její otázka mne zaskočila. Jak dlouho mne pozorovala? Vstal jsem a rozhlédl jsem se. Potom jsem ohmatal kožené tkaničky na svých botách z jelenice. Uzly držely dobře, ale skoro až zaraženě jsem je rozvázal a zavázal znovu. Munda mne nechápavě pozorovala.

Byl jsem sledován! Někým, kdo zbloudil! Pokusil jsem se vybavit si jinou, jakoukoli vzpomínku z dětství, ale dokonce i ten okamžik u vodopádu byl neurčitý, rozplynul se jako sen a zůstaly po něm pouze ty oči, ty strašlivé oči. Bylo to skutečné setkání? Nebo to byly jen stíny mé minulosti, vstupem do Země duchů vyvolané z úkrytu, šprým, provokace od sebe samého za to, že jsem odmítl, aby si na mně věk vybral svou daň?

Nedokázal jsem se soustředit, neviděl jsem jasně. Ocítl jsem se skutečně doma, byť nakrátko? Nebo jsem jen zahlédl záblesk domova, svět ve světě, díky tomu, že jsem prošel duchovním srdcem Argó? Pak to přešlo; setkání působilo neskutečně. Pouze Munda ke mně vzhlížela se zamračeným obličejem. „Tatínek říkal, že jsi zvláštní. Měl by ses najíst víc," řekla dívka a zavrtěla hlavou. Potom mne vzala za ruku a odvedla mne lesem zpátky na místo, kde se Urtha a jeho syn prali o to, komu bude patřit malý bronzový meč. Tři ženy v černých hábitech stály mlčky při druhém okraji lesa. Ta nejstarší se při pohledu na to venkovní skotačení usmívala.

„Musím jít," zavolal na mne Urtha, obtěžkaný svým odhodlaným synem. „Musím odejít na východ. Potřebuji brzy vyrazit a ty musíš jít se mnou, Merline."

Najednou si chlapce přehodil přes hlavu, otočil se a vyrazil ze sebe zabíjácky řev bojovníka, čímž malého rytíře ohromil.

„První poučení do života: nikdy nevěř otci, že bude bojovat čestně!" zasmál se.

Potom uchopil obě děti v pase a hodil si je pod paži jako selata. Došel ke mně a řekl: „Máš pravdu, Merline. Děti jsou větší přítěž, než jsem si myslel. Myslíš, že by nám mohla naše skythská přítelkyně Ullanna tato dvě selátka vyvrhnout, rozčtvrtit a opéct?"

„Věřím, že ano. Ale možná by se jí dotklo, že pečes něco, co sama neulovila."

Děti pištěly a svíjely se. „Moudrá myšlenka," zabručel Urtha. „Asi máš pravdu. Tak třeba až se vrátíme."

„Určitě. Jestli jsou opravdu tak neposlušné, věřím, že bychom mohli přichystat hostinu."

„Ze mě si nikdo hostinu dělat nebude!" vykřikl Kymon, zčásti polekaně, zčásti s hysterickým smíchem, zatímco mu otcovy prsty počítaly žebra.

„Z tebe si Nikdo hostinu dělat nebude? Nikdo byl dobrý muž, podle toho, co se říká. Pozveme ho, aby se najedl s námi."

Urtha si znenadání přehodil děti do náruče, každé z jedné strany. „Tak, dceruško, dej mi pusu," vyzval Mundu.

Děvče se ušklíblo a odtáhlo se. „Jsi moc zarostlý."

„Nevadí, dej mi ji," řekl Urtha a stiskl ji silněji.

Prohledala otcův obličej a nakonec mu vlepila pusu na čelo.

„Chyť se mě za kníry," poručil synovi a chlapec popadl dva stočené prameny vousů. Urtha ho pustil a zapřel se, když chlapcovu tíhu převzala jeho mohutná ozdoba. Kymon chvíli visel a pak se znenadání pustil.

„Kdo ti řekl, že se můžeš pustit?"

„Tebe to nebolelo?"

„To se ví, že mě to bolelo." Urtha chytil chlapce za kadeř na temeni hlavy a zvedl ho ze země. Kymon nejdřív vykřikl a pak zůstal ochable viset v bolestivém sevření, probodávaje otce zlostnými očima. „Bolí to?"

„Bolí." Chlapec vzdorovitě zkrřížil ruce na prsou. „Ale dokud mě držíš ty, visím tak rád."

„Jak moc to bolí?"

„Moc."

„Jenom moc?"

„Moc," odpověděl zarputile chlapec. „Ale to nevadí. Určitě se ti dřív unaví ruka, než mi povolí krk."

„To jsi řekl dobře, malý ničemo." Urtha ho nechal spadnout. „Bolest bolí; je to přirozené, že bolest bolí. Končetiny se unaví; je to přirozené, že končetiny se unaví. O bolest ani o únavu nejde. Když mohou být naše vlasy na hlavě a vousy na rtech tak pevné, jak pevná jsou naše srdce?"

„Moc pevná," odpověděl Kymon a dál si mnul temeno hlavy.

Urtha se skrčil a přitáhl děti k sobě. „Pevnější než vlasy a vousy, to si pamatujte. Nezapomeňte to. Oba. Než vás znovu uvidím, utkám se s jedním silným mužem a pošlu ho bloudit po otrávených bažinách, kde mrtví nemají kosti, vzpomínky ani písň."

„Cunomaglos!" vykřikl zuřivě Kymon.

„Ovšem. Cunomaglos. Také má pevné vousy. Ale jak pevné je jeho srdce?"

„I slepice má pevnější!" zvolal Kymon.

„Přesně tak. Ale z jeho vousů si udělám provaz. Škoda dobrého materiálu."

„Až zemře, ostatní budou v Zemi duchů zpívat," prohlásila hrdě Munda.

„Ano. Tvoje matka mezi nimi. A tvůj bratr. Proto teď oba běžte k Matkám. Jste v těch nejlepších rukou." Každé z dětí políbil a objal, potom je postrčil k trojici čekajících žen. „Než přijde další jaro, budu zpátky," zavolal za nimi, když smutně, zdráhavě odcházely. „A odejdeme domů společně! To vám oběma slibuju!"

Když si hrál s dětmi, vypadal láskyplně a vlídně. Ale teď, když se vracel k okraji tohoto světa, k čekající Argó, měl obličej jako smrt.

„Neusměju se, nebudu se smát, dokud moji zparchantěli, zrádcové uthiinové neskončí všichni na kopích, bezhlaví zkrvavení a ohromení. Bude to strašlivý čas, Merline, zimní čas, přestože je léto. Budeš žít s děsivým příznakem. Ale jestli se mnou zůstaneš, slibuju ti na jaře nový začátek."

„Udělám pro tebe, co bude v mé moci, Urtho. Stejně jako Iásón."

Urtha po mně vrhl zamračený pohled. „Iásón? Ten bude dělat to, co potřebuje k dosažení vlastního snu. Nevěřím mu. Ale v tvém případě nevím, co si mám myslet, Merline. Věřím ti. Ale nerozumím ti. Když jsme sem přišli, hořel jsi vzrušením. Zato teď... teď vypadáš, jako bys potkal vlastního ducha."

„Však také ano. Jedenáct jich bylo. Bohatá porce duchů."

„Jedenáct? Tak to se nedivím, že máš v očích krev. Kdo to byl?"

Co jsem mu měl říct? Co jsem mu mohl říct? Co by si z toho vybral, kdyby mu člověk jako já začal vyprávět o době, kdy svět byl téměř němý a sama země teprve tvořila bytosti, které se budou toulat jejími žilami a chodbami, nevědomé, očarované, bez jiného cíle, jak se zdálo, než žít, stárnout a sledovat, jak pokolení střídá pokolení.

Zahlédl jsem místo, odkud jsem vyšel. Neměl jsem ponětí, kam se ubírám. Žil jsem a konal jen pro okamžik, kterým jsem procházel, a jen zřídka jsem se kvůli sobě nebo jiným vypravoval někam jinam. Nosil jsem svůj život jako rubáš. Neděsilo mne to, že jsem zahlédl počátek svých dnů, ale to, že jsem si teď uvědomoval jejich marnost.

Výjimkou byla ta, která zbloudila a nyní mne pozorovala litéma očima.

Kdo to byl? A proč v sobě měla tolik záští?

„To nic," řekl Urtha, když si všiml mého zmatku. Otočil se zpět k řece.

Třináct

Měsíční třpyt

Mielikki, Paní lesa, na nás čekala u řeky, na okraji svého prahu. Když uviděla, že se blížíme, otočila se a vrátila se ke staré Argó, přivázané přídí i zádi. Závojem zahalená žena vstoupila mezi vrby a na okamžik zmizela, pohlcená matně se třpytícími větvemi. Pak se nakrátko vynořila a podívala se na mne. „Díky," řekl jsem tiše. „Za Urthu a také za sebe."

Ale ona odvětila pouze: „Něco zahořklého prošlo kolem mne a teď se to ukrývá v lodi."

Při jejích slovech mne zamrazilo.

Potom jsme se s Urthou vytáhli na palubu zdobeného člunu. Plavidlo se na vodě otočilo a odrazilo od Země stínů hrdinů k druhému břehu. Rychle jsme se vrátili do podvečera, kde jsme našli Ullannu, jak si zpívá, zatímco její ryba se peče nad hořícím dřevem. Uvítal nás Ambaros. Vystoupili jsme na břeh a Niiv mne objala: „Řekni mi, co jsi viděl. Řekni mi všechno. Opravdu jsou tam duchové? Podle Ambara to prý nejsou jen mrtví, ale také nenarození šampióni. Třeba je tam i moje dítě. Neviděl jsi moje dítě, Merline? Byl to chlapec? Byl ti podobný? Povídej, povídej..."

Sundal jsem si tu hezkou pijavici z pasu a z krku. Viděl jsem třpytící se drahokamy, ale žádné nezářily tak jasně jako oči té ženy, když mne mořila svou zvědavostí a škádlením.

„Později," řekl jsem.

„Ryba!" oznámila Ullanna. „Moc už nezbývá. Ono ani původně moc nebylo, přesto jsme vám několik soust nechali. Rychle to snězte, než se to spálí a nebude nic."

Urtha rybu na rožni ochutnal. „Není to špatné," zhodnotil. „Lepší než ten pták. Bylo to jen peří a kosti. Jak tady můžete žít, Urtho? Lovit ve tvé zemi je stejně jako hledat v tundře hovno!"

„Je to těžké?" zeptal jsem se a utrl jsem si z ryby kousek vlhkého masa.

„A když je najdeš, je staré a suché," uzavřela Ullanna. „Zato jablka tady dozrála překvapivě brzy. Hladovět nebudeme."

Urtha se na skythskou ženu nepříjemně dlouho díval. Urážka jeho země se ho viditelně dotkla; dovedl jsem si představit, jak v něm vře touha říci jí, že obvykle je zde úlovek velice dobrý, ale potíží je v tom, že jsme na samém okraji Jiného světa, u Belena! A navíc vše nasvědčuje tomu, že zemi postihla jedna ze tří pustin... Jenže kdyby využil k ospravedlnění bídného lovu tento argument, Ullanna by mu připomněla jelena, kterého jsme zahlédli před několika dny a který vypadal jako dokonale vykrmený kus a snadná kořist.

Nechal si svůj názor pro sebe a pouze zamumlal: „Takhle blízko Země duchů jsou jablka zralá vždycky." Ale vzápětí se drze zeptal: „Slyšel jsem hodně o ženách z tvé země. Kupci přinášejí látky a víno, ale také příběhy. Je to pravda, že si odřezáváte levé ňadro, abyste mohly natáhnout luk?"

Ullanna se na něho pohrdavě podívala. Po chvíli se malým kuchacím nožikem porýpala v zubech a odvětila: „Je to pravda, že vy Keltové jezdíte na koních tak nešikovně, že si musíte uříznout koule, aby se vám jezdilo lip?"

„Že nešikovně jezdíme? Zbláznila ses?"

Ullanna se zasmála. Rozepnula kožený kabátek, odhrnula levou stranu blůzy a ukázala malé, červeně tetované ňadro se ztvrdlou bradavkou. Hrdě zvedla hlavu a znovu se zahalila.

„Nevěř všemu, co ti Chetitě napovídají."

Urtha se zamračil. „Chetitě?"

„Kleветníci. Lháři. Když jsem tě potkala, byla jsem přesvědčená, že nemáš koule. Chápeš? Chetitské lži. I když je pravda, že jezdíš neohrabaně," dodala s potutelným úsměvem. „Dáš si ještě kousek ryby? Rychle. To, co nesíš ty, sním já. Koneckonců jsem ji chytla..."

Urtha obral z ryby trochu masa. Všiml jsem si, že si maličko upravil své vzorované kalhoty a Ullannu to pobavilo. Urtha by možná byl jejímu úsměvu přístupnější, ale stín mrtvé rodiny jej svazoval smutkem, který se nerozjasní, dokud nenajde muže, jenž ho zradil. Možná si to uvědomila i Ullanna, neboť se od něho odvrátila, zabraná do vlastních myšlenek.

Pozdě večer, po setmění, Niiv znenadání vstala a řekla: „Argó se vrací k molu. Chce, abych plula s ní. Pojedeš taky, Merline?"

Argó s Niiv mluvila? Já jsem neslyšel nic. Možná si byly bližší, než jsem se domníval.

Zalétl jsem pohledem k Urthovi. Myslel jsem na to, co jsem mu předtím slíbil; kdyby chtěl, abych jel zpátky s ním, udělal bych to, ale Urtha mávl nožem na znamení, že mne propouští. „Klidně jed'. Setkáme se v pevnosti. Potřebuji tady ještě něco udělat, než se vrátím na Argó. Řekni Iásonovi, aby počkal, jestli může, nezdržím se dlouho."

Přebrodil jsem mělčinu a vylezl do člunu. Niiv byla schoulená mezi zdobenými závěsy a já jsem si lehl vedle ní, nohama k přidi. Vzápětí se toto tajemné, starší plavidlo uvolnilo z úvazu a nechalo se uchopit proudem. Při průjezdu zákrutem řeky se lehce rozhoupalo a pak jsme vpluli pod mohutné stromy, v jejichž stínu jsme měli zůstat přinejmenším den, než doplujeme zpět k Iásonovi.

V tomto měsícem prokvétajícím tichu mne Niiv začala zpracovávat všemi svými kouzly, především smíchem. Řekni mi tohle, řekni mi tamto; chtěla vědět víc o stezce, víc o mé magii, jestli to bolí, nosit kouzla tak pevně spoutaná pod kůží. Proč bych se s ní nemohl o několik jednodušších kouzel podělit? Odkud jsem vlastně přišel a jak je možné, že vůbec nestárnu? Měl bych být jako strom, zkroucený, zpřelámaný, sežehnutý blesky, lpící na životě ze všech sil.

Hladila mne po tváři, líbala mne na rty. V měsíčním třpytu prosvítajícím mezi stromy si svlékla šaty a plavala ve vodě jako nějaký hedvábný, stříbrný, vztyčený kolouch, chycená za uzavazovací lano. Naklonil jsem se nad trup, abych se mohl dívat, jak elegantně klouže proudem, a i když jsem si dával pozor, byl jsem vzrušený.

„Pojď taky, pojď taky," lákala mě. „Bude se ti to líbit. Tahle řeka teče vším, myslí, tělem, je to jako být řekou... je to moc zvláštní pocit. Pojď taky, Merline, vyzkoušej vodu..."

Nedokázal jsem odolat. Plaval jsem s ní, nahý, na konci vlastního provazu, nechával jsem se Argó táhnout dál na východ a tiskl jsem to chladivé, životem kypící tělo k sobě. Niiv, uvelebená na mém břiše,

mi příjemně třela nos o nos, rty se lehoučce dotýkaly, jazyky se lehoučce dotýkaly.

Když jsme vylezli zpátky do člunu, roztrásla se zimou. Zabalila naše těla do přikrývky, schoulila se ke mně a třela mě rukama, aby mne osušila a zahřála.

„Je to ta pravá chvíle?“ zašeptala v polibku. „Prosím, ať je to ta pravá chvíle.“

Jestli jsem předtím na okamžik povolil, teď jsem znovu našel sílu, sundal jsem ze sebe ty dráždivé prsty (líbal jsem je) a oddělil jsem naše těla v látce, v níž byla uvězněna. Nad námi tiše prolétla sova, závan od jejích křídel mi rozčechl vlasy. Několik minut jsem viděl její lesklé oči, které mrkaly a pozorovaly mne z větví, když nás sledovala na pomalé plavbě noční řekou. Soustředil jsem svou pozornost na ptáka a Niiv pokusy svést mne postupně přestaly bavit.

„Je to dokonalá příležitost,“ zašeptala rozmrzle.

„Jsem pro tebe moc starý,“ odpověděl jsem unaveně, ale ona mne tak samozřejmě neviděla.

„Dítě ve mně touží po otci; bojíš se snad, že něco z tvých kouzel přejde do dítěte? Nebo do mne? Proto se tomu bráníš?“

Po pravdě řečeno jsem nevěděl. Za celý život, ve všech světech, kam mne stezka přivedla, jsem si doprával bez zábran, a tak měl tento potulný čaroděj téměř jistě mnoho synů a dcer, většinou již dávno mrtvých, kteří však po sobě zanechali vlastní syny a dcery. Nikdy jsem nepozoroval, že by to mělo nějaký neblahý vliv na moje schopnosti, jen na záda a dech. Dával jsem si však záležet, abych nesmilnil s šílenými, náměsíčnými, přehnaně veselými, tajemnými a zoufale nešťastnými, a ačkoli o mne dcery a manželky mocných mužů projevovaly nezdravý zájem, rozhodně jsem nikdy vědomě nespal s ženou, o níž by bylo známo, že je čarodějka; Meerga, Niivina pramáti, byla mým jediným pochybením. Ano, a právě tato myšlenka mi velela, abych si od pohjolské dívky udržoval odstup. Jestli při nějakém aktu lásky nebo sexu něco předávám dál, ať si to klidně zemře ve vlastní době; nestál jsem však o to, aby mne to provázelo Časem jako takovým.

Dumal jsem o tom za svítání, když jsem pozoroval vrány poletující vzdušnou říší mezi větvemi a cítil na těle Niivina jemná, smutná ústa, již zdaleka ne tak vroucí, když jí láska byla odepřena. Vtom se loď roztrásla, jako by projížděla peřejemi. Posadil jsem se a spatřil před námi mlhavý obrys řecké galéry, s přídí tyčící se vysoko nad nás, z mého pohledu obrovskou.

Dubový člun vklouzl do trupu stejně snadno jako barvivo do vody nebo mlha do lesa, byl vstřebán a pohlcen. Niiv a já, společně zabalení, jsme se tak ocitli v nákladovém prostoru větší lodi, mezi balíky, pytli a uloženými vesly.

Pak jsme znovu vypluli a za den jsme se vrátili k přístavišti u cesty k Urthově opevněnému domovu, kde nás přivítal Iásón a ostatní, kteří v době naší nepřítomnosti bydleli v pevnosti, pohřbívali těla a zhotovovali ochranné talismany a totemy, jež měly místu na několik příštích měsíců zajistit bezpečí.

* * *

Urtha a Ambaros přijeli k bránám čtvrtého dne se západem slunce. Niiv a já jsme na ně čekali. Ullanna vedla krávu, kterou sebrala v lese, a přes rameno měla oštěp obtěžkaný zajíci. Porušila tabu, ale odmítla poslouchat Ambara, který byl ještě teď mrzutý, že odmítla dát na jeho prosby. Podle Ambara se zajíci neměli zabíjet na začátku jara, kdy se s nimi pářil obilný duch a rozséval je po polích, která pak až do sklizně chránili.

„Maso jako maso,“ řekla pobouřenému starci a s narážkou na slovo, které ve svém jazyce použil, dodala: „A trocha obilné pálenky by také neškodila...“

Abych Ambara upokojil, připomněl jsem mu, že pokud se vlády ujala pustina, je platnost veškerých tabu pozastavena, neboť žádná sklizeň nebude. Snažil jsem se, aby to znělo přesvědčivě, ale bylo těžké si vzpomenout, co se stalo tak dávno, než se to stalo tabu.

„Vážně?“ zamumlal Ambaros. „Asi by to tak mohlo být. Při Briggině krvi. Potřebujeme básníka nebo druida, aby to vyjasnil, jenže všichni odešli za řeku,“ (myslel tím do Jiného světa), „takže ti budu muset věřit.“

Myslím, že se rád nechal přesvědčit.

Urtha sesedl z koně, svlékl se do kalhot, odhodil meč a sundal si tenký zlatý nákrčník. Došel ke dvěma zašpičatělým kůlům, na něž měla být zaživa naražena těla jeho mastiffů. Skučel bolestí, když vyvolával

jejich jména: „Maglerde! Gelarde! Počkejte na mě tam, kde si hrají děti. Přijdu za vámi a půjdeme znovu lovit, a už nikdy o vás nebudu pochybovat, moji věrní psi! Teď bych vás potřeboval; jsou jiní psi, které je třeba zabít, chodí po dvou nohách a vy byste je vyčenichali dříve, než bych já zahlédl slunce na jejich zakrvavených kopích!"

Najednou si všiml, že kůly jsou prázdné; tam, kde měla za krk viset sesychající mrtvá těla, bylo jen čisté dřevo.

Jeden z jeho mužů mu řekl, že psi jsou teď ve Štítové síni. „Sundali jste je. To jsem rád. Vystrojím jim pohřeb hodný hrdinů, než se vypravíme na shromáždění u řeky Daan. Na to budu potřebovat všechny obilné duchy z těchto zajíců!"

Smutně došel do Štítové síně. Vešel sám a o chvíli později znovu zavyl. Štěkot psů byl hlasitý a šel z něj strach. Podle toho hluku s Urthou zápasili, snažili se ho povalit. Trvalo dlouho, než se vypořádával z kruhové budovy, obličej mokrý, vlasy rozčuchané, kůži poškrábanou od drápů, oči na okamžik zářící radostí.

Maglerd a Gelard vyběhli za ním. Tlačili se na něho a stavěli se na zadní, do výšky ramen, aby se s nimi pomazlil. „Moji psi!" křičel Urtha. „Merline, oni se vrátili ze země mrtvých!"

„Nikdy tam neodešli!" zavolal jsem na něho, když ho zvířata v hravé pranci znovu dostala na zem. Niiv se smála a zakrývala si ústa rukama. Několik posledních dní byla nervózní, neboť jednoduchým kouzlem zastavila meče mužů, kteří se chystali psy utratit. „Nemohl jsem jim dovolit, aby to udělali. Ti psi v sobě měli něco... věděl jsem, že jsou nevinní."

Ulepený, zakrvácený, vlasy přilepené přes oči a přes nos, Urtha své lovce konečně přiměl k poslušnosti a došel s nimi k Ambarovi, který tam stál s úsměvem od ucha k uchu.

„Beru je s sebou, otče. Věřím, že Iásón je pustí na palubu. Neumějí veslovat, ale bojovat dovedou jako démoni. Jen nevím, kdo si je vezme na starost, když Cunomaglos je pryč."

„Ta dívka to byla, kdo jim zachránil život," řekl Ambaros. „Merlin mi všechno řekl."

„Která dívka? Ta Pohjolanka? Niiv?"

„Ano."

Urtha hodil Niiv dvě stočená vodítka. „Díky," prohlásil. „Meglarde, Gelarde, běžte k Niiv."

Obrovití psi se postupně přemístili a ulehli každý z jedné strany potěšené dívky.

„Budu je milovat celým svým životem," přísahala s rukama položenýma na jejich prudce oddechujících hlavách.

„Je čas vyplout," řekl Urtha, přejížděje rukou po utržených škrábancích a drápancích. „Zavřete za námi brány; pokud tu bude bydlet kdokoli z jiného klanu, až se vrátíme, zabijeme ho. Toto je můj domov. Nenechám si už z života nic víc ukrást. Slyšíte to, Scáthach? Morrigan?" Poslední slova vykřikl do nebes, kde poletovaly havraní královny a pozorovaly dění pod sebou. „Toto je můj domov! Hlídejte mi ho." Zavřeli jsme brány a Urtha přes ně „zkřížil" dva meče z těch, které byly nalezeny v rozvalinách. Každý zabalil do pruhu látky v klanových barvách, zelené a nachové. Když byl hotov, vrátili jsme se k Argó a jejím netrpělivým Argonautům.

Iásón postavil před sochu Mielikki dva koše s řevavým uhlím. Na oplaňování lodi byly stopy po spáleném mase a vegetaci a hluboké zářezy. Sám Iásón byl špatně naladěný, zahalený do silného, tmavého pláště a neoholený.

Když jsme však přišli na palubu, jeho nálada se mírně zlepšila, a dokonce vyslovil souhlas se psy, byť mu dělalo starosti, kolik toho spořádají.

Měl jsem mu říct, co jsem viděl? Ducha jeho syna? V situaci, kdy jsem neměl žádné vysvětlení, mi připadalo rozumné to nedělat, ale stejně se mě zeptal. Vždycky mi uměl číst v očích. Poznal, že mě něco vyvedlo z míry.

A tak jsem mu řekl o „lících očích".

Komentoval to jen poznámkou, že patrně i já mám utajenou minulost.

Za hodinu jsme již veslovali po proudu k moři, po němž jsme chtěli přeplovat k bažinatému ústí Reinu a vydat se na dlouhou říční plavbu za Velkou výpravou, která se již déle než půl roku scházela pod bedlivým zrakem Daanu.

Čtrnáct Říční píseň

Jakmile byli všichni Argonauté na palubě, horlivá Argó se vyvlekla z úvazů, otočila se na řece, zachytila proud a vyplula, vedená vesly, Urthovou zemí zpět do zpustlé země Coritanů. Když jsme dorazili k místu, kde Cucallos a Borovos vystoupili na břeh a zmizeli, Iásón spustil kamennou kotvu a natočil Argó přídi na mělčinu, kde se pevně zachytila. Manandoun a Cathabach vyšli na břeh, aby se po svých družích porozhlédli, zatímco my na lodi jsme celý den troubili na rohy, až se zdálo, že nám krajina na marné volání odpovídá ozvěnou. Když se oba muži později vrátili, vrtěli hlavami. Vylezli zpátky na palubu. Niiv zahlédla osamocenou labuť a chytila ji do oka. S pomocí svých vloh pak ptákovi něco pošeptala a vyslala ho, aby létal nízko nad lesy a kopci, v rozšiřujících se kruzích, a pátral po ztracených mužích. V podvečer se však i on vrátil k řece a vyčerpaně sebou plácl do rákosí.

Nedlouho poté se za jásotu posádky z lesa vynořil Borovos a na břehu se zastavil. Byl unavený a rozzcuchaný, tvář měl špinavou.

„Souhlasil jsem, že s tebou popluji, Iásone, ale žádám, abych byl ze slibu vyvázán. Budu ho dál hledat. Jen Modron ví, co se tu dělo! Jestli ho najdu, pokusím se vás dohonit, abych svou část dohody splnil." Iásón věděl, že dokud nebude mít bratrancovo tělo, nemůže Borovos s pátráním přestat, a proto ochotně souhlasil. „Nepotřebuješ něco?" otázal se.

„Rychlejší nohy a lepší zrak," odvětil Borovos. Pozvedl oštěp, pak se otočil a odběhl stezkou zpět do lesa. Niiv zbavila labuť kouzla, kterým ji spoutala. Iásón pak nařídil zapálit pochodně a vytáhnout kotvu. Argó znovu vyplula, s Elkavarem na přídi a Rubobostem u kormidla. Další den večer jsme již projížděli pod tlejícími postavami proutěných obrů a vytahovali jsme plachtu, abychom se utkali s šedými vlnami moře před námi.

Krátce na to pohjolská Argó vplula do vod, které měly být Duši lodě povědomé a oživit staré vzpomínky na Iásonovu druhou výpravu z doby, kdy byli jeho synové ještě nemluvnata. Při této plavbě Argó z blízkosti sledovala útesy země Urthových předků (Iásón se neodvažoval vstoupit do země, kterou Řekové považovali za říši mrtvých), než se přes totéž moře dostala k ústí řeky zasvěcené Reinu, zlomyslné, nebezpečné, podmanivé Reinu, jež čekala v různém přestrojení v každém ohybu toku, pod každým skalním převisem a u každého přítoku, připravená lapit do pasti toho, kdo nebude opatrný. Široký tok a lesnaté břehy vystřídalys vysoké skály a zpěněné peřeje, které prověřily před i zád Argó a Rubobosta, jenž loď řídil mezi potměšilými, hrozivě se zjevujícími balvany, napjatého a unaveného, prakticky nepustily od kormidla. Na březích nás z doškem zakrytých svatyní sledovaly šedé, mohutné a hrozivé modly, ale podobně jako v Albě, i tento kraj byl opuštěný. Nic než mlha, přízraky a děsivý, zpěvavý hlas samotné Reinu nejevilo známky života.

Čím dál na východ jsme pluli, tím byla Urthova nálada temnější. Každá další vypálená vesnice a každé tiché přístaviště zhoršovaly jeho skleslost a zvětšovaly jeho hněv. Muž, jenž byl v první části plavby tak hlučným, veselým společníkem, teď vesloval nebo seděl mlčky, často ve válečném kiltu, svlečený do pasu, obličej a hrud' pomalované modrými spirálami, které říkaly, že jde na souboj. Občas, když byla vesla vytažena do lodě, jsem na dřevě zahlédl krev, jak je rukama tiskl víc, než bylo ke zdolávání proudu řeky třeba.

Všiml jsem si, že Ullanna ho rozvážným, pozorným zrakem sleduje a vyžaduje, aby ji doprovázel na břeh, když chodí na lov. Přestože většinou odcházel podmrčeně, vždy se vracel se smíchem, a dokonce se vychloubal svými loveckými úspěchy, v krátkých záchvatech vědomého přehánění, které jistě mělo svůj podíl na tom, že se během svého bojovnického mládí vypracoval do vysokého postavení, jež nyní zastával.

O Aylamundě si povídal s Ullannou, ale já jsem při každé příležitosti potají naslouchal. Myslím, že věděl, že poslouchám. Zcela jistě usoudil, že to nebudu chtít slyšet všechno znovu, protože se mnou mluvil o synech.

Už ani zmínka o ‚dvou malých démonech‘; ani zmínka o tom, že by jeho synové ‚trhali zemi na kusy‘. Za těmito slovními výpady se skrýval obdiv a jistota, že by jeho synové jako muži spravovali zemi čestně a

zároveň tvrdě, se smyslem pro krásu a pochopením pro nezbytnost. A co víc by mohl otec žádat, zeptal se mne, i když žádnou odpověď nepotřeboval.

Urtha v tu chvíli mohl mluvit o sobě: v srdci krása, kterou představovala jeho rodina a veškeré naděje do budoucnosti, v duši smutná nutnost pomstít smrt tolika snů a obzvlášť dvou lidí. Měla to být krátká, divoká štvance: na Cunomagla a ostatní jeho uthiiny, kteří i teď chtivě čekali na kořist z Brennovy výpravy.

Urtha také záviděl Iásonovi.

„Vrátil se z říše mrtvých s nadějí, že najde syna, který je ještě naživu. Šťastný muž. Já musím zemřít, než svého syna znovu spatřím.”

„Ale pak přijde nový život. V Zemi duchů. Urien na tebe bude čekat. A bude tam Aylamunda.”

„Ano. Ale možná na jiných ostrovech.” Byl příliš zasmušilý a keltské Země duchů byly příliš složité, než aby tento rozhovor mohl pokračovat s trochou víry.

Germaniové Erdzwulf a Gebrinagoth již řeku poznávali. Pátrali zrakem ve vodě před Argó a křičeli povely na Rubobosta a na veslaře. Věděli, kde jsou bezpečná kotviště a kde bude moudré vytáhnout štíty. Avšak Brennova výzva k účasti na jeho Velké výpravě do značné míry zbavila tuto vodní cestu nebezpečí, takže jsme kotvili u bahnitých břehů, lovili jsme ve vnitrozemí štěrkových břehů a kromě klů, zubů a drápů tvorů, kteří oživovali Michovaruův měděný kotel, nás neohrožovalo téměř nic.

Iásón s pomocí Erdzwulfa a Rubobosta nakreslil uhlem na ovčí kůži mapu naší cesty. Zavolal si mne k lavici, kde naši trasu vyznačoval.

„Vím, že chodíš po kruhové stezce. Také vím, že z ní často odbočuješ. Zašel jsi někdy k této řece?”

Řekl jsem mu, že ne. Upřel na mne dlouhý, přísný, nevěřící pohled a potom pokrčil rameny. „Přesto je možné, že nějaký úsek země poznáš. Můžeš nás opravit, když to budeme mít špatně. A teď...”

Pak se pustil do vyznačování naší cesty. Začal tím, že na západě nakreslil ostrov Albu a na východě oceán, kterému říkal Skryté moře. Skryté moře bylo kruhové. Kolchida, kde jsme ukradli zlaté rouno a kde do Iásonova života vstoupila Médeia, ležela v nejzazší části jeho pobřeží.

„Od Alby ke Skrytému moři... pěšky cesta na celý život: stovka hor, tisícovka lesů, bažiny, které by spolkly i měsíc. Tou zemí však protékají dvě řeky. Je to pravda, Ruboboste?”

„Ovšem,” odpověděl zamyšlené Dák, „ale o této Rein jsem pouze slyšel, nikdy jsem ji neviděl.”

Iásón nakreslil dvě řeky, Rein tekoucí na západ směrem k Albě a Daan tekoucí na východ ke Skrytému moři, obě však pramenily v bažinách a hvozdech uprostřed pevniny.

„A přibližují se na sedm dní chůze.” Zabodl do jednoduché mapy prst. „To je náš úkol. Přenést Argó přes tuto šíji bažin a lesů, mezi vodami zasvěcenými zlostině Reinu a voňavé Daanu, a jsme tam. Budeme Brennovi šlapat na paty! Už jednou jsme ji přenesli, když jsme uvízli v Libyjské poušti, vzpomínáš, Merline? Obrovská vlna,” vysvětlil ostatním. „Zasáhla nás, odnesla nás dva dny do vnitrozemí a složila nás vysoko, na suchou zem, vydané na milost slunci. Málem jsme zahynuli. Ale poušť vydala své mrtvé, na dost dlouho, aby navštívili naše sny a svými posměšky nás znovu probudili k životu. Našli jsme odvahu k tomu, abychom Argó odtáhli zpět k slané vodě a pokračovali v cestě domů.”

Pamatoval jsem si tu událost dobře, i když ta obrovská vlna, která nás odnesla do vnitrozemí, nás nesložila dva dny do vnitrozemí, ale spíš půl dne; a za mnou ve snu žádní pouštní nebožtíci nepřišli. „Argó byla tenkrát menší,” poznamenal jsem, „a ty jsi měl na palubě víc mužů. Měli jsme víc ramen, která mohla pomoci loď táhnout.”

„Ramena spočítáme později,” řekl podrážděně Iásón. „Teď k podrobnostem...”

A společně načrtli zákruty a peřeje, které si na obou cestách pamatovali. Díval jsem se a znejistěl jsem, protože Čas mění dokonce i kopce a já jsem si-uvědomil, že mnohé z toho, co jsem kdysi znal, je pryč, přestože to v mé paměti žilo dál.

„Hlavu vzhůru, Merline,” obrátil se na mne najednou s širokým úsměvem a přetřhl můj sen. „Vidíš v tom plánu nějakou chybu? Co myslíš, zapomněli jsme na něco? Vidiš, co s naší lodí zamýšlím.”

Veslovat po Reinu ině řece nejvýš, jak to půjde, a potom Argó sedm, možná i víc dní nést k místu, kde se vody patřící Daanu začínají prohlubovat a naše loď by po ní se svým ponorem mohla plout. Potom veslovat po proudu na jihovýchod, směrem ke Skrytému moři, dokud nedorazíme k lesu, kde Brennus

shromažďuje svou válečnou hordu a připravuje ji k tažení.

„Budeš potřebovat dřevěné podkladky," bylo jediné, na co jsem se vzmohl. „Abys mohl loď odtáhnout." „Podkladky..." Iásón se poškrábal na bradě. „To je pravda. Nejspíš si je budeme muset vyrobit ze stromů. Kulaté stromy by se hodily. Jsou v lesích mezi horním tokem našich dvou řek nějaké stromy, Ruboboste?"

„Slyšel jsem, že ano," odvětil Dák, „ale můžou to samozřejmě být jenom řeči."

A všichni se rozesmáli.

Iásón mapu smotal. Pokukoval přitom po mé zbědované tváři. „Netvař se tak ustaraně, Merline. Nebude to dlouho trvat a pustím tě zpátky na stezku. Ostatně, není to poprvé, co jsi z ní sešel."

Jako vždy s Iásonem, prozradil jsem na sebe příliš, vyjádřil jsem slovy myšlenku, které jsem se od Země duchů nemohl zbavit.

„Něco mi říká, že po stezce už dlouho chodit nebudu."

„Tak něco?" Iásón a Ruboboste si vyměnili pobavené pohledy. „Proti tomu se dá těžko něco namítat." Nejspíš měli vypito. Jiné zdůvodnění jejich lehkomyšlnosti mne v tu chvíli nenapadlo.

Ale později za mnou Iásón přišel do nákladového prostoru, kde jsem se skrčil, nejbliž ke vstupu do Duše lodi, kam jsem se bez pozvání odvážil. Měsíc byl v úplňku. Stál vysoko na obloze a Argó, kymácející se v proudu, stříbrně zářila. Cathabach si u kormidelního vesla tiše zpíval. Čekal na ráno, až zvedneme kotvu a budeme pokračovat v cestě.

„Jak se jí vede?" zeptal se Iásón, když si ke mně dřepł. Nabídl mi měch s vínem a sladký suchar. Odmítl jsem.

„Komu? Mielikki?"

„Čekal jsem, že s ní budou větší potíže."

„Loď jí nepatří," připomněl jsem mu. „A ví, že na palubě je něco jiného, něco, co se jí nelíbí."

„Asi já," zamumlal Iásón. Měl mrzutou náladu; ale jinou, než u něho byla obvyklá. Byl jsem zvědavý. Cítili jsme do tmy uvnitř trupu a cítili jsme mráz a léto, smíšené a nestálé, prosakující z jiného světa.

„Čekal bych, že můžeš chodit, kam se ti zlíbí," nadhodil provokativně.

„Hlídám si život a vyčkávám," připomněl jsem mu.

„Jistě. Udržuješ se mladý. Hlavně nedělat příliš mnoho laskavostí."

„Nedělat příliš mnoho laskavostí," přisvědčil jsem.

„Héra své laskavosti ke mně omezila," žvanil dál, „když jsme se vypravili pro zlaté rouno, pro Médeiu, když jsme uprchli a zabili toho ubožáka. Vzpomínáš? Když jsme putovali po světě. Omezila své laskavosti." Zachmuřil se ještě víc, jak mu vzpomínky způsobily bolest. „Jenže ona vždycky dala jasné najevo, co udělá, a nepodrazila nás. Tahle pohjolská čarodějnice..."

„Psst. Čarodějnice mají uši a mohou škodit. Mielikki byla prozatím dobrou průvodkyní a pomocnicí."

„Možná pro tebe," řekl ostře Iásón.

Byl určitě opilý, přestože naše zásoby vína byly velice skromné. Hloubal, a přitom byl znepokojený. A v očích měl zvláštní lesk.

Jeho zmínky o Hére byly přesné (ale jaké jiné by měly být, když to pro něho bylo jen dvacet let zpátky!). Héra, putující v Duši lodě, nám radila a řídila naši první cestu a Iásonovi nikdy nelhala. Pomohla nám proplout srážejícími se skalami, dovedla nás k harpyjemi mučenému slepci Fíneovi, zasela Médeie do uší slova lásky, aby jí pomohla zradit otce a svůj lid. Ale když Iásón s Médeiou rozčtvrtili Médeina bratra a naházeli kusy jeho těla přes zád', aby zdrželi pomstychtivého otce, který je pronásledoval, Héra plavidlo opustila. Pro bohyni, kterou Iásón přisvědčil, aby do lodi vstoupila, to byl příliš násilný skutek. Argó v tu chvíli měla ledové srdce, ocitla se bez strážce, ale byla to loď, která mnoho pamatovala, a starší vzpomínky a starší ochránci se do ní vrátili. Argó milovala svého kapitána bez ohledu na to, kdo jím byl, a bez ohledu na to, jaké skutky z útočiště v jejím nitru vykonal.

A žádný skutek nebyl tak hrozný jako mladíkovo zavraždění, rozřezání a zhanobení, když jeho sestra vymyslela plán, jak svého otce zdržet, neboť musel pohřbít každý kousek syna, který našel. A Iásón s Médeiou zatím smilnili a dováděli vstříc svobodě, po klikaticím se toku Daanu, řeky, po níž jsme brzy měli znovu vyplout.

Iásón odhodil zbytek vína do tmy. Jak vstal, Ruvio sebou v postroji zaškubal, zneklidněný, že má nablízku někoho se vztekrou náladou. Nad námi se na pozadí měsíce kolébaly mraky.

„To je úlitba tobě, drahá paní," řekl Iásón. „A tady máš další."

Rozepnul kalhoty a vymočil se na pažení.

Vkročil do prostor, kam jsem se ani já neodvažoval, pokud jsem nebyl pozván. Skrčil se tam, pod vzpěry a zauzlené provazy, a zabušil pěstmi do dvojitého trupu, ne však v hněvu, spíš jako by volal. Lemanku byl oslepen, protože tento práh překročil, když chtěl postavit novou a lepší loď. Opilý Iásón vstoupil do srdce Argó beztréstně, ale Argó zůstala zticha. Že by byla překročena nová hranice? Ve chvíli, kdy jsem loď začal potřebovat, jak by mě nikdy nenapadlo, Iásón dával najevo, že byl opuštěn? Jeho slova jako by to naznačovala.

„Tolik starých lodí je tady pohřbeno," zašeptal, když dřevo pohladil. „Tolik času skřípe a naříká v tomto starém a novém dřevě. Tolik světů upadlo v zapomnění, ale tady stále jsou! I když ty jsi je možná nezapomněl, Merline," dodal a zalétl ke mně pohledem. „Ale tady jsou pořád, i když jen jako stíny. Každá loď byla postavena s využitím dřeva a umu, měla své dobrodružství a cíl - a střežil ji duch z její doby. A ti tady všichni stále jsou, ti duchové, alespoň tomu věřím. Všichni tam žijí, pod touto břízou a dubem, a správná slova je mohou přivolat zpátky. Ta tvoje nová čarodějnice mě neděsí, Merline."

Moje nová čarodějnice? Myslel si, že za přítomnost Mielikki jsem odpovědný já? Neudělal jsem nic víc než to, že jsem se při porážení břízy zúčastnil lesního rituálu.

„Moje stará čarodějnice mi pomohla, když jsem ji potřeboval," zahořkle plácal páté přes deváté. „Héro! Pomůže mi znovu, když zavolám dost hlasitě. Tahle babizna s ledovým srdcem zatím neudělala nic.

Nedala mi žádné znamení, co mě čeká!" Díval se nahoru na nakloněnou galionovou figuru a Paní lesa mu pohled oplácela. Šedá a přísná v měsíčním světle, ústa jako řezná rána, vlasy rovné, splývavé, dívala se na kapitána Argó s téměř provokující lhostejností.

Uvažoval jsem, jestli mu mám říct, že podle mého názoru Héra a její přízračné předchůdkyně loď opustily, když ležela tak dlouho zamrzlá na dně jezera. Argó se zdála být mrtvá, když stoupala ledem. Ale jistý jsem si být nemohl. A bál jsem se, že by mne stálo příliš mnoho života, kdybych se tam vypravil a zjistil to.

„A požádal jsi ji o pomoc?"

„Dvakrát. Když jsme kotvili u Urthovy pevnosti."

Tak to dělal!

„O co jsi ji požádal?"

Zdálo se, že ho otázka překvapila. „Samozřejmě o to, abych mohl spatřit syna. Nebo aby mě nasměrovala k někomu, kdo by mi mohl pomoci ho najít. Cokoli! Naději! Co jiného? Sen, kterého bych se mohl chytit, na který bych se mohl upnout, když plujeme."

„Ale vždyť víš, kde je. Je s Brennem, ve vojsku, které se shromažďuje na březích Daanu a čeká, až propukne ta šílenost, kterou si Brennus vzal do hlavy."

Šlehl mne prázdným měchem od vína přes tvář. Pokárání. „Měl jsem dva syny, Merline. Myslíš, že jsem na Kina zapomněl? Na svého malého Kina? Jestli Thesokoros ještě žije, proč ne on? Ale máš pravdu." Neřekl jsem nic, v čem bych mohl mít pravdu, pouze jsem se na něho díval.

„Máš pravdu. Jednoho syna po druhém. Nejdřív bych měl myslet na Thesokora, protože toho mám alespoň na dosah." Nejistě se postavil. „Klidně si loď vezmi, Merline. Buď kapitánem místo mne. Máš uši sokola, oči sovy a jsi starší než hory, ale já vím, že jsi člověk, protože jsem viděl, jak se díváš na tu holku, zčásti s chťicem, zčásti se strachem. Jen lidé se nechávají zmást těmito dvěma pocity. Klidně si mě svoje malé důvěrnosti s tou Ledovou děvkou, s tou starou Paní po-krouceného lesa. Pro mě za mě, opíchej jí díry po sucích. Určitě zjistíš, že jich má víc než jednu. Ale to, že jsem se na ni vychal, mě mrzí." Vrávoravě se otočil na druhou stranu. „Promiň, že jsem tě pochcal!" vykřikl na figuru, čímž opět poplašil Ruvia a několik dřímajících Argonautů. „Vícekrát se to nestane!"

Svezl se vedle mě, pozorně si mě změřil očima a pak zavrtěl hlavou.

„Potřebuji se tě na něco zeptat. Musím to vědět," zašeptal. „Užírá mě, že to nevím."

Věděl jsem, co přijde. To byl pravý důvod jeho opilého běsnění. Příliš dlouho tu otázku odkládal. A teď potřeboval vědět, jak to bylo s Médeiou.

„Vysmívá se mi ve snech," postěžoval si. „Prchá přede mnou, v každé ruce jednu zkrvavenou hlavu. Ten obraz mě pronásleduje, Merline. Otočí se, rozesměje se, trofeje mi hodí a já je chytím. Studené, krvavé koule masa a kostí, ze kterých se na mne šklebí mladé obličej. Je to hrůzný sen—"

„Ale jenom sen. Můžeme jej přetrhnout."

Otočil se ke mně, se slzami v očích, zmučený úzkostí. Víno působilo. „Co se s ní stalo? Žíla dlouho?" Mohl jsem mu říct jen to, co jsem slyšel, i když to nebyly zprávy, které by ho mohly potěšit. „Dožila se vysokého věku. Když její otec zemřel, vrátila se do Kolchidy, kde už jí nic nehrozilo, a vybudovala si svatyni. Její hrob leží v údolí Vrány, na sever od Kolchidy. Přestože byl několikrát znesvěcen."

„To jsem byl já," zamumlal Iásón s krutým, hořkým úsměvem. „Vstával jsem z jezera. A jestli ne, měl jsem to být já."

Potom nahlédl do prázdného měchu. „Tak. To bychom měli. Teď to vím. A nepomáhá to. Možná bychom měli najít nějaké lepší víno... míň kyselé!"

Veslovali jsme dál. Jednotlivé dny od sebe odlišovala pouze měnící se barva lesa a zvedání a klesání skal, které se nad námi vždy tiše vztyčily, když se řeka zúžila. Jednou za soumraku jsme zahlédli plápolající ohně a Argó zpomalila. Iásón a Gebrinagoth pozorně sledovali ostrov uprostřed řeky, dlouhý jesep, zarostlý hustým lesem, podél břehu částečně obehnaný palisádou. Čekala nás tam řada mladíků.

Pozorovali nás, někteří ozbrojení.

Když na ně Gebrinagoth zavolal, aby se zeptal, jestli můžeme přistát, znenadání se objevily děti různého věku, zvědavě vykukující zpoza pláštíků a kalhot svých starších druhů.

„Ne!" přišla odpověď. Potom se vynořili starší muži. Jeden z nich na nás zavolal: „Jestli hledáte ostatní lodě, propluly tudy více než před měsícem."

„Napočítal jsem jich víc než čtyřicet," ozval se druhý hlas. „Bubnovaly jako o závod. Spěchaly."

Gebrinagoth znenadání pochopil, co je tento ostrov v řece zač.

„Je to Místo bez milosrdenství," prohlásil. „V rodinách, které vládnu na severním břehu řeky, je to tak, že když má otec pochybnosti o tom, zda novorozený syn je skutečně jeho, hodí jej do vody. Děti narozené z řádného manželství doplavou ke břehu, neboť je zachrání Reinag, Reinin hodný, laskavý manžel. Nemanželské děti voda odnese do moře a utopí. Slyšel jsem, že několik najde sílu doplavat proti proudu k tomuto útočišti. Reinu jim nedovoluje ostrov opustit, ale nechává je naživu. Toto jsou ti, kteří přežili."

Nedlouho poté jsme oněch čtyřicet lodí našli. Většina byla vytažena na břeh, uvázána a zakryta: několik jich bylo proraženo a ležely potopené v mělké vodě. Jedna byla spálená. Její ohořelý trup byl stranou ostatních, v mělkém příkopu. Uvnitř ležely zčernalé mršiny několika zvířat.

Válečné tlupy, které lodě vytáhly na břeh, pokračovaly v cestě za Brennem na kárách, na válečných vozech a koňmo přes kopce na jihu, po široké cestě lesem. Cesta jim určitě trvala týdny, je však nenapadlo svá plavidla přetáhnout, jak to teď Iásón organizoval s Argó.

Argonauti, kteří se v těchto věcech vyznali, se zaradovali, neboť podkladky pod loď bylo možno nařezat z plavidel vytažených na břeh, což znamenalo úsporu času a námahy v lesích. Sundali to, čím byly zakryty, skáceli silné stěžeň, opracovali je, aby byly rovné v celé šířce a měly přiměřenou délku, tak aby je tři nebo čtyři muži mohli přenášet dopředu, jak budou stavět podkladkovou trať.

Budeme se muset den držet lesní cesty ve stopách válečných tlup, ale potom zabočíme znovu na jih, zdoláme několik kopců a překonáme nebezpečné bažiny. Kdybychom byli sami, dvacet mužů a žen, potřebovali bychom měsíc, abychom loď, naše zásoby a sebe přepravili po souši.

Měli jsme však Ruvia, dáckého koně, který měl dokázat, jak je neúnavný.

Niiv a Rubobostes se vrátili na Ruviovi z výpravy proti proudu řeky, která měla zjistit, zda je pro Argó splavná. Dák vypadal rozpačitě.

„Já nevidím nic jiného než mělčiny se skalnatým dnem a přejeje. Nepřekvapuje mne, že ty lodě tady vytáhli na břeh. Ale ona je jiného názoru."

Niiv byla rozrušená. „Voda má jazyky všude, prohlásila před Iásonem. „Rozbíhají se jako vějíř. Některé

jsou hluboké. Cítím je. Vytékají z kopců a z lesů. Stačí, když je najdeme. A já věřím, že je najdeme - s malou pomocí," dodala významně.

V první chvíli jsem si myslel, že to říká mně, ale dala jasně najevo, že má na mysli samu Argó a především její ochránkyni.

„Stará Paní lesa umí rozbít led a rozrazit zátarasy z klád. Mohla by Argó na mělčinách nadzvednout. Můžeme se po vodě dostat mnohem dál. A táhnout tak míň," dodala.

Erdzwulf potvrdil, že se v tomto místě do Rein vlévá několik řek a že, pokud by byly splavné, bychom se po nich skutečně mohli dostat k okraji Vlčího močálu a pouze jeden horský průsmyk od horního toku Daanu.

„Jenže nejsou. Myslím splavné."

„Zatím ne," nadhodila Niiv s leskem v očích. „Nechtě mne promluvit si s Mielikki. Půjdeš se mnou, Merline? Prosím? Zdá se, že si tě oblíbila."

Svolil jsem, i když jsem měl po Iásonově hrubém odmítnutí lodi před několika nocemi obavy. Mielikki se za opilecké rouhání starého Achaje nijak nepomstila, ale pamatoval jsem si její nenadálou divokost při našem odjezdu z Pohjoly, stejně jako jsem si pamatoval laskavost, s jakou ukázala Urthovi jeho přeživší děti a mne varovala před stínovou bytostí sledující mne z Duše lodě.

Sám na palubě, uvelebil jsem se v Ruviově postroji, zatímco Niiv bohyni krásně zazpívala. Jak v rytmu písně pohupovala rameny a hlavou, její vlasy ve světle pochodně vypadaly jako tekuté. Mielikki ji sledovala, aniž její ledová tvář ve dřevě jakkoli změkla. Ale Niiv po chvíli ztichla. Přetáhla si plášť přes ramena, kapuci přes hlavu, vstala a otočila se ke mně. Když ke mně vykročila, viděl jsem v její tváři víc kostí než masa.

„Zhasni tu pochodň," vybídla mne. „Řekni jim, ať všichni nastoupí. Veslujte podle mých pokynů."

Hlas patřil Niiv, ale když ke mně dolétl její dech, cítil jsem páchnoucí bažinu.

Argonauti byli probuzeni ze spánku, do něhož po hostině upadli. S bručením a nářky odtahali na palubu podkladky, které budeme potřebovat, a pak usedli k veslům. Ale Niiv jim přikázala, aby si zavázali oči.

„Veslovat poslepu a v noci? Ve vodě plné skal? To je šílenství," postěžoval si Manandoun, ale Iásón ho umlčel.

„Pro tebe to platí také, Iásone," nařídila mu. Chopila se kormidelního vesla a stála tam, zapřená o jeho rukojeť. Tvář jí zářila jinovatkou a měsíčním svitem. Iásón poslechl. Možná jej k pokoře dohnalo poznání, že Argó nám na naší cestě pomůže navzdory jeho hrubým slovům.

Zavázal si oči kusem látky a sedl si na moje místo u vesla. Já jsem šel dopředu. „Nedívej se příliš upřeně, Merline," křikla na mne Niiv. „Ale trochu se podívat můžeš."

Věděla, že pochopím, co se děje, ale poněkud se předváděla. Na tom však nebylo nic špatného.

Nechám ji použít vlastní čáry.

Poručila uvolnit úvazy a zabrat vesly. Argó sebou na řece šklubla a pak jako by začala klouzat. Listy vesel lechtaly vodu téměř v tichu.

Břehy se k nám natlačily a řeka pod přídíl byla bystrá a zpěněná, ale Argó dál plula vpřed, do kopců, a na každém soutoku zabočila doleva. Občas se zachvěla, občas sebou šklubla, když jsme se oťřeli o štěrkové dno. Větve olší a vrb drásaly palubu. Muži však veslovali pravidelně, řízení rytmem Niiviny tajemné písně, již říkala píseň severu. Houpala se na držadle, jako by kormidelní veslo bylo lehké jako peříčko.

„Neohlížej se!" poručila mi, když jsem se na ni podíval. Poslechl jsem ji, ale ještě předtím jsem si stačil všimnout vzdálené sluneční záře za nijako bychom se pohybovali nějakou podzemní chodbou. Měsíc nad námi měl rohy a jasně svítil. Jupiter stejnoměrně zářil, obskakován čtyřmi maličkými zlatými ptáčky. Řeka se dál zužovala. Tudy by už neproplul ani korabl. Ale Argó klouzala jako labuť nocí, nekonečnou nocí, poháněna písní a vedena kouzlem.

Nechal jsem ji, ať ukáže, co umí.

„To je nějaký dlouhý úsek," ozval se po několika hodinách Elkavar. „Přišel už den? Nemohli bychom si odpočinout? Nemohli bychom se něčeho napít?"

„Žádný odpočinek," odvětila Niiv. Znovu jsem se ohlédl. Nad dívkou se hrozivě tyčila Mielikki, děsivá silueta na pozadí rubínového slunce.

„Tak alespoň jinou píseň," naléhal Hiberňan, ale Niiv sykla: „Zmlkni. Jiná píseň je jiné kouzlo!"

Znovu navázala na píseň severu. Argó se tlačila dál, potoky a koryty, do nichž se nemohla se svým ponorem vejít.

Lesy, které se mačkaly kolem nás, se pohybovali tvorové, hlavy zvědavě vztyčené na pozadí hvězd, v očích lesk, jak se na nás dolů dívali. Kdyby Argonauti neměli zavázané oči, myslím, že by podlehli panice. Zahlédl jsem vlčí tlamu a jelení čenich. Sovy se zářivýma očima mrkaly, když pod nimi křehké plavidlo projíždělo, a v jednom strašlivém okamžiku obloha ztmavla, jak z hnízda vyletěla vrána a spustila se skoro až k nám, načež usoudila, že jsme příliš nezvyklí na to, aby nás sežrala.

„Dál už se nedostaneme," oznámila najednou Niiv. „Vesla do lodě!"

Rozkaz byl splněn, ale vyčerpaná posádka zůstala na svých místech, stále se zavázanýma očima, jak nařídila Niiv. Pak jim poručila vystoupit. Plavci se vypotáceli z lodě a vyšplhali po strmém břehu vzhůru. Rubobostes potmě zapřáhl svého koně za stěžen a my ostatní jsme začali tlačit. Zvíře zabralo, vytáhlo Argó z vody a odsmyčilo ji křovím sto kroků daleko, kde sklouzla maličko na bok a zůstala stát.

Tady jsme si i my dopřáli oddech a spali jsme až do svítání. Když jsem se probudil, našel jsem Niiv schoulenou ke mně. Zatímco my ostatní jsme vstali, protáhli se a ulevili si po té dlouhé a pracné noci, Niiv spala dál. Mielikki ji opustila a krása sejí vrátila.

Iásón mne k sobě zavolal. Došel jsem k uzoučkému, kapradím lemovanému potoku, který stékal po horském úbočí mezi skalami, zakrslými duby a pokroucenými hlohy. „To jsi udělal ty?" zeptal se mne.

„To ty jsi nás vyvezl po tomhle neuvěřitelném potoku?"

„Já jsem to nebyl. Já jsem se jenom díval dopředu a odháněl jsem dravce." Pravda, bolelo mne v zádech a pálily mne oči. Využíval jsem své schopnosti, aniž bych o tom věděl, a dokázal jsem si připustit jen to, že Mielikki musela během jízdy po řece držet svou vyzáblou ruku na mém srdci. Představa, že tím, kdo na mě působil, byla Niiv, byla příliš znepokojivá.

„Vypadáš ustaraně," řekl Iásón.

„V tvoji přítomnosti jsem ustaraný vždycky," odpověděl jsem. „Močíš na bohyně a chodíš si po světě, sedm set let mrtvý, jako by se nic nestalo. S takovým člověkem to není žádný med."

„Sedm set let?" Tiše se zasmál. „Raději ani nechci vědět, co se dělo, když jsem spal. A přesně tak mi to připadá, Merline. Spal jsem. Teď jsem vzhůru, ale co se změnilo? Stromy vypadají stejně, hvězdy vypadají stejně, ty vypadáš stejně. Ženy vypadají a voní stejně. Moře voní stejně. Plavím se s jedním mladým mužem, který se chce pomstít, a spoustou dalších, kteří hledají věci, jež jsou jim připraveni dát pouze bohové. Co se změnilo? Na palubě je muž, který zpívá tak, že se to víc než slavíkovi podobá umírající kočce, a hraje při tom na nástroj, který zní spíš tak, jako by Hel rodila, než jako konejšivé struny Orfeovy harfy. Ale co se změnilo? Až uvidím syna, poznám ho podle očí a on stejně tak pozná mne; bude se mnou chtít bojovat; bude vztekly; žil beze mne stejně dlouho, jako jsem já žil bez něho; bude trvat, než se obejmeme, jak to bývá, když byla otci a synovi láska odepřena. Co se změnilo?" Díval se na mne a čekal na odpověď.

„Nevím," řekl jsem konečně. „Ale něco ano."

Lod', napadlo mne. Něco v lodi. Něco nevládného...

Iásón pokrčil rameny. „Noví bohové, nové filozofie, nové kovy, nová království. To je to tvoje něco? Trvalo by mi zbytek života, než bych tyto změny pochopil. Jediné, po čem toužím, je vyplnit mezeru v životech mých synů. Udělám cokoli. Sednu si k ohni, budu dělat, co mi řeknou, nechám je, aby se mi posmívali, vztekali se na mě, nadávali mi do sedmi různých příšer. Hlavně abych zaplnil tu dvacetiletou propast. To ticho mě děsí, Merline. Chápeš to? Kam odešli? Kde lovili? Koho milovali? Jakými žerty se bavili? Co se naučili? To je všechno, co mne zajímá. To je jediná změna v mém životě, u níž chci, aby na mně byla vidět. Chápeš to?"

„Víc, než dovedu pochopit to, jak může loď stavěnou pro čtyřicet mužů vyvézt dvacet proti proudu potoka, který by byl i pro labuť moc úzký."

„Stejně jsi to udělal ty. Přiznej to, Merline."

„Já ne. Lod'."

„Lod' ne. Lod' ne! Lod' už nepotřebuju. Měl jsi pravdu, když jsi řekl, že zemřela, když jsem se vrátil z říše mrtvých. Nechci pomoc od ní, pouze od tebe. Ale ty šiji můžeš obstarat všude, kde můžeš. Pak mávl

rukou v pohrdavém, vzteklém, nevděčném gestu a vyrazil zpátky ke svým Argonautům, kteří se choulili u ohně, zívali, mumlali a snažili se pochopit své sny.

Později přiválal Rubobostes zpátky k Argó, tvář brunátnou vzrušením.

„Do kopce je to daleko, ale pak už to pojede až dolů do bažin. V dálce jsem viděl pasoucí se koně a jeleny. Jízda a jídlo. Sen každého Dáka! Ale krajina vypadá zarostle a nebezpečně a na obzoru jsou husté lesy. Kde je Ullanna? Mohla by lovit poslepu, a stejně by nám přinesla večeři.”

Niiv spala dál. Žádné třesení ani volání ji nedokázalo probudit, tak jsem ji pečlivě zabalil do jejího pláště a odnesl ji do břicha Argó. Byla v hlubokém spánku, v místě, kde jsem byl i já, ale jelikož byla o tolik mladší než já a nezkušená v nakládání s čarovnou mocí, bude jí trvat déle, než z té říše dojde zpátky. Ale až se vrátí, bude silnější.

Když jsme začali vykládat obsah trupu Argó, Elkavar naši situaci zhodnotil praktickým pohledem.

„Takovou loď nemáme šanci přes ten kopec přenést,” prohlásil. „Když je nás tak málo. S padesáti, šedesáti by to možná šlo. Ale s takovou hrstkou ne.”

„Už jsem tuto loď přenášel,” zavrčel na něho podrážděně Iásón. „Přenesu ji znovu.”

„S takovými uzly, jakými ji zapřahuješ, to nepůjde,” ozval se tiše Rubobostes. „Přetrhnou se, nebojí strhnou kýl od žeber. Sto kroků se dalo. Ale taková dálka ne.”

Všichni jsme se na něho podívali. Vypadalo to, že ho náhlá pozornost překvapila. „S tukem, podkladky, provazy a kladkami by to trvalo věčnost, pokud bys neměl stovku mužů. To, co potřebuješ, je Ruvio, starý vyvraceč pařezů, a gordické uzly.”

Nechápavé tváře na něho civěly a čekaly, co bude dál. Pak Iásón zvedl ruce: No a? Co to je?

„Gordický uzel je velice důmyslný. Provazu taženému pletencem uzlu samotný uzel pomáhá! Vypadá to, jako by táhl sám. Obrovsky snižuje námahu. Ví se o něm od počátku věků, ale s jeho složitostí si umějí poradit jen někteří lidé. Jeden makedonský vojevůdce se jej snažil rozvázat a nepodařilo se mu to—”

„Alessandros,” zašeptal Tairón.

„Iskander,” zamumlala Ullanna. „Už si vzpomínám.”

„To je tentýž. O generaci dříve, když vedl svou armádu na východ. Příkázali mu, aby uzel buď rozvázal, nebo se veřejně poklonil v jeho svatyni. Chtěl se předvést, a tak s ním několik dní zápasil. Ale uzel nad ním zvítězil a on jej v návalu vzteku roztřel mečem. Chtěl dokázat, že je lepší. Uzel se rozdělil, uříznuté konce odpadly a zůstaly dva menší, stejné uzly. Velice důmyslný vynález.”

„Který je nám stejně k ničemu, podle toho, jak to poslouchám,” řekl Iásón, stále podrážděný. „Protože žádný nemáme.”

„Měl jsem to říct hned: já ho umím uvázat.”

„No dobře, dobře...” zamumlal Iásón a zahrnul Dáka širokým, souhlasným úsměvem.

„Říkal jsem ti, že budu užitečný.”

Iásón a Erdzwulf přivázali ke kýlu z každé strany několik délek stěžně, aby rozšířili základnu loď a usnadnili její pohyb. Potom unavený, ale obětavý dácký kůň zabral a Argó, osmi z nás podpírána po stranách a osmi tlačena, přičemž čtyři Argonauté běhali s podkladky od zádě na před, se kousek po kousku vydala do kopce. Byla to dřina, ale zanedlouho jsme získali rutinu. Ruvio frkal, kouřilo se z něho, ale brzy se dostal do tempa a prvního ze dvou vrcholků dosáhl dříve, než vrtěním hlavou a ržáním řekl svému pánovi, že si potřebuje odpočinout.

Rubobostes kolem svého oře pobíhal a hladil ho, dokonce se s ním rozdělil o vodu. Zaslechl jsem, jak bručí: „Doufám, že nám nedojde maso. Určitě by nejdřív zabili a sežrali mě, než by je napadlo dát na rožeň tebe!”

Když se Niiv konečně začala probouzet z mrtvolného spánku, byli jsme již nahoře a hleděli do mlhou obestřených dálek. První splavný úsek Daanu byl vzdálen pouze dva dny, za jezerem a bažinami v zemi, o níž byl Erdzwulf přesvědčený, že je kmenovým územím Sequanů, v zemi, která se před námi táhla, dokud ji nepohltil večer.

ČTVRTÁ ČÁST Jestřáb na výzvědách

Jestřáb na výzvědách

Led na velké řece Daan začal praskat. Nad tábory a ohrazenými leženími rozprostřenými po jeho březích a v okolním lese kroužila hejna jeřábů a vran. Zimní stromy a zmrzlou zemi zanedlouho ovládne jaro. Vzduch již ožíval a shromážděné hordy začínaly vylézat ze svých zimovišť. Ohně hořely jasněji a na vysokých totemech, které označovaly jednotlivé armády, přibýly klanové barvy.

Byli tu králové Biturigů a Avernů, senonští a ambarští vojevůdci, náčelníci a šampióni Cernutů a Trocmů, velké i malé klany, občas k sobě chovající zavilé nepřátelství. Veškeré projevy nepřátelství a nezdvořilosti však byly zakázány pod hrozbou trestu smrti, byť zpočátku vojevůdce Brennus do jisté míry toleroval, aby vzájemná nepřátelství řešili vybraní bojovníci. Po souboji však nebylo možno vznášet nárok na otroky nebo území, poražení se pouze museli zavázat, že zaplatí z kořisti získané během tažení. Zásobovací skupiny se znovu vypravily do povětšinou opuštěné země kolem tohoto úseku Daanu pátrat po zaběhlém dobytku, ovcích a koních nebo po zapomenutých polích, na nichž vyklíčily ozimy. Obilí se nabere cestou, ve druhé polovině roku z polí, případně dříve z vesnických sýpek.

S koncem zimy přitáhly ze severu a z východu bojové družiny s vlastními zásobami, poslední kmeny, které se k Velké výpravě chtěly připojit. Každou tvořil dlouhý konvoj jezdců, válečných vozů, pěších mužů, žen a dětí, nákladních vozů, kár a toho, co zůstalo z jejich oslů, koz, hus a solených vepřových kýt. Tito nově přichozí byli začleněni do některé z armád pod velením jednoho z Brennových dvou velitelů, Achichora či Bolgia, a odkázáni, aby si našli tábořiště a píci v lese. Tito vůdci byli poučeni, kde bude v nadcházejícím pochodu na jih jejich místo. Prozatím byl směr pochodu jedinou dostupnou informací. Trojice vojevůdců projížděla hemžícími se leženími, Achichorus v plášti z šedé vlčí kůže a přilbou s klenotem v podobě sokola; rudovousý Bolgios s jadeitovými očima v kožené zbroji pobité železnými cvočky; Brennus s přimhouřenými očima, úzkou tváří a velkým knírem v přilbě zhotovené z kancích klů a v krátkém zeleném plášti, na němž měl vyšitou krvavou tlamu tohoto rodového zvířete. Povzbuzovali, slibovali, blahopřáli a ujišťovali (cíl zatím nikdo kromě těchto tří velitelů neznal). Dohlíželi na organizaci konvoju s výstrojí, uspořádání zvířat, uspořádání jezdců. Urovnávali drobné rozmišky znesvářených družin, spravedlivě soudili v přítomnosti druidů, vyžadovali život, když došlo k porušení jejich pravidel, a neustále si všímali počtů, zásob, předností a slabin, které tato divoká a neochotně se podřizující horda hledačů slávy měla.

Zbývalo, aby se vrátili vyslanci, kteří se vydali na západ, ti, kteří odešli verbovat do lesnaté Galie, mezi Remie, do mlžné Alby a hornatého Celidonu. Každý den hlídka vyhlížela, zda se jejich temné siluety objeví na kopcích na západě, ale oni nikde, přestože se jejich lhůta chýlila ke konci.

Zatímco se čekalo, až počet bojovníků a šampiónů dosáhne konečné cifry, jež byla Brennovi sdělena v nádherném snu, pořádaly se v každou denní a noční hodinu hry, v nichž se utkával kmen s kmenem, šampióni zápasili mezi sebou, mladí proti starým. Čekání zpestřovaly závody vozů, závody v běhu, soutěže v hodu oštěpem a předvádění paměti. Přišel čas, aby si vytvarovali a vyztužili vlasy vápennou vodou, vousy na bradě si nechali ostříhat na strniště, těla si pomazali hlinkami v klanových barvách, naleštili bronz, nabrousili meče, pomalovali votivní štíty a hodili je do vody, zasvěcené Daanu, Teutatesovi a Nemetoně, ochranným bohům. Plátno utkané během zimy se stříhalo a dostávalo tvar, sešívaly se kůže, zimní mrtví byli pečlivě, se smutkem pohřbíváni v mohylách navršených na severních březích Daanu, pod ochranou hájů.

Psi pobíhali a hledali si potravu. Koně byli cvičeni, připravováni a opatřováni postroji, dostávali jména a někteří byli obětováni. Jejich kýty byly vhozeny do rozvodněné řeky, zbytek rozdělen mezi jezdeckou elitu.

Všude bylo cítit neklid, nervozitu, potlačovanou energii, která se již velice brzy rozlije po zemi jako voda zadržovaná zmrzlou ledovou hradbou. Brennus cítil, jak je naléhavé vydat se na pochod raději dříve, než později.

Jenže měsíc dorostl a ubyl.

Vzdálený rámus rohů a trubek z kopců na západě prozradil, že Galové, Albaniové z Ostrova duchů a liti Celidoniové s divokými pohyby, které byly někde mezi během a tancem, konečně dorazili. Byl večer. Oranžové světlo se lesklo na něčem, co vypadalo jako tisíc zvednutých oštěpů a štítů, a pak přibyl další

tisíc, když se kmeny přelily přes vrcholky kopců a začaly scházet k řece, s divokým pokřikem, ženouce své malé koně, pronásledováni smečkou štěkajících psů a vřeštících dětí.

Zatímco nově příchozí byli vítáni, kmeni, počítáni a rozdělováni mezi jednotlivé armády, stranou této vřavy tiše vjela do bran Brennova tábora nevelká skupina zvědů z jihu, dohromady šest mužů, dobře oblečených proti chladu, dobře zásobených a dobře vyzbrojených, padajících vyčerpáním. Bolgios je vyšel přivítat s měchem vína v ruce.

„Už jsme vás považovali za mrtvé.“

„Mrtví nás vrátili,“ odvětil tmavooký muž, který je vedl. „Byli jsme v pekle, o tom nemůže být pochyb, ale zdá se, že nás tam nechtějí. Cesta, kterou navrhuje, však je schůdná. Na koncích většiny údolí jsou strážní stanoviště, jichž nebude těžké se zmocnit. Pouze s průsmykem v Thesálii budou potíže.“

„Později nám všechno řekneš. Teď se potřebuješ hlavně vyspat. Vítej zpátky, Orgetorixi. Odvedl jsi dobrou práci.“

O den později Brennus zapálil pět velkých ohňů v rozlehlém královském ležení, které si postavil uprostřed shromážděných vojsk, a poslal pro krále, vojevůdce a šampióny všech kmenů, aby se přišli zúčastnit hostiny, na níž se dozvědí podrobnosti o nadcházející výpravě. Přišli obřadně oblečení, v přilbách s vysokými klenoty, v pestrobarevných pláštích, blyštící se bronzem a zlatem na šijích a na rukou, přijeli na nejlepších koních, lesknoucích se za ochrannými maskami. Vzduch byl prostoupen vůní pečeného masa a horkého, medem přislazeného vína. Čtyři sta mužů hodovalo celý den. Nedalo se říct, že by někdo měl výsadu nejlepšího masa, to spíš všichni, kteří k hostině přišli, dostali porci ze všech částí. Souboje a urážky byly omezeny na slovní, přesto prolétlo vzduchem několik džbánů a podnosů. Kolem hostiny však stála stráž z mužů s vrhacími oštěpy, kteří dostali za úkol skolit každého, bez ohledu na postavení, kdo by tasil meč.

Po pravdě řečeno, zvědavost byla jen jednou z věcí, které těmto bojovníkům velely chovat se nejlépe, jak dovedli.

Krátce po poledni se na nebi objevil pár jestřábů. Vznášeli se nad ohni v ležení, jako by pozorovali dění dole. Když později opilý Averňan Tungorix prakem střelil samce do křídla a vyvrátil mu peří, Brennus ho z ležení vykázal. Bral ptáky jako znamení bystrého zraku a štěstí. To štěstí teď bylo zraněno.

„Poslala je Nemetona. Takoví jestřábi dovedou zahlédnout nebezpečí i kořist, jako by znali nějaké kouzlo. Stejným způsobem si my povšimneme nebezpečí před sebou a zpozorujeme svou kořist, jako bychom měli oči jestřábů. Každý pták je dobré znamení.“

O něco později jeden z jestřábů slétl dolů, aby se podíval zblízka. Najednou však v poplašeném třepetání roztažených křídel spadl z nebe havran a zahnal jestřába zpátky na oblohu, načež přistál na stole, u něhož v zamyšleném tichu seděl Bolgios se svými veliteli. Zvedl křídla a vrhl tak stín na unavenou tvář Orgetorixe, jenž seděl u téhož stolu. Potom popadl kost z dřevěného podnosu, z něhož jedl sám Bolgios, a vznesl se do vzduchu, ale místo aby odlétl zpět do svého hnízdiště, znovu zaútočil na jestřáby, kteří se střemhlav vrhli dolů, udělali prudký obrat a přehli ze scény. Později se ale vrátili a ve svém pozorování shora pokračovali.

Bolgios ztratil náladu, odmítl se však uchýlit pro radu k moudrému muži, aby si znamení nechal správně vyložit.

V tom okamžiku se Brennus rozhodl vyhlásit konec hostiny a konečně oznámit cíl výpravy, které zasvětil dva roky života a kvůli níž vyslal jezdce do všech koutů známého světa.

Připnul si k ramenům červený plášť z hrubé vlny, vystoupil po rampě na hlídkovou plošinu uvnitř palisády a rozhlédl se po shromážděných davech. Usmál se, když uviděl změtí kostí, chleba a rozlitého vína, která pokrývala dlouhé stoly. Nálada byla dobrá. Přinesl si s sebou malý oválný štít, který si položil k nohám. Nebylo na něm nic než ohlazené dřevo a malý bronzový cvoček. Dával tím najevo, že nemá žádné postavení. A s touto pokorou oslovil shromážděné krále, náčelníky a šampióny.

„Jsem Brennus! Mám klan, rodinu a zem. Ale v tuto chvíli nemám žádný klan, rodinu a zem. Vy jste můj klan. Vy jste moje rodina. A má země je sen, který mi byl seslán ze Země duchů - shromáždit a vést obrovskou armádu složenou z nejlepších, nejobávanějších, nejobávanějších z nás!

Bez vás nejsem nic. Až bude sen naplněn, nebudu nic víc než muž, který měl kdysi sen. Ale do té doby jsem Brennus. A vy jste uposlechli mou výzvu do zbraně. Teď potřebujete vědět, proč jsem vás povolal.

Je mezi přítomnými někdo, kdo neví, jak byli naši předkové okradeni krutými pleniteli, vrahy a žoldáky, lidmi, kteří přibyli do naší země jako cizáci? Ozbrojenci, kteří nepřišli s mírem ani za obchodem, ale jen s úmyslem ničit, vykrádat, znesvěcovat a plnit naše posvátné háje a vysoké, hrdé hroby našich praotců. Jestli zde někdo takový je, pak se narodil bez minulosti. Ale já jsem si jist, že tady nikdo takový není. Tito cizinci odvezli naše válečné vozy, naše štíty, naše hlavy i naše srdce. A odvezli všechno, co bylo zhotoveno ze zlata a stříbra a bylo posvátné. Všechno, co bylo zhotoveno z bronzů a obsidiánu, všechno, co pro nás bylo svaté, neboť v tom byla obsažena ta nejbohatší část života našich klanů - naši předkové! Tyto vzácné předměty byly nádobami, z nichž mezi nás mohli přicházet mrtví. Byly nám ukradeny. Aby byly obětovány slepým jeskyním v horách na jihu, kde mnohohlavné hlasy a vínem otupělí bohové a bohyně vyprávějí lži o budoucnosti. Těmto místům, která čpí hanebností, se říká věštírny. Jsou plné pokladů. A ty poklady jsou naším ukradeným dědictvím.

Je mezi přítomnými někdo, kdo neslyšel nářek našich předků, jejichž život v dobrodružství, hostinách a soubojích byl takto zmařen? Jejich světská památka není tam, kde má být, nýbrž je zavřena v těch chrámech lži jako smutná kořist mužů, kteří jsou pro nás cizáky. Jsem si jist, že každý z přítomných mužů ty nářky slyšel. Když se na vás podívám, vidím ve vašich očích slzy. Všichni jsme trpěli." Chvilí mlčel a pak pokračoval, nejdřív tiše.

„Jako chlapec jsem se díval, jak otec bojuje v souboji muže proti muži o čest. Pětkrát v pěti letech. Je mezi vámi někdo, kdo v životě neudělal totéž? Určitě není. Dohromady pětkrát otec bojoval. V každém souboji použil válečný vůz a naše rychlé, krátké vrhací oštěpy; pak bojoval ve vodě se sekerou a štítem a nakonec hbitostí, obratností a vervou. Čtyřikrát byl v těchto soubojích vítězem a v pátém přišel o hlavu. Čestně ji ztratil a protivník si ji čestně vzal. Tou dobou jsem již byl starší. O dva roky později jsem na tohoto zabijáka zaútočil a vzal jsem si hlavu zpátky. Udělal jsem to rychle, správně a rázně. Čestně! Jestli si někdo z vás vzal zpátky hlavu svého otce, bratra, strýce nebo nevlastního bratra, s nímž vyrůstal, ať udeří do stolu. Udeřte, teď!" vykřikl.

„Při samém bohu hromu, to je děsivý zvuk. Dokonce i Teutates, bůh blesku, zvyklý tepat železo, by se při tom zvuku zachvěl. Ano, jak jste dali tím hřmotem najevo, udělali jsme to všichni. Všichni jsme viděli, jak byl někdo milovaný zabit

- rychle, správně a rázně. Čestně! A všichni jsme se pomstili
- rychle, správně a rázně. Čestně!"

Vzhlédl k obloze a ukázal: „Jsme jako ti dva jestřábi, kteří se nad námi vznášejí. Vidíte je? Možná je poslala les milující Nemetona, možná bojechtivá Badb, královna krvavé řeže, ale co na tom záleží? Nejsou to obyčejní jestřábi. Pozorují nás, poslouchají nás a my jsme stejní, připraveni pozorovat, poslouchat a potom udeřit - nenadále, rychle, rázně!

Viděli jste havrana, který klovl do kostí na Bolgievě podnose. To nebylo znamení smrti. Zvedni hlavu, Bolgie, dobrý příteli! Ten havran byl poučení. Zaútočil beze cti; je to mrchožrout, ale když najde dobré maso, ukradne je; ti cizáci, kteří přitáhli do našich zemí, byli hledači mršin. Našli něco cenného a využili našich vzájemných rozmišek a únavy z války. Ukradli naše předky.

Po celodenním boji jsme všichni slabí. Naše prolitá krev barví řeku do ruda. Vlci by se přežrali k prasknutí z masa, které si navzájem odřezáváme z údů. Ale ráno jsme znovu silní, naše síla se vrací a boj pokračuje.

Cizáci udeřili, když jsme byli slabí. Ukradli naše vzpomínky, ukradli naše životy. Dnes jsme silní. Dnes si vezmeme zpět své zlato a stříbro, své masky, své válečné vozy, všechno, co je nám drahé, všechno, o co jsme byli oloupeni, všechno, co tito cizáci nahromadili.

Bude to dlouhý pochod a obtížná cesta. Ale čím budeme dál, tím bude tepleji a barevněji. Proč? Protože jdeme do Řecka! Jdeme vyplnit řeckou zemi! Vezmeme si zpátky všechno, co je naše, ze země Ilyřanů a z Makedonie, kde uchovával svou kořist Aleksandros. Ale v Řecku najdeme slávu našich předků! Na místě zvaném Delfy, kde had střeží jeskyni, v níž je většina naší minulosti uložena. Tomu hadovi usekneme hlavu, vyřízneme srdce takzvaným kněžím, kteří vybírají dary, a potom otevřeme samu zemi. A vezmeme si zpátky životy svých otců!"

Tato poslední slova, která téměř křičel, vyburcovala hosty v táboře k hlasité odezvě. Zatímco jásali a bubnovali pěstmi a meči do stolů, Brennus znovu vzhlédl k jestřábům, nehybně se vznášejícím v povětří.

Na okamžik tak krátký, že si toho od hodovního stolu všiml pouze Orgetorix, se v jeho očích mihla nejistota.

Když pak Brennus z rampy sestoupil, Orgetorix k němu přistoupil a podal mu jeho přilbu z kancích klů. Brennus se po něm podíval obezřetně, ale přátelsky.

„Byla to dobrá řeč. Toto shromáždění na mne udělalo velký dojem, pane Brenne. Aleksandros, jak ho nazýváš, postavil armádu a dobyl půlku světa známého a velkou část neznámého. Ale toto vojsko je nespočetné. Mohl bys porazit i bohy. A přišli jen na tvé slovo. Jsem ohromen.“

Brennus přijal kompliment skromně. „Zbývá to ještě udělat, Orgetorixi. Tvrdím, že mám víc bojovníků, než jich ve skutečnosti je. To, co vypadá jako tisíc, je někdy pouhá stovka. Takže několik tisíc může vypadat jako desetitisíce. A nemám v úmyslu porazit samotné bohy. Kromě toho hada v Delfách. Pokud jde o ostatní, nechám Řekům jejich bohy. Jde mi o kořist; a o navrácení ukořistěné minulosti.“

„Minulost se dá ukrást mnoha různými způsoby, Brenne.“

Vojevůdce se zatahal za kníry. Chvilku mu trvalo, než tento nepatřičný postřeh strávil. Nepatrně se usmál a potom přisvědčil: „Ano, dá. A jednou se tě zeptám na tvou vyplněnou minulost. A na to, proč se ty, Řek, vydáváš za někoho jiného, než jsi, a říkáš si ‚Král zabijáků‘, Orgetorix! Ale v tuto chvíli jsi mým průvodcem do řecké země - tvé země - a já ti věřím.“

„Ty mi věříš?“

„Ano. Rozhodl jsem se ti věřit. Jen Bolgios a Achichorus znají naši skutečnou sílu. Ano, věřím ti, a myslím, že musím věřit i těm nerudným pobudům, kteří ti hlídají záda. Jestli něčemu nevěřím, tak těm jestřábům.“ Podíval se nahoru na ptáky stojící na místě. „Pozorují nás příliš dlouho. Nejsou přirození.“

„To nebyl ani ten havran,“ přisvědčil Orgetorix. „Bolgios z něho znervózněl, ale stín jeho křídel padl na mou tvář.“

Brennus to pozorně zvážil. „Ano. Vyděsil Bolgia. A Bolgia jen tak něco nevyděsí.“

„Sebral mu jídlo. To Bolgia vyděsilo. Ale to havrani dělají. Hledají si jídlo. Tenhle havran si hledal jídlo. Jenže to, co hledalo jídlo, byl jen pták. V tom havranovi však bylo něco jiného, něco, co zvedlo křídla, aby mé oči zaclonilo před večerním sluncem. Nebo možná před těmi jestřáby.“

„Takže víc než pták. Duch.“

„Víc než pták,“ uznal Orgetorix. „Možná duch. Ale děsivý ne. Skoro... ochranný. Ti jestřábi mi dělají větší starosti. Jsme pozorováni, to je jistá věc. Celý život jsem pozorován. A najednou mám pocit, jako by na mne někdo pořádal štvanici. Nevím, jestli ti jestřábi sledují mne nebo tebe. Ale i když nemáš stokrát tisíc mužů ve zbrani, na nichž trval tvůj sen, vychází mi, že máš dobrou čtvrtinu tohoto počtu - Řekové jsou v počtech dobří, přinejmenším tenhle - a já se v té divoké, železné hordě mohu ztratit.“ „Ztrať se, jestli to potřebuješ,“ řekl Brennus, „ale neztrácej z očí mne ani krajinu, kterou postupujeme, až se vlijeme do řecké země a zbarvíme ji krví. Až dojde na hory a úzké průsmyky - ty Pekelné brány - budu potřebovat tvou radu.“

„Za svůj krátký život jsem nepotkal Kelta, který by věřil Řekovi tolik, jak podle všeho ty věříš mně,“ prohlásil mladý muž.

Brennus se chladně usmál. „Jenže ty jsi víc Kelt než Řek. Když se na tebe dívám, všechno mi říká, že je to tak.“

„Narodil jsem se v Řecku. Byl jsem z Řecku ukraden. Můj bratr také. Stýská se mi po něm. Jsem z Řecku ztracený, Brenne. Tím, že tě tam vedu, je kvůli tobě zrazuji. Ale mám Řecku v srdci.“

„Máš v srdci ztracenou zemi,“ poznamenal Brennus, upíraje na něho zvláštní pohled. „Tvůj otec možná byl Řek, ale podle toho, co říkáš, tvoje matka chřestila barevnými skličky a blyštivým bronzem, pila beraní krev a byla cítit trpkými bylinami. Čarodějka. Jinými slovy, nebyla z Řecku. Ty to víš a vím to i já. Král zabijáků? Víc by se k tobě hodilo král duchů. I když jenom popelavá vrána ví, kteří duchové svírají v chladných prstech tvoje srdce. Ale slíbil jsem, že ti s tím pomůžu, a to také udělám. Nejdříve mi ale ty pomoz na jih! Pomoz mi do teplé země, kde leží můj otec. Do vřelého objetí. Nejen otcova, ale do objetí všech mých otců, matek, bratrů a sester - všech ukradených mrtvých, odnesených vašimi duchy před mnoha a mnoha lety, tak dávno, že možná i hvězdy vypadaly jinak.“

Orgetorix se usmál a pak znovu pohlédl na večerní oblohu.

„A hvězdy se pohybují? Kromě toho, že padají? Pokud ano, nebudu žít dost dlouho, abych si toho všiml.“

Ale ptáci... pohled' na ty ptáky... Jak se pohybují!"

Jestřábi se prudce spustili níž, udělali obrátku a znenadání se rozléti na západ. Orgetorix se za nimi díval a nechápavě, nebo spíš ohromeně, pozoroval, jak z pozadí oblak obarvených soumrakem zmizeli -jako obláčky dýmu, rozváté nenadálým větrem.

„Já tě nezklam, můj pane. Ale je to pravda, všichni v sobě potřebujeme mít duchy, a mně se jich nedostává. Jestli je najdu, jestli je pochytám, nebudu zodpovědný za nic, co se mnou návrat do Řecka udělá."

„Zradíš mne."

„Určitě ne. Ale obrátím se proti tobě. Avšak ve dne! Ne v noci."

„To zní rozumně," odpověděl Brennus a sáhl po plášti.

Za svítání byly všechny stany strženy a první armády se vydaly na těžký pochod na jih. Brennus a jeho jízda byli v čele. Dva dny nebylo slyšet nic než trubení rohů, rachocení vozů a křikem předávané příkazy. Břehy Daanu byly vyklizeny ve třech velkých vlnách. Zůstalo jen dýmem prostoupené ticho, rušené vlky a psy, kteří mezi doutnajícími ohni a jámami s odpadky bojovali o zbytky jídla. Než na scénu dorazila snem vedená Argó se spuštěnou plachtou, využívající slabý větřík k sledování východního směru toku Daanu, ustalo i to.

Iásona a jeho posádku přivítalo pusto a prázdno, ale směr, který Velká výprava nabrala, byl zjevný. Válečná horda, Brennova legie pomsty, vykrojila do lesa a krajiny průsek jižním směrem, který bude patrný ještě o generaci později.

Šestnáct

Vytržení z času

Probudil jsem se ze Spánku smrti mnohokrát, ale nikdy mne nečekala žena, která se mi s požitkem smála do tváře.

„Dokázali jsme to! Dokázali jsme to!" vykřikla tato plavovlasá vidina, modré oči velké a rozzářené vzrušením. „Letěli jsme spolu! Obkročmo na mně seděla a pleskala mne po tvářích, aby mne vytrhla ze strašidelných chodeb smrti.

„Probud' se, Merline! Probud' se!"

Když si všimla, že jsem nabyl vědomí, sklonila se a přitiskla svá ústa na má v náruživém, rozhodném polibku, hladovém a stravujícím. Její stehna mne pevně svírala, prsty mne hladily po zavřených očích, možná na oslavu toho, co jsme viděli.

Ted' se rozechvěla, objala mne, přitiskla svou hebkou tvář k mé. „Spolu jsme silní, Merline. Můj otec tak nikdy nelétal. Netušila jsem, že je to možné: letět dny a týdny. Mohli bychom společně proletět roky!" Odstrčil jsem ji a vstal jsem. Zatvářila se mrzutě. Také jsem se třásl, a kromě toho jsem měl závrat' a bylo mi špatně z pocitu, že jsem vysoko a dívám se dolů. Měl jsem pocit, jako bych padal. A pravou ruku jsem měl pohmožděnou a bolavou.

Co udělala? Co se mnou ta severská čarodějnice provedla?

„Vypadáš unaveně, Merline. A zestárle," zašeptala, opřená o lokty, jak se na mne dívala. Zvedl jsem ruce. Kůže byla popelavá a v místech, kde zápěstí přechází v paži, byly vrásky, které jsem tam předtím neměl.

„Tys mě přinutila letět časem! Udělala jsi hroznou, nebezpečnou věc."

„Ale bylo to nádherné," řekla s obnovujícím se vzrušením. Vyskočila a zkusila mne znovu obejmout.

„Bylo to to nejlepší, co jsem v životě udělala. Viděli jsme celou armádu, viděli jsme je všechny. A viděli jsme, kam jdou! Proč se tak zlobíš?"

„Protože to byla ta nejnebezpečnější a nejhroznější věc, jakou jsme mohli udělat!" rozkřikl jsem se na ni znovu a na okamžik jsem ji umlčel. Obličej mne bolel. Zrak se zatím nevrátil do obvyklého stavu, stále jako bych se díval dolů z velké výšky.

Niiv natáhla prst a přejela mi po spánku. „Jsi starší," řekla a pak škádlivě dodala: „Ale sluší ti to."

Její koketní chování mne rozběsnilo. „Ztratil jsem kvůli tobě roky," vykřikl jsem v panice. „Jsi

nebezpečná čarodějnice. Měl bych tě teď zabít..."

„Proč?" Byla rozhořčená. Nechápala, proč se zlobím, neměla vůbec ponětí, co udělala.

V tu chvíli jsem dokázal myslet na jediné: jak to dokázala? Měl jsem v úmyslu použít malé létací kouzlo, abych se dostal na jih a podíval se, jak daleko výprava došla, abych mohl poslouchat a špehovat velitele; abych zkusil zjistit jejich cíl. Létání na dálku je těžké, těžší než běhání (třeba jako pes), ale zase ne tolik jako plavání, které v každém případě nesnáším. Ale létání na velkou vzdálenost způsobuje jen velice malé zestárnutí, proto jsem na ně přistoupil. Niiv mne poprosila, abych jí propůjčil křídla také. Jelikož jsem znal její původ a byl jsem zvědavý, co dalšího umí, souhlasil jsem.

A to vychytralé stvoření nás poslalo zpátky v čas. Její tělo mohlo ničivé účinky takového činu snést (byť ne příliš často). Moje bylo jako rozlámané námahou. Nějakým způsobem se jí podařilo spojit svá kouzla s mými, vyzvědět metodu, jak létat časem, okopírovat ji a oslepit mne, abych ji bezděčně použil. Na kostech mám znaky - alespoň mi to tak bylo řečeno -jež jsou klíčem k těmto nebezpečným kouzlům. Ona tato znamení našla, přejela po nich prsty a okopírovala je; pronikla do mne hluboko. A já jsem ji při tom necítil!

Chvíli se za mnou honila a volala mě, když jsem pak zmateně vyrazil do lesa, abych se v něm ztratil. Ozvalo se zatroubení na roh, uslyšel jsem štěkající psy. Usoudil jsem, že Iásona moje zmizení vylekalo stejně jako ostatní a jde mne hledat. Dívku jsem brzy setřásl. Jenže ti zatracení psi, Urthovi věrní ohaři. Vyčenichali mě v úzké štěrbině pod převisem, kam jsem se schoulil. Jak si mě prohlíželi, jejich štěkání přešlo v účastné kňučení.

Vypadalo to, že mají radost, že jsem v pořádku. A zanedlouho se nad nimi vztyčila Iásonova hnědavá silueta. Odehnal je a přišel blíž, aby si ke mně sedl. Po běhu těžce popadal dech, čpící vínem, hrud' se mu nadouvala.

„Utíká ti to dobře. Vypadáš nemocně, Merline. Jsi celý popelavý."

„Ta mrcha mi ukradla duši. Jen na chvíličku, ale ukradla. Máš moje povolení ji zabít."

„Když jsem to zkusil naposledy, zachránil jsi ji. A ochránkyně Argó nám málem zmrazila koule!"

„Časy se změnily."

„Dobře, ale než se pobavíme o budoucnosti té nymfy, řekni mi, co jsi viděl. Viděl jsi to vojsko, ne?"

Řekl jsem mu, že ano. Nechal jsem si pro sebe, že jsem je viděl krátce před odchodem, několik týdnů zpátky, přesně z toho místa, kde nyní kotvila Argó a Argonauti odpočívali po dlouhé plavbě po řece.

Podrobně jsem mu popsal celý výjev: tři armády, shromáždění šampiónů, cíl vlastní výpravy, totiž to, že se účastní největšího nájezdu v historii, aby navrátili posvátné předměty svých rodů, posmrtné dary svých předků a totemy, které je zastupují ve světě živých. Cestou přirozeně dojde k velkému drancování.

Nemohlo být pochyb o tom, že všichni muži ve zbrani, stejně tak i ženy, jsou na pokraji krvavého transu. Bude to divoká cesta na jih a zůstane po ní stopa, kterou bude tak snadné sledovat, že jsem neviděl důvod, proč znovu pátrat, kde přesně se armáda nachází v tento teplý den na počátku léta. Čím rychleji budeme postupovat, tím dříve je najdeme.

„Řekl jsi, jak je ta armáda velká?" zeptal se mne Iásón.

„Jsou to tři armády. Jednu vede Brennus, druhou Bolgios a tu třetí Achichorus. Pokud vím, před několika lety měl Brennus sen. Rozezlení duchové jeho předků mu dali za úkol přivést zpět posvátné předměty svého lidu. Byly ukořistěny, aby byly použity jako obětní dary ve vašich četných věštírnách. V tom snu mu bylo uloženo shromáždit stokrát tisíc mužů ve zbrani, samé šampióny. Nevím, kdo nebo co ten sen poslalo, ale zdá se, že to dokázal. Brennus má za svými sny mocného přítele."

Iásón se poškrábal na bradě. „Stokrát tisíc mužů. Při Apollónově zářivém ptáku, to je spousta mužů. Stokrát tisíc... kolik je to vlastně dohromady?"

„Jedno sto tisíc. Dohromady."

Natáhl ruce před sebe a zahýbal prsty. „To je deset. Deset prstů. Takže kdyby tady sedělo deset lidí, bylo by to sto prstů. Takže sto lidí má... bože, to je spousta prstů."

„Jestli chceš počítat prsty, musíš mluvit o desetkrát sto tisících."

„Když já na počítání nejsem, Merline."

„A prsty jsou ten nejmenší problém, který máme. Doprovodný konvoj je obrovský, možná ještě jedenapůlkrát tolik žen a dětí. Přes zimu šetřili zásobami a zvířaty. Jsou vybaveni na velkou invazi do

řecké země. Do tvé země, Iásone. A cestou najdou dost potravy a lupu. Je to dobře připraveno." Chvilí se na mne díval, potom svařil obočí.

„A kam mají namířeno?"

Krátce jsem zaváhal, než jsem odpověděl: „Do Apollónova chrámu v Delfách."

Nevím, jakou reakci jsem od Iásone očekával - možná pobouření nebo urážky - ale určitě jsem nepočítal s krátkým překvapeným pohledem, po němž následoval výbuch smíchu. Vstal, hodil jednomu psovi dlouhý klacek, aby se pro něj rozběhl, otočil se a pohlédl na mne

„Do Delf? V tom případě jsou šílení! Budou se muset protáhnout jedním z nejužších horských průsmyků ve známém světě! Horké brány! Thermopyly! Do Delf? To dopadnou špatně. Bohové nebohové, bronz nebo železo, to dopadnou špatně! Tu úzkou soutěsku dokáže ubránit dvacet mužů a stačí jim k tomu zašpičatělé klacky a chcanky. Stačí jeden nemístný výkřik, když tou průrvou procházíš po špičkách, a stěny tě zavalí. Vzpomínáš si, jak jsme unikli o vlasek, když jsme proplouvali srážejícími se skalami? Cestou do Kolchidy? Hrdličky rozdrtily peří na ocase a na zádi nám urazily kus dřeva. Horké brány jsou stokrát horší!" Najednou si uvědomil, co říká. „Ano, je to tak. Takže jestli je máme chytit, musíme je dosáhnout před průsmykem. Jinak nebude koho chytat, což platí i pro mého syna."

Dřepl si. „Pokud jde o to... viděl jsi ho? Thesokora?"

Řekl jsem mu, že ano. „Je s vojskem a postavením je blízký samotnému Brennovi. Zdá se, že jsou přátelé."

„Jak vypadal?" zeptal se Iásón po chvíli.

Jako ty. Tolik jako ty. V Makedonii jsem si toho nevšiml. Možná bylo slunce příliš jasné. Ale v divokosti a prozíravosti je tvým obrazem z dob, když jsi byl mladý a nenasytný.

„Silný," řekl jsem. „Mladý. Dychtivý. Hezký. Stýská se mu po bratrovi."

„Ano. Ano, ovšem. Po Malém snílkovi. Ale jednoho syna po druhém, ne?"

„Je tu ještě něco," pokračoval jsem. „Ještě něco, co mne znepokojuje. Niiv si toho v jestřábí podobě nevšimla, nebo jestli všimla, nepovažovala to za důležité. Ale na hodovní stůl znenadání slétl havran.

Ukradl jídlo z podnosu jednoho z vojevůdců, ale zdálo se, že sledoval Orgetorixe. Tvého syna.

Orgetorixe. Seděl u stejného stolu. Ten havran se objevil zničehonic, stejně jako jsme se tam zničehonic objevili Niiv a já. Iásone, já toho havrana znám! Zatím nedovedu poznat, kdo to je. Ale jsme sledováni."

„To už jsi mi říkal..."

„Pak ti to říkám znovu. Jsme sledováni, pozorováni... a tuším, že nám od toho pronásledovatele hrozí nebezpečí."

Iásón dal najevo souhlas a potom mne postavil. „Máme jednadvacetkrát deset prstů, které můžeme tomu starému černému ptákovu vrazit do oka, pokud si něco zkusí na Argó. To je dost."

Považoval jsem za nezbytné mu připomenout, že: „Kdybych věděl, do čích očí je vrážíme, patrně bych mohl lépe posoudit, jak užitečných nám těch dvě stě deset prstů může být!"

Zareagoval rozhněvaně. „Je to jenom pták, Merline. Velký, černý, mrchožravý pták. O mrchožroutech mi nemůžeš říct nic nového. Zvedni hlavu. A pověz mi něco víc o synovi. Podobal se mi? Měl jiskru v oku? Drzost, ušlechtilost? Vypadal jako Aisónův vnuk?"

Vydal jsem se s Iásonem zpět ke psům a k Elkavovi s Tairónem z Kréty, kteří vedli moje hledání. Nedokázal jsem ho úplně pochopit, tohoto vzkříšeného muže, tohoto mrtvého muže žijícího a chodícího po zemi, která byla od jeho země vzdálena sedm set nebo víc let. Zdálo se, jako by vůbec necítil ztracený čas, pouze obavu o tvář, gesto, přimhouření oka nebo úšklebek, který mu v malém kousku masa a krve - v jeho synovi - připomene jeho samého! Záleželo mu na tom, aby v chlapci neviděl žádnou Médeiu? Nebo jen chtěl chlapce vidět s vědomím, že je jeho? Iásón sám v sobě bojoval, v jednom okamžiku vztekly, ve druhém soustředěný; odvrhující všechno, v co věřil, a další den ochotný obětovat dávno minulým bohům.

Byl skutečně vytržený z času.

Stejně jako Orgetorix.

A ovšem: stejně jako já.

"Tvůj syn se ti vůbec nepodobá," zalhal jsem. Jak jsme šli, bylo na něm vidět, že znervózněl.

„Vážně?"

„Vypadá jako on sám. Ale nepochybuji o tom, že je to tvůj syn.“

„Jak to?“

„Má v sobě něco, co nehledí kolem. Je smělý, odvážný, pošetilý a egocentrický.“

Iásón se rozesmál. „To je určitě pestrá směs jedů. Ale jako každý lék, mohou jedy v malých dávkách a správném poměru nemoc buď přivolat, nebo potlačit!“

Chvilí jsem se na něho díval, vyvedený z míry metaforou, která mi připadala dost nepatřičná; a přesto: neřekl jsem mu o Orgetorixovi pravdu; nezmínil jsem se o pocitu ztráty a zmatku, který v sobě mladý muž nosil. Uvažoval jsem, jestli Iásón tuto vynechávku vytušil a říkal pouze to, že kdyby se tyto silné rysy správně zkombinovaly, mohl by jeho syn nad strachem ze své vytrženosti zvítězit.

Tvář mladého Kelta se mi stále vracela. Jak jsem na křídlech visel nad ním, zahlédl jsem v jeho očích jak stín, tak oheň, když se na mě podíval. Poznal, že v tom jestřábovi je víc než obyčejná dravost. Vypadalo to, jako by na mne volal přes propast dnů, které nás oddělovaly, a to mne fascinovalo.

A ve chvíli, kdy mě to napadlo, jako by slunce zaclonil stín havrana.

Argó byla pevně přivázána ke břehu a vyložena. Ruvio se pásl a poklusával mezi zbytky obrovského shromaždiště, po valech a ohrazených prostranstvích s nedokončenými palisádami a zemí ušpiněnou popelem. Argonauté pátrali v opuštěném tábořišti po všem užitečném, co bylo ponecháno nebo přehlédnuto, ať to bylo obilí, solené maso, plátno nebo oděvy. Vybírali zbytky mezi několika smečkami psů, kteří hrabali v zemi a přitom cenili zuby a vrčeli. Urthovi dva psi mezi nimi chodili jako obři a divocí psi si od nich udržovali uctivý odstup.

Rubobostes však ukázal směrem k lesům, kde jsem se ještě před chvílí skrýval. Skutečně, přimhouřené oči a šedivé čenichy prozrazovaly vlčí smečku, která ze stromů tiše pozorovala dění.

„Jejich víc než deset. Jsou velice tiší a trpěliví. Doufám, že čekají, až odplujeme, a ne na to, až půjdeme spát.“

Uklidili jsme králův tábor, v němž Brennus promluvil ke svým velitelům, opravili jsme brány a zařídili jsme jej pro krátký odpočinek, který všichni z posádky Argó cítili jako potřebnou věc. Rubobostes a Ullanna přichystali ze skrovných palubních zásob a z toho, co se podařilo najít na místě, štávnatou směsici jídel.

Michovar připravil chléb, snad z trávy.

„Chléb se dá udělat ze všeho, co se dá rozemlít na prášek,“ poučil nás. „Dokonce i z lebek.“

Elkavar a oba Cymbrijci, Conan a Gwyrion, znovu zkontrolovali sedm koní odchycených na kraji lesa a na břehu řeky, starších zvířat, která byla dlouho opuštěná a lehce zdívocela, ale dokonale se hodila pro cestu na jih.

Erdzwulf trávil čas hloubáním nad mapami země. Tairón z Kréty sice neznal hory na jihu, jež vedly do Řecka, země, která částečně zasahovala do světa, jenž znal, ale zdálo se, že má nadání vyznat se v labyrintech; a jelikož horské průsmyky a klikatá říční údolí byly nejstaršími labyrinty ze všech, t vystopovaly jeho štíhlé, zlatě zakončené prsty několik tras, jimiž bychom se mohli vydat a předhonit pomalu se táhnoucí masu lidí a koní, která jako záplava v polích prosakovala přes kopce do Makedonie, nejdříve poklidná, pak ničivá.

* * *

Nyní budeme muset Argó opustit. Čekala nás dlouhá pouť čím dál obtížnějšími horskými průsmyky k východním okrajům Ilyrie; potom klikatý průchod přes Makedonii do Thesálie, k úzké soutěsce Horkých bran, a nakonec plahočení nepřátelskými, nepříjemnými nížinami k Delfům.

Iásón se nemohl rozhodnout mezi jistotou, že by bylo lepší armádu dostat dříve, než dorazí k Thermopylám, neboť usuzoval, že se tam odehraje strašlivá jatka, jimž by mohl padnout za obět' i jeho syn, a instinktem, který mu říkal, aby počkal až do Delf, které byly mnohem menší. Ale jestli se keltské armádě podaří prorazit do Achaie, vojsko se rozptýlí do šířky a může se stát, že dorazí do Delf jako vír formací, které se na věštírnu sesypou jako bouře za bouří. A mohlo se stát, že se Orgetorix mezi nimi ztratí, nebo kvůli vzpomínce, že měl k posvátnému místu vztah nebo úctu, do cíle cesty vůbec nedojde. Urtha s úvahou sympatizoval z vlastních důvodů. Nechtěl, aby Cunomaglos padl oštěpem nějakého Řeka. Vojsko muselo být dostiženo ještě před Thermopylami. Měli bychom náš odchod uspíšit.

Vyvstala otázka, kdo oznámí Mielikki, že chceme Argó zakrýt, schovat, aby ji nebylo vidět, a na čas opustit.

„Já jsem se na ni vychcal," řekl Iásón. „Děsím se pomyslení, co mi udělá, když za ní půjdu."

Všechny oči se upřely na mne, ale já jsem zavrtěl hlavou. Jestřábí let byl únavný, a navíc jsem měl jiné starosti. Ale Ullanna mi připomněla, že mám s Argó zvláštní vztah. Nezbyla mi jiná možnost než souhlasit.

Nechala mne čekat. Dřepěl jsem v prázdné lodi, cítil koňský pach, který se ve vzduchu držel, přestože trus byl vybrán a seškrábán, a tiše, opakovaně jsem starou Paní lesa volal. Ze zádi mne pozorovala nerudná tvář. Pak jsem pocítil chlad. Vůně zimy zahнала koňský pach a na tvář mi dosedla vločka. Byl to mrazivý dotek.

Stará Paní lesa nebyla v dobrém rozpoložení. Ukázalo se, že náš rozhovor slyšela.

„Dovezli jste mě tak daleko a teď mne chcete opustit!"

Nenadálý hlas z Duše lodi mne překvapil. Byl jsem obklopen zmrzlou lesní krajinou, krčil jsem se ve vysokém sněhu. Slunce na úlomcích ledu a vrstvách námrazy zdobilo kraj takovým třpytem, že jsem musel přimhouřit oči.

Mielikki, oděná do černé medvědí kožešiny, obličej schovaný pod mohutnou červenozelenou kápí, kráčela ke mně a vykopávala do výšky zlostná mračna sněhu. Její rys na mne vrčel a prskal. Vstal jsem, abych ji přivítal.

„Musíme jít na jih, přes horské průsmyky. Pěšky a na koních můžeme postupovat rychle. Cesta po řece tady končí. Neznamená to, že tě opouštíme, jenom tě na čas zakotvíme v suchém doku."

„Plujte do moře," navrhla. „Pak úžinami na jih a mezi ostrovy do Iólku, nebo dokonce do Thessalonu. Argó už tam jednou byla."

Mluvila o trase, kterou se vydal Iásón, přičemž úžinami myslela nebezpečný úzký průliv v Hellespontu. Tuto vzpomínku měla ochranná bohyně od samotné lodi. Pamatoval jsem si délku té cesty, jako by to bylo včera, dlouhé trmácení kolem pobřeží vínově temného moře do Kolchidy a přes širý oceán k záludnému manévrování v místech, kde se ústí Daanu rozprostírá do kraje bahna a rákosí; pak, když jsme zamířili do vnitrozemí, namáhavé veslování proti proudu do hornaté země na jih od Hyperborey, kde nyní vládl světu Brennus se svým keltským rodem. A zkušenost získaná chozením po stezce kolem světa mi říkala, že pozemní cesta bude kratší. Tuto jistotu však zakalovalo vědomí, že na moři by nám hrozilo nebezpečí pouze od pirátů a Poseidonových znetvořených mořských tvorů, které by na nás mohl chtít poslat, zatímco na zemi jsme proti sobě měli v nejlepším případě kmenové vojevůdce a - pokud budeme mít smůlu - odhodlané a dobře vyzbrojené Makedonce.

Sami Řekové byli slabí, nejen teď, ale už řadu let. Mohli se udržet pouze u Thermopyl. A Brennus svou strategii na zdolání průsmyku již načrtl:

„Proženeme se jím jako žhavá láva z vulkánů, spálíme všechno, co se nám postaví do cesty, a živí poběží po chladnoucích mrtvých. Zadupeme každé stéblo trávy, každý list železa, každý mladý život, který se nás pokusí zastavit."

Bylo možné, že se mu to podaří. Tihle Keltové se ohlíželi na smrt méně než Peršané, kteří na brány zaútočili před čtyřmi generacemi a zadržela je malá jednotka Spart'anů.

Doba se změnila. Jestliže smrt bojovníka prostě znamenala, že boj pokračuje, byť v Jiném světě, bojování směřovalo k tomu, že bude pokračovat po smrti.

„Neopustíme tě," řekl jsem Mielikki. „Ale cesta po souši bude rychlejší. Potom se pro tebe vrátíme a odvezeme tě domů."

Mielikki se zlobila; a jak přede mnou chodila sněhem, vydávajíc zvláštní zvuk, jakoby nějakou tichou, šeptanou píseň, zdálo se mi, že vypadá ustrašeně. Nakonec ke mně přistoupila a stáhla si kapuci. Tvář měla téměř mrtvolně bílou, oči jako led, ústa s tenkými rty; na kůži měla vrásky věku a zkušeností. Tam, kde zmrzly, se třpytily krystalky slz. Byla nádherná, ale viděl jsem, jak se tato žena umí stát tvrdou a krutou.

„Ta, která tady byla předtím, byla jen na návštěvě," řekla. „Nebyla tady vždycky. Přišla z rozmaru, nebo proto, že ji ten, kterému říkáš Iásón, přivolał."

Mielikki mluvila o Héře; Héra Iásonovi slíbila pouze to, že mu při plavbě bude do jisté míry radit. Byla

součástí větší, nezvratnější hry, která se hrála mimo říši smrtelníků.

„Někteří, kteří tady byli dřív, ti velice staří, byli jako já, spoutaní s lodí. Podobně jako pro mne pro ně nebylo úniku. Loď byla jejich svět a svět, do něhož patřili kdysi, jim byl odepřen. Čím jsem dál od své země, tím jsem chladnější. Nemůžete mě tady jen tak nechat. Na místě vás všechny zmrazím, jestli o něčem takovém uvažujete."

Zachvěl jsem se, dech mi mrzl u úst. Paní lesa si znovu zahalila tvář. „Můžeme Argó odtáhnout jenom kousek, přestože máme Ruvia. A chystáme se překonávat hory. Loď musí zůstat tady."

„Loď může zůstat, ale Duši loď musíte vzít," trvala na svém Mielikki. „Je to jen malá část; vaši tesaři ji mohou uvolnit. Bude se vám vždycky hodit, Merline; může přivolat přízračné loď. A kromě toho, možná budeš jejího ducha znovu potřebovat."

Byla to velice významná slova. „Možná budu? Proč?"

„Divoké oči, které tě sledují, uprchlý. Opustila loď skoro hned poté, co jsme přistáli. Uprchlá na křídlech."

„Jako havran," hlesl jsem. Když Mielikki nic neřekla, zeptal jsem se přímo: „Jako havran?"

„Tmavý pták. Je velmi rozzlobená; a je velice nebezpečná."

„A nenávidí mě. Já vím."

„Bojí se tě. Bojí se Iásona."

Mielikkina slova byla mučivá.

Bojí se nás? Nenávidí mě? Ta dívka z mé minulosti? Jestli Mielikki věděla toto, musela vědět víc.

Poprosil jsem ji, aby mi prozradila víc. Jediné, co řekla, bylo: „Já nejsem jako ta, která se plavila s Argó v Iásonově době. Ta—"

„Héra. Bohyně."

„Ta, ať se jmenovala jakkoli, byla silnější než já. Mohla vstoupit do Duše lodi. Hrála s muži, kteří na Argó veslovali, svou hru. Jiní strážci byli k této lodi uctivější a také já k ní budu mít úctu. Ale dovedu zahlédnout jen stíny, které se pohybují, Merline, sem, tam, přes práh. Kdybych ti o Divokých očích mohla říct víc, udělala bych to. Jestli mne opustíte, nebudu ti moci pomoci. Jestli na mně nepoplujete, odneste mne s sebou. Země za prahem se táhne mnoha směry. Umím být užitečná."

* * *

Opustil jsem Argo a vyhledal jsem Iásona. Pozorně vyslechl, co jsem mu řekl, a ještě jednou jsme spolu odhadli, jak dlouho by trvalo doplout k oceánu, pak podél západního pobřeží, úzkými průlivy, srážejícími se skalami a oceánem posetým ostrovy do Thessalonu, Artemisia nebo kamkoli na pobřeží, kde bychom mohli přistát a vypravit se do vnitrozemí, abychom dohnali Brenna.

Shodli jsme se, že bychom pluli po proudu Daanu a neveslovali proti němu, ale stejně by bylo nejlepší jet na koních. Měli jsme sedm koní, nepočítaje Ruvia, a Ruvio mohl snadno táhnout naložený vůz.

Všechno nasvědčovalo tomu, že cesta po souši je nejpraktičtější. Měl jsem však obavy o Argó a Iásón k mému údivu také.

„Má pravdu, kdybychom ji opustili, mohla by padnout do nepravých rukou. Někdo by ji dokonce mohl rozlámat, aby měl v zimě čím topit. Ale nevěděl jsem, že budeme muset tu mrazivou Paní zavézt zpět do její domoviny."

Složil ruce na stole, na němž byla dosud rozprostřena hrubá mapa naší cesty. Rubobostes přikládá dřevo na oheň v táboře a hlasitě zpíval. Za branou pod pozorným dohledem Cymbrijců klusali koně.

„Souhlasím," řekl nakonec. „Dobře ji ukryjeme. Tam do lesa. Pak se vrátíme a znovu s ní vyplujeme. Je to rozumné. Vezmi s sebou srdce Argó, jestli je to nutné, ale vyřízni je co nejmenší, až je budeš z loď oddělovat. Dřevo je těžké a nepojedeme žádnými letními pastvinami."

Usilovně zamyšlený, poklepal prstem na mapu.

Chvíli mi trvalo, než jsem pochopil, že mohu odejít.

Sedmnáct

Krvavý trans

Psi mě opět vyčenichali. Choulil jsem se v nové úžlabině, prochladlý a zmatený, s rukou ještě bolavou od zásahu z praku a klouby ztuhlémi náhlou změnou věku, která moje tělo postihla.

Gelard ke mně přistrčil vlhký čumák. Jeho dech páchl masem. Chystal jsem se zasypat nadávkami Niiv, kterou jsem považoval za jeho psovoda, ale přes chabou zástěnu z větví a listí se ke mně sklonil Urtha a vesele se na mě zašklebil.

„Tak tady jsi.“

„Odejdi. Potřebuji být sám.“

„Tvoje milenka je nevrla. Hledá tě jako pominutá.“

„Není to žádná moje milenka!“ zakřičel jsem na bojovníka vztekle, než jsem si uvědomil, že si ze mě dělá legraci.

„Moc vyzáblá, co?“ zasmál se a pak se protlačil vegetací, aby sestoupil do úžlabiny.

„Moc nebezpečná.“

Psi supěli a byli ve střehu, dokud nedostali pokyn, aby si sedli a byli zticha, který okamžitě vyplnili. „Ale přízněj, že se ti dostala pod kůži. To poznám.“

„Hluběji než pod kůži,“ přiznal jsem a Urtha přikývl, jako by chápal, co tím myslím. Povzdechl si.

„Ullanna je stejná. Když na mě přijde krvavý trans, cítím ji, že je blízko a je zticha. Pak mám najednou její ruce na obličejí nebo na ramenou a krvavý trans opadne. Potom sedí se mnou a žvaní o nějaké posrané tundře, ať už je to cokoli, o lovu, o zimách v kopcích, o čekání na válku s nějakou smradlavou tlupou jezdců, o kterých jsem nikdy neslyšel, a opakuje vtipy, které si spolu pro ukrácení času vyprávějí ženské, které jsou stejně divoké a sprosté jako chlapi, jestli ne divočejší. A já se tomu směju, Merline. Ona mě dovede rozesmát. Jestli je pravda jenom část z toho, o čem tvrdí, že v životě dokázala na koni s oštěpem a mečem, dokázala by umlčet básníka v mém domě každou noc od úplňku k úplňku! Líbí se mi. Moc se mi líbí. Dovede mě rozesmát.“

„To je dobře. Není?“

Ostře, téměř zmučeně se na mě podíval. „Já si nemůžu dovolit se smát, Merline. Potřebuju krvavý trans. Nic nemůže pokračovat, dokud Cunomaglos nebude mlčet na tvrdé zemi, s otevřenou hrudí, jako hostina vran. Rozumíš? V srdci mám Aylamundu. Ve spánku na mě křičí. Ve spánku. Já ji objímám. Rozumíš tomu?“

Řekl jsem mu, že ano. Urtha si poprvé po dlouhé době oholil líce, přistříhl bradu a zkrátil vlasy na šíji. Vypadal dobře. Vlasy na temeni hlavy měl trochu ztužené, připravené na použití vápenné vody, aby vytvořily ten zvláštní ježatý hřeben, který títo bojovníci považovali za patřičný vzhled, s nímž se chodí do boje.

Tento mladý muž byl upravený a pohledný a v očích měl jiskru, která víc než o nenávisti vypovídala o zájmu.

Nebyl však připraven nenávist ztratit. A hrozilo mu, že se to stane.

Jako by vytušil, co jsem si právě uvědomil, zopakoval: potřebuju krvavý trans.“

Žádal mne, abych mu pomohl. Pomohl mu uchovat si hněv. Abych mu připomínal, že jeho ženu a syna, opuštěné a zavražděné, je třeba pomstít.

Přikývl jsem na znamení souhlasu a on se zatvářil spokojeně.

„Potřebuju krvavý trans.“

„Já vím. Však jej Cunomaglos pozná. Iásón ti podrží oštěpy. Já ti ošetřím rány. Oba ho budeme tupit.“

„Jen dokud bude naživu.“

„Ale samozřejmě.“

„Až bude mrtvý, budu ho tupit jenom já!“

„Ovšem.“

„Děkuju.“ Znovu se ke mně otočil, zazubil se a ještě jednou mě popíchl. „Tak je to pravda, že se ti dostala pod kůži?“ řekl ještě jednou a dloubl mne do ramene. „Maličký kousek Niiv v srdci mladého starého muže?“

„Ještě hlouběji. O srdce strach nemám. V srdci mám ledovou čepel, kterou se dovedu dobře ohánět.“ Znovu jsem tomuto drzému, unáhlenému mladému Keltovi otevíral srdce.

„Aha,“ řekl a tleskl rukama o sebe. „Ovšem. Ty kosti. Ty tvoje staré, rytinami pokryté kosti. Až tak

hluboko se dostala?"

„Ano, dostala. A nechápu, co ti na tom připadá tak zábavné."

„Možná je to tím, že to nechápu. Vlastně se tě chci už nějakou dobu zeptat. Na tvoje kosti. Jestli ti dobře rozumím, máš kosti popsané zaříkadly, magickými formulemi, čarami a různými předpisy na všechny ty sračky z kůry, humusu a červené hlíny, o nichž druidové tvrdí, že je znají, i když to obvykle není pravda, přesto však musím říct, že často fungují..."

„Ano, mám na kostech vyznačená kouzla."

„Kouzla! No ovšem. Zrovna jsem si říkal, jestli až zemřeš a všechno tohle ošklivé maso shnije," popleskal mne po tváři a štípl mne do ruky, „až si tohle ošklivé, stárnoucí maso rozeberou krysy, divocí psi, mrchožraví ptáci a všichni ostatní, všichni tvorové, kteří dvakrát nehledí, jakým masem se cpou, a zůstanou jenom kosti, jenom ty magické kosti, kosti z chudáka starého, mrtvého Merlina..."

„Co chceš říct, Urtho?"

„No, jestli by k něčemu byly člověku, jako jsem já? Co kdybych si je schoval pro osobní potřebu?" Zíral jsem na něho. Žertoval? Myslel to vážně? Začínal jsem chápat, že pro Urthu je velká část života hra. Potíž byla v tom, že také velkou část života bylo žádoucí brát smrtelně vážně.

„Proč se mě na to ptáš, Urtho? Chystáš se mě zabít? Jestli ano, ještě si to rozmysli. S tím kouzlem, které schovávám pod kůží, je spojená kletba."

Urthu ta představa nadchla. „Nemohl bys takovou kletbu zabudovat do mne? To by bylo skvělé. Zemřít se ctí je jedna věc, ale příliš často umíráme s oštěpem v zádech. Taková kletba, která se přilepí vrahovi na paty, by byla báječný dar. Nechám to samozřejmě na tobě."

„Proč se mě na to všechno ptáš?" otázal jsem se znovu. Ta zvědavá pauza v Urthově krvavém transu mne čím dál víc rozčilovala. „Snažíš se mě rozveselit? Jestli ano, odejdi. Mám jiné starosti. A jestli něco potřebuju ze všeho nejmiň, tak to, abys začal považovat mou kostru za dobrou trofej, kdybych náhodou potkal špatný šíp."

„Nemyslel jsem to vážně," řekl tiše Urtha s pousmáním a pak odvrátil zrak. „Byl jsem jenom zvědavý. Stejně jako ty, mám jiné starosti. Hodně jsem přemýšlel o svých chlapcích, o Mundě a o tom, co bude, když..."

Zarazil se a poškrábal se na čerstvě přistřižených vousech. Myslel na Kymona. A já jsem byl přesvědčený, že přemýšlí o tom, jak se všechno změnilo, jak jeho obavy o budoucnost vycházely z falešného snu. Představoval si svár mezi syny, který přeroste ve válku, jež rozdělí zemi předků. Strach z toho ho vyhnal na sever. Tato eventualita již nemohla nastat, neboť jeden z jeho synů byl mrtvý. Jeho obavy z budoucnosti vyšly ústy Helu, jimž Řekové říkali Brána ze slonoviny.

Nicméně sny, které vycházely z Brány ze slonoviny - podle tradice lži, falešnosti a klamy - obvykle byly překroucené. Nic nebylo takové, jak se zdálo být. Mohlo se stát, že Urtha jednou bude mít třetího syna s jinou ženou; nebo se malý Urien, okousaný psy, vrátí z říše mrtvých. Nic se nedalo vyloučit. Jen Čas mohl dát odpověď na pravdivost nebo falešnost snů, a já jsem neměl náladu, abych se pouštěl do drahého kupčení s Časem o krátké nahlédnutí do Urthovy budoucnosti.

Má kůže byla prověšená, ve vousech mi prosvítaly šedivé skvrnky, oči jsem měl unavené, bylo mi líto mne samého, a to všechno kvůli zářivě usměvavé, úsměvem hladící Niiv. Jako červ se prokousala k mým kostem a vyžrala dužninu mé magie; jako vlk po hostině oznámila svůj triumf vytím; jako kočka si uvědomila svou chybu a pozorně mne sledovala, obezřetnými širokýma, kočičíma očima. A v situaci, kdy nade mnou tohle všechno viselo, jsem nebyl v nejvelkorysejším rozpoložení.

A kromě toho jsem jenom hádal.

„Proč jsi mě šel hledat?"

Urtha se namáhavě postavil, oprášil si z kalhot zbytky zimní hniloby, znovu okřikl mastiffy, aby byli zticha a poslouchali, a pevnou rukou, kterou mne vzal za zápěstí, mi pomohl vstát. Podíval se mi do očí a řekl; „Protože jsem na něco přišel. A chtěl jsem, aby to viděl ještě někdo. Pojd', ukážu ti to."

Vyhrabali jsme se z úžlabiny. Já jsem chytil Gelarda, Urtha si ovinul kolem zápěstí Maglerdovo vodítko a společně se psy jsme se rozběhli řídkým lesem. Ve vzduchu byla teplá, příjemná vůně hořícího dřeva a zvuky stavebního ruchu. Zahlédl jsem, že Argonauté se činí. Připravovali se na dlouhé pronásledování Brenna a jeho vojska.

Psi nás dovedli k příkrému srázu spadajícímu do šedého toku Daanu. Byl průzračný den a hladina se leskla v paprscích vysoko stojícího slunce. Psi se vzpínali, kňučeli a neklidně hleděli k západu. „Mají čich na smrt," prohlásil Urtha. Po několika minutách klusu po hřbetu táhnoucím se nad vodou jsme dorazili k otevřenému hrobu, v němž ležely v nemotorně strnulé poloze dvě popelavé mrtvoly. Těla byla otočena dolů. Žádné zbraně. Na obou částečně odkrytých zádech byla krev. Hlínu z nich někdo odhrabal, nepochybně Urthovi psi. Nebylo dobře vidět, co jsou zač.

„Byli to dva dobří muži," řekl Urtha. „Byli to moji přátelé. Byli to moji uthiinové. Zradili mě. A Cunomaglos zradil zase je-"

Sklonil se a zatahal za roztrženou látku jejich košil. „Bodnutí do zad."

„Kdo to byl?" zeptal jsem se.

„Znal jsem je, ale jejich jména ti neřeknu." Hodil na každého hrst studené hlíny. „Zaslouží si hnít se zvířaty. Ale v mé paměti zůstanou. Kdysi to byli přátelé. Budu si pamatovat dobré boje a divoké vyjížďky, které jsem s nimi zažil. To udělal Cunomaglos. Myslím, že pochyboval o jejich solidaritě. A měl pravdu. Dovedu si představit, že měli vážné pochybnosti o tom, co dělají." Urtha ke mně obrátil chladné oči. „To znamená, že zbývá devět. Celkem devět."

„Dost mužů pro souboj."

„Vyzvu jenom jednoho, Merline. Psiho ksichta osobně. Když prohraju, skončí to tím. A když vyhraju? Pak teprve začnou potíže. Přijdou na mě jeden po druhém. Budou čerství a divocí. Někdy kolem šestého už budu dost unavený. Nebude to snadné."

Skryl jsem úsměv a stiskl jsem mu ramena jako starý přítel. „Když nic jiného, máš na své straně troufalost, a to pomáhá."

Přikývl. „V to doufám. Ale důležitý je stejně jen ten první."

„Merline. Merline!"

Jsou chvíle, kdy si připadám jako strom, spojený kořeny se zemí uprostřed kroužícího hejna pokřikujících vran; choulí se a perou v mých větvích; dorážejí na sebe, krmí se a já je nemám jak zahnat. Iásón, Mielikki, Urtha... a teď Niiv, stojící proti mně na pahorku na okraji tábora, ruce zkřížené, bledá kůže zčervenálá; mračí se, jako by trucovala, i když rozčilení jí vyzařuje pouze z očí.

„Merline! Co jsem udělala? Nesmíš mě přehlížet. Je to pravda, že jsi řekl Iásonovi, aby mě zabil? Proč?" Znovu do mne vjel vztek. „Nech mě být. Přilep se na Tairóna, ten je stejně úhořovitý jako ty."

„Úhořovitý? Co je to úhořovitý?" vykřikla zoufale. „Já už ti ani nerozumím. Co jsem udělala, že se na mě tak zlobíš?"

„Ty víš, co jsi udělala! Ukradla jsi mi vědění! Oslabila jsi mě!"

„Já jsem tě neokradla," vykřikla a chvíli mi hrozila prstem, jako by mluvila s dítětem. „Ty jsi byl pořád ten, kdo byl v sedle, kdo pořád držel otěže. Já jsem jenom... já jsem jenom poskakovala za tebou. A držela se tě. Cítila jsem se s tebou bezpečně..."

Žadonila, snažila se mě obměkčit. Myslela si, že se na ni prostě zlobím. Jak by mohla vědět, že z ní mám strach?

„Očarovala jsi mě," obvinil jsem ji. „A okradla jsi mě."

„To není pravda. Jsi lhář."

„Nemám zapotřebí lhát takovým lstivým děvkám, jako jsi ty."

„Cože? Jak jsi mě to nazval? Jak se opovažuješ!"

„Myslíš, že jsem takové jako ty nikdy nepotkal? Nosíš polodítě. Jsi čarodějnice nejhoršího ražení! Myslíš, že tvoje prapraprababička Meerga na to nešla stejně? Já jsem ji ošoustal a ona mě podvedla. Napálila mě a já jsem ji nechal zabít."

Na okamžik ohromená, Niiv pochmurně řekla: „Našla smrt v jezeře, když se snažila spojit s jedním předkem. Neudělala potřebná opatření a Enaaki si ji vzal. Totéž by se stalo tobě, kdybych tě nevarovala."

„Zemřela na jezeře. V lod'ce. Nahá. S pohmožděninou kolem krku. Zaplatila za to, že do všeho strkala nos! Enaaki zhltnul jen to, co zůstalo. Polodítě jsem snědl já. Vzal jsem si je zpátky. Potom jsem dovesloval zpátky ke břehu."

„Lžeš... Lžeš!"

„Vím, co nosíš, Niiv. Vím, že v sobě máš polodítě. Nepřibližuj se ke mně. Co ti mám ještě říct? O kolik víc ti můžu dát?"

„Všechno! Můžeš mi dát všechno!"

Bylo mi nečekaně příjemné šiji dlouho prohlížet a potom s odměřeným chladem říct: „Nech mne na pokoji, Niiv. Jsem moc starý a moc opatrný, než abych se nechal ledovým přízrakem, jako jsi ty, takovým nic, jako jsi ty, vánkem v bouři čar, jako jsi ty - příliš moudrý, než abych se od tebe nechal oklamat."

„Takovým nic?" řekla jako ozvěna. Chvilí nebyla schopna slova, jak byla rozrušená nebo uražená, těžko říct. „Kdybych tě oklamala jednou, mohla bych tě oklamat znovu. Jenže já jsem tě neoklamala ani jednou," postěžovala si. „A slibuju, že se o to nikdy nepokusím. Nevěřím, že jsi zabil Meergu. A nevěřím, že chceš, aby mě Iásón zabil. Řekni mi, že to není pravda."

Jak to bylo nádherné, vidět takovou krásu, jak tančí podle mé píšťalky. Tolik se podobala své pramáti Meerze, ale chyběla jí její nerudná sobeckost. Držel jsem mrtvou Meergu ve svých rukou, byť ji moje ruce nezabily. Nedokázal jsem vidět Niiv stejnýma jestřábíma očima.

„Věř si, čemu chceš," popíchl jsem ji. „Jestli tě Iásón nechá žít, dávej si záležet, abys byla na opačném konci lodě než já."

„To všechno je kvůli té druhé, té, co vystoupila na břeh! Že? Té, co byla cítit krví a hořícím listím." Krev a hořící listí?

Ted' čekalo ohromení pro změnu mne. Ten výraz jsem už slyšel. Niiv si moje nenadálé mlčení asi vyložila jako nedůvěru. Zlostně dodala: „Té, co řinčela kovem se zeleným leskem. Oči jako nože!"

„Mielikki?" zeptal jsem se opatrně, i když jsem Paní lesa vůbec nemyslel. „Mielikki opustila loď?"

„Mielikki ne. Ta druhá!" vykřikla. „Ta, která vystoupila na břeh, když ses připravoval na jestřábí let. Nevěděla, že se dívám. Když ji hledáš, není vidět. Ale je to ona, že? Ty ji schováváš; a nechceš, abych o tom věděla."

Její hlas byl jako skučení větru. Stála uprostřed vlastní bouře, vztekla a opuštěná, intuitivně žárlící na srdečné přátelství z mé minulosti. Děni v táboře a kolem Argó se mohlo odehrávat na druhém konci světa.

Krev a hořící listí?

To nemohla být pravda!

„Tys byla schovaná v lodi, když ta žena s očima jak nože vyšla na břeh?" otázal jsem se Niiv.

„Mielikki je moje duchovní matka," připomněla mi dívka. „Proto se ti nepodaří, aby mě zabili. Jsem její dítě. Nepustila by mě do nebezpečí."

Takže ona byla v Duši lodě! Mielikki ji chránila. Proč mě to tak překvapilo? Paní lesa a mladá šamanka měly jedno srdce. A bylo jediné přirozené, že Mielikki svou blízkou vezme pod ochranu.

Jenže co Niiv viděla? A kolik mi toho řekne?

„Já tu ženu s očima jako nože neznám," křikl jsem. „Slyšela jsi, jak se jmenuje?"

„Jen jsem ji zahlédla. Byla jako stín mraku. Ale byla dravá. Děsivá. Doufám, že si mě nevšimla. A ty ji znáš. Poznám to."

„Možná máš pravdu. Ale teď mě nech na pokoji!"

„Ne!"

Odvrátil jsem se od ní. Tak kdo to je? vykřikla na mne.

Zavřískla moje jméno, potom zkřížila ruce, sklonila hlavu a zahrnula mne hořkými, naříkavými kletbami, které se od mé kůže odrážely jako žaludy od kůže muly.

Co teď?

* * *

Iásón se ke mně hnal s mečem v ruce, polekaný křikem. Zhlédl jsem Elkavara a Conana z Cymbrie, jak obezřetně běží stejným směrem a nervózně pokukují po černě zahalené dívce stojící na svahu nade mnou.

„Co se stalo, Merline? Potřebuješ pomoc?"

„Nic nepotřebuji," zavolal jsem na něho. Podíval se na Niiv a meč se mu v ruce zaleskl. Vztekla, rozhořčeně vykřikla, otočila se, sklouzla po druhé straně valu a zmizela.

Zalétl jsem pohledem k Íásonovi a zahlédl jsem v jeho pevných rysech zvědavost a obavu. Čekal, že mu něco řeknu, ale nenapadlo mne nic jiného než: Kam se poděla? Kde se schovává? To přece nemůže být pravda...

A nemohl jsem Íásonovi říct, co mám na srdci. Ještě ne. Zatím ne.

„Zaříd', aby se ke mně to děvče nemohlo přiblížit!"

„Trvale?" zeptal se kousavě.

„Ne. Trvale ne. Nezkoušel bych jí ublížit. Má v Argó mocnou přítelkyni."

Osmnáct

Dutý kopec

Potřeboval jsem najít Divoké oči. Potřeboval jsem znát tu tvář za závojem. Jenže kde hledat? Kam zmizela, když vyklouzla na břeh? Jak ji k sobě přivolat? Tentokrát jsem podnikl opatření.

Musel na mě být zvláštní pohled, když jsem se ve špinavém kabátku z ovčí kůže a pytlovitých vlněných kalhotách, dlouhé vlasy neupravené, rozběhl k okraji lesa a pak podél něj, vyhýbaje se přihlízejícím vlkům, ve snaze vycítit nebo vypátrat nějakou pěšinu, nějaký průchod, jakýkoli otvor nebo škvíru v hradbě lesa, kudy by ta žena po útěku z lodě mohla uprchnout.

Několik hodin jsem po široké cestě, kterou do krajiny vyrylo Brenново vojsko, běžel a šel na jih.

Dorazil jsem ke kamennému domu s propadlou střechou a vytrženými dveřmi, nepochybně proto, aby byly následně použity jako dřevo na oheň. Byl vydrancován a opuštěn již dávno, ale v jednom koutě se povalovala hromada hrubé pytloviny. Dřepl jsem si tam, zabalil se do ní a přivola jsem umění snového putování. Pohroužil jsem se do spánku smrti.

Nejdříve jsem letěl. Létat jako jestřáb mi jde nejlíp. Vzlétal jsem a vrhal se dolů, plachtil jsem nad krajinou a viděl jsem les táhnoucí se do dále, obrovskou mýtinu s doutnajícím ohněm a leženími, třpytící se řeku, zvlněné kopce na severu a vysoké hory na jihu, které budeme muset s Íásonem zanedlouho namáhavě a rychle překonat. Volal jsem Divoké oči, dívku od vodopádu. Vznášel jsem se ve větru, volal jsem a čekal...

A ona moje volání vyslyšela. Zničehonic! Přilétla ze slunce, dravec s širokými křídly a roztaženými drápy, který se na mě se rozlíceným vřeštěním snesl. Prudce jsem slétl, abych se jí vyhnul, ale udeřila mne křídlem. Otočila se a vrhla se na mne znovu. Prohlížela si mě krutýma, lesklýma očima a zahnutý zobák měla lehce pootevřený, připravený roztrhnout mi hrdlo.

Znovu jsem se spustil dolů a rychle jsem odlétl k lesu. Několik děsivých okamžiků mne pronásledovala, ale potom se lehoučce obrátila po křídle a vylétla zpátky do slunce, v němž se ztratila.

Jako dalšího jsem přivola psa. Čenichal jsem v lese, v houští a kolem studených, listím zanesených potoků. Při-volával jsem ji vytím. Znovu mne uslyšela a přišla za mnou v psí podobě, ale i tentokrát mne překvapila.

Zavrčela z vysoké skály. Ve chvíli, kdy jsem zvedl hlavu a zahlédl hvězdný odlesk v jejích očích, chvějící se nozdry a otvor tlamy, vrhla se na mne. Uskočil jsem zpátky. Tvrdě dopadla, ztěžka se postavila a dvěma elegantními, mocnými skoky se na mne vrhla. Rvali jsme se, cenili jsme na sebe zuby, drápy si přišly na své. Byli jsem zakrvácení, ale podařilo se nám roztrhnout si jenom kůži porostlou hustou srstí, ne hrdla.

A tentokrát to byla ona, kdo boj přerušil a vyrazil pryč kolem potoka. Ještě se po mně letmo ohlédla a v dalším okamžiku zmizela v lesním šeru.

V pobořeném domě, zachumlaný pod pytlovinou, lízal jsem si rány.

Jedno už bylo jasné: ať byla kdokoli, věděla, že ji hledám. A reagovala na moje volání.

Trápený spíš bolestí než únavou, hladový - jak dlouho jsem tady vlastně byl? Na nějakou dobu jsem ztratil představu o čase - vyzkoušel jsem jemnější podobu. Dítě, jímž jsem kdysi byl, to v nás všech, co je sinisalo, dítě v zemi, dítě, které nikdy neodejde, stále chodí s mužem nebo ženou, kteří z něj vyrostou. Poslal jsem své přízračné dítě zpátky do lesa. Běželo, dokud se nedostalo na místo, kde se předtím rvali psi. Říčka tekla do Daanu. Její mělký tok procházel oblastí, kde tábořilo vojsko, nedaleko králova ohrazeného ležení, v němž Brennus promluvil ke svým vojevůdcům. Šel jsem však ještě hlouběji do lesa,

dokud jsem nenašel místo, kde potok obtáčí malý kopec. Vystupující skála zde ukrývala úzkou, chráněnou jeskyni. Zavola jsem Druhou. Možná na mě čekala.

Díval jsem se z druhého břehu potoka, jak se vynořila zpod převisu, drobná dívka oblečená v kůžích, s rozčuchanými vlasy, ozbrojená prakem, jenž byl nabit hladkým oválným kamenem. Když jsem se začal zvedat z místa, kde jsem se krčil ve křoví, vystřelila kámen a vzala nohy na ramena. Kámen mne bolestivě zasáhl do ramene. Chvilí jsem ji pronásledoval. Jako šipka se mihla z mýtiny do úžlabiny, přelezla balvan, podlezla spadlý strom, přeběhla z houští do bahnitého potoka.

To nebyla hra. Nedoprovázel to smích, škádlení ani pocit radosti.

Po chvíli jsem pronásledování přízraku vzdal a nechal jsem dítě v zemi, aby se ke mně prostřednictvím snu vrátilo.

Byla noc. V rozbitých dveřích domu stál muž a rozhlížel se. Lekl jsem se, a to mě prozradilo. Muž otočil hlavu a všiml si mne v měsíčním svitu. Podařilo se mi strhnout ze sebe pytlovinu, vytasit železný meč a pracně se zvednout.

„Tak tady jsi,“ prohlásil Elkavar. „Dej to pryč. Při úsměvu Scáithach! Není to nic jednoduchého, tě najít. Naštěstí ses nějaký čas nemyl.“

Zaškubal za kožené vodítko a přitáhl Maglerda, který dvakrát zaštěkal na znamení, že mě poznává, a na přivítanou.

Znovu jsem byl vyčenichán.

„Rád tě vidím, Elkavare. Ale proč jsi mě šel hledat?“ „Protože jsem trochu pochopil, kdo a co jsi a koho hledáš. A zjistil jsem něco, co bys podle mne měl vidět.“

To, co jsem neobjevil, možná proto, že věděla, jak přede mnou své stopy zneviditelnit, Hiberňan Elkavar našel díky instinktu a vrozenému talentu pro hledání spodních cest, přestože sám přiznával, že po jejich nalezení se dokáže ztratit stejně jako kdokoli jiný.

Vyčenichal úzkou chodbu v něčem, co vypadalo jako skalní útvar vyrůstající z pahorku, který se tyčil hluboko v lese. Však také byl od okamžiku, kdy jsme s lodí přistáli, přesvědčen, že někde nedaleko spodní cesta je.

„Já mám pro tyhle věci cit,“ připomněl mi. „Přestože nemám orientační smysl, jak víš.“

Zkoušel ji hledat, a neuspěl. Pak to zkusil znovu; a podařilo se. Jakmile jsem ji spatřil, poznal jsem pahorek, u něhož jsem se v psí podobě setkal s Divokýma očima.

Brzy se ukázalo, že pahorek je starý a zbudovaný lidskýma rukama, byť úzké ústí bylo přitesáno jen hrubě.

Otvor vedl do země, zpočátku poměrně prudce. Elkavar byl velice spokojený. „Brughy v mé zemi jsou zbudovány lépe. Však také lidé, kteří obývali mou zem v čase Danánů, byli v opracovávání kamene nejzručnější na světě.“

Já vím, pomyslel jsem si. Vzpomínám si.

Chodba se chvíli složitě klikatila, načež se pod obloukovou bránou ze zkamenělého dubu dělila mezi zemi lidí a říši duchů. Zjistili jsme, že do podsvětí nesahá daleko. Šeré světlo vykreslovalo temné, klidné jezero plné žab, domov tichých brodivých ptáků, páchnoucí bahenním plynem. Čas od času mrtvá voda tlumeně šplouchla o kluzké skály, když se nějaký tvor vynořil nebo přelezl po okraji. Žádné duchy jsem nezahlédl a usoudil jsem, že se jedná o opuštěné místo, slepou cestu do podsvětí.

„Nic tady není,“ řekl jsem zklamaně.

„Opravdu?“ popíchl mě.

Podíval jsem se znovu a pak jsem ho pobídl, aby mi řekl víc.

„Tak za prvé, jezera, jako je toto, jezera jako to, u něhož jsme se setkali v Severní zemi, se mění, když je obcházíš. Pokud nedáváš pozor, tak si toho nevšimneš. Jak jsi možná věděl, to velké jezero v Pohjole je jedním z míst, kde se sbíhá mnoho těchto spodních cest.“

Přesně to jsem tušil, obzvlášť poté, co se objevil právě Elkavar. Pravděpodobně to vysvětlovalo, proč tam končilo tolik cest za snem, tolik hledání talismanů. Ale to velké zamrzlé jezero vypadalo hodně jinak než tahle smradlavá louže pod pahorkem nedaleko Daanu.

„Kdybys šel po břehu dál," pokračoval Hiberňan, „našel bys divoký hvozd a volnou pěšinu, která jím prochází. A někdo tam nedávno byl. Snažil se cestu zamaskovat, aby ji jiné oči nenašly. Seděl jsem tam a číchal jsem vzduch, který tím lesem prochází. Myslím, že ta cesta vede na jih. Někdy jsou cítit vůně podobné bylinám z jižních moří, které máme rádi. Někdy jen závan krve..."

„Krvé?" Srdce se mi rozbušilo. Pozorně jsem Elkavara sledoval. „Krvé a čeho ještě?"

„Nějakého pachu. Jako když něco hoří."

„Divoké oči! Tak tam zmizela! Zřejmě stezku vypátrala, když jsem s Niiv na hřbetě létal v čase.

Elkavare, ty jsi hrdina."

„Žádný hrdina," odvětil skromně. „Umím tyhle chodby hledat od narození. I když platí, co jsem už říkal, že se v nich snadno ztratím. Ale hledat je a zpívat jsou asi jediné věci, které opravdu umím. Počkám tady na tebe."

Právě jsem vykročil na další cestu kolem temného jezera, když mne něco napadlo. „Jak rychle si zapamatuješ melodii?"

„Stejně rychle, jak ji budeš zpívat," odvětil sebejistě. Vylezl si na jednu z ponurých, šedivých skal v místech, kde se tmavé, pokroucené kmeny zimního hlohu vzpínaly k bez-hvězdné klenbě. Jezero se vlnilo jen mírně, ale když jsem začal zpívat píseň, kterou jsem od něho chtěl zahrát na dudy, hladina vybuchla a vyvrhla černé okřídlené tvory, kteří několik chvil kroužili vzduchem. Nakonec toto živé mračno s tichým cáknutím dosedlo zpět a jezero se znovu pohroužilo do ticha.

Elkavar se zasmál. „Když ty dokážeš tohle, co asi dokážu já..."

Nafoukl měch dud a pevně jej stiskl. Monotónní melodie jezero znovu probudila k životu, ale opět se ustálilo a zůstalo klidné po celou dobu, co ohmatával píšťaly a hrál smutnou melodii písně, kterou jsem kdysi zaslechl, když ji jedna matka tiše zpívala usínajícímu dítěti, kolébanému v náručí.

„Jak byla ta slova?"

Řekl jsem mu to a on je tiše zazpíval. Dudy zněly ladně a vlídně, skoro smutně.

Jsem vyhnanec,
který se vrací, vrací
do Dutých kopců
zpět k Zářícím.
Jsem vyhnanec,
který jde domů.

Jezerem proběhlo zachvění. Vypadalo to, jako by na vodu padlo ještě větší šero, a stromy se rozechvěly, jako by se blížila bouře. Proti mně zadul studený vítr. Ale pak všechno v tomto tajuplném místě ztichlo. Elkavar vytušil, co cítím, a znovu se dal do zpěvu. Tóny a slova odplouvaly jako náměsíčné přes okraj jezera k temné mezeře mezi stromy, kudy odešly Divoké oči.

Opět ticho, až na šplouchání vody o břeh a klidný dech lesa.

A najednou tam stála, vysoká, temná postava ve tmě, zahalená nocí, jako socha stála v ústí pěšiny a dívala se na mne.

Vykročil jsem k ní. Invokace v Hiberňanově podání ji přivolala zpět, donutila ji ze zvědavosti, z laskavé, ale bolestné vzpomínky obrátit své kroky. A já už jsem si byl téměř jist, kdo se na mne zpod toho závoje dívá.

Stál jsem před ní, dost blízko, abych na ni mohl sáhnout, ale ne dost blízko, abych ji mohl políbit.

Udržovala si ode mne odstup. Viděl jsem za závojem její tvář, sešlou léty, mnohem víc než sešlou léty, ale krásnou a nedotknutelnou, tvář, která nepatřila do tohoto světa a podobně jako já byla ztracená v čase, a přesto k němu připoutaná.

Médeia! Dcera Aiétova. Beraní kněžka. Nic takového! Byla totiž o nespočet generací starší. Ona a já jsme byli součástí jednoho a téhož srdce, toho prastarého, věčně bijícího srdce.

„Kdo jsi?" zašeptala. „Kdo jsi, že znáš mou tajnou píseň? Plavíš se s Práchnivcem..."

Považoval jsem Médeiu za mrtvou. Orákulum v Arkamonu řeklo jejímu synovi: „Vydala ze sebe příliš, aby tě ukryla. Zemřela ve velkých bolestech."

Ovšemže zemřela. Už jsem to chápal. Zemřela na sedm století. Nechal jsem se oslepit tím, že jsem sám odmítal použít schopnosti, které jsem měl. Orákulum mluvilo pravdu - neúplnou pravdu.

Médeia nezemřela. Médeia přežila čas. Médeia chodila po stezce, ale já jsem ji nepoznal, když se naše cesty zkřížily. Nepoznal jsem dívku, která mi byla kamarádkou v dětství.

„Říkali mi Merlin," řekl jsem, jen tak tak schopen najít slova. „Jako děti jsme se koupali v tůni pod vodopádem. S oblibou jsi po mně střílela šípy, které měly místo špičky ovoce. Měli jsme deset ochránců; bdí nad námi stále, čekají, až dospějeme, ale proč to dělají, nevím."

Pozorně si mě přes závoj prohlížela. Cítil jsem její mysl jako bzukot hmyzu - vyděšenou, zmatenou, zvědavou, neochotnou přijmout pravdu, která se hlásila o slovo.

„Když Iásón poprvé vybíral posádku pro Argó a plul vyloupit tvou svatyni v Kolchidě, jmenoval jsem se Antiochos. Plavil jsem se na Argó. Byl jsem v paláci, když jsi předstírala vraždu svých dětí."

Se zděšeným výkřikem poznání - její dech byl cítit krví a hořícími listy - si strhla závoj a upřeně se na mě zadívala. Věřila zpola, protože znala půl pravdy.

Ale pohled, v němž se zračilo poznání a nenadálé pochopení, rychle pominul. Nahradil jej hněv, který prohloubil stopy slz a bolesti kolem očí, dodal tvrdý výraz reliéfu jejího čela a úst.

„Co to má být?" zasyčela na mě. „Jaká lest? Nikdy své syny nespatri! Vyřid' mu to. Dala jsem si velkou práci, abych je ukryla. Nikdy své syny nespatri! Jsou to jediné, na čem mi v životě záleží. Nabírají na síle. Jsem na ně pyšná."

„Je blízko. Thesokora najde."

„Opravdu? V Albě jsem ho zastavila. V Albě jsem povolala mrtvé. Pomohla jsem zpusťit zem, abych vás zdržela. A můžu ho zastavit i tady. Na lodi jsem mu otráвила mysl. A můžu ho tady zastavit."

Nedokázala odtrhnout své oči od mých. Měl jsem co dělat, abych se vyrovnal s důsledky toho, co říkala. Vzpomněl jsem si na obrovského býka, který se zřítíl z toho proutěného obra. Dotek Médeiny ruky. A to děsivé stvoření, vychytralý havran v hlavě obra, když jsme se pohupovali na hladině a sbírali odvalu. Tak byla blízko. Přemýšlel jsem, kolik z oné pustiny bylo dílem této ženy.

Ani já jsem nedokázal odtrhnout oči od jejích. Rozmazaná změt' šedých obrazů, tlející hromada za tolik století, začínala dostávat ostřejší rysy. V nás obou. Zavrtěla hlavou, jak vzpomínala. Paměť byla jako potopa, valící se zpět, studená a plná sil. Dívat se na ni bolelo. Byla v Zemi duchů se mnou, ale nevěděla, kdo jsem a co jsme byli v dávné minulosti, stejně jako jsem se já děsil Divokých očí, protože jsem je vůbec nechápal. Znovu jsem po ní toužil, nebo možná po našem společném dětství.

Tichými, dobře váženými slovy řála do živého a kouzlo rozmetala.

„Ta lest nevyjde. Jsi chytrý, Antiochu, příteli toho práchnivého muže. Jenže já jsem tu lest prohlédla. Ty nejsi jako já. Já jsem byla vždycky sama. Ostatní byli jen falešné vzpomínky. Chodila jsem po stezce sama. A Merlin... Merlin byl jenom hezký sen!"

Proč potom se jí chvěly rty? Proč jí byla zima? Samozřejmě proto, že také ona začínala chápat.

„Já jsem si to také myslel," řekl jsem. „Myslel jsem, že jsem sám; že jsou to jen hezké sny, abych měl pocit, že takových jako já je víc."

„Ne!" vyštěkla. „To všechno je krutý klam. Nevím, jak se ti to podařilo, ale vykloval jsi mi paměť, jako vrána. Ale Práchnivec nikdy neucítí dotek svých dětí. Příliš dlouho jsem čekala, až se s nimi znovu setkám. Hekaté! Hekaté!" zavyla najednou. „Kde se tady vzal? Jak tady může být? Jako by se sama země obracela proti mně!"

A s tímto divokým, nařikavým výkřikem, v zlostném okamžiku zoufalství, se otočila a rozběhla se. Krátce nato ji stezka a stíny pohltily.

Ale zvuk jejího běhu najednou ustal. Dál jsem tam stál a díval se za ní, vnímaje tmu, puch jezírka a vzdálené monotónní dudy tiše preludujícího Elkavara. Neviděl jsem ji, ale ona se vrátila a zavolala na mě.

„Kolik je ochránců?"

„Deset."

„Řekni mi nějaké jméno."

„Cunhaval. Pes, který běží lesem."

„To by mohl uhodnout každý. Řekni mi jiné."

„Sinisalo. Dítě v zemi. Jako ty a já."

„A další."

„Skogen. Stín lesů, které nejsou vidět."

Rozhostilo se ticho; pak bylo znovu slyšet běh.

Pustil jsem se za ní, ale hlas se ozval znovu, téměř naříkavě. „Nech mě být. Nech mě být, Merline!

Prosím. Můžu ti ublížit."

A já jsem si uvědomil, že sáhla do svých kostí mnohem hlouběji než já. Použila víc kouzel. Byla v kouzlech silnější, a to bylo nebezpečné.

Zmizela. Vrátil jsem se k Elkavarovi, který na mne čekal v místech, kde v tomto šedivém, tichém podsvětí skály sbíhaly do vody. Dudy měl nedbale přehozené přes rameno, jeho obličej byl maskou zvědavosti a uličnictví.

„Tak to netrvalo dlouho," utrousil. „Doufám, že jsem to nepokazil něčím, co jsem zpíval. Unesu kritiku..."

„Zpíval jsi dokonale," ujistil jsem ho.

„Díky. Také mi to tak připadalo. Ale myslel jsem, že toho bude víc, co si budete chtít říct. Je vidět, že máte společnou minulost."

„To máme," přiznal jsem neopatrně. „Mnohem víc, než si umíš představit. Oba nás to zaskočilo."

Elkavar si povzdechl, jako by přesně chápal, co chci říct. Potom zavrtěl hlavou, jako by přesně chápal, jak mi je. Pak mi nabídl radu: „Byl bych tě pochválil, jak to umíš se ženami, Merline. Ale obávám se, že není co chválit. Nevyužil jsi převahy. Nechal jsi ji utéct příliš brzy."

„Tím, co jsi viděl, to neskončilo."

„Ty za ní půjdeš? Pašák! Podle toho, jak se na tebe dívala, bylo jasné, že jste kdysi byli milenci. Ten plamen se dá rozdmýchat. A já o tom napíšu píseň! Jak že se jmenovala?"

„Elkavare..." začal jsem, ale zjistil jsem, že se mi nedostává slov, abych ho pokáral, vyvedl z omylu nebo mu složil poklonu. Jestli díky svému talentu pro objevování spodních cest něco zahlédl, nepříslušelo mi zpochybňovat jeho intuici. Má minulost byla sledem okamžiků, živých zážitků v prázdnou chození po stezce. Většina mého života byla zahalena tajemstvím stejně jako krajina obestřená mlhou; člověk ji cítí, ale nevidí, zjeví se mu, až když přijde blíž.

Milenci? Ten chlapík byl romantik. Ona a já jsme byli děti, než začal Čas. Nic víc než to.

Naše cesty se rozdělily. (A přesto... a přesto...)

Láska mezi Médeiou a Iásonem však byla překvapivá intenzitou, ohromující svou silou a tragická zradou. Nepoznal jsem Médeiu, když jsem jí pomáhal uprchnout z Kolchidy a před běsnícím králem, který ji považoval za svou dceru. (Jak se asi vloudila do jeho života?) Nepoznal jsem ji ani toho dne, kdy utekla od Iásona, se svými syny v náručí, s nožem v ruce, připravená zabránit nám svými uskoky v dalším pronásledování, když nás uvěznila v chodbě za bronzovými mřížemi.

Vzpomněl jsem si, jak bezmocný jsem si tenkrát v Iólku připadal. Iásonův výkřik: Antiochii! Použij svá kouzla!

Nemohu!

Médeia byla tím, kdo mi bránil. Jenže tenkrát jsem nevěděl, jak dobře tuto ženu znám. Nenapadlo mne to. Použila stejná slova, jaká bych použil já: Byl jsi jen hezký sen. Vždycky jsem byla sama...

Nyní již jsem si byl jist, že Médeia je 'tou, která zbloudila', jak to v Zemi duchů vyjádřili duchové z mé minulosti. Já jsem byl ten, kdo si neuměl zavázat tkaničky. Ostatní byli doma, nebo téměř doma.

Médeia a já jsme zůstali na stezce sami, ale každý z nás unikl důsledkům a potřebám svého života jinak.

Musel jsem ji najít znovu. Potřeboval jsem ji přitáhnout zpět k sobě. Od okamžiku, kdy vyšla z ponuréhó lesa a přes závoj se na mne podívala, jsem cítil neodolatelnou touhu vzít si zpět část svého života, o níž jsem přišel: jeho začátek.

Devatenáct

Sny a paměť

Argó byla znovu opletena sítí provazů a Ruvio zapražen. Pracovitý kůň vytáhl loď po břehu a odtáhl ji opuštěným tábořištěm k lesům.

„Kde jsi byl?" zeptal se podezíravě Iásón. „Máš ptačí výraz."

„Později," řekl jsem. „Ještě se mi točí hlava."

Ve skutečnosti jsem se nervózně rozhlížel po Niiv. Byla to úleva, nenajít po ní ani památky.

Michovar se svými muži a Germaniové připravili pro loď skryš, mělký příkop zakrytý větvemi. Argó byla dosmýkána na místo a usazena. Před někým, kdo by prohledával les, chráněna nebyla, ale určitě ji nebylo vidět z řeky.

Iásón pak přerezal popruhy na zádi a společně s Rubobostem uvolnili figuru Paní lesa. Zabalili ji a naložili na větší ze dvou opravených vozů. Iásón sám pak vstoupil do Duše lodě a pod vedením Mielikki vysekal srdce. Když ten kus zčernalého dřeva nesl na vůz, vypadal jako neforemný, nezačištěný úlomek vraku, ale zněl ozvěnou dávných dní.

Galionová figura a srdce byly zakryty dvěma vrstvami plátna a následně zabedněny. Na zbytek vozu naložili zásoby, provazy a zbraně. Promazali nápravy čtyř širokých kol. Dvě náhradní kola připevnili dozadu. Pro Ruvia bude tažení tohoto malého povozu hračkou.

Všechny tyto přípravy zabraly pouze den. Přenocovali jsme u ohně, když jsme si předtím pochutnali na Michovarově jídle a číších trpkého vína, které Elkavar objevil v hliněné nádobě vyhozené do odpadní jámy u řeky. Nebylo jej mnoho, ale Volka je okořenil a Argonauté, zmožení únavou a podráždění, dostali chuť se bavit a vyprávět.

Tairón nám pověděl verzi příběhu o Ikarovi a jeho bratru Raptorovi, jimž otec protáhl těly bronzové šlachy, které měly udržet mechanická křídla. Elkavar nám zazpíval, což Urthovi udělalo radost, ale Iásón to snášel se zaťatými zuby. Michovar a jeho muži nám zatančili v rytmu bubnu, doprovázeném zvířecím chrochtáním a melodickým zpěvem: tanec na oslavu úspěšného lovu na tygra a ukradení jeho ducha. Jak jsme se dozvěděli, tygr bylo zvíře, které se v jejich zemi objevovalo vzácně a přinášelo velkou změnu a dobrá znamení

Potom nám Ullanna zakvílela žalozpěv za svou domovinu, milosrdně krátký, a Conan s Gwyrionem souzvučně zabroukali; byl to zvláštní zvuk, který podle jejich vysvětlení ,vychází z nevyslovené touhy všech lidí bezpečně se uvelebit v zemi svých předků'.

Na Michovara to dojem neudělalo. Všechno mu připadalo příliš sentimentální. „V zemi našich otců byste se uvelebit nechtěli," zavrčel. „Sněhu po krk, prdel omrzlá a norci tě ohlodávají od prstů na nohou nahoru. Naše píseň byla alespoň o lovu..."

Když ohně začaly pomasínat, Conan je obešel, rozhrábl je, přiložil na ně, a tak přinesl nový život a nové teplo. Cathabach a Rubobostes se postarali o koně. Manandoun a Urtha se schoulili stranou od ostatních a tiše rozmlouvali. Manandoun se potom zvedl a náčelníka opustil. Cestou letmo zavrtěl hlavou směrem k Ullanně, která stála nedaleko a přihlížela.

Posadila se, zachumlala se do pláště, pečlivě rozložila oštěp a meč a zadívala se na hvězdy. Nepohnula se, když Urtha po chvíli vstal, přehodil si přes ramena svůj plášť a odešel z tábora. Z diskrétní vzdálenosti jsem ho sledoval, dokud jsem nezjistil, že jde k řece. Stál tam, zamyšlený, zírající na nebeskou klenbu, a jeho nehybná silueta se rýsovala na pozadí hvězdami ozářené hladiny.

Chtěl jsem si s ním promluvit, vysvětlit mu, že jsem se rozhodl zbytek Argonautů předběhnout, ale připadalo mi to jako nevhodný okamžik. Jenže než jsem se stačil vrátit do tábora, vztyčil se ze tmy jiný muž, ostrážitý a zvědavý, přestože z jeho dechu bylo silně cítit víno. Došel ke mně a vzal mne kolem ramen.

„Mluvil jsem s tím ukňouraným Hiberňanem. Řekl mi, abych si s tebou promluvil. Pojd'me se projít. Víím, že nás opouštíš; alespoň mi můžeš říct proč, když nic jiného."

Jako vždy, Iásón byl přímočarý a zároveň diplomatický.

Odešli jsme po břehu řeky dál od Urthy. „Cítí je, ty proradné ničemy," poznamenal Iásón, když se naposledy ohlédl po Keltově osamoceně postavě. „Řekl bych, že přivolává Titána. Pokud tihle Keltové mají Titány. Aby mu pomohl, až ta chvíle přijde."

„Všichni tam budeme, až ta chvíle přijde."

„Vážně?" Iásón se zastavil a zblízka se na mě podíval. „I ty?"

Uvažoval jsem, co asi Elkavar Řekovi prozradil. Jako by mou myšlenku vytušil, Iásón řekl: „Elkavar tvrdí, že jsi našel cestu, jak se podívat dopředu. Ptal jsem se ho, kam ses ztratil. Měl jsem o tebe starost,

protože ta pohjolská holka zmizela taky."

Niiv? Někde tady bude, pozoruje nás z nočních stínů.

„Měl pravdu," řekl jsem Iásonovi. „Je tu cesta procházející světem, která předbíhá nás a možná dokonce i vojsko. Na nějaký čas vás opustím, abych ji prozkoumal. Můžu ti říct jediné toto: jedna část mého života mne dostihla a potřebuje vyjasnit."

Iásón pokrčil rameny. „Každý z nás dohání svou minulost. Proč ne ty? Ale měl jsi mi to říct dřív, Merline, než jsme nachystali vůz a koně. Můžeme jít tou tvou chodbou na jih všichni."

Rychle jsem ho té představy zbavil. Žádný obyčejný člověk nemůže vniknout branou do podsvětí, dokud nezemře.

Elkavar, jak sám říkal, se pro takové putování ‚narodil‘, byť měl sklon zabloudit. Podobně jako několik Argonautů, byl zčásti legenda a zčásti člověk: Tairón se svými labyrinty, Rubobostes se svou obrovskou silou, Ullanna, ozvěna Lovkyně. Ale nikdo z nich - snad s výjimkou Tairóna - by nemohl vstoupit do země a projít jí.

„Kde ta tvoje tajemná cesta vychází?" zeptal se po chvíli Iásón.

„Určitě na jihu," řekl jsem mu. „Tuším, kde na jihu, ale jistotu nemám. Elkavar mi pomůže, kdybychom se ztratili."

Iásón se na chvíli zamračil, potom si všiml úsměvu na mé tváři a maličko se zasmál. „Dobře. Tak hodně štěstí."

Neřekl jsem mu, že to je Médeina stezka, nebo alespoň daanský vstup, který se s její stezkou spojuje. Jak jsem po pravdě řekl Iásonovi, jistotu jsem neměl, ale všechny svatyně mají vlastní vůni - někdy příjemnou, třeba jak med, nebo štiplavou jako síra. A závan cedru a rozmarýny, který jsem ucítil, když se vrátila, aby si se mnou promluvila, navzdory síře silný, připomínal místo, kde jsem již byl; ano, věštírnu, jednu konkrétní věštírnu, jestli jsem se příliš nemýlil.

„Všiml jsem si, že nenosiš ten zubový talisman, který ti dala," řekl znenadání.

Sedja byla dřív zašitá v mém kabátku z ovčí kůže. Téměř jsem zapomněl, že ji tam mám. Ale po události, kdy Niiv vnikla do mého jestřábího letu nad vojsko, jsem tu památku dal pryč. Tušil jsem, že by k ní mohla ‚přilétnout‘. A bylo důležité, aby mne nesledovala.

Sedja ležela schovaná ve vytažené Argó, pod střechem z větví, hluboko v nákladovém prostoru lodi. „Budeš mi chybět, Merline," řekl Iásón, když jsme se otočili zpátky k ohňům v dálce. „Vím, že jsem tady díky tobě, díky tvé jistotě a víře, kterou ve mě máš, díky tvým magickým schopnostem, díky tomu, že svět - můj svět - zešílel! Je to to správné slovo, zešílel? Syn a otec, opět živí, sedm set let po své smrti." Zamyšleně potřásl hlavou, sám pro sebe. „Ano, myslím, že šílenství je dobrý způsob, jak to vyjádřit." Málem jsem mu v tu chvíli řekl, co jsem již věděl - že i Médeia je v tomto šíleném světě naživu. Jistě, musela být naživu vždycky, chodit po stezce, odměřovat roky, ubíjet je, dokud... zvláštní představa... dokud se na zemi znovu neobjevili její synové, nevyšli ze tmy do světla, z jedné éry do druhé, nevědouce o ztrátě Času.

Ale všechny instinkty mi říkaly, že na zmínku o Médeie je zatím příliš brzo. Ztratil by soustředění.

Nepotřeboval myslet na nic jiného než na svého syna a na to, jak ho najít.

Ale to, co jsem zažil na březích Země duchů, a Médeina slova - V Albě jsem ho zastavila, můžu ho zastavit i tady -mi stačilo, abych mu řekl něco jiného, něco, co podnítí jeho chuť.

„Co se děje?" zeptal se Iásón s pohledem upřeným na mě. Díval jsem se na něho zvláštně.

„Myslím, že vím, kde se Kinos skrývá," řekl jsem mu a on vytřeštil oči.

„Kinos? Malý snílek?" Jeho tvář najednou ožila překvapením a údivem. Stiskl mi ramena. „Jak to víš? Jak to víš? Řekl jsi mi, že jsi zahlédl jenom Thesokora. Viděl jsi ho? Také byl navštívit věštírnu? Proč jsi mi to neřekl dřív?" Do jeho pohledu se vloudilo podezření a tiše zopakoval: „Proč jsi mi to neřekl dřív, Merline! Kde je?"

Sundal jsem jeho ruce ze svých ramenou. Zaryl se mi prsty tak hluboko, až jsem myslel, že mi mé drahocenné kosti rozdrtí.

„Je na Albě, ukrývá se v tom místě zvaném Země duchů. V Zemi stínů hrdinů. Žije ‚mezi stěnami bičovanými mořem‘. Vzpomínáš, co jsem ti řekl o Thesokorově návštěvě věštírny? Stěny bičované mořem jsou útesy Alby. Ale Země duchů je složitá. Je to víc než jenom svět mrtvých. Je to svět

nenarozených. A Kinovi se nějak podařilo do té říše proniknout."

Nějak? Médeia ho tam poslala. Ale to jsem Iásonovi nemohl říct.

Iásón byl hluboce zmatený. Po dlouhém mlčení zavrtěl hlavou a odtáhl se ode mne. „Používáš zvláštní způsoby, Merline. Jsi zvláštní, tajemný tvor. Proto nedává smysl, proč bych o tobě měl pochybovat. Ale stejně o tobě pochybuju. Jen proto, že chci, aby to byla pravda, a nesnesu představu, že bych měl být zklamán. Jednoho syna po druhém, říkáš mi pořád, a mne uvnitř rozervává touha znovu spatřit svého malého Thesokora. Nemůžu se dočkat, až ho budu znovu držet."

Neubránil jsem se a začal jsem se smát. „To není tvůj ‚malý Thesokoros‘, Iásone. Je to mohutný muž. Je skoro stejně silný jako Rubobostes. A říká se mu Král zabijáků. Na tvém místě bych si dal pozor."

Odmítavě zakroutil hlavou; to všechno věděl; o to nešlo. Šlo o to uvidět ho, být znovu s ním.

„Jak si můžeš být tak jistý?" zopakoval. „Ohledně Kina?"

„Když jsem byl v Zemi duchů, zahlédl jsem Orgetorixova ducha. Neřekl jsem ti to dřív, protože sám nerozumím, proč by to mělo vypadat, zeje na dvou místech současně. Ambaros, Urthův tchán, ho znal jako mladíka z doby, kdy sám chodil nakukovat do Země duchů. A říkal, že s ním byl ‚bratr‘. Byl přesvědčený, že to jsou ‚přízrační bratři‘, jak jim říkal. Tuším, co se dělo; než se znovu setkáme, zkusím to zjistit. Jednoho syna po druhém Iásone, ale najdeme je oba a nebude to dlouho trvat. Chovej to jako ‚krásnou‘ představu."

„Bude to krásné, až je oba stisknu a podívám se jim do očí," zamumlal temně. „Pak budu vědět, že to není jenom sen. Někdy si říkám, že se znenadání probudím a znovu budu mít v plicích ledovou vodu a můj duch bude křičet z toho jezera."

„Toto je skutečnost," řekl jsem mu chlácholivě. „Přesvědčíš se."

Přikývl, jako by děkoval, a pak se prudce nadechl, smířený s mým odchodem. „Tak si běž, Merline. A kéž tě Poseidon dobře hlídá, až půjdeš pod světem."

Iásón souhlasil, že ostatní se o mém odchodu dozvědí teprve tehdy, až budu pryč.

Předpokládal jsem, že s dočasným opuštěním lodě se také někteří Argonauté rozhodnou upustit od cesty na jih, obzvlášť Michovar a jeho Volkové, kteří se nalodili na Argó jen proto, aby se dostali domů, byť s oklikami. Bylo to téma, o němž se vášnivě diskutovalo, ale představa teplého jihu a lákadlo Brennovy výpravy a tajemství věštíren přesvědčily celý zbytek posádky, aby zůstal pohromadě. Na koních, pěšky, někteří na voze taženém Ruviem, chtěli vytvořit jakousi pozemní Argó.

Urtha byl stále u řeky. Opatrně jsem za ním přišel a řekl jsem mu, že odcházím. Zamračeně se na mě podíval. „Chtěl jsi tupit Cunomagla, než zemře. Sám jsi to řekl."

„Očekávám, že u toho budu, abych to mohl dodržet," odvětil jsem. „Vojsko nedohoníte dříve než za několik týdnů. A pak budeš muset svého soka najít. Je to obrovské vojsko, roztažené po kopcích."

„Já ho najdu," prohlásil s pevnou sebedůvěrou Urtha. „Moji psi mají pach toho parchanta v nosech. Až začnou slintat a oči jim zrudnou, poznám, že je blízko. Bezpečnou cestu, Merline. Kde je vlastně ta dívka?" napadlo ho dodatečně. „Moje psovodka?"

To byla otázka, kde? Řekl jsem mu, že nevím, ale že na ni má být hodný, až ji uvidí, a máji přesvědčit, aby zůstala se skupinou a nesnažila se letět za mnou. V Poseidonově říši by mě stejně nenašla.

„Myslím, že už všichni víme," dodal Urtha kousavě, skoro až smutně, „že si chodíš tam, kam se ti zachce."

Elkavar nabral výstroj a zásoby, na nichž jsme se dohodli: jídlo, vodu, trochu hořkých bylin, které jsem objevil na kraji lesa, proužky kůry z dubu, jasanu a lísky, jimž se v lese dařilo - pro všechny případy, abychom si z nich mohli vyrobit talismany, kdyby bylo třeba - a zbraně, ne proto, abychom bojovali se silami podsvětí, ale proto, abychom se měli čím chránit ve světě mužů a bojovníků na druhém konci. Rozhodli jsme se, že si oba vezmeme meč, nůž a čtyři tenké vrhací oštěpy a úzkými železnými hroty. Elkavar měl také svůj prak a váček maličkých ‚střel na duchy‘, jak jim říkal, drobných kamenných šípových hrotů z mnohem starší doby.

Takto vybaveni jsme vyklouzli z tábora, našli jsme potok a podél něj jsme nocí a lesem došli až k vysokému pahorku, v němž lidé žijící na březích Daanu pohřbívali své mrtvé, na práh podsvětí.

Dvacet
Duch v zemi

Řekové pro to měli zvláštní slovo, pro zmatek a dezorientaci, které přijdou po troufalé jistotě. Byl jsem přesvědčený, že pronásledovat Médeiu podsvětím bude stejně jednoduché jako sledovat desetitisícovou armádu. Jenže není stopa jako stopa. Po vojsku zůstane zpustošená zem; v podsvětí říši, kde Persefoné a Poseidon poletovali jako netopýři, kde se cesty dělily mezi tmavou chodbu skalami a druhou klesající k černému jezeru, kde v zatuhlém vzduchu nezůstal ani náznak, ani stopa po té, která šla napřed...

Brzy jsme se ztratili.

„Je to všechno moje chyba," řekl mrzutě Elkavar. Znovu a znovu nahazoval vlasec do temné vody tu či onde, v naději, že něco chytí, ale vytahoval jen lepkavé chuchvalce řas. „Nedával jsem pozor na znamení."

Jaká znamení?

Bohužel, nevěděl. Jestli tam nějaká znamení byla, nevšiml si jich. Nedával pozor.

Ani jeho dudy se nedaly použít. Nafoukl měch, zmáčkl jej loktem a přeběhl prsty po dírkách na dřevěných píšťálách. Nevyšel z nich žádný zvuk, jen smutný mrtvolný výdech.

Poseidon mu hudbu ukradl. Bez dud nemohl zpívat. Jeho hlas byl stejně mrtvý jako prach. Nemohl zpívat invokaci ani žalozpěv, aby nám mrtví přišli na pomoc; nemohl zpěvem říct o vítr z horního světa ani o zvuk hromu, který by proburácel jeskyněmi a umožnil nám sledovat svou ozvěnu. Nemohl zazpívat Médeinu tajnou píseň a doufat, zeji přiláká, aby se vrátila tak daleko, že nám poskytne vodítko, kterým směrem se dát.

„Myslím, že Orfeus tenhle problém nikdy neměl," zamumlal mrzutý Hiberňan. Připomněl jsem mu, jak Orfeus dopadl, když ho Lémňanky roztrhaly a naházely do řeky.

„To je pravda," přikývl zamyšleně Elkavar. „Je údělem hudebníků čas od času upadnout v nemilost. Možná mám nakonec štěstí. Ale zpěv mi chybí." Ponuře se na mě podíval. „A jak je to s tvým zpěvem?" Sdělil jsem mu, že i mne Poseidon okradl o hlas; nebo jsem si spíš uvědomil, nikoli poprvé v životě, že vstoupit do těchto podzemních prostor pro mne znamená ztratit většinu magických schopností. Pokaždé jsem takovou cestu do podsvětí přežil, ale pobyt pod zemí na mne působil tak, že jsem své schopnosti nemohl použít. Nikdy jsem nad tím nebádal, prostě jsem to vzal na vědomí.

Už dříve jsem se pokusil .zazpívat', abych znovu přivolal Médeiu, ale zjistil jsem, že harmonie je ta tam. Rovněž jsem zkusil přivolat psa, jestřába a rybu, ale bezvýsledně. Hodilo by se moci vyčenichat, co se nachází dál v chodbách, ale jako když se svitek uzavře do hlíněné nádoby, nedokázal jsem si sáhnout pod kůži na zobrazené návody a klíče, které by mi za obvyklých okolností byly pomohly.

„Jsi jenom člověk," prohlásil Elkavar hlasem, z něhož číselo zklamání. „Obyčejný člověk."

„Prozatím. Až znovu vyjdeme na zem," dodal jsem uštěpačně, „bude ze mě stejný netvor jako dříve."

„To doufám."

Pak ale Elkavara něco napadlo. „Mezi Argonauty se povídá, že umíš létat, plavat, běhat a dělat podobné věci, jako bys byl zvíře. Vlastně ano, když jsem tě našel pod pytli v tom rozbořeném domě, nevypadal jsi spíš jako pták nebo pes, než jako člověk? Tenkrát jsi to dělal, proměňoval ses. Nesnaž se mi namluvit, že to není pravda. Vím, jak vypadají ti, kteří se dovedou proměňovat, umím je poznat. Někteří chodí se zvířecími rysy ve tváři celý život, jiní jsou zvířaty jenom cítit. A když jsem tě tenkrát našel tak rozklepaného, smrděl jsi ptačím lejnem a psím dechem."

„Díky."

„Ale bylo to tak. A podle té pověsti—"

„Já tu pověst znám. A máš pravdu. Často jsem létal jako jestřáb. Je to náročné, ale užitečné. Ale abych odpověděl na tvou otázku, zkusil jsem všechno, co znám - ptáka, psa, rybu, dítě... zkusil jsem se dokonce proměnit v kořen jednoho z těch stromů..."

Klenbu našeho světa tvořila propletená, děsivá masa kořenů a nitek, úponků ze světa nahoře, které halily oblohu jako rubáš. Elkavar se na strop chvíli díval a pak pohlédl na mě, jako bych se zbláznil.

„Proč?"

„Kořeny lesa propojují svět. Jsme obklopeni pavučinou lesa."

„Rozumím. To jsem nevěděl. Ale abych se vrátil k tomu, o čem jsem mluvil, podle pověsti, která se mezi Argonauty rozšířila, nosíš ve svém rukávu z ovčí kůže víc, než prozrazuješ.“

S kým mluvil? Nebo měl pouze skvělou intuici? Tušil jsem, že odpovědí je Urtha. Svěřil jsem se Urthovi s mnoha věcmi a Cornovid'an se s Hibernanem během plavby po řece rozhodně spřátelil, přestože za sebou měli bohatou minulost vzájemných válek.

„Co přesně ti Urtha řekl?“

Elkavar se zatvářil trochu rozpačitě. „Že tě straší deset tváří z dětství; zeje máš ve svých kostech a že tvé kosti dovedou otevírat světy; deset světů, a jestli se příliš nemýlím, otevíráš je v podobě ptáků, psů...“

Zarazil jsem ho vztyčeným prstem. Polekalo mě, kolik toho o mně ví. Zlost jsem kvůli tomu neměl, pouze jsem se zdráhal příliš myslet na život ve svém těle, který čím dál víc využívám, navzdory rozvážnosti, již jsem se za mnoho generací naučil.

„A o co ti šlo?“

„Co jiného se tady dole dá dělat, Merline? Určitě se najde něco, co bys mohl přivolat, aby nám to pomohlo najít cestu. Když ne pes... co třeba netopýr? Červ by byl příliš pomalý.“

Znovu jsem ho umlčel. Jeho neodbytnost, jeho neustálé rýpání mě unavovalo. Měl však pravdu. Deset proměn, jak tomu říkal, bylo skutečně v mé moci.

Sáhl jsem po té, kterou jsem odjakživa používal nerad. Po jediné, která mohla být v tomto podsvětí něco platná.

Morndun.

Duch v zemi...

Zapomněl jsem, jak moc to bolí, vyvolat tohoto ducha.

Život, který by se měl rozvíjet, se najednou zpomalí do černého chladu. Led se rozlézá údy a hlavou se začíná rozléhat zoufalé vriskání. Čas se nekonečně táhne, bezútěšný, trýznivý, nevyužitý, pustina dnů a let. Stíny, které přihlížejí, jsou stíny ztracených. Šourají se a křičí, nadávají, klejí. Klouby vržou; chůze je obtížná. Klopýtáte blátem; není cítit žádné čerstvé vůně, jen odporný pach rozkladu. Matka volá, otec křičí, bratr nařiká, sestra volá z dálky. Toto jsou ztracení ze života; dokud žijeme, můžeme se naučit žít se zármutkem, soustředit se na dnešní den a na dny, které máme před sebou. Ale vyvolat tohoto ducha znamená vyvolat něco, co pominulo a co se nemá nikdy vrátit.

Bolí to, vyvolat ten stín.

Představte si mne: mnohem staršího než všechny mrtvoly, které leží v jezeře přede mnou. Vyvolat toho ducha znamenalo otevřít brány okamžikům štěstí a radosti, sahajícím až před stvoření kopců jako takových.

Dlouho jsem křičel, schoulený na břehu. Kusy masa ze mě visely v páchnoucích záhybech, vnitřnosti mi rozhloďovaly ledové čelisti.

Elkavar prchl, aby přihlížel z dálky.

Zavolal jsem mrtvé a oni vyšli z jezera. Nebylo jich mnoho a někteří byli již tak dlouho mrtví, že nedokázali víc než zvednout hlavu nad vodu. Několik se jich vleklo ke mně, schýlených, rukama svírajících hrud', jak to mrtví dělávají, a prohlíželo si mě prázdnými očima. Čím byli blíže, tím lépe jsem viděl, jak dychtí slyšet můj hlas: přišel jsem, abych je odvedl zpátky? Jak nespravedlivě zemřeli, jak předčasně odešli ze světa. Tento mladý posel jistě dostal za úkol vyvést je znovu ven, ven do jasného dne, ven do ožívajícího roku...

Jak rychle zklamaně couvli, když jsem promluvil: „Ztratil jsem se. Potřebuji průvodce.“

Po chvíli nějaký hlas zvolal: „Já jsem padl u Platají, v boji proti Spart'anům. Zvítězili jsme ten den? Tolik jsme se snažili.“

Pak další hlas: „Poslední, co jsem zahlédl, než mě ústy probodl oštěp, byl oheň na hradbách Tírynthu. Shořelo město?“

A další: „Můj přítel Agamnos bojoval na život a na smrt s Hektorem, na jaře u Tróje. Byl jsem skolen zezadu dříve, než jsem uviděl, jak boj dopadl. Je Hektór mrtvý?“

Odpověděl jsem, že Hektór je mrtvý, ale odpovědi na ostatní otázky neznám.

Pak se ozval tišší hlas z belhajících se bledých stínů. „Kam máš namířeno?“

„Na jih. Do ústí věštírny.“

„Ve které zemi?“

„V Makedonii. Věštírna v Arkamonu.“

Z davu vystoupila žena, celá zahalená, s rukama pevně zkříženýma na břiše. „Nejsem dlouho mrtvá,“ zašeptala. „A mám ještě sílu. Víím, kam se chceš dostat. Pojď za mnou.“

Vyšla z jezera směrem ke mně, ale najednou se na kraji tůně skrčila a s vraštělýma rukama vykroutila vodu ze spodní části svých špinavých šatů. Vyždímala vodu z rukávů a z pásku, jako by ze sebe chtěla rubáš alespoň na chvíli shodit. Potom znovu přistoupila ke mně. Myslel jsem, že kolem mne přejde, s hlavou skloněnou, ale zastavila se a zvedla ke mně ustrašené oči ve scvrklé tváři.

„Je můj manžel šťastný?“ zeptala se strašidelným šepotem. Vytahaná kůže na čele se svažila do zmučeného zamračení. Upřeně se na mě dívala, mrtvola měřící si mrtvolu, ale s takovou touhou znát odpověď na svou otázku, že jsem se málem zalkl.

„Nevím. Je mi líto.“

Její neveselý pohled na mně visel dál. „Měli jsme dva syny. Bystré chlapce. Odešli do války. Navždycky. Je to těžké, umřít zármutkem. Je to těžké, opustit dobrého muže. Doufám, že je šťastný.“

Hlava jí znovu poklesla a ona vykročila stezkou zpátky k místu, kde jsme s Elkavarem špatně zabočili. S odstupem jsme šli za ní, bez zastávek na odpočinek - tato mrtvola se nezastavovala - takže naše údy se brzy unavily a smysly otupila únava. Ona však šla dál a dál, tou pomalou, šouravou chůzí duchů, a takto jsme míjeli lesy a údolí, procházeli podél potoků a zříceninami starých měst, jejichž kamenné zdi slabě zářily, přestože nesvítíl žádný měsíc, který by jejich vrcholky ozařoval.

A potom jsme znovu ucítili hlínu, byliny, slunce a léto.

A strach! A krev!

Jeden krok nic a další přinesl zvuk litého boje, křik mužů, ostrý třesk srážejících se mečů a smích Furií. Naše přízračná průvodkyně se na okamžik zastavila a zvedla obličej k slabému světlu, které přicházelo shora.

„Děkuji,“ bylo to jediné, co mě napadlo říct. Přesto dál stála, dívala se do sluneční záře, záře života, a vzpomínala. Pak se pomalu otočila a odešla temnou stezkou zpátky.

Díval jsem se za ní, dokud nezmizela z dohledu. Potom jsem procítl ze spánku smrti a překvapil jsem Elkavara, který viděl, jak se popelavý odstín mé tváře znenadání znovu rozžářil krví a životem.

„Už jsem tě chtěl pohřbít,“ zabručel radostně a s jistou úlevou. „Na chvíli jsi mě vyděsil k smrti. Jsi přesvědčivá mrtvola!“

Jak Brennova mohutná armáda pomalu přecházela hory k nížinám severní Thesálie, válečné tlupy vyrážely na východ a na západ, hledající v okolní krajině kořist, potravu a dobrodružství. Nikdo je nehlídal. Pokud se vrátily k hlavnímu voji, Brennus ani jeho velitelé nemohli téměř nic dělat.

Tato tlupa, přibližně dvoustěčlenná, vyslídila věštírnu v Arkamonu, zdolala průsmyky a lesy a přes skály se vyřítla na malou, odhodlanou skupinu vojáků v sukních, kteří sem byli vysláni, aby odloučenou svatyni chránili. Oddíl obránců, tvořený většinou staršími muži, byl vyzbrojen oštěpy a těžkými meči a oděn do železných kyrysů, holenních chráničů a žlutých přileb, nahoře ohnutých dopředu.

Toho dne nevítezili.

Odhadoval jsem, že šarvátky se zúčastnila stovka nájezdníků, do pasu nahých, s červenozeleňmi kalhotami pevně staženými opaskem. Obličej se si pomalovali bíle, aby jim ladily s vlasy. Každému muži se přes trup táhl černý pruh, od srdce po slabiny. Skoro se smáli, když bojovali, točili se a kopali, skákali ze skály na skálu a s rychlostí a prudkostí, z níž šla hlava kolem, sekali po obráncích. Probodnutí oštěpem odplazili se pryč nebo zůstali stát, s rukama vztyčenýma a mečem v ruce zasypali svého vraha hlučnými urážkami a vrhli se na něho s vražednou zuřivostí, již jeden nebo druhý brzy padl za obětí.

Těsně za okrajem lesa jsem postřehl lesk hrotů oštěpů a přešlapování koní. Byly tam válečné vozy, čekající na výsledek.

Kdyby to bylo na mně, přesunuli bychom se šarvátkou dolů a přešli do lesa, ale Elkavar rozhodl moudřeji. „Všimni si, všichni mají stejné označení. Je to velká skupina nájezdníků, všichni z jednoho klanu - řekl bych, že Tektoságové - a my dva se od nich lišíme stejně jako ti nebožáci s těmi legračními

čapkami. Nemají náladu na to, aby si ověřovali, co jsme zač. Tohle jsou šermíři. Ale nahore v lesích jsou kopinici. Říká se jim gaesatae, a dovedou mrštit čtyři oštěpy za stejnou dobu, jakou tobě trvá tlesknout." Z puchu se obracel žaludek. Rámus připomínal šílenství krmících se racků. Zalétl jsem pohledem k místu, kde jsem už jednou byl schovaný a poslouchal zdejší orákulum, ke skryté jeskyni ve skalní stěně, a spatřil jsem postavu, která ze stejného úkrytu potají sledovala dění. A opodál šest mužů v tmavých pláštích na statných koních, shrbených v sedle, pozorujících bitvu z bezpečné vzdálenosti.

Jeden z nájezdníků, vysoký muž, mladý a hbitý, jeden z mála, který měl na sobě bronzový nákrčník, se najednou saltem přenesl přes tenkou, zoufalou linii Makedonců a vyskočil na skály vedoucí k hlavnímu vstupu do věštírny, odkud jsme se s Elkavarem dívali. Ale když se tento muž dlouhými skoky rozběhl přesinou k nám, vynořila se z úkrytu v puklině vysoká, temná postava, rychle se dostala za Kelta a prudce ho probodla oštěpem.

Muž se prohnul dozadu, tvář zkřivenou bolestí, padl na záda a zaškubal sebou.

Okamžitě jsem jeho vraha poznal. Orgetorix!

Iásonův syn se rychle rozhlédl kolem sebe a potom ustoupil zpátky do úkrytu. Jeho čin však byl zdola zpozorován. Jeden válečník se dlouhými skoky rozběhl k němu, s mečem připraveným k útoku. Zvuky, které svým pohybem způsobil, zanikly v hlomozu potyčky. Byl několik mžiků od cíle. Vytrhl jsem Elkavarovi oštěp, zvedl jsem jej, rozmáchl se a mrštil jím.

Orgetorix viděl, co dělám, viděl oštěp, který se na něho řítí, a ztuhl překvapením. A byl ještě překvapenější, když ho oštěp pošimral na krku. Prudce se otočil a spatřil zbraň zabodnutou mezi čelisti útočníka, který od něho pozpátku odlétl a začal se svíjet, zápasit s oštěpem. Vzápětí mladík vyrazil: nikoli zpět do svého předchozího úkrytu, ale nahoru k věštírně, úzkou průrvou mezi skalami a do provoněného prostoru, kde jsme se s Elkavarem krčili a pozorovali vřavu.

V první chvíli neřekl nic, ale to, jak se pohotově, divoce zamračil, když se setkal s mým pohledem, bylo neklamným znamením, že mne poznal.

Obrátil se k Elkavarovi, změřil si ho od hlavy k patě, všiml si všech známek, podle nichž mohl patřit k Brennovu shromáždění, a zeptal se: „Jste obránci? Nebo útočníci?"

Elkavar slovům druhého muže trochu rozuměl, úplně však ne, proto jsem zasáhl já.

„Toto je Elkavar z Hibernie. Já jsem..." co jiného jsem mohl říct? „Antiochos... tak jsi mi kdysi říkal, když jsi mě honil s prakem po paláci své matky. Teď si nechávám říkat Merlin. A tuto svatyni nebráníme, ani na ni neútočíme. Ale obávám se, že je ztracená."

„Obávám se, že máš pravdu." Zalétl očima k boji. „Toto místo má pro mne velice zvláštní význam. Jenže tihle mizerové chtějí svou kořist a já s tím nic nenadělám." Na okamžik se odmlčel, pak si mě znovu pozorně prohlédl. „Prak? V paláci mé matky?"

„Byl jsi teprve dítě. Ale mušku jsi měl dobrou."

Ten pohled, který na mne vrhl. Na okamžik běžel těmi mramorovými chodbami, honil se za stínem ptáka nebo psa - malé kouzlo na obranu před těmi malými hliněnými kuličkami - a smál se rozpustilostí, když jsem mu zmizel, překvapením, když jsem se nenadále vynořil za ním, a malými vítězstvími, když jsem se od něho nechal chytit.

Ale vzpomínka byla příliš prchavá. Viděl jsem, jak z jeho očí vyprchává, třebaže zájem o mne hořel dál. Bylo důležitější věnovat pozornost průběhu masakru.

Poslední Makedonci padli pod hbitými čepelemi tlupy nájezdníků. Jejich těla byla oloupena, připravena o trofeje a pak pohozena obličejem dolů. Krví potřísnění muži vtrhli do jeskyně a začali prohledávat chodby, přičemž se dostali až těsně k místu, kde se naše trojice ukrývala.

Plnit téměř nebylo co. Věštírna v Arkamonu se netěšila velkému zájmu. Po staletí, co jsem ji znal, měla zvláštní pověst, a proto jsem vždy, když jsem mohl, sešel ze stezky, abych se na ni podíval.

Spíš než poutní místo to bylo místo poslední naděje. Hlas orákula se objevoval a mizel, jak se mu zamanulo; nemělo nijak skvělou pověst. Právě tím bylo neobvyklé. Zvědavost mne sem přiváděla často a zásluhou zvědavosti jsem objevil Orgetorixe.

Toho, který tu teď seděl a přihlížel, jak místo, k němuž má zvláštní vztah, drancují polonazi, pološílení, chvástající se tektosázští bojovníci, čím dál vzteklejší, že nemohou najít nic než skalní stěny pomalované strašidelnými kresbami zvířat, páchnoucí chodby vedoucí dolů do ještě víc páchnoucích a nepřívětivých

útrob země a pár předmětů ze zlata a stříbra uchvácených z výklenků, v nichž byly pečlivě uloženy, nacpaných do pytlů a odvezených pryč.

Když odjeli, venkovní svět opanovala vraní hostina a ticho. Tektoságové své padlé posbírali a odvezli. Makedonští mrtví byli ponecháni tam, kde leželi, a brzy se začnou rozkládat.

My tři jsme nemohli dělat nic, proto jsme vyklouzli z jeskyně a vrátili jsme se do vydrancované vesnice. I tady byly vrány, ale byli tu také Orgetorixovi přátelé a drželi mu koně. Na nájezdu se nepodíleli; při plenění vesnice byli zticha. Byli s Orgetorixem příliš dlouho, než aby pochybovali o jeho pokynech: přepadu této věštiny se neúčastněte!

Jeden z nich mne však poznal. Když jsme se sešli na náměstí, předklonil se v sedle a řekl: „Ty už jsi tady byl. Seděl jsi tamhle, díval ses a čekal.”

Ted' i Orgetorix dal najevo svá podezření. „To je pravda. Ten otrhaný chlap se dvěma vyhublými koňmi. Seděl jsi tam, jedl olivy a kozí sýr a díval ses po nás. Sledoval jsi mě nahoru k věštímě. Orákulum vědělo, že tam jsi.”

Uprostřed vyvražděné vesnice, Elkavar a já jsme byli obstoupeni sedmi muži na koních. Všichni se našťestí tvářili spíš tázavě než výhružně, ale jeden, Iásonův syn, si mne prohlížel s intenzitou, která byla až spalující.

„Nepopírám to,” odpověděl jsem mu. Elkavar vypadal napjatě. Dudy, které měl pod loktem, neustále vydávaly nervózní kníkové zvuky.

„Kdo byla má matka?” otázal se Orgetorix.

Podíval jsem se mu přímo do očí, do jeho tmavých očí, do očí, z nichž kdysi zářil smích, když pelášil palácem mezi strážemi a hrál si na schovávanou, Malý snílek mu byl v patách, Iásón ho hledal a Antiochos, Iásonův přítel, volal: my vás vidíme!

„Tvou matkou byla Médeia.”

Dlouho o té odpovědi přemýšlel, bez výrazu, možná proto, že nečekal, že to budu vědět; možná proto, že si sám nebyl jistý.

Ale když se pak na mě podíval dolů ze svého koně, zeptal se: „Kdo potom byl můj otec?”

„Chceš ode mě slyšet: Práchnivec?”

Odpověď ho zaskočila. Jeho kůň se znepokojeně postavil na zadní a couvl. Pohladil ho, aby ho uklidnil, na mě se však díval dál.

„Jak se můj otec jmenoval?” zeptal se opatrně.

A já jsem mu to řekl: „Iásón, syn Aisónův. Byl to muž, který se vydal přes půlku známého světa, aby získal zpět zemi, která mu byla ukradena; muž, jenž miloval své syny—”

„A zradil je. A zradil jejich matku. A zradil všechno. Práchnivec! Strašlivé jméno, ale zasloužené jméno pro muže, který byl tak nenávidný jako můj otec.” Zvědavě požádal: „Řekni jeho druhé jméno ještě jednou. Ať si je můžu poslechnout...”

V chování tohoto mladého, agresivního muže bylo něco, co tam nepatřilo. A pak jsem to poznal: nedokázal otcovo jméno vyslovit. Médeia mu uzamkla jazyk. Byl jsem si tím jistý. Jak krutěji odříznout otce od synova srdce než tak, že se z jeho jména udělá nevyslovitelná kletba.

„Iásón,” zašeptal jsem. „Iásón.”

Orgetorix, částečně shrbený na koňském hřbetě, sklopil zrak. Jeho muži byli nervózní, vyměňovali si mezi sebou letmé pohledy.

Potom tiše řekl: „Sežeňte těm dvěma koně. Rychle. Čeká nás dlouhá cesta.” Kývl na mě. „Budeme muset za těmi ničemy, zpátky k Brennovi. Když budeme mít štěstí, nevzpomenou si, co jsi udělal, ani co jsem udělal já. Jak brzy uvidíš, tažení je v plném proudu. Už si na tebe vzpomínám. Vidám tě ve svých snech. Byl jsem teprve chlapec; ukazoval jsi mi jednoduché triky; dobíral jsem si pak otce. Vyprávěl jsi mi nádherné příběhy... vzpomínám si na tebe.”

„Rád tě znovu vidím, Thesokore.”

„Bohové!” vyhrkl překvapeně, ne však se strachem. „Ty víš, že mi tak říkali? Znáš mé dětské jméno? K tobě se zády neobrátil!”

Dvacet jedna

Král zabijáků

Šestice mužů, která Orgetorixe doprovázela, byla hanebná sebranka, žoldáci, kteří nedodrželi dočasná pouta cti k náčelníkům, jimž v různých zemích sloužili, a o vlásek unikli spravedlnosti: dva Ibeřané v kabátech z býčí kůže, zatrpklý, nervózní Averňan, starý a moudrý Tektoság s vyzáblým obličejem, jenž se po mně stále díval, a dva muži, kteří působili na vlastní pěst již tak dlouho, že zapomněli, kde se narodili.

Přilepili se na mladého Řeka jako měkkýš k žule na kraji oceánu, možná proto, že Orgetorix sliboval dobrodružství a kořist; muži tohoto typu, třebaže divocí a divoce nezávislí, přesto potřebovali cestu, po které by mohli jít, a snílek, jako byl Iásónův syn - neznající, kdo je, odhodlaný vypátrat, odkud přišel - představoval v temné, upadající noci jejich životů malé kouzlo.

Momentálně nebyli v dobrém rozpoložení: Orgetorix, fascinovaný tím, že ho znám, vyhledával mou společnost častěji než jejich, přestože se mne nějaký čas na nic dalšího nevyptával. Úlevu nacházeli pouze v Elkavarově zpěvu a hře na dudy. Hudba a jeho lahodný hlas těmto mužům otevíraly brány paměti, když seděli kolem ohně, žvýkali tuhé, nedopečené maso a popíjeli velice trpké víno. Každou chvíli některý z nich vstal a zazpíval nějaký s láskou připomenutý popěvek z dětství, při jehož doprovázení se Elkavar snažil, seč mohl, držet melodii a dodat nějaký rytmus.

„Jen těžko hledám nadšení," svěřil se mi někdy cestou, „pro píseň oplakávající duši zavražděné matky, která bloudí pustými kopci své domoviny a hledá manžela, jenž unesl dceru muže prodávajícího osly."

Po dva dny, kdy jsme ve stopách nájezdníků ujížděli k jihovýchodu, Orgetorix zachovával mlčení. Jediné, co jsem se v této době dozvěděl, bylo to, že se doslechl o plánu zaútočit na malou věštinu v Arkamonu a cílem jeho snažení nebylo ani tak zabránit plenění, jako spíš zajistit, aby nebylo odvezeno nic z jejího ducha. Věřil, že se v jeskyních nachází kousek jeho minulosti. Proč jinak by ho orákulum zavolalo, aby je vyhledal?

Postupovali jsme krajinou v tiché, opatrné harmonii.

Pak jsme nečekaně ucítili, že se chvěje samotná země.

Tichý šum, chvění působené armádou na pochodu. Podívat se východním směrem znamenalo spatřit zrádný náznak oparu, prach zvednutý do vzduchu stovkami tisíc koní, podvečerní a jitřní čerení, vyvolávané teplem stoupajícím z takového množství těl.

Brennus se blížil k řadě údolí táhnoucích se k Thesálii, pravděpodobně silně střežených. Vyjeli jsme s Orgetorixem na takové místo na kopci, odkud jsme mohli v dálce tak tak rozeznat blýskání zbroje a brnění. Tlupa nájezdníků, ujíždějící divokým cvalet, již téměř jistě splynula s hlavním vojem.

„Tak to je ono," promluvil zadumaně Řek. „Horda, která si předsevzala, že vyplení část země, která by mi měla být dražší než sám život. A já jsem ji sem pomohl přivést. Prosmýčel a prozkoumal jsem pro ně kopce na sever od mé země. Dovedl jsem vetřelce k bránám města." Poposedl v sedle, s rukama zkříženýma na tvrdé hrušce, hledaje temnými očima mou pozornost. „Zdá se, že jsi dobře informován o mnoha věcech, Merline. Víš, kam má ta horda namířeno?"

„Do Delf."

Zamyšleně přikývl; viditelně ho nepřekvapilo, že to vím. „Některým se to určitě podaří. Brennus věří, že v tamní věštině leží jeho předkové, vězni minulého drancování. Podle mne jen vytvořil lákavou historku, aby měl výmluvu pro vyplnění toho svatého místa. Chyba je v tom, že necítím sympatie k pravdě ani ke lži. Je mi to jedno. Ten maličký chrám za námi pro mne znamenal víc než celé Řecko. A já jsem se díval, jak je znásilňován, a nemohl jsem s tím nic dělat. Mám v sobě něco mrtvého. Proč ti to vlastně povídám? Protože i ty máš v sobě něco mrtvého. Jsme mrtví muži na zemi kypící životem. Jsme někde, kam nepatříme. Nebo se mýlím?"

„Nejsme ani tak na špatném místě, jako spíš ve špatném čase."

Orgetorix se zasmál. „Hned se mi bude líp spát, když se tím budu moci ve snech utěšit. Ve špatném čase? Měli bychom si promluvit. Pojdme se najíst. Zítřka se náš život od základu změní."

Drsná tlupa byla nespokojená s Orgetorixem a ztratila trpělivost s Elkavarem, jenž byl vykázán na okraj

našeho provizorního tábora. Žoldnéři se nemohli dočkat, až se připojí k hlavnímu vojsku. Brennus sice vynucoval klid, ale v dálce jsme viděli jeho ohně a tito muži si uměli představit, že v nakupených táborech je k maní bohatší výběr jídla, než jaký skýtají sušené zásoby, které jsme žvýkali pod naším skalním převisem, spíš vystavení noci než chránění před chladným větrem.

„Pamatuju si na tebe čím dál lip,“ promluvil ze své houně Orgetorix. Byl natažený a opřený o loket, což byla pozice, kterou zaujímal jak při jídle, tak při rozhovoru. Jak mluvil, nenucené mával nožem, odřezával si kusy z hrubozrnného bochníku a hltavě polykal.

„Z toho palácového snu si pamatuju dvě tváře. Obě se na mě dívají přes silné zlaté mříže. Jedna má černé vousy a její majitel křičí; druhá není vousatá vůbec a ten muž vypadá zmučeně. Nikdy si z toho snu nezapamatuju tolik, abych si vybavil vykřikovaná slova - určitě zlostná, plná strachu a proseb - ale pokaždé cítím strašlivý pach krve - a pak do mě zajede nůž.

A další podivná věc. Stalo se to krátce poté. Jsem si jist, že se mi to stalo v opravdovém životě, přestože je to nezřetelné. Vzpomínám si, že jsem se choulil v loďce s Malým snílekem. Malý snílek byl můj bratr. Moře bylo rozbouřené a nějaká žena zahalená kápí štekala povely na muže ve zbroji, který vesloval ze všech sil, až se z něho lil pot. Potrhaná plachta se volně třepetala, utržená a nepoužitelná. Pak jsme najeli na břeh. A ten muž mě vzal pod paži a odnesl mne do jeskyně. Malý snílek křičel. Ta žena chodila kolem nás, přecházela proti světlu sem a tam a klela v nějakém cizím jazyce. Venku se zatím rozpoutala černá bouře. Ještě teď se chvěju, když si vzpomenu, jak na tu jeskyni moře doráželo, snažilo se nás stáhnout, uchvátit nás zpět do svých vln.

Bratříček plakal a já jsem byl vyděšený. Něco na nás mělo vztek; předpokládám, že Poseidon. Bohové nás měli v nemilosti, o tom nemohlo být pochyb. Byla to téměř úleva, když nás žena odnesla v náruči do zadní části jeskyně, kde už teď bylo bezpečno, když příliv opadl, a řekla nám, abychom spali. Jasně si ta slova pamatuju: musíte teď jít spát, jako chlapi. Usnete jako chlapi. Probudíte se jako muži. Postaráte se o sebe navzájem a někdo se postará o vás.”

Orgetorix se chvíli díval do ohně, potom najednou zastrčil nůž do pouzdra, vstal a odešel ke stromu, který se tenkými kořeny držel skalní stěny. V letní noci byly v dálce roztroušeny maličké ohně.

„Ten zmučený muž jsi byl ty, Merline,“ řekl, aniž se na mě podíval. „Už tomu rozumím. A ten vousatý—“

„Ano,“ potvrdil jsem dříve, než to stačil vyslovit. „Tvůj otec.”

Přistoupil jsem k němu. Ruce měl zkřížené a hleděl na klikatící se stezku, která nás převede přes nejbližší kopec zpět do náruče armády.

„Práchnivec. Strašlivé jméno pro strašlivého muže. Zradil svou rodinu. Zavínil, že Malý snílek a já jsme byli uvrženi do vyhnanství.”

Chvilí jsem byl zticha. Když člověkem lomcuje nenávist a hněv, provází to jistý pach. Orgetorix měl v mnoha věcech zmatek, ale nenávist k Iásonovi byla provaz kolem jeho srdce, silně utahovaný těžším koněm, než jakého jsem byl v tu chvíli připraven zdolat.

Náhle si povzdychl a zalétl ke mně pohledem. „A moje matka byla určitě ta žena v mořské jeskyni..Ale proč mluvila cizím jazykem... to mi nejde do hlavy.”

„Médeia.”

„Z Kolchidy.”

„Z jiné země. Kde se mluví cizejším, starším jazykem, než je ten tvůj.”

„Je to pravda? Tím by se to vysvětlovalo. Mně to nikdo neřekl. Byla dcerou krále, který se jmenoval Aiétés. Nedokázal jsem najít nikoho, kdo by o něm slyšel. Jeden vypravěč kdysi mluvil o beraním rouchu, které zlatě krvácelo a pocházelo odtamtud, z té Kolchidy. Myslél jsem, že to je někde na ostrovech. Ale ty říkáš, že je to jiná, starší země. Ano, bratr a já jsme určitě daleko od domova.”

Procitli z hlubokého spánku a ruku v ruce vyšli z jeskyně ven; jenže to již nebyla mořská jeskyně, kde se je Poseidon snažil zahubit. Bylo to v kopcích, teplých a provoněných, a vyšli z jeskynního systému, kterým neustále profukoval vítr jako nějaký tichý hlas.

A jako muž byl právě svědkem vydrancování tohoto místa. Děti vyšly z arkamonské věštírny.

Orgetorixova tvář se znenadání rozjasnila. Odvrátil se od údolí, vyšvihl se do rozsochy dvou větví a dlouho, vytrvale si mě se zájmem prohlížel. Potom příkývl, jako by najednou něco pochopil. Však také hned pokračoval: „Pak už jsou vzpomínky mnohem zřetelnější. Byly tam nějaké ovocné stromy a

olivovníky a my jsme se cpali jako šílení, dva malí ztracenci uprostřed neznámé pustiny. Po hrůzách na moři a těch děsivých dnech to bylo Elysium. Schovávali jsme se v lesích a pozorovali jsme lidi, kteří přicházeli k jeskyni a mluvili na ni. Občas přinesli pečené maso a nechali je tam. Když odešli, objevilo se několik mužů a odneslo je pryč. Ještě než přišli, podařilo se nám něco ukrást. Nechávali tam také víno, my jsme ale nevěděli, že je to víno, a jednou jsme se tak opili, že jsme se prozradili. Vrhli se na nás obrovský havran, který nás zahnal do lesa, a ti cizí muži nás pronásledovali. Vyvázli jsme, ale byli jsme úplně popletení a bylo nám hrozně špatně. Vzpomínám si na jednoho muže na koni, který se na nás řtil. Měl prilbu jako z leštěného zlata, z jejíž koruny vyrůstal dravý pták s roztaženými křídly. Jeho kůň měl masku; vypadal děsivě, jako nějaký démon. Ale ten muž byl Belovisus, potomek slavného krále Biturigů, a slitoval se nad námi. Netuším, co ve věštírně dělal -jak sis jistě všiml, my keltoi se dostaneme všude... ale odvezl nás na sever, do své pevnosti, kde nás vychoval a vycvičil, jako bychom byli jeho schovanci." Sklouzl ze stromu na zem a promnul si ruce, jako by mu začala být zima, přestože večer byl teplý a klidný. Zdálo se mi, že je rád, že si se mnou mohl promluvit.

„A to je zatím všechno... Merline..." řekl s pousmáním. „Chtěl bych ti položit několik otázek."

„Pokud budu znát odpovědi..."

„Rád bych se něco dozvěděl o bratrovi. Viděl jsi mě v Arkamonu. Je jasné, že patříš k mému životu. A tak mě napadá... nezahlédl jsi někdy mého bratra?"

Pátřavě se mi díval do očí, nikoli s podezřením, ale s potřebou. Je jako ti mrtví, napadlo mě. Rozhodl jsem se zalhat; nebyl jsem si jistý, co jsem viděl, a neviděl jsem důvod, proč bych v něm měl vzbuzovat falešné naděje. Tu chybu jsem již udělal s Iásonem.

Iásón!

Kdepak teď asi je, prolétlo mi hlavou. Jak dlouho jsme s Elkavarem byli ztraceni v podsvětí? Třeba již ostatní Argonauté vojsko dohonili a horečně hledali své duchy a provinilce.

„Jestli si dobře vzpomínám, orákulum ti řeklo, že se nachází mezi stěnami bičovanými mořem; vládne své zemi—"

„Třebaže o tom neví! Ano, vzpomínám si, co orákulum řeklo. A poznal jsem, že jsi to tenkrát byl ty, kdo poslouchal ve skalách. Věděl jsem, že mám pravdu." Zasmál se. „I když jsem nevěděl, kdo jsi. Sleduješ mě, Merline?"

„Ne. Chodím po kruhové stezce; neptej se mne proč. Čas od času zjistím, že kříží mou minulost. A právě to se stalo tady, nic víc."

Zavrtěl hlavou. Nechápal, jak to myslím, moje slova ho naplňovala zmatkem. „Jsi zvláštní člověk. Tak mě napadá: miloval jsi mou matku?"

„Médeiu jsem nikdy nemiloval," odpověděl jsem po pravdě. Ale jeho otázka byla jako rána mezi oči. Ten pohled Divokých očí v podsvětí; ten nenadálý šok; vzpomínky, které se nám v tu chvíli oběma vybavily, na laskavější, příznivější doby, kdy jsme k sobě měli blíž. Před Kolchidou.

Orgetorix o mém zmatku nevěděl a se sinalým úsměvem se tvrdošíjně ptal dál. „Miloval jsi tedy mého otce?"

„Ano. Iásona jsem miloval."

„Miloval jsi muže, kterého nenávidím. Zvláštní. Zvláštní. Že tady tak stojíme, víme to, co víme, a já se ti stejně svěřuju."

Měl jsem mu říct, že vím, kde jeho bratr žije? Měl jsem mu říct, co si o něm domýšlím, o bratrovi, s nímž lovil, podnikal přepady, cvičil se a vyrůstal pod bedlivým, starostlivým a přesto nevidoucím Belovisovým zrakem?

Z trápení mne vysvobodil sám Orgetorix, který znenadání řekl: „Ztratil jsem ho. Zmizel. Bylo to moc zvláštní, Merline. Malý snílek. Jednoho dne jsme projížděli hlubokým údolím. Bylo velice tiché.

Zotavovali jsme se z lehkých zranění, která jsme utrhli při krádeži dobytka. Byla to dobrá akce: deset kusů krátkorohých černých krav, šedý býk a čtyři koně. Bylo slyšet válečné trubky, ale věděli jsme, že odvěta nějaký čas neprijde. Nebyli dost silní, byla to malá rodina na chudé půdě, takže nás vyjelo jen několik. Bratrovi se zdálo, že zahlédl koloucha, dokonaleho kořist. Viděl jsem ho, jak se rozjel do křoví, a zaslechl jsem jeho nenadálý smích: „Viděl jsem tě!" Takový smích. A už se nevrátil. Nedaleko jsem našel jeho pasoucího se koně, ale jezdec nikde. Dva dny jsem to údolí prohledával. Zdá se nemožné, že mohl

tak beze stopy zmizet. Kdyby byl zabit, řeka ho nemohla odnést daleko. Musím na tu ztrátu stále myslet. Žádné jeskyně, žádné chodby, údolní zákruty, žádné snové háje nebo převislé duby, žádná svatyně nebo pahorek s kamenným otvorem... nic, kde by se mohl chytit. Chyběl mi a chybí mi i teď. Byli jsme společně vyhnáni; a ztratit ho tak nenadále, tak záhadně..."

Pozorně si mě prohlížel a usilovně přemýšlel, vzpomínka mu viditelně působila bolest. Potom tiše dodal: „Asi proto mám v sobě něco mrtvého. Toto není můj život. Já jsem svůj život ztratil. Údolí v zemi Biturigů mi ukradlo poslední zbytek. Dokud ses neobjevil ty..."

Zhluboka jsem se nadechl a snažil jsem se urovnat si myšlenky.

Ale pomalý hluk Elkavarových dud mi zabránil odpovědět. Když jsme se rozhlédli, spatřili jsme jednoho z iberských žoldnéřů, jak stojí nedaleko s oštěpem drženým nízko, namířeným na nás. Přebíhal podezíravým pohledem z Orgetorixe na mne a zase zpět. Ostatní muži za ním seděli na koních a volná zvířata měli na provazech.

„Co to má znamenat, Madraude?" zeptal se tiše Orgetorix.

„Hodně v noci mluvíš," odpověděl Madraud. „Ale udělal jsi zastávku kvůli spánku. My jsme chtěli jet dál, ale ty jsi chtěl zastavit. Abys mohl spát. U té mluvící díry jsme chtěli bojovat. Ale tys chtěl přihlížet z dálky. Usoudili jsme, že v sobě máš něco z lovné zvěře; chceš být loven, ne sám lovit. Tohle je naše sbohem."

„Takže sbohem," řekl klidně Orgetorix. „Ale koně nechtě tady."

„Koně půjdou s námi," zavrčel Madraud s výmluvným zavrtěním hlavou a pozvedl oštěp, který držel.

Potom jsem zjistil, proč asi si mladý Thesokoros vysloužil jméno „Král zabijáků".

Jeho pohyb byl tak rychlý, že jsem si pořádně ani nevšiml, že už ho vedle sebe nemám. Nečekaně a osudově se k Ibeřanovi přitiskl, použil techniku, kterou jsem viděl u samotných Řeků, útok tělem, kterým riskoval vše, a také mohl vše získat. Madraud stačil jen zalapat po dechu, když ho jeho vůdce popadl zezadu za krk, odstrčil oštěp stranou a zarazil do něho smrtící železnou čepel ve tvaru listu, kterou vytasil z pouzdra se zvukem kovu taženého po brousku.

Jeden z ostatních žoldnéřů ihned seskočil z koně a rozběhl se ke mně, oči jako divoký pes, zdvižený oštěp připravený k hodu. Najednou dostal zásah skučícím měchem. Elkavar po něm mrštil své dudy.

Muž, na okamžik zaskočený, vrávoravě ustoupil a Orgetorix mu prudkou ranou proklál srdce.

Ostatní jezdci obrátili své oře a pobídli je do cvalu. Orgetorix se za nimi rozběhl, mrštně vyskočil na zaostávajícího koně, přeběhl po jeho hřbetě, přeskočil na hřbet Averňanova koně, odrazil oštěp, jímž po něm jezdec bodl, a rozrazil mu lebku. Potom se sklonil nad odfukující hlavu zvířete, popadl jeho otěže a odtáhl je i se třemi volnými koňmi stranou.

Ostatní jezdci cvalem uháněli z kopce. Škubající se tělo Averňana bylo shozeno na zem, kde sebou ještě chvíli prudce tlouklo. Zakaboněný Orgetorix klusem přijel zpět a přivedl i naše koně.

„Nečekal jsem to," řekl a zalétl chmurným pohledem k Madraudově natažené mrtvole.

„To bych netušil," odpověděl jsem. „Bojuješ jako kočka, ale nevřískáš při tom."

„Vřískáním se mrhá dech. Merline, chci tě požádat, abys ty ničemy svlékl, až sebou přestanou škubat.

Madraudův kožený kabát vypadá vhodněji pro bitvu, kterou máme před sebou, než ta špinavá ovčí kůže, co máš na sobě..."

Moje ošacení bylo opět podrobeno kritice!

„A jejich holínky a opasky se hodí."

Sesedl a prohlédl si oděv, jestli na něm nemá krev.

Elkavar obhlížel své dudy. Dvě díry v měchu způsobené mečem mého útočníka je připravily o dech.

„Jako zapíchnuté prase," poznamenal smutně. „Nějakou chvíli teď nebudou pištět. Ale jistě rád uslyšíš, že půjdou snadno spravit, až se najde chvilka."

Potom jsme odpočívali, až do nejčernější hodiny, která předznamenává nenadálé zrození slunce a nové jitro. Někdy v průběhu noci Orgetorix odtáhl tři nahá těla bývalých druhů ke stromům na skále a pověsil je z větví. Připadalo mi, že to není pomsta, ale výraz nenávisti; nikoli však nenávisti k těmto mužům....

Jejich smutné mrtvolky byly jen nástrojem, jímž mohl Orgetorix vykřičet svůj nevyslovený hněv. A brány mu otevřel můj příjezd.

Pozoroval jsem ho, jak chodí po primitivním táboře, bledý a přízračný, mlčenlivý a odhodlaný. Pokud

věděl, že se na něho dívám, nedal to znát.

Byl jsem si nyní jist, že znám nejenom podstatu jeho nenávisti, ale také její zdroj; a jako samozřejmý důsledek její falešnost. Ale z nepochopitelných důvodů - to znamená z důvodů, jimiž jsem se tenkrát v sobě nechtěl zabývat - to nebyla vhodná chvíle pro rozhovor s tímto neuhlazeným, odvážným, zvědavým a osamělým mladým mužem.

Jeden důvod však vůbec nebyl nepochopitelný: přemýšlel jsem, kde se ukrývá jeho matka. Bylo možné, že nás i teď sleduje, z nějakého havraního hnízda nebo ze štěrbiny ve skalách; z oblohy nebo z nory nějakého podzemního mrchožrouta. Byl jsem si ale jist, že se při našem pozorování neprozradí. A uvažoval jsem, kdy by k tomu prozrazení mohlo dojít. A proč mne pouští tak blízko k synovi, jehož tak žárlivě ochraňovala.

V nitru jsem cítil, zeje odhalením vlastní dávné minulosti otřesena stejně jako já. Ani jeden z nás nevěděl přesně, co dělat; a oba jsme byli předpojatí, zatížení důsledky dlouhého života a občasných zapletení se s kurážnějšími muži a ženami, které cestou potkáváme.

Ve střehu pro případ, že by nás druhové mrtvých chtěli přepadnout ze zálohy, nás Orgetorix dovedl z kopce dolů a vyrazil podél potoka. Ve volném terénu jel ostrým tempem, aby kolonu předstihl. Netrvalo dlouho a narazili jsme na tichou linii Brennových zabijáků sestřelujících lovnou zvěř, která před armádou v panice prchala, většinou drobná zvířata a ptáky. Tito muži byli mistři v zacházení s praky a šípy. Jakmile se zem začala chvět, narovnali svou kořist na hromadu a v tichosti, rychle odjeli na jih, znovu čekat, až přírodu vyruší příchod obrovské hordy.

Zanedlouho se objevilo vojsko vedené dvaceti těžce vyzbrojenými muži na černých koních. Šli pomalu a obezřetnými očima pozorovali kopce a okolní lesy. Když nás spatřili, čtyři vyrazili tryskem vpřed, s oštěpy skloněnými a štíty zvednutými. Neměli prilby, zato měli vlasy v barvě lnu; jejich klanové znaky jsem si neuměl vyložit. Zdálo se, že jeden Orgetorixe poznal, zeptal se ho na jména jeho společníků, přísně si nás s Elkavarem prohlédl a nakonec na nás odměřeně kývl. Pak čtveřice počkala na kolonu. Bylo nám dovoleno projet řadami zpět, nejdříve hrotem z nějakých dvou stovek mužů a potom směsici ozbrojenců a osly tažených vozů, naložených kořistí a zásobami.

Pobitá zvěř byla nadšeně posbírána. Pomalý pochod se valil kolem nás, oči si nás neprohlížely ani tak zvědavě, jako spíš unaveně. Lidé mluvili o tom, že vojsko směřuje k mořskému pobřeží, a tato představa pro ně viditelně byla zdrojem nadšení a úlevy. Cokoli, hlavně aby byli pryč z těchto nekonečných horských průsmyků a bažinatých lesů.

„Musím jít rovnou za Brennem," oznámil mi Orgetorix. „Budu potřebovat jeho ochranu, jestli mě zahlédnou ti loupeživí mizerové. Je dost těch, kteří mě viděli, jak jsem zabil jednoho z jejich náčelníků. Mohli by požádat o souboj, aby se pomstili. Měl bych mu přinést nějaký dar. Velcí králové mají rádi dary." Mladý muž mne nezaujatě ohodnotil. „Obávám se, že ty žádný velký dar nejsi, ale Elkavarův zpěv by se mu líbit mohl. Potíž je v tom, že tohle je tichý pochod."

Tichý pochod? I kopce se třásly pravidelným rytmem jejich pochodu. Myslel tím samozřejmě žádné válečné pokřiky, žádné trubky, žádné bubnování nebo bušení do štítů, žádné ječivé půtky v čele kolony. A co nejméně ohňů. Jestli tolik tisíc mužů s doprovodem mohlo postupovat na jih na nepřátelské území nehlučně, tato troufalá, velkolepá armáda se o to pokoušela.

Proto ti lovci, vybíjející zvěř, kterou pohyb armády vyplašil. A vybraní muži, kteří jezdili ještě dál a zmocňovali se hlídkových stanovišť. Orgetorix většinu těchto předsunutých postavení zaznamenal, když pro Brenna na podzim a v zimě „slídl".

Ale nevšiml si všech.

Byli jsme blízko údolí, které se klikatilo mezi pěti kopci a mělo nás přivést do samého srdce Makedonie. Letěl jsem tudy, když jsem pátral po Divokých očích, než jsem dosedl; a než mne Elkavar našel v pobořeném domě.

Dopřál jsem si krátký odpočinek a všiml jsem si nebezpečí, ale teprve nyní jsem si dal dohromady, jak je to nebezpečí velké.

Měl jsem něco důležitého, co jsem mohl sdělit vůdci této nekonečné legie.

Měl jsem pro Brenna dárek.

PÁTÁ ČÁST Horké brány

Dvacet dva

Na strážním stanovišti

Strážní stanoviště bylo vybudováno těsně pod hřebenem kopce, s výhledem do širokého údolí známého jako Vlčí cesta, které vedlo na jih do úrodných nížin Makedonie, stále ještě válečnického národa, s nímž bylo třeba bojovat, přestože ještě dnes oplakával dávnou rituální smrt svého mladého krále Alessandra, známého též jako Aleksander, Iskander...

Tolik jmen v tolika jazycích pro jednoho muže s drobnými kostmi, který svým orlím zrakem dokázal objevovat okraje samotné země. Jak rychle a jak přesvědčivě musel jeho duch usmlouvat obchod s Časem, že mu dovolil vzít si do zástavy takovou legendu!

Dům byl zasazen do porostu mladých cedrů a borovic a stěny měl tmavě natřené, takže zahlédnout jej z údolí pod ním bylo téměř nemožné. Dokonce i oči, které o něm věděly, by měly co dělat, aby jeho stěny pod vrcholkem lesnatého hřebene rozeznaly.

Jednoho dne na počátku léta, když si muž obývající stanoviště hleděl svého, nad kopci přelétl stín mraku. Muž používal oheň obezřetně, nevařil dříve než po setmění, a to ještě jen tehdy, když vítr odnášel pach kouře na jih, směrem od nebezpečí. K Alessandrově památce!

V těch časech byl tento strážný ještě velice mladý, vlastně teprve dítě. A byl příliš slabý na prsa, než aby se mohl vydat na velkou výpravu na jih, hledat samotný oceán, konec světa. Ale mladý král ho měl rád a věděl, jak ho využít. „Až trochu vyrosteš, budeš strážným na mé severní hranici!”

Určitě již vyrostl. Tolik, že byl nejstarším člověkem, kterého znal. Někdy si říkal, že Smrt na něho zapomněla. Roky plynuly po desítkách a on již brzy měl mít za sebou takových desítek osm. Naučil se dobře počítat. A přesto byl čiperný jako koloušek na jaře. Vousy měl bílé, ale zrak měl stále jako ostříž, drobný muž, který dokázal seběhnout ze skalnatého výstupku do borovicemi vonícího lesíku jako zajíc, který se jen mihne a je ze svého pelechu v hlubokém úkrytu.

Čtyřikrát za den obešel jako duch, jako stín mraku, kolem dokola kopec, na němž žil, pátraje v údolích a na kopcích po známkách nebezpečí, po stopách prozrazujících válečné tlupy, po temném dunění a oparu na obloze, který svědčil o postupující armádě.

A jak toužil, aby se nějaká postupující armáda objevila! Ještě si pamatoval, jak to vypadalo, když mladý král táhl do Persie, v duchu viděl lesk bronzů a barev. Jenže teď žádné armády nepostupovaly. Údolí byla pustá.

Za domem klidně seděli v klecích jeho vzácní holubi. Bylo tam místo pro šedesát. Zvláštním způsobem je posílal na jih. S každým novým měsícem mu je přivázeli zpět čtyři jezdci z pevnosti, kterou znali jako svůj domov. Když se některý z ptáků nevrátil - s největší pravděpodobností uchvácený orlem - bylo mu to líto. Znal je všechny. Ale bylo vždycky příjemné seznamovat se s novými ptáky.

Čtyřikrát za den propátrá val hornatou krajinu kolem svého stanoviště.

Jednou za den napsal na kus pergamenu stejnou zprávu: Všechno je, jak má být.

Každý den měnil způsob, jakým tuto zprávu psal a jakým ji k ptákovi připevňoval; znamenalo to víc bezpečí pro posádky předsunutých stanovišť vzdálených tři dny cesty, kde kopce přecházely do otevřené krajiny.

Byl opatrný, a proto stále obměňoval trasu a zaběhané postupy, byť se za více než padesát let na tomto stanovišti nestalo nic, co by ho donutilo zprávu posílanou na jih náhle změnit. Vždy se však na chvíli zastavil u mramorové urny schované ve zvláštním remízku nízkých hlohů a borovic, v níž byl uložen popel jeho zesnulé manželky.

Rádi tančili; na tichém kopci museli tančit podle hudby, kterou si pamatovali, a přesto ji každé ráno a každý večer vzal do náruče a tančil s ní. Byla tady šťastná, navzdory izolovanosti stanice a častým obtížím s obstaráváním potravy, obzvlášť když přišla mimořádně krutá makedonská zima. Plakala, když její dva synové odešli. Když od nich nedostala žádnou zprávu, její žal ztvrdl v kámen. On na ztřeštěné mladé muže přestal vzpomínat, přestože vedle urny ležely dva malé, naleštěné štíty, znamení naděje. Jeho

žena to nedokázala.

Osamělý tolik let, že mu je nestálo za to počítat, strážný žil pro každý den, stejně spokojený, se stejně bystrým zrakem i duchem, jako když byl dítě.

Všechno je, jak má být.

A občas napsal: Několik jezdců se soumary, znavených, lehce ozbrojených.

Nebo: Přistěhovalci; kolona vozů. Rodina; dva osli a pět koní.

Ale obvykle ne víc než: Všechno je, jak má být.

A tento muž, tento bělovousý stařec, mohl žít šťastně až do smrti, po níž by jej muži z jihu, které hlídal, uložili v urně vedle jeho ženy, nebýt okamžiku poblouznění, kdy opustil úkryt svého domu, aby zahnal jestřába.

Jestřáb přistál na hřebeni. Stařec ze strachu o své ptáky hodil po dravci dva kameny. Kruté oči se otočily a spatřily ho. Krutá mysl si uvědomila, kde žije a jak je jeho příbytek zamaskován. Pták se na silných křídlech vznesl a odletěl k severu.

Ten muž měl onoho větrného letního dne smůlu, že dravého ptáka odehnal a tím narazil na mne.

* * *

Všechno je

Přestal psát. Holubi v klecích znenadání zatřepetali křídly, krátce se polekali. Že by se jestřáb vrátil?

Slunce svítilo dovnitř šikmo malým oknem ve východní straně a vykreslovalo kamennou mísu s olivami a sušeným ovocem, která mu na den měla stačit. Potom slunce zakryl mrak a malá místnost ve stanici se na chvíli pohroužila do šera.

Byla to divoká kočka? Nebo snad rys?

Ale holubi se znovu upokojili, nebylo to víc než neobvyklý rozruch křídel a tiché zavrání ptáků, kteří z klecí pozorovali stíny. Otočil se zpátky do svého kouta a zprávu dokončil.

jak má být.

Podepsal se a pečlivě kousek pergamenu označil, potom znovu zvedl hlavu. Teď byli ptáci nezvykle tiší. Možná opravdu někde byl dravec.

Vzal do ruky prak, natáhl jej, promnul váček, nabil jej zaobleným kamínkem a zvedl se ze stoličky. Ale než stačil vykročit ke dveřím, dveře se pomalu otevřely. Světlo zvenčí přehradil vysoký muž v plášti, který se shýbl, aby nahlédl do místnosti, pak postoupil dál, s prstem na rtech, a dveře za sebou zavřel. Okenice za strážným se skřípavě otevřely. Dovnitř nakoukl muž s olivovou pletí a zazubil se. „Dobré ráno," promluvil nářečím starcova jazyka. „Mé jméno je Thesokoros. Na tvém místě bych ten prak nepoužíval."

„Promiň," řekl ten druhý s neohrabaným přízvukem. „Zapomínám na způsoby. Jsem Bolgios, velitel armády, která si přeje bezpečný průchod. Také ti přeju dobré ráno."

Oba se zasmáli.

Vysoký muž si sňal železnou prilbu a poškrábal se na bradě, která mu zářila jako oheň. Oči v zaprášené tváři se blyštily, zelené jako jadeit. Plášť měl černý, nejspíš z medvědí kůže. Ze vzorované košile a kalhot, které měl pod ní, se jako miazma rozlézal pach koně a lidského potu.

Muž se zelenýma očima držel tři holubí klece, jejichž šest neklidných obyvatel bylo velice čilých. „Pro dnešek," řekl strážnému, „na zprávy." Potom odhrnul plášť a ukázal deset ptáků se zakrouceným krkem, zaháknutých do látky. „Na večeri," dodal se zasmáním.

Muž s olivovou pletí, který stál v okně, se protáhl úzkou škvirou, vzal do ruky vzkaz, pozorně jej přečetl a souhlasně přikývl.

„Ovšem, všechno je, jak má být. Odešli tu zprávu."

„Kdo jste?" zeptal se vyděšený strážný, s očima vyřeštěnými. Třesoucí se ruce držel v obranném gestu před sebou.

„Jsme přátelé toho, co leží hluboko v Delfách," prohlásil muž s olivovou pletí. „Byť různými způsoby."

Vzal starce kolem ramen. „Teď zprávu připevni. A odešli ji."

Strážný udělal, co mu bylo řečeno. Pták se vznesl do výšky, jednou oblétl kopec a potom zmizel na jih.

Muž zvaný Thesokoros, jenž se za ním díval z okna, mu vzduchem poslal polibek, aby jej popohnal.

„Výborně. Teď napiš dalších pět zpráv, přesně tak, jak bys to udělal normálně, a připevni je k ptákům. A napiš, kdy mají být ptáci vypuštěni.“

Strážný udělal, co mu bylo řečeno, jen na okamžik zaváhal, pohled upřený na holuby v klecích. Zvedl hlavu, setkal se s tvrdým zeleným pohledem vyššího muže a pak si povzddechl. Možná se rozhodl, že nepoužije úskok, který plánoval. Pomalu napsal zprávy, označil je a potom je připevnil k ptákům. Byl zhnusený zradou.

„Dobrá práce,“ řekl vlídný Thesokoros. „Tito ptáci budou žít. Těš se tím. Někdo tu zůstane a pošle je.“ Když bylo všechno hotovo, zelenooký muž, málomluvný severan, vzal strážného kolem ramen a vyvedl ho ven. Všichni ostatní ptáci leželi zabíjí pod klecemi a Thesokoros je cpal do koženého pytle; bude víc masa do kotle.

„Nevšiml jsem si vašeho příchodu,“ zamumlal nervózně strážný, když jej Bolgios vedl k okraji srázu. „Jak jste mi mohli uniknout?“

„Věděli jsme, že držíš hlídku. Poslali jsme ptáka, aby tě našel. Říká, že jsi po něm hodil kámen.“

„Ten jestřáb? Ten jestřáb?“

„Ten jestřáb. Dali jsme si záležitost. Nebylo to jednoduché, příteli. Podívej...“

„Při Merkurovi!“ zanařikal stařec. „Jak mi mohlo uniknout něco takového?“

Ohromeně a užasle zíral na záplavu jezdců, vojáků, žen, vozů a oslů, která vyplňovala dva jazyky údolí kolem Artemidina vrchu, tlačenci těl, neklidnou armádu, stojící, vlnící se, hledící na kopec nad sebou, čekající na znamení k dalšímu postupu, průsmykem dolů k oceánu. Zelenooký muž zvedl ruku do výšky a mávl doprava. Vzápětí se země zachvěla, jak se dav dal do pohybu a začal se valit na jih.

„To není možné... to není možné. Před hodinou jsem se díval.“

„Před hodinou jsme tady nebyli,“ řekl muž s olivovou pleť. „A tvoje oči a uši byly... řekněme rozptýleny.“

„Musel bych cítit chvění země.“

„Přišli jsme po špičkách.“

„To není možné.“

„Stalo se. Díky za pomoc.“

Strážný pohlédl do tmavých očí mladého muže, který mluvil jeho jazykem. „Co se mnou bude teď?“

„Pojď se mnou.“

Thesokoros odvedl strážného k místu, kde v chladivém stínu spočívala mramorová urna. „Kdo tady leží?“

Stařec zkřížil ruce na prsou a roztřásl se. „Moje žena. Zemřela před mnoha lety. Tenkrát jsem poprvé opustil stanoviště, abych šel na pohřeb. Odnosl jsem její popel sem. Potřeboval jsem ji mít nablízku. Nesahejte na ni!“

„Miloval jsi ji?“

„Velice. Pořád ji miluji. Naši dva synové odešli na jih, do války. Navždycky. To bylo naposledy, co jsme o nich slyšeli. Je to kruté, dívat se, jak milovaná osoba umírá žalem. Moc mi chybí.“

„Hm,“ řekl ten druhý, „to je láska, jakou je třeba ctít.“

O chvíli později bylo do urny s velkou úctou přidáno srdce strážného. Bylo položeno na popel a urna byla opět pečlivě zapečetěna a ponechána v pokoji mezi bronzovými štíty dvou ztracených synů.

Dvacet tři

Proti Makedoncům

Obrovská armáda několik dní po umlčení strážního stanoviště pokračovala na jih ve stínu kopců, roztažená do sevřených údolí, v nichž se kolony musely stáhnout do úzkého proudu. Byl to čas nervózního ticha a chmurného očekávání. Zdálo se, jako by zvuk našeho postupu v soutěskách bobtnal, jako by jeho hlasitost víc a víc sílila. Ale jako letní požár olivovým hájem se roznese: strážní stanoviště je umlčeno. Není čeho se bát, dokud nedojdeme k Thermopylám.

Dokonce i Brennus tomu věřil. Bolgiova vítězná historka - jak starce na horním konci údolí doběhl, historka opakovaná dvacetkrát, v sedle, v táboře, při jídle - otupila citlivost vojevůdce natolik, že se zdráhal uvěřit, že nepřítel vůbec někdy existoval. Proto byl překvapen a poněkud zmaten, když nás

vyvedl z údolí do úzkého pásu otevřené krajiny, povlovně stoupající ke kopcům zahaleným oparem, a našel tam armádu divokých a těžce vyzbrojených Makedonců, kteří na nás čekali a přehrazovali nám cestu na jih.

Byli rozestaveni na hřebenu a působili chmurným, hrozivým dojmem. Jejich řady vyplňovaly obzor před námi, kam až oko dohlédlo, před každým lesem a před každou skupinou vysokých, šedivých skal, z nichž keltská armáda pomalu vycházela.

Brennus poslal zpátky jezdce, aby zastavili kolony postupující vpřed. Rychle vydal úsečné rozkazy: přivést válečné vozy; přivést lučištníky; poslat někoho na vyvýšené místo, aby zjistil, co tyto jednotky schovávají za svou přední linií.

Potom však zmlkl, pouze držel svou přilbu z kancích klů a dlaní bezděčně leštil slonovinu.

Achichorus, jenž byl nalevo od něj, v horku svlečený do pasu, levou nohu nedbale přehozenou přes sedlo, loupal a zkoumal pomeranč. Temnooký Orgetorix po jeho pravici, nyní ve válečném kiltu z býčí kůže a kožené vestě, se předkláněl ve vysokém sedle svého válečného oře a prohlížel si armádu rozprostřenou před ním.

Makedonci byli seřazeni do falang, osm mužů hlubokých. Železné náprsní krunýře se leskly. Pod volnými, červenými tunikami bylo vidět sandály a kovové chrániče holení, na hlavách měli podivně tvarované žluté přilby, zpod nichž se dívaly velice nepříjemné vousaté tváře. Všichni měli oštěpy: dlouhé vepředu, delší za nimi a velmi dlouhé samozřejmě vzadu, Slunce zvýrazňovalo zvedající se řady hrotů. Čepele vypadaly tence a zlověstně. Oštěpy pomalu klesaly a zvedaly se v pravidelném rytmu hlubokého, výhružného zpěvu vycházejícího z hrdel bojovníků, kteří je drželi.

Holubi, jež nad čistým bojištěm kroužili, občas přistávali na těchto pomalu se pohybujících hrotech a snažili se na nich udržet rovnováhu. Jediné, co narušovalo spořádané řady proti nám, bylo prudké zatřepání oštěpem, jehož cílem bylo zbavit se nevídaného vzdušného hosta.

„Čekal jsem, že se mi může naskytnout všelijaká podívaná, až vyjdu z toho posraného údolí na tuto planinu..." řekl znenadání Brennus.

Orgetorix zůstal zticha a Achichorus považoval za diplomatické přestat šťavnatě žvýkat: díval se na vojevůdce a čekal, až větu dokončí.

Když ani po chvíli žádná další slova nevyšla, Achichorus se osmělil: „Ale nečekal jsi, že uvidíš, jak na tebe čekají čtyři tisíce Makedonců, kteří o tvém příchodu evidentně věděli? To jsi chtěl říct?"

Brennus ho zpražil mrzutým pohledem. „Něco na ten způsob. Jak se to dozvěděli? Některý z našich holubů musel mít špatnou zprávu."

„Nejspíš ten strážný na horním konci údolí," ozval se Orgetorix. „Obrácená zpráva, ohnuté péro na špičce křídla, nějaké nenápadné znamení. My Řekové si na takové triky potrpíme a tihle Makedonci se od sousedů rychle učí."

„Zatracený strážný!"

„Zatracený?" Orgetorix pobaveně zakroutil hlavou. „To pochybuju. Chodí ruku v ruce s Alessandrem a směje se nám. Ten staroch věděl, že zemře, a zatraceně dobře nás přesvědčil, že poslal zprávu, kterou jsme poslat chtěli. No co, on je mrtvý a je z toho venku, a my tady stojíme a máme problém. Co s tím uděláme, pane Brenne?"

Achichorus mávl zpola snědeným pomerančem směrem k nepříteli. „Já navrhuji útok, Brenne. Je to krvavé, ale udržuje to věci v pohybu."

„Pokračujte!" řekl Brennus. „Plný čelní. Ty se svými elitními kopiníky. My se budeme dívat a později vyjdeme za vámi."

„Myslel jsem, že pomeranče mají být sladké," postěžoval si zamyšleně Achichorus. „Tenhle je docela kyselý." Zahodil jej přes rameno.

V tu chvíli přicválal Bolgios se svou dvoučlennou stráží, rudé vlasy vlající zpod přilby, údy lesklé potem. Na sobě měl svůj kožený válečný oděv a vezl si pět oštěpů a oválný štít.

„Je nějaký důvod, aby se čekalo?" vyštěkl na Brenna.

„Asi čtyři tisíce, jestli sis nevšiml."

„Sedmnáct set jedenáct, abychom byli přesní," namítl ostře Bolgios a ušklíbl se na Orgetorixe. „Nejenom Řekové jsou dobří v počtech."

„Dobrá práce," uznal Řek.

„Díky. Chtěl bych ti jenom připomenout, Brenne, že je nás několik desítek tisíc proti sedmnácti stům. Kdybychom patřili k těm, kteří si na oslavu vítězství pochutnávají na vnitřnostech nepřátel, mohli bychom mít břicha nacpaná makedonskými játry, než přijde poledne! Proč se čeká?"

„Kvůli strategii," odsekl podrážděně Brennus.

„Kvůli strategii?" Bolgios se zatvářil nechápavě.

„Proč tak nápadně ukazují, jak málo jich proti nám stojí? A ta jejich taktika. Zpěv, spouštění a zvedání oštěpů, hrozby, že nám rozpárají koně..."

Zdálo se, že Bolgios upadl ještě do většího zmatku. „Spouštění oštěpů? Párání koní? To je taktika?"

„Dělají to hrozně nápadně, dobrý příteli Bolgie, z čehož někteří z nás usuzují, že něco skrývají."

„Třeba jsou jenom... Jak to říct, aby to nevypadalo neomaleně, dobrý příteli Brenne...? Třeba jsou jenom... nápadní."

Oba muži se po sobě nasupeně podívali.

„Přijímám tvou kritiku," řekl tiše Brennus. „Ale nejde jen o to. Všechno není takové, jak se zdá."

„Kde už jsem to slyšel?" zamručel Bolgios. Najednou vzhlédl k ranní obloze a jeho kůň se vzepjal, aby unesl velkou váhu svého jezdce, který se v sedle posunul dozadu. Bolgios se otočil na místě, s očima stále upřenýma vzhůru, si sundal homolovitou přilbu s rovným hřebenem a hlasitě se rozesmál. „Ano! Máš pravdu. Ta bezmračná obloha! Už tomu rozumím! Jenom nás klame, když zůstává tam, kde je. Chce spadnout a všechny nás zaskočit! Promiň, můj pane, musím odjet s pokyny ke své legii, aby vojáci zvedli štíty nad hlavu!"

Odcválal, zasypáváje makedonskou armádu hrubými urážkami.

Brennus se s neveselým výrazem díval na nepřítele. „Samozřejmě má pravdu,"

Orgetorix se nahlas rozesmál. „Že se na nás zřítí obloha?"

„Že bychom měli přestat čekat. Jediné, co mě napadá, je to, že za tou řadou schovávají válečné vozy nebo lučištníky. Jsou dobře ukrytí. Aby mohl spočítat, kolik jich je, Bolgios se musel dostat někam výš, a stejně skryté vojsko nezahlédl..."

„Já myslím, že Bolgios žertoval," řekl Achichorus s letným pousmáním a protáhl se v sedle. „Abys mě nepochopil špatně, nepochybuji o jeho odvaze, ale mám vážné pochybnosti o tom, že umí spočítat víc, než kolik je koní, které by mohl ukrást při loupeživé výpravě. Určitě by to bylo vysoké číslo, ale tak vysoké zase ne. Chtěl nás povzbudit. Máme před sebou přinejmenším tři krát tisíc mužů."

„Ano, myslím, že máš pravdu."

„Sedmnáct set nebo tři tisíce, stojí v těsné formaci," zdůraznil pečlivě Orgetorix. „A přehrazují východ z toho průsmyku. A to ještě nejsme u Thermopyl."

„Do prdele s Thermopylami!" ulevil si procítěně Brennus. „Nejdřív jeden průsmyk, potom druhý. Kde je ten čaroděj? Ten, který nás varoval před tím strážným..."

„Máš ho za sebou."

Brennus se v sedle těžkopádně otočil a našel si mě očima. Když sklouzl pohledem na mého koně, zvíře se maličko polekalo, jako by tyto oči byly pro koňský svět stejně děsivé, jako občas dokázaly být pro lidský. Ale i mocný muž může být zvědavý a zvědavost otupuje divokost.

„Vidí tvůj bystrozrak za těmito muži nějaké další muže?"

Odpověděl jsem jednoduše: „Jejich víc, ale ne o mnoho víc. Chtějí, aby sis myslel, že nic neskrývají, když předstírají, že skrývají legii, aby tě znepokojili. Zdá se, že se jim to povedlo."

Brennova tvář se na okamžik nasupila, ale pak se uvolnila a na rtech mu zahrál lehký úsměv. Otočil se k Achichorovi, něco řekl a oba muži se zasmáli. Pak Achichorus odjel, stejnoměrným tempem se vrátil do čela své armády a ke kopiníkům, kteří stáli seřazení v čele. Brennus poslal jezdce k Bolgiovi na pravé křídlo. Válečné vozy za našimi zády začaly nedočkavě rachotit. Brennus se znovu ohlédl na mne. „Chtěl bych, abys opustil bojiště; najdi si nějaké výhodné místo a z bezpečí přihlížej. Ty také, Orgetorixi. Budu rád, když zůstaneš v bezpečí. Chci tě poslat znovu na jih, před nás."

„Jak si přeješ," odvětil poněkud rozmrzele Řek.

Vyrazili jsme vpřed, abychom cvalem projeli podél řady. Byl to nebezpečný manévr, pokud makedonské falangy skutečně zakrývaly lučištníky a několik set jezdců, ale než jsme se stačili pořádně vzdálit od

velitelské skupiny, přes Bolgiovu přední linii jezdců se s mocným vřiskem, s válečným pokřikem plným vzteku, vyřítíl malý vůz tažený dvěma koňmi s dlouhými hřívami a jako blesk se rozjel po rovné zemi ke stoupání, na němž čekali Makedonci, kteří stále bručivě zpívali, stále pozvedali a spouštěli oštěpy.

Zdalo se, že tento nenadálý, osamocený útok je překvapil stejně jako keltskou armádu.

Akteři tohoto malého, ale hlučného výpadu mi byli něčím povědomí: vozatajem, který se nakláněl dopředu a zběsile švihal koně, byla hubená žena oděná pouze do tenké, zelené kazajky, která jí ruce nechávala holé, a roztrhaných kožených kalhot. Černá tvář, tmavé vlasy rozevláté, pobídla zvířata k ještě větší rychlosti. Vůz dojel skoro až k řadě kopí, než ostře zatočil a vyrazil z kopce dolů.

Ale ještě předtím jeho pasažér, vysoký, do pasu svlečený, s krátkým vrhacím oštěpem v ruce, neuvěřitelnou silou vyslal svou zbraň. Málem se zlomil v pase, když oštěp mrštil rovnou do makedonských řad a probodl jednomu z vojáků hrud' tak hluboko, že to vypadalo, jako by jej připíchl, a pravděpodobně to udělal: k muži, který stál za ním.

Odpovědi mu byl dlouhý oštěp, který za ním vylétl. A co se nestalo, tento hbitý muž uhnul hlavou a zachytil jej, když ho škrábl do ramene. Vozataj otočil koně zpátky k Makedoncům a těžký oštěp byl rázně vrácen zpět. Nyní však začaly syčet vzduchem a s klapotem dopadat na volné prostranství mezi námi šípy a střely z praků. Pár, který kameny zasahovaly a zraňovaly, zamířil do bezpečí. Muž visel na zábradlí válečného vozu, zvednutou rukou dával významné sbohem a chrlil ze sebe pronikavý, posměšný proud nadávek a urážek.

Urtha rozhodně neměl pro nadávky daleko!

Ullanna byla divoký a pohledný vozataj!

Jejich útok probudil Brennovu armádu k životu. Ve chvíli, kdy ještě Ullanna kočírovala koně zpátky do bezpečí, naše řady prorazily tlačící se válečné vozy, které se s připravenými vrhacími oštěpy vyřítily k makedonským falangám v hlučném a bouřlivém výpadu na nepřitele. Za nimi následovali jezdci, rozechvívající zemi, bijící do štítů, jak se hnali proti smrtícím oštěpům. Rovněž Achichorus a Bolgios zahájili útok. Všichni jsme zvedli štíty, abychom se bránili před nenadálým deštěm šípů, který nás zasypal. Elkavar byl zasažen do nohy, ale úzký hrot mu jen probodl kůži. Měl starost hlavně o to, aby ochránil své dudy.

Zakřičel jsem na Urthu. Ve tváři měl divoký výraz a ke všemu kromě útoku byl slepý a hluchý. Ullanu zasáhl ostrohranný projektil z praku do ramene a srazil ji z vozu dolů. Ted' se krčila na zemi, šhubala trávu a utírala si krvácející rozseknutou tkáň. Rána krvácela hodně. Urtha mne zahlédl a odpověděl mi na pozdrav, ale to již byla Ullanna zpátky na voze a těžkopádně otáčela prudce oddechující koně k návratu do boje. Podle zkřiveného výrazu ve tváři trpěla velkou bolestí.

Zaslechl jsem, jak za mnou někdo řekl: „Zase ten prokletý pták! Ten havran!“

Orgetorix upíral oči k obloze. Z výšky na nás padal havran, ale znenadání změnil směr ve vzestupném proudu a rozlétl se nad kypící masu mužů a vraždění. Elkavar a já jsme se stáhli na výše položený terén. Údolí se hemžilo neklidnými muži čekajícími na rozkaz k útoku, udržovanými na místě pouze pevnými nervy trojice, jež tomuto vojsku velela. Podél kolon uháněli jezdci a kopce se začínaly rojit postavami, které chtěly vidět, co se před nimi děje. Vítr vál severním směrem. Cítili pach tohoto šílení, slyšeli vřavu, z této vzdálenosti připomínající pronikavé vřeštění mrchožravých ptáků, a rezavý zvuk trubek, udržujících všechno v neklidu, napětí a nekončícím běsnění.

* * *

Makedonský král toho dne padl, spolu s více než tisícovkou svých věrných. Zbytek rozprášené armády se rozprchl. V té době jsme nevěděli, že jsme ukořistili tak významnou hlavu, ale přinesli nám ji uklízeči, kteří zůstali pozadu, aby svlékli a pohřbili mrtvé. Přinesli královu trofej, jeho zbroj a prsteny, stále navlečené na prstech, včetně královské pečeti. Okradli rovněž padlé generály. Brennus jim dal zbroj generálů a všechny prsteny kromě pečeti. Trofej poslal kolonou zpátky, aby byla naolejována, zakonzervována a nakonec vystavena.

Ztráty, které Brennova armáda utrpěla, byly obrovské. Bylo těžké říci, zda by byly nižší, kdyby útok, vyprovokovaný divokým výpadem Urthy a Ullanny proti Makedoncům, nebyl tak bezhlavý. Jedno však

bylo jasné: navzdory oplakávání mnoha padlých, Keltové byli ve stavu euforie. Šarvátek bylo za celou cestu od Daanu mnoho, ale toto byl první významný střet, nečekaný a vítězně vybojovaný zásluhou čiré početní převahy a odhodlání.

Mnoha mužům, kteří se boje zúčastnili, se zdálo, že teď je již nic nemůže zastavit. Veškeré předstírání tichého pochodu vzalo za své; v noci hořely ohně, pekla se zvěřina, za svítání a za úsvitu troubily trubky a rozhodně nebyla nouze o zpěv a předstírané souboje.

Stejně tolik zraněných, kolik bylo mrtvých, bylo s doprovodem posláno zpátky na sever. Keltští mrtví byli s velkou slávou pohřbeni den po bitvě, pod pěti obrovskými mohylami, které byly nad ně navršeny na konci údolí. Zda tyto hrobky odolají času a větru byla jiná věc. Brennus, vždy praktický, poznal, že truchlící druhové padlých potřebují obřad, a s využitím sobě vlastních triků, s nádhernou pochvalnou řečí za svitu pochodní, vyslal duše mužů na cestu do Země duchů a vybídl armádu, aby bez dalšího zdržování spěchala na jih, neboť v řecké zemi teď budou všichni vstávat z postelí a připravovat se na boj s vetřelci. A tak jsme pohřbívali, hodovali, zpívali bohu Shromažďovateli, který poslal ptáky s tmavými křídly, aby duchům pomohli vrátit se do svých domovů... a potom jsme vyrazili nocí na další pochod.

Abychom dohnali ztracený čas.

Orgetorix se v tichosti vytratil, vydal se podle Brennových instrukcí napřed.

Zanedlouho si Brennus poslal pro Urthu. Ullanně působila rána na rameni velké bolesti, a tak otěže válečného vozu držel Elkavar. Skythka se s horečkou, zachumlaná do houní, choulila uvnitř vozu z lehkého dřeva. Její nemoc nebude trvat dlouho.

Urtha a já jsme odjeli za Brennem. Po nezbytném představování Urtha vysvětlil, že při spěšném postupu za armádou našel opuštěný válečný vůz v jednom z úzkých průsmyků. Brennus si vzpomněl, že došlo k několika šarvátkám, a bez váhání mu vůz daroval.

„Hodně jsem o tvé zemi slyšel," prohlásil. „Otec mi vyprávěl, že za jejími břehy se nachází místo, kde jezdí stíny hrdinů a čekají, až přijde jejich čas na zemi. Nikoli mrtví, ale ti, kteří čekají, až se narodí."

„To místo leží nedaleko mé velké pevnosti," řekl Urtha, nadýmající se v sedle. „Ano. Z mé velké pevnosti je vidět řeka, která naše světy odděluje. Čas od času vidím zářící lodky, které po ní plují. Zapalujeme ohně a přinášíme oběti ve vrbových hájích. Když stín hrdiny přejde přes vodu, nejdříve vkročí na moje území. Ale kam jde potom, usadit se, konat velké činy, je jeho věc."

„Moc se mi líbí, co o tvé zemi slyším," řekl zamyšleně Brennus.

Urtha měl co dělat, aby zkontroloval svou pýchu. „Bylo by mi ctí, kdyby ses stal hostem mé pevnosti. Můj dům je ti plně k dispozici. Lov v Albě je bohatý a rychlý, nepřekonatelný; a nedaleko řeky je sad, který má stále ovoce."

„A kdybych přišel se stovkou mužů, dal bys nocleh všem?" zeptal se Brennus. „Bez obav, že jsme přišli jako vetřelci?"

„Klidně přijď s tisícovkou," chvástal se Urtha. „Od úplňku do úplňku si budeme pochutnávat na jelením a koroptvích a potom vyrazíme na jih za jedněmi z nejsilnějších býků, jaké jsi kdy viděl. Jižané za mnoho nestojí, ale musí se jim nechat, že býky chovají úžasně."

„Tvoje pevnost musí patřit k největším, jaké si dovedu představit. To, co o ní slyším, probouzí mou zvědavost. Až tento výlet skončí, přijdu s tou tisícovkou mužů a potěším se z tvé pohostinnosti. Díky. A ještě jednou díky za tu jiskru, která zažehla oheň. Ten útok. Vždycky ocením, když dobrá, spontánně podniknutá akce, prolomí mou vlastní nejistotu. Byl to útok, na který se bude vzpomínat. A ta tvá vozatajka byla jako vřeštící sova, ale žádoucnější. Vzpomínka na ni vydrží nejdéle. Je to tvoje sestra?" Urtha na to neřekl nic, pouze se díval před sebe a přejel těsně k vojevůdci. Brennus se s letným úsměvem ohlédl po mně, pochopil, že se možná pouští na vratkou půdu. Poznal jsem hned, že velká část rozhovoru se nesla v duchu typického vzájemného špičkování. Brennus musel vědět, že Urtha pohostinnost a velikost své pevnosti přehání. A tisícovka mužů, která by přeplula moře a rozjela se do Urthovy země, by jistě byla chápána jako vpád.

Urtha však něco potřeboval. A jestli to Brennus věděl, dělal všechno pro to, aby to ztřeštěnému mladému Cornovidanovi co nejvíc usnadnil.

„Není to moje sestra," odpověděl po chvíli Urtha. „Je ze země na východ odsud, kde podle Chetitů..."

„Chetitů?"

„Kleветníků. Lhářů. Tvrdí, že ženy z jejich lidu - říkají si Skythové - si uřezávají řadra, aby mohly lépe používat luk.“

„O tom jsem opravdu slyšel. Ale přestože tvá vozatajka nebyla nijak buclatá, podle toho, co jsem viděl—“

„Jak jsem řekl, pane Brenne, ty pověsti jsou lži. Ullanna - tak se jmenuje - mi pomáhá s velmi osobní věcí. Někde ve tvé armádě jede muž...“

Brennus zadržel koně a varovně mávl rukou. „Jestli se chystáš říct, že chceš někoho zabít, odpověď zní ne. Bohové, budeme mít co dělat, abychom se dostali k té hadí díře, do Delf, i bez toho, že budeme každou hodinu zastavovat kvůli nějakému souboji, kvůli nějakému pomstychtivému klání pro ukradeného koně nebo zabitého psa.“

Oba muži se zlostně dívali jeden na druhého. Urtha byl brunátný a rozzuřený, Brennus bílý a chladný. Jezdci a válečné vozy dál proudili kolem nás. Kdesi se převrhl vůz s nákladem a psi divoce štěkali, jak se snažili urvat něco z vysypaného masa. Nějaký muž dojel k Brennovi, jednou se na něho podíval, otočil se a odcválal.

Potom Urtha velice tiše řekl: „Jmenuje se Cunomaglos. Je někde v tomto vojsku.“

„Bude tu stovka mužů s takovým jménem. V tomto vojsku.“

Neodrazen chladným zamítnutím nevyslovené žádosti, Urtha řekl: „Bál jsem se o budoucnost své země. Uposlechl jsem falešnou radu a odjel ze své pevnosti. Hledal jsem odpovědi ve světě, když jsem měl hledat pravdu ve své rodině. Znamená to pro tebe něco, pane Brenne?“

„Znamená,“ odvětil Brennus s velice nepatrným přikývnutím.

Urtha pokračoval: „Když jsem byl pryč, Cunomaglos a ostatní odešli, aby se přidali k této výpravě.

Nechali mou pevnost bez ochrany. Žijí na okraji Země duchů. Ne všechno v Zemi duchů je přátelské k živým. Znamená to pro tebe něco, pane Brenne?“

„Znamená,“ odvětil Brennus, opřený o sedlo, s pohledem sklopeným. „Možná víc, než si myslíš.“

Urtha řekl: „Žena je mrtvá, syn je mrtvý, zabiti zlou silou, kterou nepochopím, dokud se nevrátím a nenajdu ji. Ale vrátit se nemohu dříve, než se Cunomaglos zodpoví ze svého zběhnutí. Kdyby mi zůstal věrný, moji drazí by si mě teď dobírali, že jsem byl blázen, a smáli by se chvástavé omluvě... nečekali by u řeky v Zemi duchů na zprávu, že jejich smrt byla pomstěna, aby se mohli odplížit zpět do světa stínů.“

Brennus se na mne chvíli díval. Byl to zneklidňující pohled. Potom řekl Urthovi: „Vyhledal jsi tuto armádu proto, abys našel mne? Nebo abys našel toho Cunomagla?“

„Cunomagla. Všechny ostatní úvahy zatím spí zimním spánkem.“

„Jak ho chceš najít?“

„Dva staří přátelé ho vyčenicají,“ vysvětlil Urtha a zvedl ruku. Uslyšel jsem vrčení a štěkot jeho psů a najednou se z postupujících řad vynořili Gelard a Maglerd, drženi na vodítkách sinalou mladou osobou s krátce přistřiženými vlasy a bledou tváří, oděnou do kalhot a košile v zářivých barvách.

„To je muž nebo žena?“ se smíchem se otázel Brennus, když se to hubené, vážné stvoření zastavilo vedle něho a začalo oddechujícím psům něco tiše šeptat.

„Ani jedno, ani druhé,“ prohlásil Urtha. Když to řekl, Niiv ho probodla divokýma očima, ale byla to jen chvilíčka. Její mrazivý, zlostný pohled byl vyhrazen mně.

Brennus k sobě přivolał jednoho ze svých kapitánů, podsaditého muže s veselým výrazem. Tvář mu zakrývalo ryšavé stniště, ale kníry, uhlažené a špičaté, mu sahaly až pod bradu. Nosil barvy Tektoságů.

„To je Luturios,“ řekl Brennus Urthovi. „Toto je Urtha,“ řekl Luturiovi. Potom se znovu obrátil k mému příteli. „Najdi si toho svého Cunomagla. Vyčenichej ho. Myslíš, že ví, že tu jsi?“

„Brzy to vědět bude.“

„Nemohu potřebovat, aby si muži neustále hlídali záda. Najdi ho a Luturios se svou družinou ho oddělí od ostatních. Za několik dní dojdeme k moři. Udělám pro tebe jedinou výjimku, Urtho. Jestli toho svého manželkovraha najdeš, u moře se s ním můžeš utkat. A já ten souboj nezastavím. Počkám, dokud nedospěje ke konci. Jestli se pokusíš ukončit to dříve, než dojdeme k moři, Luturios bude mít právo zasáhnout. Luturios umí takové ‚právo zasáhnout‘ využít velice dobře.“

„Podříznu ti krk, mizero,“ řekl Luturios na objasněnou, i když se při tom usmíval.

Urtha se v sedle uklonil, potom otočil koně a odjel od nás. Následoval Niiv, která běžela se psy proti

proudu kolony.

Dvacet čtyři

Souboj Urthy s Cunomaglem

Urtha mě později vyhledal. Klusal vedle mne na krásném černém koni, když jsme se kodrcali vyschlým řečištěm.

„Chci ho najít sám," řekl. „Může to znít divně, ale potřebuji ten okamžik poznání. Potřebuji vidět pohled v jeho očích, až mne spatří a pochopí, že jsem si přišel pro něho. Jestli Cunomagla znám, přivítá mne strachem, ne posměchem."

Nechystal jsem se nabídnout mu své služby, s výjimkou toho, že bych pomohl pročesávat řady, ale vytušil jsem, že Urtha mne odrazuje od toho, abych mu prokázal laskavost kouzlem.

Přikývl jsem na znamení souhlasu.

„Proč strachem?"

„Protože to byl čestný muž a miloval mne jako bratra. A od chvíle, kdy opustil zemi, chodí se zradou, jako by měl na zádech děsivý přízrak."

Proti Urthově jistotě nemělo cenu nic namítat. „Jestli nějakou pomoc potřebuješ, řekni si," nabídl jsem mu.

„Pátřej se mnou. Zůstaň nablízku. Psi ho vyčenichají."

Niiv se znovu vytratila. Udržovala si odstup. Když Urtha našel opuštěný válečný vůz s ještě zapraženými koňmi, využili jej s Ullannou, aby ostatní předjeli, ale Niiv vzali s sebou - byla tak lehká, že to zvířatům, která je táhla, sotva dělalo potíže. Psi pelášili za nimi.

Ale po denní přestávce, kterou si vyžádal střet s místní armádou, nás zbylí členové posádky dostihli.

Maglerd oznámil jejich nenápadný příjezd radostným kňučením a vytím. Rubobostes a Tairón přibyli k našemu ohni někdy v polovině noci. Krátce nato dorazili Cymbrijci s vozem a se srdcem Argó. Po nich Manandoun, Cathabach a Germaniové. Zdálo se, že Michovar se nakonec přece jen vrátil.

A Iásón?

„Ztratili jsme ho někdy přede dvěma dny," řekl Manandoun. „Vzal si nejsilnějšího koně a odjel na západ. Vypadal, jako by ho něco rozrušilo."

„Ten jezdec," dodal Tairón. „Ten mladík, který na něho zavolal. Vypadalo to, jako by ho znal."

Jezdec se objevil na skalnatém hřebeni, mezi borovicemi s širokými větvemi, a zavolal na Iásóna. Iásón zůstal jako přikovaný, když zjevení spatřil, a pak si vzal do hlavy, že musí zjistit, kdo to byl, ten mladík. Kromě koně si nevzal téměř nic a vyrazil cvalem do kopců. Tenkrát ho viděli naposledy.

Položil jsem jim nevinnou otázku; týkala se toho, jestli si ve stejnou dobu nevšimli nějakých ptáků.

Tairón se zamračil a zavrtěl hlavou, ale Manandoun se poškrábal na bradě, usilovně se zamyslel a pak odpověděl: „Pár vrabců nebo toho, co tady mají místo vrabců; a havran nebo nějaký velký černý pták, osamocený. Už jsem ho viděl. Myslím, že sleduje armádu, nejspíš se krmí mrtvolami."

Usmál jsem se tomu.

Krmí mrtvolami? Spíš chrání jeden mladý život před povstalým nebožtíkem.

Urtha poznal, že mne tato zpráva znepokojila. Když všichni ztichli, zeptal se: „Je Iásón v nesnázích?"

„Nechal se vylákat," odpověděl jsem. „Myslí si, že zahlédl svého syna. Je otázkou, jak dlouho bude trvat, než si to uvědomí; a kam půjde potom."

„Do Delf?" nadhodil Kelt.

Ano. Nejspíš do Delf. Pokud ho Médeia dříve nepřivede do záhuby.

Urtha vytáhl svůj naleštěný meč a potěškal jej. „Vzpomínám si, jak jsem si říkal, že ho bez váhání na toho divného chlapíka použiju, na toho tvého starého přítele, starého Jezerního umrlce. Měl jsem na něho pořádný vztek. Ale hned jak budu hotov s tím prašivým psem, použiju toto železo, abych mu pomohl, jak jen budu moci. Doufám, že rozumíš, že to není tak docela nezištné. Pozval jsem Brenna a tisícovku jeho mužů, aby mne přišli navštívit do mé pevnosti. Pochutnat si na jelením a na koroptvích, jestli si dobře vzpomínám, co jsme já a moje velká huba řekli. Myslím, že to bylo maličko ukvapené. Mohlo by se hodit mít tam Iásóna."

„To rozhodně, před nějakými sedmi stovkami let," řekl jsem a Urtha přikývl, jako by nic nemohlo být jasnější.

Země se začala chvět. Noční obloha byla černá, posetá hvězdami, a vzduch byl prosycen vůní cedru a levandule. Probudit se v takové zemi je jako probudit se znovuzrozený; člověk má květ rosy na tváři, studený vítr v hlavě a sílu v každém údu. Ta hodina před svítáním! Kdyby byl temný Hádés tak nabitý životem jako tento okamžik dne, žádný Řek by nelitoval umírání.

Na východě, nad kopci lemovanými siluetami stromů, vyšlo slunce, rozhořelo se jako požár a vykreslilo tvary skal a hřebene, staré tváře světa. Uvítal jsem je. Vzpomínám si, že jsem je toho druhého dne po Urthově návratu vítal, jako by v srdci začala nová roční doba.

Strčil jsem do něho, zachumlaného do houně. Cymbrijci již byli vzhůru a byli připraveni. Niiv byla zticha, její bledá tvář pod ostříhanou hlavou zářila v jitřním světle. Pozorovala mě jako kočka, ale když jsem jí pohrozil hněvem, uhnula očima jinam.

Země se rozechvěla!

Po noci na nohou jsme měli noc odpočinku. Teď se deset krát deset tisíc mužů a žen Brennovy armády dalo znovu na postup krajinou, vstříc příslibu moře; za jistotou, že mnozí najdou v Thermopylách smrt; za příslibem znovuzískání ukořistěných předmětů v Delfách.

A zatímco tato obrovská horda lenivě postupovala na jih, Urtha, já, Rubobostes na lehčím koni, než byl jeho milovaný Ruvio, a Manandoun s Cathabachem, věrní rytíři, jsme se poklidným tempem rozjeli opačným směrem.

Hledat psa s tváří pohledného muže a srdcem ničemy.

Kdybychom dostali džbán mléka pokaždé, když nám někdo žertem připomněl: „Jedete špatný směrem. Delfy jsou na jih..." byli bychom mohli pokrýt sýrem celé Řecko.

Den za dnem jsme křižovali tou těžkopádnou masou lidí na koni, pěších, vlečených zvířat, pobíhajících dětí a přetížených vozů.

Všude, kam jsme přijeli, si mysleli, že přivážíme zprávy, instrukce nebo rozkazy k boji. Ti, kteří byli na konci tří kolon, již stačili lítou bitvu, jež se odehrála vepředu, náležitě zveličít. Viděli pohřební mohyly a cítili ohně. Věděli, že byli mrtví. Ale prošli po zkrvavené zemi se zpožděním a pouze představivost jim mohla ukázat, co se stalo daleko od nich.

Maglerd a Gelard běhali a proplétali se mezi vzrjícími koly a unavenýma nohama. Stali se z nich oblíbení psi. Celé čety těžce vyzbrojených mužů se znenadání zastavily, nahruly se kolem oddaných zvířat a začaly si s nimi hrát. Chyběla jim vlastní zvířata. Maglerd a Gelard se z této pozornosti těšili, dokud hrátky neušal Urthův přísný hlas. Potom se s lehce provinilými výrazy a vyplazenými jazyky znovu zapojili do štvance.

Psům jsme mohli děkovat za to, že jsme byli přijímáni a vítáni, když jsme propátrávali jednotlivé klany a žádali o krátkou pohostinnost.

Pak přišel den, který, jak jsem věděl, přijít musel. Psi dostali divoký výraz, jejich srst se zježila, kolem rudých tlam se jim objevila pěna. Cítil jsem je, přestože stáli sto kroků ode mne a dívali se proti proudu. Maglerd se přikrčil a Gelard byl tak napjatý, až jsem se bál, že tomu ubohému zvířeti prasknou žebra. Kolem nás projíždělo nějakých sto jezdců a podle štítů jsem odhadl, že jsou to Averňané ze západní Galie, nedaleko moře, které jejich zemi odděluje od Urthovy. Byli skleslí a unavení, táhli za sebou pět krav a několik zmožených koní. Mezi nimi však byla skupinka mužů, krčících se ke koním, kteří jako by nenesli vůbec žádné barvy. Vlasy jim prokvétaly bíle, ale hřebínky měli lehce povadlé. Všichni vypadali nezdravě. Pláště měli tmavé a bylo vůbec zvláštní vidět je v nich, neboť dny byly horké a většina vojáků jela nebo šla ve velmi lehkém oblečení.

Urtha jednoho z Averňanů zastavil.

„Znáš jména těch cizích mužů, kteří jedou ve vašich řadách?"

„Jsou odněkud od Země duchů," řekl bojovník a podezíravě si Urthu změřil od hlavy až k patě. „Přivedli několik dobrých koní a výborných krav. Dřív jsme spolu obchodovali. Jsou to dobří muži. Proč se ptáš?"

„Hledám jednoho starého přítele. Cunomagla. Z Cornovidiů. Stará se mi o psy."

Averňan sklopil zrak ke dvěma strnulým zvířatům, potom jej znovu zvedl k Urthovi a zavrtěl hlavou. „Proč se mě na to vůbec ptáš, když už ti psi řekli všechno, co potřebuješ vědět? A proč lžeš? Není to tvůj přítel.“

Vyštěkl několik slov na své krajany; čtyřicet mužů na koních se otočilo a zamračeně se na nás podívalo; potom se všichni odpojili od kolony a odkryli tak ucouranou společnost před sebou.

Psi začali štěkat, srst se jim naježila. Upírali pohled na jednoho muže ze skupinky bojovníků.

Cunomaglos se ohlédl přes rameno. Byl přesně takový, jak jsem si ho představoval, podsaditý, hnědovlasý, nerudný, s podlýma očima. Byl oblečený do kroužkové vesty na zelené lněné haleně a krátkých, pruhovaných kalhot; tetované ruce měl holé, lýtka samou jizvu. Zatvářil se ohromeně. Potom zadržel koně, otočil se a znenadání vykřikl směrem k nám nějakou kletbu. Byl rozcuchaný, tmavé vousy měl nepřistřižené, zpod nezdobené kožené přilby mu visely husté vlasy.

Chodil jsem po stezce mnoho generací; viděl jsem, jak se strach a vztek v očích muže mohou smísit a dodat mu natolik divokého vzezření, aby to zadrželo i toho nejstatečnějšího protivníka v boji. Nedokážu popsat slovy, co jsem v tu chvíli viděl v Cunomaglových očích - možná chuť vraždit a zoufalství. Zdálo se mu někdy o spoušti, kterou za sebou zanechal, když opustil Urthovu rodinu? Trápili ho duchové Aylamundy a Uriena ze Země duchů výčitkami? Dohonili ho snad jeho mrtví druhové, uthiinové, kteří zůstali věrní, a šeptem mu spílali? Přízraky na hřbetě. Tomuto muži se něco stalo. Teď přišel děsivý okamžik, o němž se mu zdálo; pomsta si ho našla a tiše řekla: „Přišel jsem tě zabít za to, že jsi zabil mou ženu a dítě. Ukradl jsi mi život a ty to víš, jak vidím v tvých očích. Přišel jsem, abych si jej vzal zpět.“ Cunomaglos zůstal nehybný jako socha, jeho oči ani jednou nemrkly, když se na Urthu díval. Urtha se prudce otočil a dojel zpátky ke mně.

„Dostal jsem ho!“ řekl mladý král a ve tváři se mu mihl úsměv. „Viděl jsi ten jeho pohled? Ví, co se muselo stát v pevnosti. Má strach. Kolik ještě zbývá k tomu oceánu? Přičaruj mi ho co nejdřív, Merline. Nemůžu se dočkat, až tomu ničemovi vetřu do ran sůl.“

Když se jako vzdálené mihotání objevil na dohled oceán s tečkami ostrovů, Keltové začali rozbíjet řady a popohánět koně a válečné vozy před hlavní voj, skupinky mužů vyrazily nevázaně pátrat po nejlepších plážích pro hry a závody. Když jsme projížděli kolem pobřežních skal, nenašla se jediná pláž, která by byla v původním stavu, nerozrytá koly a kopyty, jak se klany navzájem vyzývaly snad ke všem myslitelným soutěžím včetně závodů v plavání k tmavým skaliskům, která jako rozlámaný útes vyrůstala z vody daleko od břehu.

Začalo množství závodů v házení, při nichž se používaly oštěpy, kameny a objemné vaky. Icenové, kteří žili na jih od Urthovy země, a Belgové z druhé strany moře vytvořili týmy po čtyřiceti hráčích a znovu vymýšleli gwdbal, hru s nafouknutým měchýřem, při níž se kopalo, skákalo a padaly rány.

Brennus vydal rozkaz, aby byly na straně odvrácené od vody urychleně navršeny valy a postaveny hlídky. Již dva dny sledovalo pohyb naší armády jiné vojsko. Bylo rozptýleno po kopcích za námi a pohybovalo se jižním směrem souběžně námi. Jeho úmysly byly nejasné. Brennus postavil na konec kolony velice početnou jednotku složenou z těžce vyzbrojených mužů.

Luturios se svou brigádou mužů, kteří neměli pro zbraň daleko, doprovodil Cunomagla a jeho družinu do vnitrozemí, na druhý břeh řeky, která se klikatila a valila mezi skalami k okraji jedné z pláží. Našli místo, kde byly na obou březích tráva a les, za nimiž vyrůstaly nerovné skály, a voda sahala do pasu.

Urtha s Ullannou dorazili na bližší břeh, spolu s ostatními Kelty z Argó. Tairón a Rubobostes zůstali, aby hlídali Duši lodě.

Luturios a jeho muži pak kolem mělké řeky ustoupili k moři, rozdělali oheň a usadili se, aby přihlíželi z povzdálí. Pokud bude tento souboj veden tak, jak veden má být, nebudou nic víc než diváci.

Urtha a Cunomaglos odložili zbraně a pak oba přistoupili k řece. Cunomaglos si oholil líce a spletl si vlasy do jednoho silného copu. Jen v kalhotách, kromě tetování do pasu holý, vypadal impozantně. Veškerá dřívější únava a strach byly pryč. Paže měl obrovské, zbrázděné naběhlými žilami. Oči měl zapadlé tak hluboko v lebce, že bylo těžké poznat, kam se dívá. Možná všude.

Urtha měl na sobě kytlici a krátký modrý plášť, ovitý kolem těla a na rameni sešpendlený broží ve

tvaru psí hlavy. Na něj si pověsil otcovu stříbrnou lunulu. Bylo vidět, že Cunomaglos si tohoto lesknoucího se rodinného odznaku všiml. Napadlo ho, co asi dělá na Urthovi místo na druidovi, jenž se ho ukončením života vzdal?

Byl čas jednat. Keltové mají ve zvyku vést bojový rozhovor, když je čeká osobní souboj, formální a málomluvný, a libují si v přemrštěných metaforách a urážkách.

Každý muž si se zkříženými rukama prohlédl zbroj, kterou měl proti sobě. Potom Cunomaglos vykřikl: „Vidím, že sis vyškemral, vypůjčil a nakradl slušnou sbírku zbraní. Ty velké štíty jsou působivé, ale mě nezastaví.“

„Překvapilo by mě, kdyby ses s takovou sbírkou zbraní táhl celou cestu z domova. Sám jsi škemral. Opravdu vidím kamenný chránič slabin? Musíš mít velký strach ze síly mé čepele.“

„S radostí ti ten kámen půjčím, když slíbíš, že nepoužiješ nečestný úder.“

„Jenom zbabělec jako ty může myslet na nečestný úder. Nech si ten kámen. Zatížím jím tvé mrtvé tělo, až tě budu pohřbívat v moři.“

„Abych pravdu řekl,“ odvětil Cunomaglos, „měl jsem v úmyslu vytesat do něj nápis na památku bratra a položit jej na zem nad tvou studenou, vykrváčenou mrtvolu.“

„Klidně si odpusť cvičení s kladivem a dlátem. Pokud jde o boj, tento terén se nehodí pro válečné vozy.“

„Souhlasím. Byl bych tě rád vyzval ve válečném voze, ale bylo by to nečestné vůči koním.“

„Navrhoval bych pouze dvě zbraně najednou s tím, že ve výběru se budeme střídat.“

„To mi vyhovuje. Musíme se rozhodnout, na čí straně řeky začneme. A já navrhuji, abychom si řeku jako takovou vyhradili pro pátý souboj, i když je to jen proto, aby byla jasná pravidla, protože už po prvním si na tobě budou pochutnávat vrány.“

„Čtyři na souši a potom pátý v řece, dokud nebude dobojováno, do smrti. Ano. A bez ohledu na to, co se bude dít, jak daleko boj zajde, až budeme bojovat na souši, když poslední okraj slunce zmizí za tím kopcem, je pro ten den dobojováno.“

„Souhlasím s tím. Clewvar, který má bystrý zrak, bude držet hlídku na mé straně. Teprve až se dostaneme k řece, budeme bojovat do konce. Lexomodos mi bude dohlížet na zbraně.“

„Na mé straně bude mít hlídku Cathabach. Ullanna ze Skythie mi bude dohlížet na zbraně.“

Přestože se dva Cunomaglovi muži rychle rozesmáli při představě, že by muži měla v boji podávat zbraně a zbroj žena, v takovou chvíli bylo tabu urážet příbuznou ženu. Cunomaglos zůstal zticha a nepohnul se, dokud nebyla nepatřičná urážka umlčena.

Urtha pokračoval: „A ještě jedna věc. Jelikož nás sem dovedl Brennův pověřenec Luturios, nedá se říct, že by některý z nás dorazil k brodu jako první a tudíž měl právo volby zbraní. Navrhuji, abychom rozhodli tím, že hodíme oštěpem po olivovníku, který roste tamhle proti proudu, u té šedé skály. Vítěz bude ten, jehož hod bude nejbližší místu, kde se odděluje nejnížší větev.“

„Souhlasím.“

Oba muži si vzali lehký oštěp. Hodili společně. Těla oštěpů se téměř dotkla, ale žádný hrot se na cestě ke stromu nesetkal s překážkou a Cunomaglův vrh se ukázal jako přesnější.

„Volím těžká kopí se širokými hroty a kulaté štíty z dubového dřeva a kůže, s obrubami z lesklého bronzu. A boj na tvé straně řeky.“

„Dohodnuto.“

A ve chvíli, kdy si člověk myslí, že boj propukne, udělají Keltové přestávku, aby mohli přemýšlet a ostouzet se.

Oba si vybrali po pěti kopích a dvou štítech. Ullanna a Lexomodos, Cunomaglův zbrojír, se pak setkali v řece a odsouhlasili, že tato sestava zbraní nedává žádné straně výhodu. Urtha se mlčky najedl. Seděl se zkříženými nohama u otevřeného ohniště a upřeně se na svého soukojence díval. Cunomaglos si měřil zlostným pohledem zase jeho.

Za úsvitu ještě pořád seděli u vyhaslých ohňů a dívali se na sebe. Těžko říct, jestli spali nebo nespali, ale zvedli se jako jeden muž, na pohled svěží, svlékli se do nahá, odešli k řece, dřepi si do ní a umyli se.

„Dnes tě zabiju, za Aylamundu a svého syna Uriena. Zemřeli proto, že jsi opustil pevnost.“

„Předpokládám, že tak půlku dopoledne se budeš snažit,“ odvětil Cunomaglos. „Potom se unavíš. Až bude přicházet smrtící úder, určitě ti řeknu.“

„Slibuju, že ozvěna těch slov bude to poslední, co uslyšíš.“

Urtha si stáhl přes pas svou válečnou kytlici, zhotovenou z lehkého materiálu s nachovým lemem. Na ni si přivázal kožený kilt s kovovým kotoučkem o velikosti ruky na ochranu slabin. Na nohy si vybral sandály, na srdce si uvázal tenký kámen, potom odstříhl konce svých knírů a dal je Ullanně. Vlasy si svázal do uzlu, potom rychle odešel z dohledu svého nepřítele, přikrčil se a vyprázdnil se.

Takto vzpružen se vrátil a vyzkoušel si váhu a těžiště každého z těžkých oštěpů. Obrovské kulaté štíty mohly mé nevzdělané maličkosti připadat jako bříme, ale on vyhodil každý z nich do vzduchu, aby ukázal, jak snadno se s nimi nakládá, a potom odešel dolů čekat na Cunomagla.

Cunomagla přes vodu přenesli - znevýhodnilo by ho, kdyby měl mokré sandály. Byl oděn podobně, avšak jeho kilt byl černý a středem hrudi mu volně visel kovový pás, uvázaný lněným provazem kolem ramen. S chráničem slabin se neobtěžoval.

Odložili zbraně, objali se a navzájem se třikrát políbili, potom od sebe odstoupili a znovu se chopili zbraní.

Cathabach mi pošeptal: „Tři Nevyhnutelná objetí: za společnou minulost, za sdílená laskavá slova a za budoucnost, kdy budou v Zemi duchů jezdit stejnými údolními.“

„A kdy už se dostanou k boji?“

„Myslím, že teď...“

Když se na sebe vrhli, byl jsem přesvědčen, že se musejí oba okamžitě skácet k zemi. Viděl jsem, jak na sebe útočí divoká zvířata nebo jak se vrhají na kořist, ale jen vzácně jsem měl možnost vidět tak zvířecké pokřivení tváře mužů, kteří byli v jednom okamžiku pohlední a v dalším vypadali jako kreatury přímo z řeckého Helu. Brunátní, s pěnou u úst, s hlasy jako vysoko znějící jednotónové rohy, bili do sebe, bodali, skákali a kopali po sobě, točili se, kroutili, uskakovali a odvalovali se, aby se vyhnuli prudkým úderům namířeným na každý kousek jejich těla.

Když se Urthův oštěp roztříštil, Cunomaglos ustoupil a s prudce se dmoucí hrudí počkal, až mu Ullanna přinese další. Potom se znovu pustili do boje. A když se Cunomaglovu oštěpu ulomila hlavice, Lexomodos mu hodil další. Oštěp za oštěpem se lámal a tříštil a odpoledne ubíhalo. A když Urtha zlomil pátý, odhodili štíty a zbraně stranou a odešli k řece, bok po boku, kde se vrhli do vody a nechali ze sebe smýt krev.

Odpočívali až do půli odpoledne, každý na své straně řeky.

Potom se znovu postavili proti sobě, ošetření a zašití svými pomocníky.

„Volím meče s těžkými čepelemi s železnými jílcí, které jsi, jak vidím, nejspíš ukradl Trocmiům,“ zvolal Urtha.

„Jsou darované!“ odvětil Cunomaglos s výrazem předstírané urážky. „A malé, lehké štíty z jasanového dřeva a kůže. Potřebujeme se k sobě dostat blíž, jestli si máme něco udělat!“

„Souhlasím. Tančil jsi tak daleko ode mne, až jsem začal přemýšlet, jestli ti vůbec někdy uvidím obličej.“

„Tentokrát můj obličej uvidíš a slibuji ti políbení na rty, až bude tvůj duch odcházet.“

„Při pomyšlení na takový polibek od rtů, jaké máš ty, jsem poprvé dostal strach!“

Oba muži se zasmáli, posbírali náležitě zbraně a Urtha se nechal přenést přes řeku.

Tento zápas byl krvavější. Když skončil, zvonilo mi v uších. Když takovou silou narazí železo na železo, vznikne zvuk, který se drží ve vzduchu a nabývá na hlasitosti, až to vypadá, jako by samotné skály vřeštily a chvěly se ozvěnou. Štíty byly rozsekány a zahozeny. Urtha utřil hlubokou ránu v boku, ale usekl Cunomaglovi jeden z malých prstů na levé noze. Každý zlomil po třech čepelích, když se rozhodli přestat a nechat si ošetřit rány.

Do soumraku zbývalo ještě dlouho.

„Bojuje udatně,“ poznamenal Manandoun, když Ullanna přiložila Urthovi mech na jednu z povrchnějších ran.

„Muži, kteří vědí, že jsou v nepravu, vždycky bojují udatně,“ odvětil mrzutě Urtha.

„Ty také bojuješ udatně,“ řekla Ullanna. „Nevěděla jsem, že jsi tak hbitý.“

„Muži, kteří vědí, že jsou v pravu, vždycky bojují udatně,“ přisvědčil Urtha.

A tím rozhovor skončil.

Urtha vypil horký odvar z bylin a snědl trochu medu. Cunomaglos na druhém břehu řeky zkoušel nohu,

ujišťoval se, že je schopen s obvazem na useknutém prstu běhat a skákat. Viditelně mu to vadilo. Došel až k vodě a zavolal na Urthu: „Jestli přistoupíš na to, že mi na nohu neskočíš nebo jinak nezaútočíš, já přistoupím na to, že nezaútočím na bok, kde máš hlubokou řeznou ránu, jak vidím.“ „Přijímám tyto podmínky,“ zakřičel Urtha. „Volba zbraní je teď na tobě.“ „Žádné zbraně kromě toho, co nám dá řeka. Budeme bojovat v řece. Žádné čtvrté kolo. Budeme bojovat na smrt. Skončíme to, Urtho. To je můj návrh.“ „Za chvíli tam za tebou přijdu,“ odpověděl Urtha. „Přijímám tyto podmínky.“ Vrátil se k nám a položil mi ruce na ramena. Neřekl nic, ale otočil se k Ullanně a jemně se dotkl jejího obličeje. „Nacpala jsi mi do těla tolik mechu, že by to zastavilo srdce. Jestli zemřu, pošli soby, aby se na mně napásli. Děkuju.“ „Tvoje srdce to vydrží,“ řekla. „Ber ostré kameny, jestli nějaké najdeš; velkým se vyhýbej. Jsou moc těžké, než aby se jimi dala zasadit nejlepší rána.“ Urtha zahodil kámen, který měl přivázaný na srdci, a pověsil si kolem krku zlatý půlměsíc. Objal se s Manandounem a Cathabachem a pak sešel k vodě. Světla rychle ubývalo. Cunomaglos se s ním setkal uprostřed řečiště a boj se rozpoutal potřeť.

Dívat se, jak se tloučou kameny a zápasí, propletení pažemi, pak padají a plácají sebou, vynořují se a plivají po sobě vodu, sledovat tuto zoufalou zkoušku síly, bylo stejné jako přihlížet takovým siláckým činům od počátku Času. Nikdy jsem nebyl rád svědkem smrti. Určitě jsem viděl dost krvavých výsledků na to, abych uspokojil veškeré dlouhodobé touhy po smrti, kdybych si v něčem takovém liboval. Bylo jedno, jestli na sobě mají mamutí kůže nebo ostře řezané kyrysy Achájů, kteří tak srdnatě bojovali na ilijských březích. Bylo jedno, jestli to jsou hašteříci se divoké kočky nebo králové, kteří zkoušejí jeden druhého, aby na svou stranu získali flotilu obrovských lodí rozptýlených po zátocích, jež nebyla nepodobná zátokám v okolí tohoto cvičiště, kde závody válečných vozů, běžecké závody a míčové hry momentálně utichly. Bylo mi to lhostejné. Viděl jsem toho v minulosti už příliš. Teď se mi z toho dělalo zle. A nebýt toho, že jsem měl pro Urthu slabost, možná bych odešel navždycky. Takto jsem se obrátil do sebe, stočil jsem se do klubíčka a snažil se nevnímat chroptivé zvuky. Elkavar by zazpíval, že po sobě naházeli dost kamení, aby to zaplnilo zátocinu na pobřeží, jak se snažili jeden druhého zasáhnout. Ullanna by řekla, že měli raději celou noc prospat; z takové tupé brutality nemohlo nic vzejít. Cítil jsem pach mozku. Oba muži se strašlivě potloukli. Nepřežije ani jeden. Probral mne Ullannin kvílivý výkřik: „To není čestné!“ Prudce jsem se postavil a spatřil jsem Urthu, jak vrávoravě uhýbá výpadu oštěpem. Řeka byla plná oštěpů! „Všechno, co řeka dá!“ zavrčel Cunomaglos a dál se brodil za ustupujícím králem. Hned jsem pochopil, že někde ve vnitrozemí muselo dojít k potyčce; řeka přinášela zbraně a těla. Ullanna se smutně skrčila, s hlavou skloněnou. „Všechno, co řeka dá!“ zavřískl znovu ten bezcitný, zakrvácený muž a znovu po Urthovi bodl. Zasáhl lunulu, propíchl měkké zlato a srazil ho pod vodu. Viděl jsem, jak se ruka mého přítele prodrala na hladinu a popadla kus dřeva, zlomený oštěp bez hrotu, roztřepený, zubatý. Vynořil se z řeky jako muž nabitý novou silou a útočníka na roztříštěné dřevo nabodl. Oběma mužům se z hrudi valila krev. Zdálo se, že Cunomaglos ztrácí sílu. Potom se Maglerd rozštěkal, rozběhl se k řece, skočil do proudu a stáhl muže, který byl kdysi jeho psovodem, dolů k říčnímu dnu, pod hladinu. Obrovský pes trhal a řval. Čenich se vynořil pro vzduch, s tlamou od krve a divokostí v očích; vzápětí znovu zmizel, aby dokončil to, co Urtha začal. Pes a Pán psů byli unášeni k moři, temný boj minul malý oheň, kde Luturios držel pozornou hlídku. Urtha se doplazil ke břehu. Ullanna a Elkavar se mu rozběhli na pomoc, odtáhli jeho zraněné tělo do bezpečí a zabalili jeho třesoucí se údy do silného pláště. Ullanna vytáhla z holínky nůž s úzkou čepelí, vrazila jej do otevřené tkáně na hrudi a pak na zející ránu přitiskla mech nasáklý vyluhovanými bylinami.

„Další žrádlo pro soby," zašeptal s úsměvem Urtha.

Ullanna se sklonila a políbila ho na ústa. Z očí se jí řinuly slzy.

„Neodvážíš se to zkusit," řekla mu konejšivě.

Urtha zvedl ruku a stiskl jí paži, pokusil se zvednout. „Pokud jde o tu druhou věc... musím mít jistotu..."

„Že je mrtvý? Cunomaglos? Mrtvý a sežraný. Tvůj krvavý hněv stačil. A tvoji psi si teď dopřávají dobrého jídla. Dokonce i Luturios je za ním pustil. Řekl: „Podle mého soudu to není úplně podle pravidel. Ale je to přípustné.“ Urtho, Cunomaglos je mrtvý. Teď tě čekají ostatní uthiinové."

„Myslel jsem si to," pronesl unaveně Urtha. Svíral v rukou lunulu a přejížděl prsty po širokém otvoru ve zlatě. „Řekni Luturiovi, že podmínky boje s nimi projednám zítra za úsvitu." Byl čím dál bledší. Usmál se na mne. „Merlin je projedná za mne. Nic příliš těžkého, Merline. Nic příliš ostrého," pokusil se o žert. Ullanna vzala jeho tvář do dlaní a lehce jím zatřásla. „Čekají, že řekneš, že je konec. Chtějí jít domů. Stydí se."

Urtha chvíli nebyl schopen slova. Jeho dech byl mělký. Nezbyvalo mu mnoho času. Všiml jsem si, že si mne drží od těla. Takto to chtěl. Bojoval čestně; chtěl zemřít klidně a v náruči smrtelníka, ne nějakého čaroděje, jenž se snaží zastavit krvácení v jeho těle, které jiné než jeho oči nevidí.

Stejně jsem mu nemohl pomoci. Lidská smrt není můj obor.

Sbohem, Urtho.

„Nesmějí se vrátit do své země," zašeptal rozčileně. „Nesmějí do mé pevnosti. Ať jdou kamkoli jinam, kde je přijmou. Ale tam ne."

„Luturios jim to vyřídí," řekla Ullanna.

„Pokud jde o mne," pokračoval muž podobný přízraku, „já domů chci."

A Ullanna řekla: „Pojedeš tam, hned. Já tě odvezu. Ať si mě někdo zkusí zastavit!"

Zapálili jsme u řeky dva ohně. Bolgios daroval Ullanně na dlouhou, osamělou cestu jeden ze svých válečných vozů s krásnými bočnicemi, šest znamenitých koní a zásoby. Vojevůdce byl ještě rozjařený z nedávné bitvy v kopcích, v níž byla poražena druhá armáda. Nikdo z nás neměl to srdce mu říct, že pozůstatky této potyčky připluly po řece a osudově zasáhly do setkání obou soukrojenců.

Manandoun a Cathabach vypadali popelavě a ustaraně. Rovněž chtěli Urthu doprovodit domů, ale věděli, že Iásonovi dali slib, že s ním zůstanou, dokud jeho věc nebude vyřešena.

Ale Iáson by to určitě pochopil. Byl by jim poděkoval za všechno, co mu dali, a závazku je zprostil.

Přinesli si zásoby a každý si vzal jednoho z Urthových koní.

Ullanna přišla za mnou a dala mi maličkost - šíp, který vyrobila, s opeřením zhotoveným z pérového náhrdelníku, jenž si udělala během týdnů, kdy svým uměním „zásobovala“ Argó, ale nikdy jej nenosila.

„Vím, že teď nosíš v hlavě mnoho věcí, ale čekám, že si najdeš chvíli, aby sis vzpomněl na starého přítele."

Její pohled byl tajemný a fascinující, ale jediné, co jsem viděl, byly slzy v jejích očích.

Mohl jsem to tím skončit, sevřít šíp a přiznat, že se mi již v tu chvíli stýská po tom mladém covidském králi, který se pro mne na čas stal důležitým a nyní byl ztracen. Jenže skončit není jen tak. Čas mne zase jednou přetáhl bičem a připomněl mi ze svých prázdných hájů a zejících jeskyní a svými deseti bdělými tvářemi, že mi můj život nepatří.

Ten studený, nervózní dotek na rameni mne polekal. Niiiv stála za mnou, v noci bledá a bázlivá. „Neuteč mi," zašeptala naléhavě; a potom znovu, skoro zlostně: „Neuteč mi. Vím, že jsem předtím udělala chybu. Nechtěla jsem ti tím nijak ublížit. Mám zmatek v tom, co můžu a co nemůžu dělat. Netrestej mě za mou nevědomost. Prosím! Ale pro něho musíš něco udělat."

„Pro Urthu?"

Stále měla na sobě kalhoty a krátký kožený kabát s vycpávkami. Kdysi měla kolem očí a úst krystalky jinovatky; teď se mi zdálo, že to mohly být slzy, které tam zmrzly. Její mladou tvář však rozrývaly hluboké vrásky, a přestože vlasy měla dosud husté a hojné, byly věchýtkovité, a to je vždycky příznak stárnutí. A já jsem takový příznak vidět nechtěl.

„Proč pro něho musím něco udělat?"

„Ty víš proč!“ vykřikla, téměř s bolestí. „Musíš vědět proč. Nebude tě to stát mnoho!“

Její výbuch mne ohromil. Věděl jsem, že jej viděl pouze Elkavar (a diskrétně otočil hlavu jinam), a odvedl jsem Niiv k řece. Voda byla ve svitu hvězd čistá a průzračná. Po proudu již nepřiplouvali další mrtví, ale několik zlomených ratišť zbraní uvízlo u protějšího břehu a řasy z nich splývaly jako cáry smutečního rubáše.

Bylo by to dílo několika okamžiků, strčit ji dolů, podržet ji tam a nechat ji ve spánku smrti odplout do moře.

„Ptám se znovu. Proč musím něco udělat?“

Neřekla nic, jen si přitiskla ruce k tělu, jako by jí byla zima. Provinilost! Srdce mi ztuhlo. Dalo mi hodně práce, abych ze sebe ta tichá slova dostal: „Ty ses podívala dopředu... Ty ses podívala dopředu...“

„Jenom maličko,“ přiznala. Vypadalo to, jako by se ještě víc scvrkla. Potom se ke mně otočila a zaprosila: „Jenom maličko. A nevyužila jsme tebe. Nedívala jsem se na tebe a na sebe, jen na Urthu. Jsou to samé stíny.“

Vzpomínám si, že jsem na ni zasyčel: „Ovšemže to jsou samé stíny! Co jsi čekala?“ Odvrátil jsem se od ní, srdce mi dunělo.

Co to provedla? Znovu si ode mě něco vzala? Tvrdila, že ne. Bylo možné, aby měla sama takovou sílu? Ne! Nebylo to možné. Ale nemohla být ani ve mně. Jenže pokud nevyužívala mne... tak koho?

Slyšel jsem, jak Niiv řekla: „Chápu, že jsem ti předtím ublížila. Slibuju, že tentokrát... je to jen proto, že se musíš postarat o Urthu. Neopouštěj mne...“

Utekl jsem jí.

Tentokrát nekřičela, ale pozorovala mě ze tmy, od břehu, malá skrčená postava, ztracená v rozpuku moci, která ji ovládala, aniž o tom ona věděla.

Běžel jsem za vozem, jako když dítě honí otce, jako pes pelášící za svým pánem, který jede na koni. Počkejte na mě. Počkejte na mě.

Psi a uthiinové vyrazili napřed. Ullanna, která jela na jednom z koní táhnoucích smutný vůz, o mně nevěděla, dokud jsem nepřelezl dovnitř, neskrčil se k umírajícímu a nevzal ho za ruce. Vůz zastavil. Urtha byl mrtvolně chladný. Podíval se na mne přes přivřená víčka a pak se zamračil.

„Merline? Co děláš? Vypadáš trochu unaveně.“

„Mám za sebou těžký den. Ne každý z nás si může dovolit ztrácet čas dováděním v řece.“ Usmál se.

„Zato ty vypadáš trochu lip.“ řekl jsem mu po pravdě. „Rozhodně mě to překvapilo. Myslím, že jsi v dobrých rukou. A tím nemyslím své.“

„Myslím, že jsem,“ přisvědčil. Přestože byl bledší než plášť, v očích měl oheň. „Je to zvláštní: předtím, když jsem vylezl z řeky, jsem se cítil na smrt. Ted' se mi nechce umírat. Bude to jedna ze tří zotavovacích poutí, které musejí všichni muži za život vykonat. Takže se klidně vrať k Iásonovi s vědomím, že dříve, než začne příští léto, budu o vás svým přátelům vyprávět spoustu lží.“

Nemusel jsem nic dělat. Cítil jsem se povzneseně. Sledoval mne pevným pohledem, když jsem pak z vozu slezl na zem, zůstal jsem stát ve tmě a díval jsem se, jak pomalu odjíždí nepřátelským územím na sever.

„Čekám, že se potkáme v Zemi duchů,“ zavolal. „Dříve nebo později.“

„Možná dřív, než si myslíš,“ křikl jsem odpověď. „A budu čekat jelení a koroptve, až přijdu. Nezapomeň.“

„Nezapomenu. Ale až přijdeš...“ dodal s kuckavým smíchem, „hlavně přijď sám!“

Poslední, co jsem viděl, byla jeho bledá ruka, zvednutá ke mně.

Dvacet pět

Horké brány

Málokdy v životě jsem cítil takový smutek jako v několika hodinách poté, co se Urtha vypravil na dlouhou cestu domů. Elkavar mi dělal mlčenlivou společnost a k našemu ohni u řeky přisedli Gwyrion a Conan. Niiv, nevyzpytatelná Niiv seděla na vysokých skalách, přikrčená silueta na pozadí měsíčního

srpku, nehybná jako sova. Jestli se na mě dívala, nechtěl jsem to vědět, byť znovu vzbuzovala mou zvědavost. Naléhavá slova, která pronesla při Urthově odjezdu, byla neodbytnou připomínkou jejího rozvíjejícího se talentu.

V posledních dvou dnech jsem musel myslet na Urthu. Íásón zmizel na jih, štal se za něčím, co bylo Médeiným uskokem, tím jsem si byl jist: za obrazem svého syna na koni, který mu kyne. Ale i Orgetorix se vytratil směrem k Thermopylám, aby pro Brenna prozkoumal terén.

Armáda byla v jistém stupni chaosu. Achichorus měl vlastní 'vidění' a rozhodl se jet na sever, podél pobřeží, a přejít ve stopách Alessandra do východních zemí, kde doufal najít snazší kořist než v Delfách. K Bolgiově vzteku si vzal několik tisíc mužů s rodinami. Brennus to vzal filozoficky. Věděl, že má stále dost velké vojsko, aby se protlačil úzkým průsmykem dál do Aetolie.

Gebrinagoth a Gutthas však odjeli s Achichorem; a jak jsem se dozvěděl, také Rubobostes začínal být neklidný. Oblouk, po němž bude Achichorova odtrženecká armáda postupovat, ji měl zavést do blízkosti jeho země, a to byl vývoj, z něhož neměl radost, neboť si dovedl představit, že s drancováním a pleněním jeho rodné země nebude váhat.

Když mě vyhledal, vypadal nervózně a stísněně. V černém plášti z medvědí kůže mu muselo být horko, ale odmítal jej sundat. Vypili jsme trochu vína. Řekl mi, že si bude muset vzít Ruvia, ale slíbil, že zajistí, aby dřevěné srdce Argó vezli silní koně.

„Sice jsem slíbil, že s Íásonem popluju jen do své země," řekl, „ale byl bych zůstal déle. Chtěl bych ho vidět šťastného. Jenže tato vojska zajímá víc drancování než svatá věc..." opatrně se po mně podíval, Jak už jsi nejspíš poznal..."

Potvrdil jsem mu, že ano, a on pokračoval: „A moje země byla za několik posledních generací vypalována až příliš často. Budu muset Achichora přesvědčit, aby upřel zrak na východ, nikoli na severovýchod."

„Budeš potřebovat hodně gordických uzlů, abys je zadržel."

Rubobostes se vesele ušklíbl. „Dovedu je vázat rychleji, než dovede muž vyprázdnit džbán vína." Podal mi džbán. Naklonil jsem si jej k ústům a zhluboka si přihnul. Nedokázal jsem jej vypít celý, ale když jsem sklonil hlavu a oťel si ústa, podával mi malý, nádherný uzel uvázaný na kožené šňůrce.

„Abys měl na mne památku, i když mi něco říká, že moje malá cesta a tvoje velká se ještě někdy zkrří." „To doufám."

Vstal, rozloučil se se mnou a vrátil se k šikům mužů, kteří se shromažďovali pod Achichorovým praporem.

Argonauté se ztráceli rychleji než letní dešť. Ale Tairóna s Elkavarem nadále lákalo, co by věštírna v Delfách mohla skrývat, byť neměli nejmenší zájem přispět k jejímu vyplenění. Tito muži, kteří si nerozuměli téměř ani slovo, si byli tak podobní svými zvláštními schopnostmi, které jim umožňovaly vyznat se ve spodních cestách a labyrintech, jako by byli málem bratři. Uvažovali stejným způsobem. Pohledy, gesta, narážky a zvláštní společné výrazy úplně stačily, aby se mohli zasmát nějakému společně sdílenému tajnému žertu.

Cymbrijci byli nadšeni úvahami o svých předcích. Z rozhovoru s jedním z Brennových velitelů se dozvěděli celou historii vpádu na jejich rodová území a oloupení jejich mrtvých.

At' byly Brennovy skutečné motivy k útoku na Řecko jakékoli, ve velké části své armády dokázal probudit rozhořčení a touhu pomstít své předky. Gwyrion si z dětství pamatoval vyprávění, v nichž bylo všechno, co Brennus prohlásil tenkrát na březích Daanu. Země těchto mužů skutečně byla vypleněna a vzpomínka na tu událost - tři sta let starou - dosud v jejich domovech vyvolávala hněv a bolest; možná to byla jenom pověst, ale byla to pověst, která uměla zasáhnout srdce. Prahli po tom, aby mohli na Řeky udeřit.

Někdy během jedné z následujících nocí Elkavar tiše řekl: „Myslíš, že ses v ní nemohl splést?"

„V kom?"

„V kom? V oblíbenkyni Paní mrazu! V kom jiném? Při Anově polibku, to dítě trpí; a je do tebe blázen. Jestli sis toho náhodou nevšiml. To, co má ve tváři, je dětské trucování, ne dospělé přiznání viny. Kéž by ti dobrý bůh vnukl trochu rozumu. Jsi tvrdý, studený a prázdný. Jsi stejně mrtvý jako ta mrtvola, kterou

jsi přivolal v podzemí a která nás pak odvedla do Arkamonu. Nezasloužíš si teplo vlastní krve. Není divu, že tě mouchy nekoušou. Kdyby tvoje srdce mělo nohy, bylo by už v půli cesty zpět k Daanu, utíkalo by a bylo by rádo, že má od tebe pokoj."

„Chceš mě urazit?"

„V tomto případě ano, chci."

„Pak jsi mě urazil. A teď běž spát."

Ale Elkavar měl zlost. Poznal jsem to podle dechu, který se do hvězdami prozářené noci ozýval.

„Ty se ani urazit nedokážeš," zamumlal po chvíli, „stejně jako nedokážeš cítit ztrátu. Takové jednoduché doteky lidské ruky odvál vítr a smyl déšť. Opravdu jsi mrtvý člověk, který chodí po tomto světě s maskou úsměvu, s maskou bolesti a s maskou smíchu. Nerad spím v blízkosti mrtvol. Páchnou.

Nedokážu říct, proč zůstávám blízko tebe. Možná čekám, až zahlédnu jedinou kapku vody z tvých očí.

Tam, odkud jsem, jim říkáme slzy. Pro tebe je to nejspíš ingredience do nějakého lektvaru..."

Nějaký čas pokračoval v tomto duchu a potom zmlkl. Ale po chvíli dodal: „Budeš o tom přemýšlet, co jsem ti řekl? O té dívce?"

„Přemýšlím o tom celé dny," řekl jsem mu.

„Jen jestli je to pravda," odvětil trpce Elkavar, přetáhl si přes ramena svůj jednoduchý plášť a chystal se usnout. „Jestli je to tak, jsem rád, kvůli tobě. Alespoň kousek člověka... konečně..."

Spánek? Nemožná věc. Odjel jsem temnou nocí k moři, stoupl jsem si k oceánu koupajícímu se ve světle hvězd a nechal si nohy omývat neustálým dmutím vln. Teplé, klidné moře, žhnoucí zevnitř.

Za svítání přilétl od moře pták. Pomalu, pravidelně mával křídly a držel směr. Brzy jsem poznal, zeje to labuť. Vynořila se ze záře vycházejícího slunce, tichého a zlověstného, a prolétla tak blízko mne, že mě špičkou křídla udeřila do hlavy a srazila mne na zem. Zatočila se, vyrovnala let, vznesla se nad útesy a zamířila do vnitrozemí. Vypadala nemocně.

Zpoza skály se vztyčil Elkavar a přitáhl si oděv. Nevšiml jsem si, že mne sledoval.

„Dobré ráno," zvolal zvesela a pak se ohlédl za labutí. „Hej - myslím, že se ti snaží něco říct."

Když jsem se ho podrážděně zeptal, jak to myslí, pokrčil rameny.

„Vrací se domů, Merline. Řekl bych, že se chce rozloučit."

Jeho slova mne zasáhla hlouběji, než bych čekal. Zoufalý výraz Niiviny tváře z minulé noci mi teď už nepřipadal tolik jako póza. Toužila znát, co znám já, a já jsem jí toto poznání znemožnil, protože jsem se bál divokého, nezralého nakládání s nadáním, které zdědila.

Paní severu se měla z čeho zodpovídat, když ji takovou silou obdařila, a přitom nijak nehlídala, co toto dítě s kouzly, jež našlo ležet u rukou, udělá.

Sledoval jsem letící labuť půl dne. Nakonec jsem Niiv našel usazenou v mandloňovém háji, u mělkého jezírka mezi zříceninami zemědělské usedlosti. Škubala peří z labutě, která jí ležela na klíně, se svěšeným krkem, mrtvá, a přitom si zpívala. Letky si zastrčila do svých světlých vlasů; trčely jí každá jinak. Měla na sobě barevnou sukni, kterou si přivezla z Pohjoly; holá ramena a malá ňadra se jí leskly potem.

Kolem sebe měla mandlové skořápky a prachové peří ze své labutě.

„Dolétla pro mne až ze severu," řekla, když jsem sesedl. Pohládila mrtvého ptáka po krku. „Letěla tak usilovně. Letěla tak daleko. Já vím, vím. Nemusíš mi nic říkat. Neměla jsem používat svá kouzla, když jsem neznala jejich dosah."

Přivolala si labuť, aby se na ní svezla domů. Ubohá labuť. Ubohá Niiv. Pták letěl celé dny. Musela opravdu hodně toužit po návratu domů.

Když jsem se na ni podíval, všiml jsem si škod, které na sobě napáchala. Kolem očí měla tmavé kruhy únavy, kůže jí začínaly rozrývat vrásky. Ústa měla stažená. Krk měla hubený a vrásčitý. V jejím pohledu byl náznak vodového lesku, nebyly to však slzy ani nával smutku, nýbrž vlhkost vypětí sil a stárí. Jak škubala z krvavé kůže hrdinného ptáka bílé peří, ruce se jí lehce třásly.

Její vzhled mne znepokojil. Došel jsem k jezírku, shýbl jsem se, abych se napil vody, a zjistil jsem, že se dívám na bledý odraz muže, který stárne podobně. Ohromilo mne, jak vypadám. Poprvé jsem spatřil změnu, k níž dochází, a přesto... přesto jsem si větší starosti dělal o ni.

Vrátil jsem se k Niiv, vytahal jsem jí pera z vlasů, vzal jsem mrtvé labutí tělo a odhodil jsem je. Prudce

mne udeřila, ale neudělala žádný pohyb, aby mrtvého tvora přinesla zpět.

„Niiv... musíš zpomalit. Jinak budeš za rok mrtvá.”

„Z čeho mrtvá?” zašeptala rozzlobeně. „Co mě může zabít? Mne chrání Paní Severní země. A Mielikki osobně bdí nad mým zdravím.”

Takový byla blázen! Mohl jsem se zasmát, přikývnout, nechat ji tam a po čase ji nechat v mukách zemřít, až se staré kosti v mladém těle rozpadnou. Ale nemohl jsem. (Niiv nebyla blázen sama!)

„Mielikki je pryč ze svého světa,” nedal jsem se zviklat, „a střeží Argó. Argó je duch v lodi a tvoje ochránkyně má plné ruce práce. Paní Severní země tě obdařila nadáním kouzlit, čarovat, ale neobdařila tě moudrostí. Zabiješ se, když tak rychle používáš, co ti dala. Příliš rychle.”

Plivla mi do tváře, ale vzápětí ji zřejmě zamrzelo, co udělala, a tak zvedla ruku, aby mi plivanec z vousů setřela. Ale pak popadla odhozené labutí letky, srovnala je do vějíře a začala je hladit. Byl to takový zvláštní projev vzdoru.

„Nech mě být. Stejně o mě nestojíš. Jestli jsem zestárla, je to tím, jak ti pomáhám. Nebo se alespoň snažím. Ty jsi mě odvrhl. Nech mě být.”

„Nikdy nebudeš svá kouzla zkoušet na mně,” řekl jsem. „Jestli to dokážeš pochopit, můžeš začít být volná. Věřím ti, když říkáš, že jsi mi nechtěla ublížit, když jsi se mnou letěla časem. Opravdu ti věřím.”

„Je to pravda. Proč ti to trvalo tak dlouho?”

„Protože mi naháníš strach.”

„Já naháním strach tobě?” Její smích byl skoro až hrozivý; když se mi podívala do očí, její oči byly jak led. „Ty mě děsíš, Merline. Dala jsem ti kousíček sebe. Udělala jsem chybu. Teď žiju ve strachu z toho, co by se pod tím tvým mrtvolně bledým obličejem mohlo skrývat!”

Nedokázal jsem poznat, jestli je skutečně nevinná a upřímná, nebo to jen hraje. Že ze mě byla vyděšená? Nedávalo to smysl. Dal jsem pouze najevo hněv a odmítnutí toho, co jsem viděl jako její uskoky, nic víc jsem jí neudělal.

Jedno po druhém si zapíchala labutí pera zpátky do vlasů. Bylo to záměrné a zároveň směšné, pantomima, pokřivení její tváře, které předstíralo, že má nějaký význam.

„Naháníš mi strach,” řekl jsem znovu, tiše. „Protože mám strach o tebe. O tebe jako takovou. Kvůli škodě, kterou působíš. Niiv, když jsi letěla časem, i když to byl jen kousek, těch několik dní do minulosti, abychom zahlédli shromáždění u Daanu, promrhala jsi rok svého krátkého života. Mne ta námaha zdaleka tolik nestála. Nejsi ani trochu jako já, třebaže ti neodpírám, že máš nadání. Ale o to nadání se musíš starat, jako bys pěstovala růži. Můžeš si uříznout květ, ale nikdy nesmíš sklidit celou květinu.”

Vstala a rozkřikla se na mě. „Růže? Růže? Ty se mnou mluvíš o růžích? Když já s tebou mluvím o Čase? Viděla jsem tě, Merline. Proč se s tím nechceš smířit, že jsem tě viděla. Viděla jsem muže, jímž se staneš!”

„A při tom ses zabila!”

Přejela rukama po svém hubeném těle. „Připadám ti mrtvá?”

„Umíráš!”

Stále vzdorovala. „Pak zemřu s vědomím, jakou moc budeš mít! Viděla jsem tu moc!”

„Nic mi neříkej!”

Vrhl jsem se k ní a dal jsem jí ruku na ústa, ale vyprostila se mi, odhodlaná říct mi o tom rozletu představivosti, o tom hrůzném letu do budoucnosti. Jednou rukou se mnou zůstala spojená, přestože druhou se mnou zápasila. Její pohled byl šílený. Ústa měla zkřivená do vítězného šklebu.

„Nechci to vědět,” zopakoval jsem zoufale a ona se uklidnila, potom i uvolnila, divokost jí z tváře zmizela a vystřídal ji zmatek.

Sedli jsme si spolu, držíce se za ruce. Najednou si uvědomila, že má nahá prsa a zahalila si ramena odhozeným pláštěm. „Vím, že jsem to neměla udělat,” řekla. Levou rukou si hrála s labutím perím, třebaže pravou rukou dál svírala mou. „Merline, já vím, že jsem udělala chybu. Ale copak jsem ti už neřekla, že to vím? Pokusila jsem se ti vysvětlit, že jsem byla ztřeštěná. Byl jsi tak rozčilený. Tak vyděšený... netušila jsem, že tě to tak vyděsí. A vyděsit tě bylo to poslední, co jsem chtěla.”

Se smíchem mi zapíchla pero do vlasů a pak je dala jinak. Její dech byl jemný, ale na mých ústech hořkl.

„Pera ti sluší," zašeptala. „Ale ty to víš. Za svůj život jsi měl na sobě víc peří, než by pokrylo hejno racků. Ne snad?"

„Ano."

„A tančil jsi podle hromu."

„Ano," přisvědčil jsem.

„I v budoucnu se setkáš s hřměním a s peřím, byť v časech, které přijdou, bude tvým pláštěm spíš les. Opravdu nechceš vědět, co jsem viděla? Může ti nějak ublížit, když ti to řeknu? Už se to stalo. Mám ten obraz v hlavě. Nemůžu vrátit růže zpět na stonky, Merline. Nemohu vrátit to, co vím, zpátky do kotle Času..."

„Tak mi to tedy řekni."

Měla radost, tleskala, že se o své vidění konečně může podělit.

„Jsi s Urthou propletený tak pevně jako nitky v této plátěné sukni, kterou mám na sobě. Pevně svázaný! On zemře, ty budeš žít dál. Ale jeden ze synů synů jeho syna bude důvodem tvého života a smrti všeho, co miluješ. Jmenuje se Artuš. Ach, Merline, jakých výšin moci dosáhneš! Tvou zemí je les. Žije v jeho středu. Když se pohneš, les se kolem tebe vlní jako plášť."

Všimla si na mně začínajícího úleku, když mi tu scénu popsala? Mohla něco takového skutečně vidět? Ozvěnu Sciamata? Nic netušíc, blábolila dál: „Slavný muž, slavný král sedí za mohutnými zdmi z hlíny a dřeva, mezi vízkami, které sahají do mraků, v pevnosti postavené na zářivých útesech. Ten král se tě bojí. Les obtéká pevnost jako vojsko a v jeho srdci je Merlin, starší, moudřejší, bělejší." Opřela se. Oči jí zářily, ruce si tiskla na hrud'. „A s tím Pánem lesa běží nějaký malý stín," dodala. „Ten stín... samozřejmě není můj."

Při posledních slovech se zasmála, vrhla se na mě a stáhla mě dolů. Její jazyk mi olizoval rty a snažil se rozevřít mi ústa. Dech jí páchl. Nedočkavýma, pátravýma rukama si vyhrnula sukni nad stehna a zatahala za moje kalhoty, aby zpřístupnila mé břicho svému divokému objetí.

Zklamaně se odtáhla a hravě našpulila rty, jak to dělávala. „Na té přízračné lodi z Argó jsem cítila, že jsi byl tvrdý. Nic jsi neudělal. Teď jsi měkký. Nemůžeš nic dělat."

„A měkký zůstanu."

Odkulila se ode mne, posadila se a zůstala schouleně sedět. „Řekla jsem ti, co jsem viděla. Nemohla bych to být já, ten stín v lese?"

„Ten stín v lese jsi za žádných okolností nemohla být ty," řekl jsem jí, když jsem se zvedl. „Ani kdybys přežila pět pokolení. I kdyby ses dožila nejvyššího věku, jaký můžeš očekávat, i hodně pokročilého - seschlá, bezzubá, slepá - stejně by ses nedostala do doby, kdy se za mnou budou táhnout lesy!"

„V tom případě zůstanu tady. Dokud nezemřu. Líbí se mi tady. To je můj zvláštní háj. Ty oříšky mi chutnají. Tamhle jsou olivy, voda je dobrá, můžu si přivolat včely, aby mi daly med, a ptáky do kotlíku. Zůstanu tady. Toto je moje Labutí svatyně. Až mě budeš potřebovat... a ty mě budeš potřebovat... musíš si pro mě přijít sem."

Zlostně, mlčky se dívala, jak odvažuji koně. Naposledy jsem se po ní ohlédl, pousmál jsem se a pak jsem se rozjel cvałem z kopce do údolí, které vedlo zpět k moři. Ale Niiv ještě neskončila. Úplně ne.

„Zabil jsi moji pramáti? Meergu? Je to pravda?"

Stála na skalním výstupku a v levé ruce držela mrtvou labuť, jako by to byla nějaká hračka.

„Ano," křikl jsem na ni nahoru. „Ale nešťastnou náhodou. Nechtěl jsem. Opravdu, byla to náhoda."

„Jaká náhoda?"

Proč jí to neřict? Stejně už to napůl tušila. Jen by se dál zabíjela, jak by se snažila vypátrat pravdu pomocí kouzel.

„Byla plná našeho dítěte, Niiv. Oba jsme věděli, že to dítě bude nebezpečné. Vyjeli jsme na jezero, abychom je přivedli na svět a utopili je v Enaakiho vodách. Jenže tvoje pramáti při porodu zemřela a já jsem z důvodů, které nikdy nepochopím, novorozeně nedokázal zabít. Přivezl jsem holčičku s sebou zpátky. Nechal jsem ji u tvého lidu."

„Tak to tedy je: jsme příbuzní!" Odhodila od sebe mrtvého ptáka.

„Ano, jsme. Bohužel. A co ty, co tvoje polodítě. Pořád je nosíš?"

„Ovšem," řekla posměšně, ale posměšek minul cíl. „Jenže je velice malé. A velice trpělivé! Ty mě budeš

potřebovat, Merline. Přijdou vzrušující časy."

Jestli k tomu budu mít co říct, tak ne, pomyslel jsem si, když jsem se rozmrzele vracel údolím. Ohlédl jsem se pouze jednou a uviděl jsem na kopci temný strom s vysoko nataženými větvemi, který se klátil ze strany na stranu, jako by jím zmítal prudký vítr.

Sbohem, Niiv. Prozatím.

Ale i tak měla poslední slovo. Jak jsem ujížděl zpět za Brennem, dolétl ke mně soutěskou její hlas a s ním vzkaz, který mi od té doby nedopřál klidu.

„Neřekla jsem ti všechno, co jsem viděla, Merline... nebylo to všechno, co jsem viděla..."

* * *

Země se začala znovu chvět. Káry tažené osly a rachotící válečné vozy, muži na koních a pěší se roztáhli po kopcích, hlučně překonali řeku, někteří se dokonce drželi pobřeží, dvojité defilé směřjících se bojovníků, projíždějících ranním dmутím třpytivého moře.

Dva dny nato jsme dorazili k Thermopylám.

Terén již nějaký čas prudce stoupal, údolí se zužovala a byla obrostlá vysokými cedry a borovicemi, opojnou zelenou houštinou, která tlumila zvuk a znesnadňovala postup. Čistá azurová obloha byla téměř oslepující. Přes nebezpečně kluzké skály se valily prudké bystřiny. Koně zápolili a klopýtali, kolona se zpomalovala. Brennova armáda se v kopcích roztáhla do šířky, a kdyby na nás Řekové čekali tady, mohli nás rozcupovat na kousky.

Byla to pustá země. Lovná zvěř před námi uprchlá, nebo tam možná nikdy nebyla. Když před námi konečně vyrostl ostrý horský hřeben, ocitli jsme se na okraji úzké planiny, zářící rozdrčenými lidskými kostmi. Byli to ti, kteří zahynuli při předchozích pokusech proniknout Thermopylami, odtáhnutí sem a ponechání rozkladu, obraní na kosti, rozmetaní a nakonec rozdrčení zimními dešti a kopyty procházejících zvířat.

Horský hřeben se táhl doleva i doprava, kam až oko dohlédlo. Místy byl tak strmý, že se pod vlastní vahou hroutil. Stromy se zoufale tiskly ke skalním stěnám, vykláněly se k nám. Obloha byla tak zářivá, že ten, kdo se požíval nahoru, na okamžik oslepl. Nad ostrou linií se hnaly nadýchané mraky a kroužili jestřábi.

Tyto hory však byly rozštípnuty vertikálním zářezem tak úzkým, jako by byly doslova rozříznuty nožem. Chvilí trvalo, než oči roklí našly. Průsmyk se zatáčel, takže kousek od ústí mizel z dohledu; vypadalo to, jako by se veškeré světlo v soutěsce ztrácelo. Vanul z ní truchlivý vítr. Výmluvnější však byl oštěp, který se tyčil ze země na její ochranu: nesmírně vysoký, vytesaný podle mého odhadu z celé jedné borovice, zakončený širokým, zezelenalým bronzovým hrotem, který by svou plochou rozdrtil stovku mužů, kdyby spadl. Tělo oštěpu, velké jako kmen, bylo ověšeno tisíci vlajících hadrů: kiltů a plášťů mrtvých.

Brennova armáda se roztáhla po okraji planiny kostí. Veškerá pozornost se na okamžik soustředila na oštěp. Potom však z úzkého průsmyku pomalu vyjel muž na koni a vedle něho zastavil.

Z dálky se na nás díval. Přilba mu zakrývala půlku obličeje jako polovina lebky. Matně se lesknoucí železo, bez chocholu. Byl vyzbrojen v etruském stylu: krátké kalhoty, železný kyrys na volné černé košili s krátkými rukávy, na levé ruce štít, vrhací oštěp držený nízko. Na tvrdé tváři jsem rozeznal přistřižené šedé vousy.

Ihned jsem poznal, kdo to je. A Iásón si krátce po tomto soustředěném zhodnocení armády, kterou měl proti sobě, sundal přilbu a vykřikl přes planinu moje jméno.

Znenadání k němu vyrazili čtyři jezdci. Couvl, natočil se štítovou stranou a znovu na mě zavolal. Do výšky ční oštěp na něj vrhal stín. Ostrý povel, který vylétl někde z přední linie vojska, útočníky zastavil. Otočili se a rozjeli se zpátky. O chvíli později přikodrcal válečný vůz s mužem, který vykřikoval:

„Merline! Merline! Jed' za tím jezdcem!"

Postoupil jsem vpřed a zastavil jsem vůz. „Volá mě."

„Brennus říká, abys za ním jel a promluvil si s ním. Zdá se, že tě zná."

„Vyříd' Brennovi, že ten muž je můj přítel; že je Urthův přítel; že nepředstavuje žádné nebezpečí."

Kelt na voze se hlasitě rozesmál, nepochybně pobavený představou, že by jeden muž mohl představovat

hrozbu pro takové vojsko, jaké proti němu stálo.

Vyrazil jsem přes rozdrčené kosti a rychle jsem dojel až k Iásonovi, který si mě měřil chladným pohledem. Z pukliny v hoře za ním přerývané vál a sténal zlověstný vítr. Z této blízkosti jsem poznal, že by se dovnitř nedostali víc než čtyři muži na koni vedle sebe, pěšky snad šest.

„Čekám na tebe," prohlásil Iásón. „Hnal jsem se za zjevením."

„Vím. Tairón mi to řekl."

„Řekl ti, čím zjevení to bylo?"

„Thesokorovo."

„Zavolal na mě, Merline. Když jsem přijel blíž, otočil se a odjel, jako by se hněval. Štval jsem koně, jak to šlo, ale dohonit jsem ho nedokázal. Měl jsem poznat, že byl poslán, aby mě oklamal. Otázka zní: odkud se to zjevení vzalo?"

„Co myslíš ty?"

Co jsem mu měl říct? Že Médeia je naživu, někde ve světě? Podle toho, jak se na mě díval, určitě tušil, že před ním něco tajím; a nebýt toho, že jsem objevil, kdo Médeia ve skutečnosti je, byl bych mu to řekl. Ale ta ženská tvář, poznání v očích, záblesk sentimentální, laskavé vzpomínky. Měl jsem pocit, že by to ode mne vůči ní byla zrada.

„V Albě jsi zahlédl nějakého ducha. Nemohl to být on?"

„Možná, Iásone. Jsem si jist, že když před tebou Médeia schovala tvé syny, schovala je odděleně, jednoho v Řecku a druhého v Albě. A každý dostal ducha svého bratra, aby mu nebylo smutno, aby byl šťastný. Když dosáhli jistého věku, duchové zmizeli."

Zamračil se ještě víc. „To je zvláštní představa. Jak to můžeš vědět?"

„Protože mi Orgetorix vyprávěl o svém dětství."

„Tobě?" Iásón byl ohromený a zároveň rozhořčený. „Kdy? Kdy ti to řekl? Ty jsi s ním byl?"

„Byl v tomto vojsku. V době, kdy ses ty honil za stíny, jsem ho potkal u věštírny v Arkamonu."

„A kde je teď?"

„Myslím, že jel napřed." Kývl jsem hlavou směrem k průsmyku.

„Ptal se na mě? Ví, že ho hledám? Řekl jsi mu to?"

„Ještě ne..."

Jak byl mazaný. Na Iásonových úzkých rtech se mihlo pousmání. Kůň se v reakci na jeho nervozitu vzepjal. „Co přede mnou tajíš, Merline? Co mi nechceš říct?"

Než jsem stačil odpovědět, přes planinu se hlučně přibližil Elkavar, dávaje znamení o svém příjezdu přerušovaným nářkem svých dud; Tairón ho těsně následoval. Za nimi se táhla hradba Brennovy armády, nervózní, neklidné, čekající na rozkazy. Udržovali si odstup pro případ, že by se na vysokých, převíslých skalách nad nimi objevili Řekové.

Elkavar zvedl koně na zadní a zazubil se. „Vzkaz od Bolgia."

„Co se v něm praví?"

„Co bys hádal? Musím ti říct, že některá slova byla velice silná. Myslím, že v podstatě potřebuje vědět, pěkně prosím, co se děje, proč, když dovolíš, tady vysedáváš a vybavuješ se, a jestli bys, kdyby sis našel chvíličku - až se ti to bude hodit, samozřejmě - mohl dát jemu nebo Brennovi vědět, jestli je průsmyk čistý a bezpečný, nebo ne. Zřejmě předpokládá, že jsi branami právě teď přijel..." Tu poslední větu prohodil k Iásonovi.

„Já ne. Ten Řek." Iásón kývl hlavou směrem k nahé mrtvole, krvavé, stočené do klubička pod obrovským oštěpem. Do té chvíle jsme si mrtvého muže nevšimli. Tak takhle získal Iásón novou zbroj.

„Ale byl sám. Odpověď na otázku neznám."

„Mohli bychom to zjistit," nadhodil Elkavar. Zvedl hlavu k impozantní mase tmavé, pokřivenými stromy porostlé skalní stěny. „Horem cesta nevede a žádnou cestu spodem taky necítím." Zamrkal na mne a pak se vesele ušklíbl. „Při Nemuiných řadrech! Není to tak dávno, co jsme se plavili potokem, který byl užší než čůrek moči za chladného rána po žízňivé noci. Čekal bych, že takový horský zářez projedeme beztravně. Co na to říkáš ty, Tairóne?"

Krát'anův neměnný výraz se ani teď nezměnil. Zvedl oči k rozeklanému obzoru, pokrčil rameny a zabručel: „Tak to pojďme udělat."

„Kde jsou Gwyrion a Conan?" zeptal se Iásón.

„Bůh ví," odvětil Elkavar. „Když jsem je viděl naposledy, měli vypito. Zavolám je."

„A Rubobosta s tím obrovitým koněm a taky Urthu a jeho věrné uthiiny." dodal Iásón.

Vysvětlil jsem mu, že Rubobostes se znovu vydal na sever, a to, že vývoj situace kolem Urthy s Ullannou a Urthova souboje nás připravil také o Cornoviďany.

Bylo to poprvé, co jsem viděl Iásóna smutného. Potěšilo ho, že Urtha v souboji zvítězil. „Měl jsem zůstat," řekl tiše. „Neměl jsem se honit za zjeveními. Urthův souboj s tím lotrem byl něco jiného; ale měl jsem zůstat kvůli ostatním, potřebovali jsme být spolu. Ztraceně! Ztraceně!"

„Musíme kupředu," řekl Tairón a upřel na Achaje pevný pohled.

„Ano. Já vím. Přiveďte ty Cymbrijce."

Tairón a Elkavar odjeli zpět podat zprávu.

Jeli s námi čtyři Bolgiovi muži, připravení vyrazit zpět k hlavnímu vojsku, pokud bychom se dostali do potíží. S Iásónem v čele jsme vstoupili do průsmyku. Vypadalo to, jako bychom ve skalních stěnách probouzeli ozvěnu; každé klopýtnutí, každé zašeptání se hlasitě rozléhalo.

Průsmyk se stácel hned doprava, hned doleva, občas se rozšiřoval a občas se zužoval tak, že měl sotva šířku dvou mužů. Obloha nad námi měla podobu tenkého proužku azuru, přerušovaného pokroucenými větvemi.

„Je to smrtící past," poznamenal zbytečně Elkavar. „Nad námi se to určitě hýbe. Jsme sledováni."

Byl jsem přesvědčen, že má pravdu.

„Převzmi otěže mého koně," pošeptal jsem mu, „a dávej na mě pozor."

Pochopil a přikývl.

Přivolal jsem jestřába.

Vzlétl jsem úzkým průsmykem vzhůru, ve střehu před kameny z praku nebo šipy. Viděl jsem dopředu, viděl jsem, jak se údolí rozšiřuje a ústí na planinu, kde v sevřených řadách čekají Řekové. Mezi sebe a průsmyk postavili falešný borový les, aby první z keltského vojska, kteří vyjdou ven, ještě chvíli netušili, co je čeká.

Ale podél okrajů úzké průrvy v horách jsem viděl jen uvolněné kameny, keře a větrem vytvarované stromy. V divokém tymiánu se klidně páslo několik jelenů. Štíhlejší, rychlejší zvířata, z nichž mnohá si mého kroužení všimla, se kradla houštím.

Mírně řečeno mne překvapilo, že žádní Řekové nečíhají nad námi. Co tedy Elkavar viděl?

Znovu jsem převzal otěže, popohnal jsem koně a promluvil si s Iásónem.

„Jsme očekávání. Tito muži nemají šanci projít; a přestože jsi starý Acháj, pro tyhle nové Řeky jsi pořád příliš cizí. Měli bychom se otočit a varovat Brenna."

Iásón jel ještě chvíli dál; to, co slyšel, ho viditelně rozzlobilo. Chtěl jet dál. Chtěl dosáhnout svého syna.

Ted', když mu byl tak blízko, nedokázal přijmout jinou představu. A tak blízko od domova.

Ale znenadání se otočil a úsečně přikývl. „Máš pravdu." Bolgiovi čtyři ochránci tryskem ujížděli průsmykem zpět, jako by měli za patami Fúrie, zatímco my ostatní jsme zpáteční cestu absolvovali nervózním cvałem.

Vyjeli jsme na planinu těsně předtím, než se dovnitř nahnula první vlna mužů. Byli to Remiové, dobří jezdci, ale jako bojovníci měli pověst mizernou. Přesto se nemohli dočkat, až vyčistí Thermopyly, a s divokým výrazem se přehnali kolem nás, štíty připravené ke zdvižení nad hlavu, jako by se skály měly začít řítit dolů, dlouhé bodací oštěpy vztyčené.

Brennus, tvrdý a vypočítavý, je poslal, aby se obětovali.

Hned za Remii poslal tektoságské mistry kopiníky, gaesatae, tutéž divokou kohortu, která tak krutě vyplnila Arkamon. V omezeném prostoru se jim nelíbilo. Cpali se vpřed a hlasitě křičeli na Remie, aby odstranili z cesty své koně.

A takto byli nahnáni do náruče své smrti.

Příliš pozdě jsem si uvědomil, že Médeia můj jestřábí zrak oslepila, v podstatě stejně jako jsem otupil smysly starce na strážním stanovišti. Jak mi to mohlo uniknout, vykřikl. Zajímalo by mě, jestli se i ve chvíli své smrti ještě trápil tím, že vůbec nic necítil, když se mu země pod nohama chvěla blížícím se vojskem.

A já jsem nyní přehlédln řady Řeků, kteří obsadili vrcholky skal. Kamenný příval, který se na namačkané bojovníky sesypal, je drtil a lámal, plašil je, aby se snažili přejít jeden přes druhého. Horský zářez se naplnil mrtvými.

Ale Brennus je dál pobízel a do údolí se valili další muži, zvedající štíty vysoko nad hlavu a odstrkující zraněné. Když kamenný příval ustal, soutěsku zasypaly oštěpy, šípy a střely z praků.

Jenže tato armáda byla nějaká síla! Brennus problémy u Thermopyl očekával. Vydal pokyny, jak cvičit. Muži, kteří přebíhali ze zadních řad dopředu, kladli přes mrtvé mosty ze štítů. Za každého muže, jenž padl, běželo pět dalších dál. V místech, kde se údolí rozšiřovalo, se přeskupovali, rychle se formovali do falang. Veškeré klanové svazky teď byly zapomenuty, mysleli jen na úkol, který mají před sebou. Zbraně se rozdávaly, půjčovaly a vyměňovaly; ti, kteří to nejlépe uměli s mečem, si brali meče od těch, kteří nejlépe vládli oštěpem.

Já jsem šel až později, ale Brennus a Bolgios překonali Thermopyly každý jindy, aby zvýšili šance, že jeden z nich přežije.

Prošli oba, byť Bolgios přišel vinou oštěpu vrženého z výšky o prst, který projel skrz jeho ruku až do sedla.

Zatímco jsme nevesele čekali na planině kostí, Elkavar na mne vrhl pohled, v němž se zoufalství mísilo s podrážděním. „Já jsem ti říkal, že nahoře jsou muži...”

„Nechal jsem se přelstít.”

Iásón tento rozhovor zaslechl. „Kdo tě přelstil? Kdopak by mohl přelstít muže, který dokáže vyzvednout mrtvou loď z jezerního dna? Muže, který nestárne? Který neumírá? Někdy ti nejde rozumět. Hraješ si s námi, Merline?”

„Ne. Nechal jsem se přelstít.”

Argonauté se shromáždili v půlkruhu kolem mne, ve tvářích bolest, možná zmatek. „Připomeň mi, co řekl můj syn Brennovi,” vyzval mě Iásón. „O zradě. Jakže to bylo? Poslouchal jsi.”

Nic jsem na to neřekl. Iásón byl na dobré stopě. Věděl to. Byl jsem přesvědčený, že to ví. Čekal, až přistoupím na to, že ho v noci nezradím, pouze v plném denním světle, jak to řekl jeho syn vojevůdci.

A znovu, než jsem stačil jakkoli odpovědět, mne Iásón předběhl: „Poslala mé syny časem. Sedm set let časem, jestli se ti dá věřit. A teď mi tvrdíš, že jim poslala místo bratra zjevení. A já vidím zjevení na obzoru a honím se za nimi. A ty se bavíš se synem za mými zády!” Pobídl koně a přijel až těsně ke mně.

„Řekni mi pravdu, Merline. Ona žije, že? Sama je následovala časem. Přišla s nimi. To ta mrcha nám dělá všechny tyhle problémy. Řekni mi pravdu... prosím...”

Všiml jsem si, že Elkavar mne pozorně sleduje. Samozřejmě to věděl; neřekl však nic.

„Ano,” přiznal jsem Iásonovi. „Ano. Je živá. Pokusila se ti zabránit v cestě do Alby, kde je ukrytý Kinos. Těmi obřími sochami, strachem, který jsme cítili, možná i pustinou, ale tím si nejsem jist. Na Rein otrávil tvé myšlení, napustila tvá slova hořkostí v naději, že proti tobě poštvě Argó.”

„Ona byla na Argó?” zařval Iásón.

„Schovaná. Je chytrá. Ani Mielikki nevěděla, že tam je.”

„Bohové vědí všechno.”

„Bohužel ne. Nebo možná naštěstí ne. Poslala zjevení svých synů, aby udělala žijícím synům radost.

Poslala zjevení, aby se ti vysmálo a napálilo tě. Oslepila mi oči, abych na těch vysokých skalách neviděl Řeky. Bůh ví, Iásone, možná mě oslepila i jindy. Nečekal jsem ji; proto jsem na ni nedával pozor.”

„Prošla časem s nimi,” zopakoval. Byla to otázka, ne konstatování. Tušil, že v tomto případě to tak není. Neřekl jsem nic. Nic bylo všechno, co jsem potřeboval říct. Iásón byl jedním z těch několika mužů v mém dlouhém životě, kteří jako by mne měli otevřeného jako mrtvolu na stole tak, že vidí každý lesknoucí se záhyb vnitřností.

„Jsi lhář!” vyrazil ze sebe. „Při posvátném býkovi, ty jsi mi lhal. Nevím, jak dlouho, ani jak. Ale oklamal jsi mne! Něco se uzavírá.” A téměř bolestivě zopakoval: „Něco se uzavírá. Nech mne být, Antiochu. Skončili jsme spolu!”

Odvrátil se od nás a rozjel se do řad mužů, kteří se stále tlačili do úzkého údolí a připravovali se na útok na druhém konci.

„To ho necháme odjet samotného?” obrátil se na mne Gwyrion. „Nepřišli jsme sem právě kvůli tomu?”

Tairón vykřikl: „Ať je mezi tebou a Iásonem cokoli, důrazně žádám, abyste to pro tuto chvíli hodili za hlavu. Musíme se dostat přes tenhle průsmyk, a kromě toho, nezavázali jsme se všichni, že za svezení na Argó Iásonovi pomůžeme?“

„No tak, Merline,“ zavolal na mě opatrně Elkavar. „Možná se tomu říká Horké brány. Ale řekl bych, že jejich horko je nic ve srovnání s tím, co najdeš na druhé straně!“

* * *

Když jsem se ‚z výšky‘ díval do dálky na sešikované Řeky, nevšiml jsem si, jak chabá je to armáda. Leskli se železem, posměšky křičeli energicky, ale bylo jich méně, než se zdálo, a nebyli nejlepší; Řecko se ještě nevzpamatovalo z předchozích válek. Byla to země, kde spíš brány před nepřítelem zavírali, místo aby je otevřeli a umožnili tak vlastním silám vyvalit se ven a zaútočit. Škorpili se; hádali se; nedokázali se dohodnout.

Při Iásonově posvátném býkovi, byli skoro jako keltoi.

Brennus ztratil toho dne tolik mužů, že by je ani Řek nespočítal. Slyšel jsem, že jejich mrtvoly zůstaly v průsmyku sto let, tak zhutnělé časem a tíhou mrtvých, že přes ně lidé jezdili a mysleli si, že je to cesta. Nakonec se vzdmulo samo moře, milosrdný, soucitný Oceán, ukrojilo kopce a odtáhlo tyto kameny a kosti do svých temných hlubin.

Ale toho dne, kdy mi Iásón ujel, bojovali Řekové až do noci, potom ztratili kázeň a rozprchli se. Svě padlé nechali rozsekat a vystavit na odív, hrůzně zhanobit vítěznou hordou, použít k vyvolávání jistých podsvětních bohů, jichž jsem se vždy bál a jimž jsem se vždy vyhýbal.

Krása, která nestárne a neuvadá
je ztracena v čase
mimo tento svět
a věčně nedotknutelná.

R. Andrew Heidel: Květina

Dvacet šest
Svatyně

Pokud Brennus očekával ze strany Řeků další odpor, čekalo ho překvapení. Armáda se před námi stáhla, kopce a údolí ji pohltily jako stín mraku.

Několik dalších dní nám nic nebránilo v postupu na jih a potom za zapadajícím sluncem, po trase odvozené z velice mlhavých vzpomínek nejstaršího v našich řadách - mne. Vesnice jsme našli opuštěné a pole holá, ale zvířata se ničí hůř než úroda a také stromů obtěžkaných ovocem, ořechy a olivami bylo všude dost. Než se na dohled objevila hora Parnas, Brenново vojsko se značně ztenčilo. Tato krajina byla tak otevřená, tak voňavá a tak přístupná, že se klan za klanem odděloval, s omluvami a náležitými obřady, a odcházel hledat vlastní pastvu.

Achichorus již na východ odešel. Nyní Bolgios sečetl klany, které mu byly věrné, a odpojil se, s úmyslem zamířit k ostatním svatyním a na západní pobřeží. Brenna rozhodnutí prudkého muže ohromilo, ale opět se zachoval diplomaticky. Dlouhý pochod se zastavil a pro všechny velitele a šampióny všech klanů byla přichystána hostina. Slavnost trvala až do rána a při vážném jednání v průběhu hlučné zábavy padlo rozhodnutí, že se obě armády znovu spojí v Ilyrii, u nejsevernějšího místa západního moře, odkud vedly horské průsmyky přímo zpět k Daanu.

Aby si dali najevo, že své slovo dodrží, obětoval každý z vojevůdců svého oblíbeného koně. Vnitřnosti byly spáleny. Z každého zvířete byla vyříznuta hřívá s kusem kůže a po seškrábání masa byla věnována druhému vojevůdci jako dar.

Takové pouto z koňských žíní bylo silné. Koňská těla byla rozčtvrcena a nasolena jako potrava pro krále na několik následujících dní.

Mračna prachu zvednutá Bolgiovou kolonou zůstala na obloze až do soumraku, dlouho poté, co se země

přestala chvět. Na noc jsme udělali přestávku, ale Brennus vyslal jezdce, aby nás všechny vzbudili ještě před svítáním, takže jsme jedli a pili za pochodu. Bylo to každý den stejné, dokud se obzor nerozzářil blyštivými svahy hory Parnas, která byla jako maják ukazující cestu vetřelci.

Naposledy jsem Parnas viděl v roce, kdy byl poprvé vyhlášen svatyní. Jelikož jsem byl v Řecku, kde jsou počty důležité, bavil jsem se tím, že jsem se snažil přesně spočítat, před kolika lety to bylo. Před osmnácti sty! Osmnáct set let v minulosti mého života. Údolí se rozléhala a chvěla nářkem bronzových trubek a hřměním kožených bubnů. Svahy hory se hemžily ječícími ženami; ve vzduchu se vznášel pach krve z porážených koz a beranů. Pamatoval jsem si, jak voda v řece, která protékala mezi kopci, měla růžový nádech a byla cítit smrtí.

Ted' tu bylo ticho, nepočítaje dunění koňských kopyt a rachot vozů, pomalu zatáčejících k hlubokému průsmyku, který Apollónovu svatyni sřezil. Bez obtíží jsme překonali širokou nížinu zvanou Crisa. Ani staré pasti a obranné stavby roztroušené na prvních vrcholcích zvedajících se hor nepředstavovaly žádný problém. Spolu s Elkavarem a Tairónem jsme předjeli hlavní kolonu a ucítili jsme první závan chladivého větru ze samotné hory Parnas, jejíž vrcholek pokrýval sníh. Z dálky vypadala malá, ale teď se její prudké srázy tyčily vysoko nad námi a vzduchem se nesla ozvěna každého pohybu našich koní.

Opatrně jsme postupovali po úbočí mohutné hory, až jsme dojeli k soutěsce, která vedla do samotných Delf. Strmé stěny lesknoucích se skal nás téměř oslepily. Krajinu před námi jako by meč rozťal vedví. Šero a stín, to bylo vše, co bylo proti jiskřivému třpytu skalních stěn vidět. Řeka se klikatila háji starých olivovníků, které se samy stříbrně tetelily, jako by je pokrývala jinovatka.

S úsvitem dostala část kopců růžovočervený nádech, a právě tam Apollón vyhloubil jeskyně, které se měly stát jeho svatyní. Věděl jsem, kam se podívat, kterou křivolakou cestou mezi mramorovými chrámy a posvátnými háji se dát, takže jsme zanedlouho, s náskokem před hlavním vojem, spatřili další pás blyštivého kovu. Nebyla to však stará skála rozštípnuté rokle, nýbrž poslední obránci věštírny, dvě stovky řeckých veteránů odhodlaných zemřít za svého boha.

Dostali jsme zprávu, že všichni mají na sobě pás z býčí kůže. Znamenalo to, že budou bojovat, dokud nepadnou; v tomto světě pro ně ústup nebyl možný. Zavázali se k tomu přísahou.

Najednou se přes okraj skal přehnal bouřkový mrak a uvrhl rokli do stínu. Těžkooděnci začali bušit meči do štítů; jejich lomoz se ozvěnou rozléhal údolím a sílil. Potom se jako pramínky vody rozběhli všemi směry, aby zaujali obranná postavení. Mocné hordě mužů, kteří již přijížděli na dohled svého cíle, nemohli odolat.

Brennus se vrhl na věštírnu v Delfách v železné bouři, s tisícovkou elitních jezdců, gaesatae a čtyřiceti nákladními vozy na odvoz ‚mrtvých ve zlatě a stříbře‘, kteří byli v hoře uvězněni.

Srázné údolí vonělo hořícími kadidelnicemi. U každé stezky, každé sochy, každého hlubokého vchodu do nitra hory, u každého stromu stála vlastní dýmající trojnožka, výzva Apollónovi, aby svatyni ochránil. Brennus je nechal rozbít; oseká větve ze stromů a udělal z nich zápalné oběti; nechal strhnout mramorové sochy, které stály tisíc let ve výklencích a rozhlížely se po údolí a okolních skalnatých horách. Uložil mužům, aby křikem láli hadům, které sice neviděli, ale kteří, jak je ujistil, se plazili těsně pod povrchem země.

Chvástal se, že usekne hlavu Pýthii, jak se jí říkalo, strach nahánějící stařeně, která seděla, zahalená závojem, u simých puklin a vyhlašovala věštby, které jí Apollón sesílal. Ten, kdo Brenna slyšel, si musel paní věštírny představit jako nějakou Gorgonu, která z pokřivených úst plive hady. Ve skutečnosti Pýthie - s největší pravděpodobností mladá žena, zranitelná a snadno ovlivnitelná delfským úplatným kněžstvem - uprchlá mnohem dříve, než armáda na severu zvedla prach. Brennus, zklamaný ale nezdeptaný, usekl hlavu jednomu mladému těžkooděnci, tváře mu oholil svým nožem, vlasy spletl do copu a rty a oči natřel okrem. Tuto trofej později předložil svým velitelům s tvrzením, že ‚věk‘ svlékla stejně jako svléká had kůži; však také hadem byla. Pak hrůznou, setnutou hlavu na-olejoval a uložil do pytle, než na kůži stačilo vyrašit strniště vousů, které by jeho uskok prozradilo.

Brennus se teď přesvědčil o pravdivosti pověsti, že svatyni před ním vydrancovali Peršané. Prakticky všechno, co přišel hledat, bylo již dávno odvezeno na východ. Možná se to ještě dalo najít v tamních chrámech a palácích. Pravděpodobnější však bylo, že Alessandro Makedonský, který Peršany krátce

po vpádu do Řecka porazil, nechal poklady roztavit na válečnou kořist a plat pro svou armádu. To všechno se stalo o generaci dříve: Brennův sen o tom, jak přiveze zpátky posvátné mrtvé - pokud to byl pravdivý sen - vzal za své a vojevůdce se musel spokojit s hotovými penězi a mincemi živých. Brennus vyslal posly s touto zprávou za Achichorem; Achichorus byl touto dobou jistě už před Hellespontem, úzkým průlivem mezi dvěma pevninami u nejjihnějšího výběžku Černého oceánu. Na druhé straně ležela Persie. Jeho tažení dostane větší záběr, než čekal.

Ani Bolgios v Delfách nebyl. Vzal si několik tisíc mužů, vydal se na severozápad, do dubové svatyně v Dódóně, a cestou plnil krajinu.

Řekové byli rozprášeni. Jejich nepočetné armády se stáhly přes úžiny do Achaie, Iásonovy bývalé země, aby počkaly, až se země přestane chvět.

Apollón toho dne svou věštinu neochránil, byť později, dávno poté, co se Brennus stane potravou havranů, budou Řekové tvrdit něco jiného. Ale jen dva vozy byly naplněny tím, co bylo kdysi jednoznačně uloupeno v zemích keltoi. Čtyři další vozy byly naplněny ostatní kořistí, ale po pravdě řečeno, jako odměna pro tak obrovskou armádu to byl chabý poklad.

Brennus to věděl a poslal zprávu Bolgiovi, aby bral, úplně všechno, hedvábí, safiry, leštěné kameny, bronz a dokonce i keramiku.

„Všechno, co se třpytí!”

Mnoho a mnoho hladových očí bude na vozech s pokladem hledat svůj díl.

Sledoval jsem drancování Delf z druhé strany údolí, ze vzdušných zřícenin nevelké budovy, která kdysi sloužila jako ubytovna vojáků chránících kněze a Pýthii. Elkavar hrál tiše na dudy, snažil se složit ‚strašidelnou píseň, která osvětlí heroičnost a tragičnost tohoto místa‘. A nedařilo se mu to.

Conan se poměrně brzy vrátil se zprávou, že téměř není co plnit. A Tairón podle všeho pronikl do jeskyní vlastní věštiny, veden spíš zvědavostí než chtivostí. Když nás později vyhledal na kopci, byl zmatený.

Vzduch byl teplý. Křik, který se ozýval z druhé strany údolí, byl pronikavý, ale vzdálený. Téměř vládl klid.

Tairón uvázal koně, přikrčil se vedle mě a začal si třít ruku, jako by mu byla zima. „Uvnitř hory je velice spleť labyrint,” prohlásil. „Jeden dóm za druhým, chodby, které se zatáčejí dovnitř, ale vedou ven. Je to nádherné místo! Připadám si úplně jako doma. Jsem přesvědčen, že má spojení s jinými věštinami. Slyším různé větry a praskání dubů a cítím vůni pryskyřice z borovic. Poznám vůni své země. Jsou tam pasti a slepé uličky. A spousta zlata nízké kvality a dobrého obsidiánu, krásných řezeb, to všechno uložené v hlubokých výklencích. Předpokládám, že ti ničemové to vytáhnou, ale nikdy nenajdou všechno.”

Elkavar se zeptal, jestli si někde nevšiml Iásona. Krét'an přikývl, sundal si prilbu se zeleným chocholem a ukázal podél stezky, v jejíž blízkosti jsme se krčili, k místu, kde zabíhala hlouběji do údolí.

„Myslím, že jsem ho zahlédl. Znovu má na sobě zbroj keltoi. Bojoval se dvěma Řeky.”

Dva umírající těžkooděnci plazící se do úkrytu naznačili, kam Iásón mohl odejít. Rychle jsme se rozběhli k řadě bílých sloupů, jež označovala vchod do nitra hory, a našli jsme ho. Stál s mečem v ruce a pohledem upřeným do daleka, přes údolí. Byl zadumaný, možná smutný. Skutečně měl na sobě barevný oděv jednoho z příslušníků Brennovy výpravy, který nedošel na konec. Třetí Řek ležel stočený do klubíčka u jeho nohou a lehce se třásl, jak jej opouštěla duše. Iásón sám krvácel z řezné rány na ruce. Elkavar mu ji obvázal krátkým kusem kůže. Já jsem zůstal v uctivé vzdálenosti.

„Nevím, jak můj syn vypadá,” zašeptal nepřítomně. Potom se podíval na Elkavara, přimhouřenýma očima a divoce. „Vypadá jako já? Jenže jak vlastně vypadám? Nemám o své tváři ponětí. To potěšení přenechávám těm, kteří se mu nemohou vyhnout. Musíš mi ho pomoci najít, Elkavare. Je někde na tom kopci. Silně to cítím.” Zasmál se, ale veselí v tom nebylo. „Svírá mne úzkost. Chápeš to? Po takové době být tak blízko svému synovi... a mne svírá úzkost. Co když mě nepozná? Co když zdědil matčin hněv? Musíš zůstat nablízku. Byl jsi u toho, když s ním ten zrádný čaroděj mluvil. Ty ho poznáš. Mluvil s tebou. A můžeš nás znovu představit. Možná mu nějakou chvíli potrvá, než uvěří, kdo jsem.”

„Merlin je tady," řekl tiše Elkavar.

Iásón utrousil nějakou nadávku, vztekla se po mně podíval a namířil mi mečem na hlavu. „Nikdy to nepochopím! Co je to za hry, které hraješ? Nepřibližuj se ke mně. Nechci tě mít nablízku! Už nevím, kdo jsi."

Údolí se ponořilo do ticha, dlouhé ráno plné běsnění skončilo. Zvuk koní cválajících zpátky k hlavnímu vojsku bylo ještě slyšet jako dunění v zemi. Světlo se odráželo na zbroji vetřelců, kteří běželi zpátky a odnášeli s sebou všechno, co našli. Po kopcích se povalovaly bílé tuniky a zářivé chochoły z koňských žíní patřící mrtvým Řekům. Ozvěna nakrátko přinesla pozdravné výkřiky, provolávání slávy, radost z nově objevených trofejí a hlasité odpovědi, podobné vzdálené hudbě.

V Delfách zavládlo téměř ticho.

A v tomto nenadálém tichu jsem spatřil Orgetorixe.

Byl ještě s někým, rovněž oděným do slátané kožené zbroje hyperborejských Keltů. Oba muži vyklouzli z úkrytu hluboko ve skalách na druhé straně údolí a lehkými kroky se rozběhli klikatící se cestou vzhůru ke skupině mramorových budov, jež obsahovaly a ukrývaly vlastní věštinu.

„Tam!" vykřikl jsem. „Orgetorix. A ještě někdo."

Iásón na okamžik stanul stejně nehybně jako některá z rozbitých soch. Upíral oči přes údolí na vzdálené postavy, vstřebával každý detail, jako by to měla být jeho jediná šance zahlédnout mladíka, který se mu ztratil v čase, a přesto byl znovu téměř na dosah. Potom vyštěkl povel na Elkavara s Tairónem a rozběhl se po nerovném, trním zarostlém svahu dolů. Možná věděl, že je následuji, ale nijak se k tomu v tu chvíli nevyjádřil. Snažil se mne ze své mysli vytěsnit.

„Věděl jsem, že tady bude," vykřikl Iásón, když přebrodil řeku a pod Tairónovým vedením - byl z nás nejrychlejší - stoupal dlážděnou cestou k bránám a nádvořím, které se zase otevíraly do holé průrvy v úbočí hory. Puch sirných plynů zde byl silný; vyvěraly z úzké pukliny v jeskyni jako dech Gorgony. Však také jako by si vzpomněl na Perseovo líčení Medusy, Iásón sebral odhozený kulatý štít, políbil jej a zvedl jej tak, aby si kryl spodní část obličeje.

Iásón postupoval do jeskyně jako první. Poslouchali jsme s Tairónem, jestli zaslechneme ještě nějaký jiný pohyb, ale přivítal nás jen polibek kysele páchnoucího dechu kopce. Zdálo se, že Tairon je stejně bezradný jako já, ale on již tento systém spoře osvětlených chodeb krátce prozkoumal a vedl nás k místu, kde stočená socha Pythona střežila cestu hlouběji.

Pokračovali jsme hlouběji. Někaký čas byl nejhlasitějším zvukem Iásonův těžký, rozrušený dech.

Nečekaného pohybu v neosvětleném přítmi chodby nalevo od nás jsme se lekli všichni. Pochodeň jasně zaplála a z Iásonova hrdla se vydralo zavrčení. Žena, která vykročila směrem k němu, měla odhalená ňadra a břicho, lesklé oči nad černým závojem a vlasy spletené do dlouhých, třpytivých loken.

Snad to bylo něco na jejím pohybu nebo matný třpyt v jejích očích, ale ozvěna vzpomínky konečně rozhořela v Iásonově mysli nenadálé pochopení a hrůzu.

V tu chvíli částečně poznal a částečně vycítil, kdo je ta osoba, která se k němu blíží, a při té představě couvl, udělal bezděčný krok zpět a zavrtil hlavou. Slyšel jsem ho, jak šeptá: „Ne. To ne... Tady ne..."

A pak, když si Médeia strhla závoj a odhalila bledou, stárnoucí tvář a krutý, děsivý úsměv, vykřikl jako poraněné zvíře, zanaříkal bolestí a vztekem.

Aniž se po mně ohlédl, Iásón píchl mečem směrem ke mně a vykřikl: „Tys to věděl! Musel jsi to vědět."

Znovu jsem mu nedokázal odpovědět. Tušil jsem, že mám jazyk opět svázaný, podobně jako celou dobu v Iólku; stejně jako byly u Thermopyl oklamány moje oči.

Médeia byla ve svém živlu, vychutnávala si ohromného, třesoucího se muže před sebou. „Vrat' se, Iásone," vykřikla dutým hlasem, ještě zesíleným jeskynním systémem chodeb.

„Tady nic nenajdeš. Všechno, co vidíš, je moje, jen já to mohu milovat. Ty své syny nikdy nezískáš."

„Zkus mě zastavit," zaburácel Iásón, ale vtom okamžiku zpoza ní vystoupili dva mladí muži. Iásón zalapal po dechu, váhavě se zarazil a pak pozvedl ruku směrem k nim. Plamen pochodně ozařoval jejich vážné tváře mihotavým, tajemným světlem. Jediné, co mne napadlo, bylo: Kinos? Tady? To nebyla pravda. Žaludek se mi stáhl nervózním očekáváním. Rychle jsem na Orgetorixe zavolal. Měl mne poznat, ale mlčel, bez výrazu.

Potom se Médeia otočila a rozběhla, přičemž uhasila světlo. Oba mladí bojovníci nenucené kráčeli do

tmy vedle ní.

Elkavar popadl jednu z mihotavých, špatně napuštěných pochodní, které doutnaly opodál. A jako by se opakovalo to děsivé pronásledování palácem v Iólku, rozběhl jsem se s Iásonem zachránit jeho syny před jejich matkou.

Vedla nás hlouběji do nitra hory, běžela větvíci se chodbami, jako by tam byla doma. Její smích se rozléhal a posmíval se. A její hlas mučivě urážel:

„Měl jsi zůstat v jezeře, protože tahle štvance ti stejně nic nepřinese. Dala jsem slib, Iásone, že se svých synů už nikdy nedotkneš.“ Okamžik bylo ticho. „Ale můžeš mít jejich duchy,“ dořekla tajemně.

Najednou byla tam, záramovaná temnotou chodby. Pochodeň znovu hořela, zvednutá vysoko do úzké pukliny nad její hlavou. Orgetorix a jeho bratr předstoupili před ni, oba s maskou nenávisti na tváři.

„Běžte k tatínkovi,“ řekla Médeia a tentokrát byl její smích falešný, skoro smutný. Plamen za ní se zatřepetal, jak se rozběhla dál do labyrintu a dva mladé muže tam nechala.

„Něco se mi nelíbí,“ řekl Iásón. „Co je to, Merline? Použij trochu těch svých čar a řekni mi...“

„Nemůžu,“ zašeptal jsem, skoro zoufalý. Když jsem se pokusil udělat malé kouzlo, myšlenky mi vířily hlavou a bledly. Médeia věděla, jak rozhodit síť, která mou magii zneškodní.

„To víš, že můžeš,“ zabručel jízlivě Iásón. Bolelo mne to. Další slova mne zasáhla jako palice. „Jenže proč bys měl? Jste oba vyříznuti z jednoho srdce, ona i ty. Byl jsem v jezeře příliš dlouho. Bohové mne oslepili, abych váš podvod neviděl.“

„Ne!“ zašeptal jsem. „Žádný podvod to nebyl. Přisahám.“

Moje vlastní slova zněla neupřímně. Neřekl jsem mu, co jsem věděl. Ale proč? Proč jsem mlčel o Médeie? Vzpomínám, jak jsem si říkal: Bude to tak lepší. Bude to lepší.

V dalším okamžiku jeho synové udělali dva kroky k nám a Iásón, přestože byl zmatený, bezděčně postoupil dopředu, aby je přivítal. Pak, jako by to byly hadí kůže, lesk iluze opadl a odhalil Médein podvod. Dva mrtví Řekové s obličejí bílými jako rybí břicho a ústy dokořán ještě chvíli stáli a potom se zhroutili ve vlastní krvi, z rozdrčených plic se jim kvílivě vydral poslední dech.

Iásón pomalu klesl na kolena, pěsti zaťaté, oči zavřené, výkřik zklamání, který byl tak blízko úst, potlačený silou vůle. Ze rtů mu vyšla krev; a potom tichá slova: „Zatrat' te ji, bohové! Zatrat' te ji na věčné časy! Otče Die, spal v ní kosti; Hádě, pověš ji za vnitřnosti!“

Nejdřív přepadl, pak jako by se uklidnil. Slyšel jsem ho, jak šeptá: „Apollone! Mielikki! Argó! Ukažte mi ho. Jenom na několik minut. Slibuji, že pak si mě jezero může vzít zpátky. Mielikki. Mielikki... jestli máš nějaké slovo na nebesích, přimluv se teď za mě. Jezero si mě může vzít zpátky...“

Začal se stahovat do sebe, krčit se jako člověk, který umírá.

Přistoupil jsem k němu, chtěl jsem ho povzbudit, ale couvl jsem zpátky, měl jsem strach se ho dotknout. Stále 'slepý', nevšiml jsem si původu toho, co se stalo potom.

Zdálo se, jako by Iásón uslyšel nějaký hlas. Vstal, pevně sevřel meč a štít, naklonil se dopředu, do tmy, a začal těžce dýchat jakoby očekáváním. V dalším okamžiku se chodba ve skále kolem něho uzavřela, jako ústa polykající kus masa.

Vlna kysele páchnoucího vzduchu mne donutila odvrátit tvář. Elkavar a Tairón si zakrývali ústa rukama a zmateně zírali na místo, odkud Iásón zmizel.

Chodba byla zase normální, byť jsme slyšeli ozvěnu kroků běžícího muže.

Elkavar se ke mně otočil. „Měli bychom jít za ním?“

Sotva by to mělo smysl. Apollónský duch Delf Iásonovi pomohl. Neměl žádný důvod pomáhat také nám. Jenže Tairón byl 'ten, kdo chodí labyrinty'. Podíval se mi do očí, možná ho napadla stejná věc jako mne - že by se mu mohlo podařit pronásledovat Iásona tak dlouho, až by zjistil, kterým z mnoha východů z této věštírny by vzkříšený Řek mohl vyjít ven.

„Počkejte na mě venku,“ řekl pohotově mladý Krét'an a popadl meč. Otočil se od nás a tiše odběhl do tmy.

Netrvalo dlouho a Tairón se vypotácel z hory ven, zadýchaný během a štiplavými výpary. Jeho pohublá tvář byla zpocená, ze zplihlých vlasů se daly ždímat kapky potu.

Trpělivě jsem počkal, až se vzpamatuje, a byl jsem zklamaný, když zavrtěl hlavou.

„Nedokázal jsem to. Doufal jsem, že vyjdu s ním na druhém konci, ale ztratil jsem ho, přestože jsem slyšel, jak běží. Jediné, čeho jsem si všiml, byla vůně medu a větru, který vane z dubového lesa. Ta vůně je taková zvláštní. Ale to by asi mohlo být kdekoliv... že?"

Podíval se na mě a pak se usmál, když si všiml mého výrazu. Tairón to odhalil - slepý člověk znenadání spatřil světlo.

Orgetorix nebyl zde v Delfách. Byl v Dubovém chrámu -v Dódóně! Ve svatyni zasvěcené Diovi, kam se mladý Iásón vypravil prosit o větev z posvátného stromu, kterou by mohl zabudovat do kýlu Argó. Když mu přání bylo splněno, chrám se stal Iásonovým duchovním domovem. Byl k němu připoután stejně, jako je každé dítě připoutáno ke své matce. Nebyl jsem si jist, zda o tom ví, ale já jsem to poznal, když jsem se s ním před mnoha a mnoha lety plavil. Dub, který byl tak pečlivě do lodi zasazen, si jejího kapitána přivlastnil jako svého syna. Uvnitř Argó bloudily tisíce duší a Iásón byl jednou z nich.

Médeia si této skutečnosti byla příliš dobře vědoma. Vedla ho tam, nikoli od svého syna, ale za tím zmateným, ztraceným mladým mužem.

Ochromila mne a oslepila můj zrak; otrávila synovu mysl záští k otci a předvedla výkony na poli magie, které ji zbavovaly let rychleji, než dokáže lovec vyvrhnout vnitřnosti z jelena.

Předtím se snažila zabránit tomu, aby se syn a otec setkali; teď je určité vedla k sobě. Skutečnost, že to udělala, jsem viděl stejně jasně jako Elkavarovu zářící, ochotnou, nechápající tvář. Byl snad lepší způsob, jak se Iásona zbavit, než ho nechat zabít rukou vlastního syna?

„Je v Dódóně!" vyhrkl jsem na Elkavara a Hiberňan odvětil: „To mi říká přibližně stejně, jako by byl na měsíci. Ale ať to znamená cokoli, stačí, když mi řekneš, kdy mám zpívat a kdy ne."

„Zpívej tomu, co máš v srdci," řekl jsem mu. „Já teď musím jít sám, bez tebe. Iásón je v nebezpečí.

Nemohu si znovu dovolit ztratit se cestou podsvětím, třebaže s Tairónem by se ti mohlo dařit lépe. Ale přinejmenším pro tuto chvíli ti říkám sbohem."

„Doufám, že ne na příliš dlouho," zabručel zamračeně Hiberňan. „Začínal jsem si na tebe zvykat. A s tebou mám největší naději, že se vrátím do své země."

„Věř mi, že se umím ztratit úplně stejně jako ty."

„A kam přesně teď míříš?" zeptal se zvědavě Tairón.

„Najít Argó a požádat ji, abych v ní znovu mohl plout."

* * *

Gwyrion tábořil sám, zapálil si malý oheň a zbraně rozložil kolem sebe. Vypadal neklidně, příliš malá stráž pro tak vzácný náklad. Neforemný kus Argó byl ve voze, pod kůžemi. Bledá galionová figura ležela odkrytá, obličejem k obloze, jako by odpočívala. Cymbrijec se na mne podíval unavenýma očima, když jsem k němu přišel.

„Není spokojená," řekl mi ponurým hlasem. „Mám co dělat, abych ji upokojil. Iásón ji musí brzy odvézt zpátky na sever. Nevychází se to dobře."

Souhlasil jsem s ním. Potom jsem si vylezl na vůz, odhalil jsem srdce starého dřeva a skrčil se k němu.

„Mielikki. Argó. Duše lodě! Potřebuji se dostat do Dódóny, kde stále žije kus tebe..."

Chvilí bylo mrazivé ticho, ale pak Duše lodě vyšla ven a obestřela mne. Krčil jsem se mezi šedými, rozpálenými skalami, žlutými hlodáši a sukovitými kmeny olivovníků. Mielikki tam byla, mladá a rozzářená, seděla ve svém letním hávu nedaleko mne. Její tvář nebyla zakrytá závojem, vlasy měla svázané do uzlu, na sobě nic víc než tenkou tuniku. Seděla s nohama do kříže pod obrovským, rozkošatělým dubem. Kopce za ní, zelenající se keři a stromy, provoněné bylinami, se ztrácely v oparu z horka.

„Toto místo mne děsí," promluvila. „Nejsem zvyklá na takové teplo. Poznáváš mě, Merline? Odtud byl vzat kus lodi, před mnoha pokoleními. Z tohoto stromu. Není krásný? Tak starý, tak starý... ještě je vidět jizva, kde Iásón uřízl větev na stavbu své lodi."

Teprve pak jsem si všiml, že rozložitý dub, s korunou tak hustou, byl zjizven stokrát, stovkou Iásonů, kteří si brali toto zvláštní dřevo, když byly jejich modlitby vyslyšeny.

Proto jsem skoro ani nemusel žádat a loď mne přenesla do Dódóny. Byla ke mně laskavá.

Jako by mi četla myšlenky, Paní lesa dychtivě řekla: „Ano. Jsi tam. A vojsko ještě nedorazilo. Místo není

rozbité, ale je téměř opuštěné. Můžeš klidně pátrat po Iásonovi, ale slib mi, Merline - že až najdeš, kvůli čemu jsi přišel, odvezeš mne domů. Musím domů. Kdo mě tam odveze?"

Úpěnlivě prosila, tvář zvrásněnou mučivou úzkostí.

„Já tě domů odvezu" řekl jsem jí. „My oba, Iásón a já. Slibuji ti to na své stáří."

„A s nespolehlivostí mládí? Já domů musím" sykla na mne znovu Paní lesa. „Je to tady příliš cizí. Jsem mimo svůj svět. Kde je ta holka? Kde je ta zbrklá holka?"

„Nechal jsem ji u oceánu. Čeká, že se tam za ní vrátím. Nepředpokládám, že bych její přání splnil, i když myslím, že teď za mnou nepůjde. Ale podobně jako ty mám z něčeho strach."

Mielikki se rozhlédla. „Ano. Divoké oči," zašeptala. „Ano. Je někde blízko. Cítím ji. Má touhu vraždit. Vrať se ke mně, až budeš hotov, Merline. A kdybys opravdu potkal tu holku, řekni jí, aby za mnou přišla. Připomeň jí, že mi patří."

Touhu vraždit?

Médeia křižovala světem beztréstně. Jaký to pro ni musel být šok, když jednou ráno, jednou v zimě zavětrila a znovu ucítila Iásónův pach: muže z jezerního vraku, vytaženého z hlubin, připoutaného k své prohnilé lodi řasami a hadry. Viděla, jak otevřel mrtvé oči? Slyšela, jak mu voda bublá v plicích, jak se z nich vylévá, jak do promrzlé mrtvoly proudí vzduch a život?

Jaké horečnaté, děsivé sny se jí té noci asi zdály!

Studená tvář, bílá jako břicho ryby, šedočerné vlasy rozčuchané kolem lebky; oči, které se před ní v tom snu otevřely.

Zabila jsi mi syny. Jezero mne vrátilo. Štvanice začíná znovu, Médeio. Štvanice začíná znovu!

Myslím, že se jí to jen zdálo. Ale po té době, kdy žila ve světě ochuzeném o všechno, co milovala, kdy se honila za roky, dívala se, jak zimy střídají jara, počítala léta, počítala, kolik mine životů kolem ní, utíkala, utíkala, schovávala se ve stínech, čekala na tu chvíli, na tu nádhernou, blaženou chvíli...

Až jeden z jejích synů vyjde z jeskyně v Arkamonu a přimhouří oči, doprovázen malým duchem svého bratra...

Až se druhý probudí v nějakém vlhkém údolíčku v Albě...

Za kterým asi šla nejdřív, napadlo mne (když jsem po ní pátral v Dódóně, pobíhal po údolí, nasával vzduch, používal to, čím mám popsané kosti, aby mne znovu neoslepila). Kterého jako prvního pohladila po vlasech, neviditelně, potají, jejich přízrak, jejich sen, vysávající z nich život, jejich radost, jejich nevinnost, matka starší než jeskyně, v nichž žili; matka, která hltavě pije jejich nové zkušenosti?

Brala je ve svých snech do náruče? Tančila, jako by ji znali, tiskla si jejich zjevení na prsa a zpívala o svém triumfu? Moji chlapi. Moji chlapi. A tatínek je daleko, moc daleko, ohlodaný štikami, oděný do ledu, rozpuštěný v jezeře.

Jestlipak někdy Iásona slyšela, jak z toho jezera křičí?

Moji synové! Vrať mi mé syny!

Byla hluchá k tomu, že Iásón nikdy nezemřel? Argó, statečná a věrná Argó, duši nedovolila opustit jeho smrtelné tělo. Slyšela ten křik? Možná ji nikdy nenapadlo, že by měla poslouchat.

Byla líná!

Byla stejná jako já. Pochopitelně. Vyrůstali jsme spolu, učili jsme se spolu, byli jsme ti líní, ona po svém a já také. V jiné době jsem ji miloval; měl jsem co dělat, abych si vzpomínku na tu lásku udržel od těla.

Přesto tam ležela, v mé duchy štvané hlavě, jako vzpomínka, která nejvíc rozechvěje, čekající na návrat, jen co se mraky rozptýlí a vyjde slunce.

Čelil jsem tomu pocitu jedinou myšlenkou: bez ohledu na zapomenutý život, který vedla se mnou, po celý život milovala víc Iásona, a ještě víc než Iásona milovala své syny. Kvůli lásce sešla ze stezky; kvůli nenávisti se na ni nevrátila.

A taková byla pravda. Ať udělala cokoli, našla okamžik opravdového štěstí. Ať se stala čímkoli, prožívala jen důsledky tohoto okamžiku.

Okamžik štěstí. Za deset tisíc let života.

„Tak už rozumíš?" slyšel jsem ji říct. Její hlas, který zazněl do ticha háje, mne zaskočil. „Konečně

rozumíš? Ty jsi něco takového nikdy necítil? Určitě ano!"

Stála za mnou. Udělal jsem, oč mne žádaly dosud nepřístupné vzpomínky, a otočil jsem se, abych ji vzal do náruče. Ale její tělo bylo jako kámen. Žádná láska mezi námi nezůstala. Nebo jestli zůstala, ona nechtěla, aby se projevila. Podíval jsem se jí do tváře, tak krásné navzdory hltavosti Času, lemované vlasy, které si udržely barvu leštěné mědi; do očí, tak nádherných, tak bystrých; její dech byl jako letní ovoce; naše prsty se na okamžik propletly. Krása, která neuvadá... ztracená v čase... téměř nedotknutelná.

„Ty jsi nikdy nezbloudil?“ zeptala se mne Médeia a otřela se svými rty o mé.

„Ne. Sešel jsem ze stezky. Našel jsem několik přátelství. Sledoval jsem svět z dálky. Nikdy jsem nezbloudil v tom smyslu jako ty.“

„A opravdu si vzpomínáš, jaké to mezi námi bylo? Dávno, v divokém hvozdě, na prozářených mýtinách?“

Byla silná. Určitě pozná, že si něco z toho pamatuji. Oba jsme se probouzeli z mnohaletého spánku a zjišťovali, že nejsme sami, že na světě jsou jiní jako my a že jsme část života prožili spolu. Ale tupě jsem řekl: „Ne.“

Zdálo se, jako by ji to téměř rozesmutnilo, ale pokračovala: „Dovolila jsem si vzpomínat... jenom trochu. Je to tam, když se podíváš. Jak dlouhý život máme za sebou. Byli jsme spolu jen krátce, Merline. Ano, teď už vím, že jsi to ty. Nechtěla jsem tomu věřit, ale už tomu věřím. Ale nedokážu uvěřit, že jsi nikdy nesešel ze stezky.“ Zvědavě se na mě podívala. „Musíš být osamělý. Žil jsi tak málo. Někdo by mohl říct: promrhaný čas. Je mi tě líto.“

Podobně jako Niiv, i Médeia se snažila oslabit mou obranu, ale cítil jsem, že to dělá zkušeněji než pohjolské opuštěné dítě. Věděla však, co jsem věděl já, že se ani jeden z nás nemůže odkrýt, když je kontakt takto těsný.

Abych se vymanil z jejího mocného a voňavého kouzla, pomyslel jsem na Iásona.

„Otrávil jsi mysl svých synů proti jejich otci.“

„Ovšem! Obou!“ Rozesmála se a podívala se na mne, jako by mě něco takového nemělo překvapit.

„Thesokoros nenávidí Iásona jen proto, že ho nenávidíš ty. Tak používáš své čáry? Své svědicí kosti? Tím, že své drahocenné děti připravuješ o život?“

Přisahám, že se jí ve tváři mihl smutek; pohled, v němž bylo tolik bolesti, tolik utrpení. A v dalším okamžiku už byla zase zatvrzelá a její nepřátelské oči mne pozorovaly s toutéž prudkou zlobou.

„Drahocenné, Merline? Ano. Jsou drahocenné. A proč jsou drahocenné? Položil sis tu otázku někdy? Kolik drahocenných dětí jsem podle tebe měla? Myslíš, že tyhle dvě byly jediné?“

Svět kolem mne znehybněl a já jsem pomyslel na Niiv a její polodítě - možná zpola vysněné; a na Meergu, její pramáti a to ničemné dítě, které bylo počato a dožilo se vysokého věku, stále však hlídáno strážným duchem, jehož jsem na její smysly nasadil. A na to, jak jsem vždycky věděl, že nemohu riskovat zplození dalšího dítěte, které by dál žilo v obyčejném světě.

Médeiu svazovalo stejné vědomí a rychle poznala, že jsem pochopil. Opravdu měla v očích slzy?

Zašeptala: „Přestala jsem počítat děti, které jsem ze svého těla musela vypudit. Umíš si to představit? Ale každému jsem dala jméno, než jsem je pustila. Chodí mě strašit, Merline!“

Poprvé použila mou přezdívku s něhou.

„Ale život jsem jim dát nemohla; bylo by to vůči nim nespravedlivé. Ty víš, co myslím. Musíš to vědět.“

Vlastně, možná nevíš, ztracený ve svém sobeckém světě. Ze všech mých dětí jen ty dvě vypadaly, že mají v sobě Iásona a pouze Iásona, když jsem se na ně podívala, když jsem je měla v sobě. Porodila jsem je. Měla jsem s nimi štěstí. Jsou to Iásonovy děti. Ze mne v sobě mají jen stín. Stíny nejsou nebezpečné. A milovala jsem je. Tolik jsem obětovala, abych měla jistotu, že budeme moci žít normálním životem, pokud on a moje děti vůbec mohli žít normálním životem, v Iólku! Čekala jsem, že uvidím, jak zemřou, počítala jsem s tím, že je uvidím umírat. Jenže to mělo být až za mnoho let. Milovala jsem ho, stejně jako jsem kdysi milovala tebe... tak dávno. Tolik jsme toho zapomněli, Merline. Ale je to vzácnost, nemyslíš? Velká vzácnost, najít takovou lásku...“

Ano, řekl jsem a vzdal jsem se jí. Nebo jsem si jenom myslel, že jsem to řekl? Nevzpomínám si. Příliš usilovně jsem vzpomínal na Médeiu, jaká byla, než zmizela z mého světa, ztracená v čase.

„A on mě zradil," vykřikla, ale bylo v tom víc bolesti než hněvu. „Nechal mě kvůli té jiné ženě, Glauce. Opustil mě. A byl by si vzal i chlapce, moje děti. Řekni mi, Merline: co jsem měla dělat?"

Lehce tahala za látku svého oděvu v místě, kde jí halila nadra, napodobující, jak si roztrhla šaty v ozvěnou znějících chodbách svého paláce, rozrušením dohnaná na pokraj sebevraždy, když zjistila, že ji Iásón opustil. Po všech těch dlouhých letech jí stále působilo muka, jakým způsobem Iásóna ztratila.

Nedokázal jsem jí odpovědět. Myslím, že ani nechtěla odpověď na tu otázku. Jednoduše jsem řekl: „Ale svým dětem jsi vzala jejich životy. Jaký život jim zůstal? Schovala jsi je před otcem, ale také před sebou. A nevidají tě ani po tom všem. Domácí mazlíček pozná od svého pána víc lásky, než kdy Thesokoros dostane od tebe."

„Krutá slova," řekla s chladným, ztrápeným pohledem.

„Pravdivá."

Zavrtěla hlavou. „Vůbec ne pravdivá. Žila jsem dlouho bez nich. Trvalo nějaký čas, než jsem si na ně znovu zvykla. Ale dávám jim mateřskou útěchu ve spánku. Když byli mladší, dopřávala jsem jim útěchy v podobě stínu jejich bratra. Aby měli společnost. V pravý čas vstoupím i do životů, které vedou za bílého dne, a znovu je spojím. Ten čas téměř nadešel, když ty jsi přivedl zpět jejich otce."

„A proto jsi otrávila jejich mysl. Aby to posloužilo tvým cílům."

Zamračila se a zkřížila ruce na hrudi, potom se podívala k zemi, jako by přemýšlela o nové realitě. „Co se stalo, stalo se," zašeptala.

„A otrávila jsi i mou. Mohl jsem Iásónovi klidně říct, že tady jsi. Ale něco na mne naléhalo, abych to nedělal. To nevzešlo z mé hlavy."

„Ani z mé," řekla a mnohoznačně ke mně zvedla oči, s pousmáním ve tváři. „Iásónovi jsi to neřekl proto, že jsi cítil silnější pouto ke mně než k němu. A cítíš je i teď," Merline. Jen si to nechceš připustit."

Nedokázal jsem se pohnout ani promluvit. Médeia se na mne smutně podívala, potom ke mně přistoupila a krátce mě objala. Její rty se zdržely na mých, než se odtáhla.

Oči se jí leskly. „Musíš ujít ještě dlouhou cestu, než mě doženeš, Merline. Ale zkusíš to vůbec? Až bude po Iásónovi, budeme mít volnou cestu. On a jeho syn kolem sebe právě teď krouží v údolí pod námi. Až to skončí, prosím, zkus mne vyhledat. Nebudu daleko od tebe."

Její bolest, její touha a pocit vracející se prchavé lásky mne zmátly. Odpadl jsem od ní ve chvíli, kdy se ode mne otočila a také jako by odpadla do oparu z horka nad šedivými skalami. Spadl jsem z ní doslova, ztratil jsem rovnováhu a zřítíl se z prudkého srázu dolů. Klouzal jsem a kutálel se keři, dokud jsem se nezastavil dole pod kopcem, kde jsem našel vrány krmící se na lidských mrtvolách dvou nahých Řeků s obličejí zakrytými přilbami a břichy od krve.

Přes kamení zurčela voda a já jsem se k ní doplazil, potlučený a zmatený, abych si namočil obličej do chladivého proudu. Kvůli mrtvým mužům pohozeným do potoka jsem se nenapil, ale rychle jsem se vzpamatoval. Převalil jsem se a upřel jsem oči do jasu oblohy. A po chvíli na mne shora pohlédly dvě postavy, každá z jedné strany šumící říčky.

Jejich zájem o mne vydržel jen okamžik. Možná usoudili, že jsem mrtvý. Každopádně jsem se rozhodl, že se nebudu hýbat. Kromě toho, ti dva měli jiné úmysly a já jsem se na jednoho krátce podíval.

Vyšel z hory na slunce a okamžitě svatyni poznal, podle tvaru kopců a podle vysokých, bílých zdí u řeky, které obklopovaly Falešný dub, kde se brala nepravá srdce. Stoupal pohledem po kopci k shluku nerovných šedých skal a obrovskému stromu, který tam rostl. Jeho značka, značka mladého Iásóna někde na jeho sukovité kůře, se zatím roztáhla a ztratila ostrost, jak se kmen s přibývajícými generacemi rozrůstal.

Běžel klikatícemi se chodbami celou věčnost. Byl vyčerpaný. Zpod koženého lemování jeho železné přilby se volně řinul pot. Ale ani na okamžik nezapochoyboval, že před ním leží Dódóna: cítil medem provoněný vzduch; slyšel šelest dubu v letním hávu.

Médeia zmizela. Neslyšel ji ani ji neviděl. Vytratila se do vlastní ‚Země duchů‘, ale Iásón věděl, že pravděpodobně se bude dívat.

Jak stál ve stínu skalní stěny, všiml si v dálce kradmého pohybu. A tří malých, bílých koní s volně visícími postroji, kteří se neklidně pásli nedaleko. Jinak, k jeho údivu, působila celá oblast chrámu opuštěně.

Přiblížil se k jednomu poníkovi, vzal oště a odvedl ho mezi stromy dolů k vodě a k tichým budovám

chrámu. Znovu zahlédl před sebou pohyb, muže, který vedl koně mezi skalami a neustále přecházel z jedné strany říčky na druhou, jako by něco hledal. Nebylo mu dobře vidět do tváře, ale podobně jako Iásón se chránil krátkými kalhotami, koženým kilem a nájezdnickým kyrysem. Vlasy měl krátce zastřižené a ježaté. Iásón druhého muže na okamžik ztratil z očí. Potom se odněkud zpátky podle vody ozval výkřik a zvuk valících se kamenů. Nechal koně a opatrně se vrátil k řece v místě, kde se stáčela pod stinný dódónský dub. Brzy zjistil, že jeho kořist se také vrací, ale po opačném břehu, drží se ve stínech, stejně opatrná.

Iásón zaslechl, jak muž tázavě šeptá: „Kine? Kine?” a ihned pochopil, že jeho hledání skončilo.

O chvíli později oba přišli k mému promokajícímu tělu, bezmocně ležícímu na zádech v potoce. Iásón byl v prvním okamžiku překvapený, když se na mne dolů podíval, ale pak zvedl oči k mladíkovi, který stál naproti němu. V mladíkově tváři se mihlo zklamání, které vystřídalo podezření. Oba si mlčky měřili jeden druhého.

„Myslel jsem, že bys mohl být můj bratr,” řekl Thesokoros, jako by bylo třeba nějaké vysvětlení. „Slyšel jsem, že tady je. Patříš k Brennovi a k vojsku?”

Iásón ještě chvíli zíral a potom si povzdechl, s úlevou a radostí. Zavrtěl hlavou a pod jeho rozcuchanými vousy se objevilo pousmání. Sundal z hlavy nepohodlnou přílbu a zahodil ji.

„Myslel jsem si, že tě nepoznám jen od pohledu,” řekl tiše. „V Delfách jsem zahlédl tvého ducha, ale tvář mi nic neříkala. Avšak ve tváři, kterou vidím teď, poznávám každý záblesk, každý náznak. Poznal bych tě okamžitě. Tenhle chlapík, Merlin, ten nešťastník u našich nohou, mi tě kdysi popsal—”

„Kdo jsi?” přerušil ho Thesokoros zlostným šepotem, ruku položenou na slonovinovém jílcí svého meče. Nedokázal odtrhnout oči od starého muže, který stál na druhém břehu úzkého potoka.

Iásón držel ruce od těla. Svůj meč měl pověšený přes rameno. „Popsal tě co nejlichotivěji. Řekl: tvůj syn je mladý, nedočkavý, pohledný! Dodal, že máš v sobě něco, co je ‚lhostejné‘. Řekl, že se mi vůbec nepodobáš. Ale já nevím. Líbí se mi, jak vypadáš. Myslím, že ten mizera lhal. Nikdy jsem si nepotrpěl na zrcadla. Co myslíš, malý Skokane přes býky. Nedokážu ti říkat ‚Orgetorix‘. Budeš vypadat jako já, až zestárneš?”

„Skokan přes býky.”

Iásón se opatrně usmál. Scénu obestřelo ticho, do něhož bylo údolí pohrouženo. Svět byl daleko.

„Udělal jsi to jenom jednou. Byly ti čtyři roky. Ale byl jsi úžasný. V býčí aréně v Iólku, vzpomínáš? Byl to malý býk; a ty jsi byl malý chlapec; ale popadl jsi ty opentlené rohy a přenesl ses zvířeti přes hlavu, s vítězným smíchem jsi mu zatančil na hřbetě a pak jsi utekl do bezpečí. Byl jsem na tebe moc pyšný!”

„Ne!” vykřikl Thesokoros. Svlékl si kožený kabátec a hodil jej na zem, potom si odepnul opasek s mečem a podržel jej tak, aby mohl vytáhnout čepel a pochvu zahodit. „Neznám tě. Nepoznávám tě. Tu historku ti napovídal ten mizera. Je to podvodník. Měl jsme to poznat hned, když jsem ho potkal poprvé. Můj otec je dávno, dávno mrtvý a šklebí se ze zbabělcova hrobu.”

Z Iásonova hlasu číselo nervozita. Začínal prosit. Setkání se nevyvíjelo tak, jak očekával; myslel si, že při konfrontaci půjde o přesvědčování, nikoli o nepřátelství. „Ale já nejsem mrtvý,” prohlásil opatrně.

„Podívej se na mě. Jsem velice živý. Hledal jsem tě v čase a v polovině světa. Thesokore—”

„Ne!”

Iásonova slova mladšího muže popuzovala. Za těma temnými, divokými očima vřel zmatek. V čase? V čase? Slyšel jsem ho uvažovat, jako by do jisté míry instinktivně znal pravdu. Jenže hráz nenávisti a citové obrany byla příliš silná.

„Thesokore,” zapřísahal ho Iásón. Teď už i jeho začínala synova umíněnost dohánět k zlosti. „Dostali jsme druhou šanci. Já jsem ten, kdo tě chytil, když jsi z toho býka seskočil. Vím, co ti tvoje matka udělala. Vím, co jsem já udělal tvé matce. Udělal jsem chybu. Byl jsem hlupák. Máš ponětí, jak dlouho jsem tebe a Kina oplakával? Jezdil jsem a plavil se po světě, abych vás přivezl na pohřební hranici. Rok sem, rok tam. Hledal jsem od Ithaky po Epidamnus; obeplul jsem všechny ostrovy. Byl jsem v Iliu a v Efesu. Mé pátrání po vašich tělech by nebylo o nic usilovnější, kdybych si myslel, že vás oba hledám živé! Myslel jsem si, že jste mrtví, Thesokore. Viděl jsem, jak vás matka zabila. Ty si na ten uskok nevzpomínáš?”

„Toto je uskok,” vyštěkl mladík. „Matka mne před otcem schovala proto, že by mne byl zabil!”

„To není pravda. To není pravda," vykřikl Iásón. Jeho hlas byl řevem bolesti. Zdálo se mi, že někde nad námi slyším Médein smích. Ale klidně to mohlo být volání berana, bloudícího někde v houštích.

„Proč ses na mě vyptával ve věštírně v Arkamonu?" zeptal se Iásón přívětivěji, v zoufalém pokusu otupit synovu ostražitost.

Otázka Thesokora opět překvapila. „Tolik o mně víš!"

„Samozřejmě..."

„Ale samozřejmě. Tady ten chlapík ti to řekl."

Odpověď byla zuřivost zrozená z mučivé úzkosti. „Jsem Iásón. Jsem tvůj otec. Celý život jsem čekal, až tě najdu. A když jsem tě konečně našel, ty to nechápeš? Můžeme zbytek mého bídného, krátkého života strávit spolu. Můžeme hledat Kina. Mám první vodičko k tomu, kde je. Při mém štítu, je to pravda."

„Tak kde podle tebe je?" zeptal se chladně Thesokoros.

„Mezi stěnami bičovanými mořem," odvětil jeho otec. „Tak ti to řeklo orákulum. Nemám pravdu?"

Thesokoros se posměšně ušklíbl. „Orákulum? Před několika dny, cestou do Delf mi jiné orákulum našeptalo, zeje tady. Ale jediné, co jsem našel, bylo těchto několik mužů. Dokonce i strážní uprchlí, i když tito bojovali dobře. Zdá se, že ničemu se nedá věřit."

Iásón zvedl ruce na znamení míru. „Tvoje matka dvěma rychlými řezy rozbila můj svět. Ukradla mi život. Nemohu popřít, že jsem ji přestal milovat, ale ty a Kinos jste mi nedávali spát. Nenapadalo mne, jak to udělat, abych vás měl ve svém životě, a přitom vás oba nechal v jejím. Thesokore, znovu přísahám na svůj štít, že když jsem ten den přišel do paláce, s nepočtenou družinou, chtěl jsem s Médeiou dosáhnout takového ujednání, které by vám dvěma zajistilo lepší z obou světů. Jenže ona měla jiný názor a utekla mi."

„Pronásledovali jste nás, s obnaženými meči!" vyhrkl rozčilený Thesokoros. „Vraždit. Chtěli jste vraždit."

„Poštvala na nás své strážce. Hodila po nás oheň! Umlčela naše hlasy. Podlehl jsem panice. Jak jsem mohl tušit, že chystá útěk? Měla všechno připravené - nůž, krev, vůz, loď. Čekala, že přijdu. Musela vědět, že přicházím v míru."

„Ne! Lži. Další lži. Zeptal jsem se na tebe v Arkamonu, protože jsem si nedokázal vybavit tvé jméno. Ale teď je znám a nenávídím tě ještě víc. Ano, vidím ti na očích, že jsi práchnivec! Jsi Iásón. Myslel jsem, že jsi už dávno mrtvý. Ale tvůj duch mne pronásledoval ve dne v noci. Teď mám příležitost, abych matku pomstil."

„Ne!"

Iásonův zoufalý výkřik zůstal nepovšimnut. Uslyšel jsem zaskřípání železa po brousku, meč rychle tažený z pochvy.

„Ne! Takto ne!" zaprosil znovu Iásón. „Byl jsem v podsvětí, ani živý, ani mrtvý. Duch, který stále žil v mrtvém těle. Ale Merlin tě uviděl u Arkamonu. Přivedl mne zpátky na svět, abych tě našel. Miloval jsem tě. Byl jsem zoufalý, když jsem pomyslel na to, že jsi mrtvý. Dvacet let hnití na Argó, sedm set v pekle. To všechno je pryč. Teď je důležité jediné to, abych znovu byl ve tvém světě. Čas jsme ztratili. Nemůžeme jej vzít zpět. Čas je teď. A my musíme své životy využít. Abychom našli Kina. Abychom lovili, sklízeli a čelili neznámému. Abychom budovali!"

Zmlkl. Dýchal těžce a hlava se mu lehce třásla, jako by byl najednou vyčerpaný.

Jenže jeho syn neovládal svůj rozum ani své činy. Přestože otci naslouchal, nijak nezareagoval. Až teď zašeptal: „Toto je jediný život, který mám. Toto je jediný svět, který znám. Najít Kina je jediné, na čem záleží. Mrtví rodiče nemají význam."

Pak mu ve tváři zůstal jen divoký vztek a děsivá pomstychtivost. Svaly paže, kterou bral meč, byly napjaté. Na krku bylo vidět jeho tep. Dýchal mělce.

Iásón si varovných příznaků všiml a pohotově řekl: „Thesokore... takto ne!"

„Ano," odvětil tiše, s konečnou platností Thesokoros. „Přesně tak."

Překročil moje ležící tělo. Nebyl jsem ochromený ani umlčený žádným Médeiným kouzlem. Rozhodl jsem se tak sám. Dostal jsem se do situace, kdy jsem byl ze strany Iásóna zranitelný. Tím jsem si vzal šanci mu pomoci.

Lesklé železo se zablesklo, jak se Thesokoros po otci krutě a divoce rozehnal. Iásonovi se podařilo ránu svým mečem zastavit, ale její prudkost ho donutila nejistě couvnout. Několik okamžiků, v nichž se

Thesokoros snažil zasáhnout zápěstí a useknout otci ruku, vzduch zvonil třeskem železa o železo.

Thesokoros zavrával a Iásón po něm sekl, ale byl to vlašný výpad, snadno odražený. Zapřeli se do sebe, přikrčení v řeckém stylu, a chvíli mlčky zápasili, potom se oddělili.

Iásón těžce dýchal. Thesokoros klidně stál a díval se na otce, meč částečně zvednutý.

Iásón bezbranně spustil meč dolů. Nedokázal promluvit, ale jeho oči - přimhouřené, pátravé, smutné - říkaly všechno za něho. Ať to skončí.

V tom okamžiku Král zabijáků využil jeho nestřeženého postoje, udělal dva rychlé kroky a zarazil meč do otcova břicha.

Viděl jsem, jak starý muž, můj přítel, klesl na kolena a potom se převrátil na bok, svíraje si břicho.

Mladý Řek stál nad ním, krvavý meč se v jeho sevření chvěl. Čekal jsem, že svého protivníka dorazí, ale pouze stál a díval se.

Jak rychlé a kruté to bylo ve srovnání s dlouhým soubojem, v němž Urtha zvítězil nad Cunomaglem.

Iásonův pohled se setkal s mýma očima.

„Zradil jsi mě, Merline. Nechal jsi mě myslet si, že je mrtvá. Věděl jsi, že chodí po světě. Mohl jsi mi to říct. Mohl jsi tomuhle zabránit.“

Sebral jsem sílu do končetin a posadil jsem se, opřený o levou ruku. „Miloval jsem ji dlouho předtím, než jsem si oblíbil tebe, Iásone. Smůla je, že si to nepamatuju. Jenom to cítím. Byli jsme roztrženi. Byli jsme přinuceni zapomenout na sebe.“

„Přidáváš k jedné zradě další,“ zachrčel Iásón. „Ta lež k tomu všemu ještě přidává. Jsi falešný!“

Thesokoros se teď díval na mě, hluboce zamračený. Přistoupil ke mně a špičkou svého zakrváceného meče mi zvedl bradu. Pot mu stékal z trupu na můj obličej.

„Kdo chodí po světě?“ zeptal se tiše. Řekl to zvláštním tónem. Zpola to tušil.

„Tvoje matka,“ řekl jsem mu. Pátral v mých očích, jinak bez výrazu, poslouchal. „Je tamhle nahoře na hřebeni, u dubu,“ pokračoval jsem. „I teď tě pozoruje. Iásón má pravdu; řekl ti pravdu. Otrávila tvou mysl proti němu. Tvoje nenávisť k otci je její nenávisť, nikoli tvoje vlastní. Ještě není pozdě všechno napravit.“

I když podle sinalosti Iásonovy tváře a krvavé skvrny na břiše byla moje slova nejspíš optimistická.

Thesokoros, který pořád stál výhruzně nade mnou, s ostrím meče přitisknutým k mé čelisti, se dlouho díval nahoru na kopec. Doufal, že ji zahlédne? Nebo se snažil rozhodnout, jestli mi má věřit?

Znovu ke mně obrátil svůj tázavý pohled. „Ona je tady?“

„Jsem si tím jist.“

Zamračil se. „To nemůže být pravda. Věštkyň v Arkamonu mi řekla, že moje matka je mrtvá.“

„Věštkyň v Arkamonu byla tvoje matka. Právě tam se ukryla po útěku z Iólku. Tam čekala, až se k ní vy dva vrátíte, ty a Kinos.“

Hrot meče mne píchl do kůže. Cítil jsem z Thesokora pot a štiplavý pach strachu, byť pohled na něho neodhaloval známky ničeho jiného než klidného sebeovládání.

„Jak to víš? Jak si můžeš být tak jistý?“ zeptal se po chvíli.

„Poškrábal jsem si trochu kosti,“ odpověděl jsem.

Zavrtěl hlavou, nepochopil mou náarážku. V první chvíli jsem si myslel, že mi zarazí meč do hrdla, ale nechal jej klesnout.

Napadlo mne, že Médeia - která jistě přihlížela - jed z mladíkovy mysli odstranila. Vrátila Thesokorovi svobodu. Možná to bylo myšleno jako gesto soucitu. Ale tím, že to udělala, ho uvrhla do propasti.

„Přišel jsem sem najít bratra, o němž jsem si myslel, že je živý,“ promluvil unaveně. „Místo toho jsem našel otce a matku, které jsem považoval za mrtvé. Otce zabývám. A matka mne pozoruje ze stromů jako nějaký dravý pták. Neznámý muž mi říká, že všechno, co jsem si myslel, že vím, je falešné. Dokonce i moje skutky.“ Chvíli si mě pozorně prohlížel. „O takových věcech my Rekové píšeme hry. Jenže čas her skončil. To už je příliš.“

Ustoupil od otce, sklopil zrak, potom meč zahodil a pohlédl na své ruce, jako by byly špinavé. „Příliš. Příliš.“

„Thesokore!“ vykřikl slabě Iásón, když jeho syn zvedl plášť a kabátec a odešel mezi stromy k místu, kde nechal koně.

Na jeho zvolání odpověděl jen nenadálý pór v studeného vzduchu.

„Mohlo to být jinak," zamumlal v agónii Iásón. Krvavá skvrna se po jeho těle šířila dál, přesto se nejistě zvedl a pak jako by našel novou sílu.

Upřel na mne zlý pohled. Jeho ústa byla zkroucená do grimasy bolesti a odporu. „Neodpustím ti, Merline. Teď hned mě tou svou magií zabij, nebo se přede mnou schovej. Syn mě málem zabil, ještě nevím. Rozhodně mi vzal dech."

Snažil jsem se najít ta správná slova, kterými bych ho přiměl, aby se znovu zamyslel. Ale on zasténal, zalapal po dechu a potom se rovně posadil.

„Dívej se na mě, jak chceš," řekl s jedovatostí v hlase. „Zapamatuj si tu kaluž krve. Jednou poctí návštěvou i tvoje břicho!"

S námahou se postavil, roztřesený a nejistý. „Nemám žádnou Ullannu, která by mě milovala a na voze odvezla domů. Nemám žádné nevolníky, kteří by mě cestou chránili. Psi? Moji psi se nemůžou dočkat, až rozkoušou moje kosti s morkem..."

Vrávoravě ode mne odcházel. Našel si zlomený oštěp, o který se opřel, otočený zády ke mně, a z posledního tažení mne zasypal nadávkami. „Až najdu Malého snílka, vyhledám tě znovu. Merline! Děs se jitra, kdy se probudíš a uvidíš, jak se na tebe usmívám! Děs se toho jitra. Starce!"

Najednou se shýbl, zasténal námahou a sebral ze země meč se širokou čepelí, který tam jeho syn odhodil. Chvilí si jej prohlížel, díval se na svou krev na železe, potom zařval a mrštil jím po mně. Uhnul jsem na poslední chvíli a kostěný jílec mne uhodil do ramene.

Iásón zavrtěl hlavou a odkulhal směrem k háji, kde měl u potoka uvázaného svého bílého koně. Ale než stačil dojít někam dál, klesl na kolena a svěsil hlavu, vypotřeboval poslední sílu. Svíral oštěp, aby se jeho tělo nepřevrátilo.

Běžel jsem. Běžel jsem jako provinilé dítě vzhůru na hřeben, k dódónskému dubu, který tam čněl do výše, zatím nedotčen, ale blížící se keltská armáda jej brzy rozechvěje.

Po Médeie tam nebylo ani památky, zato na mne se slzami v očích čekala mladá Mielikki. Natáhla ke mně ruku. Rozplakal jsem se, kvůli vzpomínce na dětství a na mladou ženu, jež se stala Médeiou, ale až potom, co jsme spolu prožili lásku, lásku, na kterou jsem si teď toužil vzpomenout. A plakal jsem kvůli Iásonovi, kvůli ztrátě přítele, toho muže, který teď umíral u potoka, choulil se a držel si bok, jak čekal, až jeho duše vstane a odejde do Persefoniny tiché říše.

Paní lesa mne vlídně objala. Opřel jsem se o ni, bezmocný a zoufalý. Kdyby v tom okamžiku vyšla ze stínu stromu Niiv a pokusila se mne okrást, snadno by to dokázala.

„Všechno dopadlo špatně," zašeptal jsem s nestydatou sebestítostí. „Nevím, kam teď jít. Ztratil jsem stezku."

„Divoké oči k tobě zjihly. To bylo nečekané."

„Ano. Ale co jsem ztratil? Tolik jsem ztratil."

„To nemůžeš vědět. Zatím ne. Dokud všechno neskončí." Její slova mne na okamžik znejistěla. Ale pomyslel jsem na Urthu, pomalu se vracejícího do své země, zničené odchodem lidí a sužované armádou zlostných nebožtíků. A na Kina, který se ukrývá někde v téže zemi a možná pátrá po Thesokorovi, stejně jako Král zabijáků pátral po něm. A Médeia se určitě vrátí, aby svého potomka před Iásonem chránila, pokud se Iásón zotaví ze svého zranění a znovu se vydá do země mezi mořem bičovanými stěnami.

Paní lesa měla pravdu. Ještě nebyl konec.

Ukonejšila mě. Dubem profukoval vítr a ve vzduchu voněl med z úlů. Někde, nepříliš daleko, se země chvěla, jak se k nám slepě hnali jezdci na koních.

„Přišel čas, aby ses na nějakou dobu vrátil domů," zašeptala Paní, která mne držela.

„Ano," odpověděl jsem jí. Chytil jsem se té naděje, toho snu, celým srdcem. „Vezmi mne domů."

Pomyslel jsem na Zemi duchů a zjistil jsem, že mne ta vzpomínka hřeje. „Vezmi mě do Alby."

Zatvářila se překvapeně. „Do Urthovy země? Do pustiny?"

Vzpomínám si, že jsem smutně řekl: „Toto je pustina. Alba není o nic horší domov než ostatní."

„Pak tě tedy Argó odveze tam," zašeptala Mielikki. „Obě pojedeme s tebou. Sever počká. Nevadí mi čekat. Argó tě odveze domů."

Vzala mne za ruku a odvedla mne zpátky k řece. Po Iásonovi tam nebylo ani památky. Posadili jsme se na kameny a počkali na soumrak. A jak ubývalo světla, řeka se začala prohlubovat. Zdálo se, že kopce rostou, aby nás sevřely, až bylo nahoře vidět jen úzký pruh hvězd.

Vstali jsme a vstoupili do vody. A ze tmy k nám vyplula malá, krásná loď, duše z Argó, bledá ve svitu hvězd. Jak proplouvala kolem, lehce do mne dloubla. Vylezl jsem do ní, uvelebil jsem se mezi kůže a houně a rozvázel jsem si tkaničky.

Na chvíli volný, abych mohl dýchat a snít.

Doslov

V takto melancholickém duchu končí první obsáhlé vyprávění Merlinova kodexu.

Pokračování příběhu se zabývá Merlinovým návratem do Alby. Merlin se zde skrývá na okraji ‚Země duchů‘, znepokojován vidinou budoucnosti, kterou ukradla Niiv, a zároveň také jistotou, že Iásón, pokud zranění přežil, se vrátí na ostrov hledat svého druhého syna Kina, Malého snílka. Snaží se pochopit podstatu pustiny, která zničila Urthův svět, a příčiny krutého útoku ze Země stínů hrdinů, a poměrně rychle dospívá k přesvědčení, že Malý snílek má mnoho společného s temným příběhem, který se mezi ‚mořem bičovanými stěnami‘ Alby odvíjí.

Čeká, až se Médeia znovu vynoří z podsvětí a až se vrátí Argó, Loď hrdinů. Ví, že v obou případech se okolnosti značně změnily.

R. H.

Londýn, prosinec 1999

ROBERT HOLDSTOCK Keltika

První kniha Merlinova kodexu

Z anglického vydání Keltika

který vydal v Earlight

Simon & Schuster UK Ltd.

přeložil Petr Kotrle.

Obálku namalovala a ilustrovala Zdeňka Boušková.

Vydal Bohuslav Svoboda - POLARIS,

Podkopčů 464, Frenštát p.R.

v roce 2001 jako svou 101. publikaci.

Tisk - Slezská Grafia s.r.o., Veleslavínova 7, Opava

Vydání první.

Cena: 199 Kč ISBN 80-85911 -90-6